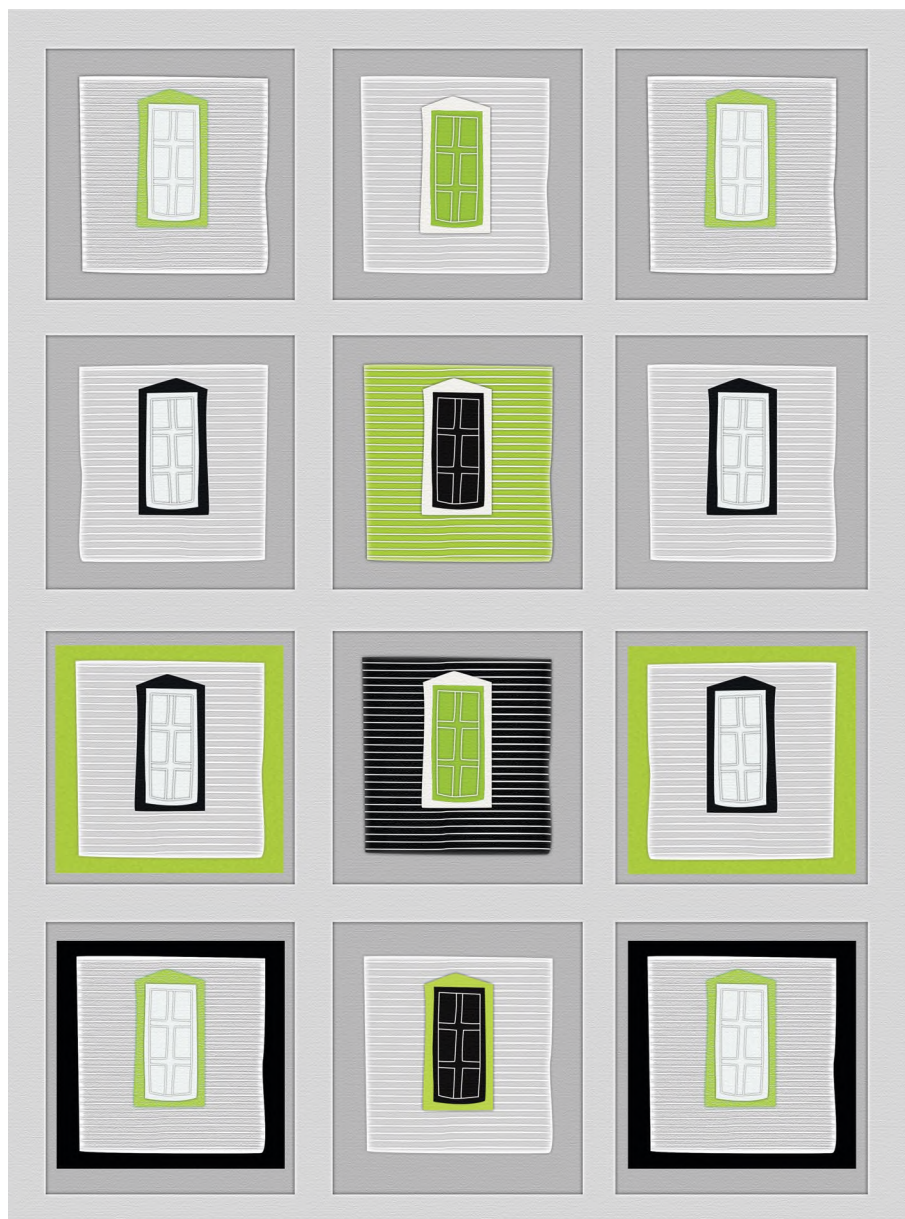

כתבי נורית גוברין ביבליוגרפיה

תש"י-תש"ף (1950-2020)

ערכו: יוסף גלרון-גולדשלגר, אלי שקדי

כתבי נורית גוברין: ביבליוגרפיה

תש"י-תש"ף (1950-2020)

ליקט, ערך והתקין: יוסף גלרון-גולדשלגר 1950-2004

השלים ועדכן: אבנר הולצמן 1950-2004

הוסיף, עדכן וערך: אלי שקדי 2004-2020

צבעונים
הוצאה לאור

NURIT GOVRIN
Bibliography (1950–2020)

Edited by
Joseph Galron-Goldschläger, Eli Shkedi

ליקט, ערך והתקין: יוסף גלרון-גולדשלגר 1950–2004
השלים וערך: אבנר הולצמן 1950–2004
הוסיף, ערך וערך: אלי שקדי 2004–2020

עיצוב העטיפה: יעקב פורת

© כל הזכויות שמורות לנורית גוברין
govrinur@tauex.tau.ac.il

הספר ראה אור בסיוע אוניברסיטת תל אביב

מסת"ב 978-965-548-098-6

צבעונים הוצאה לאור
www.tzivonim.com info@tzivonim.com

נדפס בישראל, אלול תש"ף / ספטמבר 2020
Printed in Israel

תוכן העניינים

5	נורית גוברין: הלל לביבליוגרפיה ולביבליוגרפים
11	א. ספרים מאת נורית גוברין
40	ב. ספרים בעריכת נורית גוברין
46	ג. מאמרים ורשימות מאת נורית גוברין
124	ד. ראיונות ומשאלים בהשתתפות נורית גוברין
138	ה. על נורית גוברין – ערכים, אנתולוגיות וספרי מחקר
140	מפתח השמות

נורית גוברין: הלל לביבליוגרפיה ולביבליוגרפים

מבוא לביבליוגרפיה של כתבי, תש"י-תש"ף (1950-2020)

הביבליוגרפיה כבסיס למחקר

הביבליוגרפיה הספרותית יחד עם מפתח השמות הם צילומי הרנטגן של מפעל החיים של כל יוצר וחוקר. הם חושפים את השלד והעצמות הנסתרים, ובאמצעותם אפשר לגלות פרטים חשובים ומשמעותיים על היצירות.

יש הרואים בביבליוגרפיה רשימה סתמית, מעין ספר טלפונים, אמצעי טכני בלבד, ובביבליוגרף – טכנאי יבש ונוקדני. אולם חוקרים לא מעטים מבינים כי הביבליוגרפיה היא כלי חשוב ורב ערך. הביבליוגרפיה היא הבסיס החשוב ביותר של כל מחקר ספרותי אמיתי, כולל, יסודי ומקיף. בלעדיה יהיה המחקר חלקי ואף פגום. הביבליוגרפיה היא אחד מאותם "מקצועות עזר" שבלעדיהם אין מחקר ספרות ראוי לשמו, והיא גם מסייעת להעמקת הקשב ביצירה עצמה. רבים מהביבליוגרפים הם חוקרים מיומנים, בקיאים ביצירות הספרות, המשתמשים בידע הביבליוגרפי שלהם גם למחקריהם האישיים. לצד הביבליוגרפיות שלהם העמידו מחקרים ספרותיים חדשנים ומקוריים והאירו פינות חשובות רבות. לא מעטים מתוכם הם סופרים בזכות עצמם. רוב הביבליוגרפים המקצועיים, גם כאלה שאינם חוקרים, הם אנשי אשכולות, משכילים, יודעי ספר, בקיאים בלשון ובכללי הדקדוק והניקוד ובעלי ניסיון וחוכמת חיים.

על כן גם אם רשימה ביבליוגרפית נראית לכאורה סתמית ומשעממת, בשביל החוקר המיומן היא עולם ומלואו. חוקר מיומן יודע לדובב את הביבליוגרפיה יחד עם מפתח השמות ולהסיק מהם מסקנות חשובות בכל התחומים, כגון: אופיים של היוצר ויצירתו, תחומי התעניינותו ונושאו, התפתחותו לאורך השנים, מערכות יחסיו עם סופרים ועורכים, מניעים אידיאולוגיים ופואטיים, התקבלותו.

עומדת לפני דמותו של אחד הביבליוגרפים הפוריים ביותר, שהוא מודל לשילוב מבורך בין חוקר, משורר, ביבליוגרף וספרן. אברהם מאיר הברמן (1901-1980) היה מורי בחוג לספרות עברית באוניברסיטת תל אביב, בקורסים על השירה העברית בספרד ובאיטליה. בניגוד לתדמית היבשה והנוקדנית של ביבליוגרפים בכלל ושל פרט, היה בעל הומור נושך ואירוניה מושחתת, חוקר חשוב, פורה ומקורי ומתקין של ביבליוגרפיות רבות. על כך יעידו כתביו הרבים והמגוונים בתחומי המחקר השונים, לרבות אלה ההומוריסטיים שעליהם חתם בשמו הספרותי: הימן הירושלמי. הערך עליו בוויקיפדיה מגלה את ההיקף העצום של כתביו, ביניהם בתחום חקר הביבליוגרפיה העברית, תולדות הספר, הדפוסים והמדפיסים העבריים. הוא גם מחברו של הערך המפורט והמקיף "ביבליוגרפיה" באנציקלופדיה העברית.

יחד עימו מן הראוי להזכיר את משה שטיינשניידר, "אבי הביבליוגרפיה העברית", ואת שמותיהם של כמה ביבליוגרפים חשובים שהעמידו מפעלים מפוארים בתחום זה, כגון: אברהם יערי, ג. קרסל, שמואל לחובר, רפי וייזר, ויבל"א: יוחאי הגואל ויוסף גלרון-גולדשלגר.

אבי, ישראל כהן (1986–1905), שהיה עורך 'הפועל הצעיר' שנים הרבה (1970–1948) ועורך כתבי עת ספרותיים, הכיר היטב את העבודה מאחורי הקלעים של כל העוסקים בעריכה, בהתקנה, בהגהה ובהדפסה. הוא כתב מסות בשבח העריכה העצמית: "חכמת המחיקה" (תש"ח/1948); בשבח המגיהים: "מסכת מגיהים" (תש"ו/1950); בשבח הביקורת: "הביקורת בחינת יצירה" (תשי"ג/1953); בשבח הביוגרפיה: "חכמת הביוגרפיה" (תשכ"ה/1965); בשבח העורכים: "העורכים שלי" (תשל"ח/1978). הוא אמנם לא כתב בשבח הביבליוגרפיה והביבליוגרפים, אבל לאורך כל חייו ערך רשימות מפורטות של כתביו ומה שנכתב עליו. אלה שימשו בסיס ל'מסלול' – ספר היובל' במלאות לו 75 שנה, בעריכתי, ולכרך הביבליוגרפיה של כתביו והכותבים עליו, שהתקינה חיה הופמן. על אף חשיבותה הרבה של הביבליוגרפיה כבסיס וכתנאי למחקר, איני יודעת אם יש מי ששיבח אותה ברבים. זוהי במידה רבה מלאכה כפוית טובה. היחס אל מתקיניה בציבור, ובמיוחד באוניברסיטאות, הוא מזלזל. היא נחשבת ל"עבודה שחורה" טכנית שהעוסקים בה אינם ראויים להערכה, לתגמול ולקידום, ולא למחקר של ממש.

מי שיצא בשצף קצף נגד הביבליוגרפיה הוא הסופר ס. יזהר, שקרא לשחרור הספר מכבלי הקהילה המדעית, כיוון שלדעתו היא חונקת את היצירה והיוצר. הוא התנגד לביבליוגרפיות בכלל ולכללי הרישום הביבליוגרפיים בפרט. "סלקו את ה'הנחיות למחברים'" – קרא לעורכי 'קתדרה', לרבות אלה של "כבוד הביבליוגרפיה, שבכל עשור מחייבים לרשום אותה אחרת". הוא ראה בהנחיות אלה "השתלטות הטרטור של קטנות המוח על תנופת החשיבה" ('קתדרה: לתולדות ארץ-ישראל ויישובה', מס' 71, ניסן תשנ"ד, מרס 1994, עמ' 189–190). ועוד כתב שם: "התמסדות כללי ההנחיה למחברים היה גזר דין לחופש רוח האדם ההרפתקנית". הוא קרא לנותני ההנחיות "לבלרים" הדואגים ל"קלות התיוק בתיקי השיממון שלהם", וראה ב"נימוסי הקהילה המדעית" פגיעה ב"חופש היצירה, ש"הוא התנאי ההכרחי, חופש לתוכן וחופש לצורה". את רשימתו המתלהמת סיים בקריאה הנרגשת: "ואל יכתיבו הספרנים את לשון המחקר ולא עושי המצבות את דרכי החיים".

יהושע קניאל (שם, עמ' 191–192), בתגובתו השקולה והעניינית על דבריו המתלהמים של ס. יזהר, כתב בין השאר: "חירות זו [של הסופר] אינה נגרעת במאומה אם משנתו של החוקר סדורה. אין אנו מגבילים את לשונם של כותבי המאמרים. יכולה היא להיות מחדשת, מקורית וייחודית בסגנונה, אך רצוי כמובן שלא יהיו בה שגיאות תחביר וכתוב". "מחקר זהיר [– – –] לא בהכרח ישרה בו השממון, אין הוא חייב להיות חנוט. יכול הוא להיות כתוב בווירטואוזיות לשונית, [– – –] הכול לפי כישוריו וכשרונו של הכותב. המערכת לא תמנע זאת ממנו".

הביבליוגרפיה שלי

הביבליוגרפיה שלי היא מסוג הביבליוגרפיות המרכזות את כלל יצירתו של מחבר, לרבות מה שנכתב עליו. זכיתי לרישום ביבליוגרפי של כתבי במלאות לי 70 שנה על ידי ידידי הביבליוגרף יוסף גלרון-גולדשלגר, שאותה השלים וערך אבנר הולצמן, תלמידי, עמיתי וידידי הטוב. וכעת אני זוכה, במלאות לי 85 שנה, להמשך ולהשלמה שלה באמצעות עבודתו המסורה, היסודית והמקצועית של אלי שקדי.

מטרתה של ביבליוגרפיה זו היא להציג את המכלול השלם של פעילותי הספרותית והתקבלותה, בהקשריה השונים, ולהקל על מי שמעוניין להכירה ולהיעזר בה. זוהי המטרה הקבועה של ביבליוגרפיה של חוקר ספרות, מסאי ומבקר, והיא דומה ביסודה לזו של מספר ומשורר, אבל גם שונה ממנה בהקשריה.

ראשית כתיבתי ברשימות נעורים פְּבֹדוֹת־ראש ב'עדתון' – בטאון עדת "אחדות" בקן צפון של "התנועה המאוחדת", שהייתי בין עורכיו, בחתימה: נורית כ. השתתפתי דרך קבע ב"דבר המערכת" ובזוטות שונות, ללא חתימה. הייתי כבת חמש עשרה (1950). ראשית כתיבתי האקדמית בשנת תשכ"ז/1967, כשאני כבר אִם לשלושה בנים וסטודנטית בחוג לספרות עברית ולמקרא באוניברסיטת תל אביב, בקמפוס אבו-כביר בדרום תל אביב. אבי, ישראל כהן, שהיה אז עורך 'הפועל הצעיר', שבועון מפא"י (ולמים: מפלגת העבודה), היה שושביני הראשון. בביטאונו פרסמתי את מחקרי על מסתו של יעקב שטיינברג "ישמעאל" (ד' בשבט תשכ"ז/17.1.1987). בכך הצטרפתי לחבורה גדולה ומפוארת של כותבות וכותבים שהחלו את כתיבתם מעל דפי 'הפועל הצעיר', כחלק מהמדיניות שלו לעודד צעירות וצעירים מוכשרים.

עיון בביבליוגרפיה שלי בסדר כרונולוגי יגלה בין השאר את התרחבות נושאי הכתיבה, גיוון הבמות הספרותיות, ההעמקה בהיכרות עם יוצרים ויצירותיהם, יחד עם תגובות ביקורתיות על המחקרים והמאמרים, עוינות ומשבחות. בכל שנה נוספו מחקרים, מאמרים ותגובות כדי לעמוד בדרישות האקדמיות של Publish or Perish! כל זה בצד מילוי כל המטלות המבורכות האחרות של גידול שלושה בנים, ועמידה בכל המשימות הקשות והנפלאות של היות אישה-אם-עקרת-בית-רעיה-בת-אחות. חוויות אישיות אלה לא מצאו ביטוי בכתיבה המחקרית, שלאורך שנים תבעה הימנעות משילוב הפן האישי בפן האקדמי. לאורך השנים פרסמתי רק זעיר פה וזעיר שם זיכרונות על בית הורי וילדותי בתל אביב. מיעוט זה, כך אני מסבירה לעצמי, נבע מאופי המחקר האקדמי באותן שנים, שאליו נדרש החוקר כדי להתקדם, אבל גם, קרוב לוודאי, מרתיעה מחשיפה אישית. עם השנים נוסף הפן האישי לכתיבתי המחקרית, במיוחד כשנושא הקידום הוסר מסדר יומי והוגשתי חופשית ומשוחררת מלחצים.

עיון ברשימה הביבליוגרפית של ספרי מגלה שחלקם הם מונוגרפיות על נושאים שונים: "מהפכת אוקטובר בראי הספרות העברית" (תשל"ח/1978); "שרשים וצמרות: רישומה של העלייה הראשונה בספרות העברית" (תשמ"א/1981); התקבלותו של ברנר ורישומו (תשמ"ה/1985; תשנ"א/1991; תשנ"ה/1995; תשע"ז/2017). על כתיבי עת: 'שי של ספרות'; 'העומר'. על יוצרים מרכזיים בספרות העברית: ג. שופמן; דבורה בארון;

אהרן מגד. לאחרונה פרסמתי את שבעת הכרכים של 'קריאת הדורות – ספרות עברית במעגליה' (תשס"ב-תשע"ט/2002-2019), שהם אקלקטיים באופיים, ובהם כונסו מחקרים, מאמרים ורשימות בנושאים שונים, המאורגנים סביב שערים קבועים ומשתנים. כל מחקרי נכתבו מתוך אהבה ליוצרים וליצירתם, שחזרתי אליהם שוב ושוב, העמקתי ביצירתם, גיליתי בהם פנים חדשות, מזוויות ראייה שונות. עיון בביבליוגרפיה מגלה לא מעט מחקרים שנכתבו כהיענות להזמנה אקדמית להשתתף בכנסים, בימי עיון, בכתבי עת, בספרי יובל וזיכרון, בהרצאות בארץ ובעולם בפני קהלים מגוונים. ההיענות להזמנה חברתית זו נעשתה תמיד מתוקף מה שהיה חבוי בי מקודם והתאים להלך הנפש, לאידיאולוגיה, להשקפת העולם שלי. כל סופר מגויס תמיד מטעם עצמו, כתבתי במסתי: "בשבחה של ספרות מגויסת" ('קריאת הדורות', א', תשס"ב/2002). הוא הדין בכל מסאי וחוקר. אין הוא כותב אלא על מה שליבו חפץ, ומוציא מן הכוח אל הפועל מה שהוא מושרש נשמתו.

בהתאם למדיניות המחקר שלי, שגובשה בהשפעת מורי ובראשם דב סדן ואבי מורי, ישראל כהן, עסקתי במפורסמים ובנידחים כאחד, מהם יוצרים נשכחים או שלא זכו בהערכה הראויה. כל זאת במטרה להרחיב את מעגל היוצרים בספרות העברית. הדגשתי את ההתחלות וחשיבותן להבנת המשך דרכו של כל יוצר; את ראשית הביקורת עליו והתקבלותו, ובמיוחד את הביוגרפיה וחשיבותה להעמקת הקשב ביצירה. ניסיתי להרחיב גם את מעגל הנושאים הראויים למחקר הספרות העברית ולכלול בהם גם תחומים שעד אז עסקו בהם פחות, אם בכלל, כגון: גאוגרפיה ספרותית – מקומות בארץ ובעולם בראי הספרות העברית; כתבי עת ספרותיים ומדורי הספרות בעיתונות היומית; עורכים; זיכרונות; אגרות סופרים; שירים-לעת-מצוא. במסגרת המדיניות של "ספרות עם כל דבר" הפגשתי יצירות של יוצרים שונים סביב נושאים משותפים, כגון: "ארכיאולוגיה וארכיאולוגים בספרות העברית" ו"ספרות ורפואה", אם להזכיר שניים מרבים מאוד. בביבליוגרפיה נכללו גם תגובות במדור "מכתבים למערכת" כדי להעמיד דברים על דיוקם, ביניהן לא מעט תגובות הקשורות במורשתו הספרותית של אבי. לא מעט תגובות נכתבו כהערות על תופעות שהרגיזו אותי, וראיתי צורך לנסות לשנות, או לפחות להשמיע את קולי. לא מעט מסות נכתבו כקול מנוגד לקולות הרווחים בציבור, כגון: "הלוח העברי" ('קריאת הדורות', ג', תשס"ח/2008), ובמיוחד באקדמיה, כגון "למה התכוון המשורר?" ('קריאת הדורות', ה', תשע"ה/2015).

רויתי לא מעט נחת כשהשקפת עולמי הספרותי חלחלה לקהל החוקרים ולקהל הרחב, באמצעות מחקרי ובאמצעות מחקריהם של אחרים, שהסתייעו במונחים שחידשתי והמשיכו את השקפת עולמי המחקרית, לא פעם מבלי להביא גאולה לעולם. שבעתי לא מעט מרורים מביקורות עוינות, חשבונאיות, שהמעטו את ערכם של מחקרי וזלזלו בהשקפת עולמי. שמחתי על הביקורת המשבחת, ולמדתי להיות עם הביקורת העוינת, ואף לראות את החיוב שבה. האדישות וההתעלמות גרועים מכול. עם זאת, הכותב, ובמקרה זה הכותבת, היא המבקרת הקשה ביותר של דבריה. אך ביקורת עצמית זו היא גם אחד המניעים להמשיך ולכתוב, כדי להשתפר בפעם הבאה.

מן המפורסמות היא, שכל מי שכותב בדל"ת אמותיו ומפרסם זקוק לתשומת לב, לתהודה ציבורית, לאישור ולחיזוק של דבריו. הדחף שלי להמשיך ולכתוב על אף ההרגשה שהולכת ופוחתת ההתעניינות של החברה, לרבות קהל הקוראים המשכיל, במחקרי ספרות, מונע מתחושת שליחות. זהו הצורך להמשיך לטפח ולפתח את מחקר הספרות העברית לדורותיה, בתקווה שתמיד יהיה מי שימשיך להתעניין בו, ואולי בעתיד ישתנה המצב לטובה.

ביבליוגרפיה זו היא סיכום של שבעים שנות כתיבה (תש"י-תש"ף / 1950-2020). האם יהיה לה המשך? – ימים יגידו. המשך יצירה בגיל זה הוא מתנה, ואשרי שזכיתי בה! פרסום הביבליוגרפיה לא היה אפשרי בלעדי מי שעשו במלאכה במקצועיות, במסירות, בדיוקנות ומתוך אהבה. תודתי נתונה לכולם: לאנשי קרן המחקר שלי באוניברסיטת תל אביב המופקדים על "הקמח", ולמי שאחראים על "התורה": יוסף גלרון-גולדשלגר, שהתקין את הביבליוגרפיה הראשונה; אבנר הולצמן, תלמידי, עמיתי וידידי, שעדכן והשלים; ואלי שקדי, ששקד בסבלנות, במקצועיות ובהקפדה על חלקה השני של הביבליוגרפיה, מיובל השבעים עד יובל השמונים וחמש, וגם התקין את המפתח. תודה מיוחדת לאחותי חגית הלפרין, שמלווה אותי תמיד בעצה טובה. לטובה ייזכר גם שמו של האמן יעקב פורת, המעצב הראשון של העטיפה. תודה מיוחדת לדר"ר לאה צבעוני, שהוציאה תחת ידה חוברת מדויקת ונאה. יבואו כולם על הברכה.

תל אביב, אלול תש"ף / ספטמבר 2020

א. ספרים מאת נורית גוברין

1. **ראובן פאהן – חייו ויצירתו**. תל אביב, תשכ"ז 1967. 251 עמודים.
הוגש כעבודת גמר לקראת התואר 'מוסמך למדעי הרוח' באוניברסיטת תל אביב, החוג לספרות עברית, בהדרכת דב סדן. נוספו סיכום ושער באנגלית. ראו מס' 22.
2. **העומר וש. בן-ציון עורכו**. תל אביב, תשל"ב 1971. 430+158+27 עמודים.
דיסרטציה בהדרכת דב סדן ודן מירון, אוניברסיטת תל אביב. עם סיכום ושער נוסף באנגלית. ראו מס' 5.
3. **מעגלים**. רמת-גן: אגודת הסופרים העברים בישראל ליד הוצאת מסדה, 1975. 293 עמודים. (ספריית מקור).
על מיכה יוסף ברדיצ'בסקי, ג. שופמן ודבורה בארון.
התוכן:
בפתח הספר (עמ' 7-8)
מ. י. ברדיצ'בסקי. התפתחות הביקורת על יצירתו הסיפורית של מיכה יוסף ברדיצ'בסקי [כולל הערות ביבליוגרפיות] (עמ' 11-65)
עיונים בסיפור "אויבי" (עמ' 66-78)
מקורות הסיפור "ההפסקה" ודרכי עיבודם (עמ' 79-85)
ג. שופמן. ראשיתו של שופמן <תרס"ב-תרע"ג> [כולל הערות ביבליוגרפיות] (עמ' 89-136)
ראשית הביקורת על יצירתו [כולל הערות ביבליוגרפיות] (עמ' 137-184)
הלכה ומעשה ביצירתו (עמ' 185-204)
זיקת יצירתו של שופמן למקרא (עמ' 205-228)
על שניים מסיפורי ג. שופמן: "השניים", "ילד זר" (עמ' 229-235)
"אל התהום" <משהו על אמנות הסיפור של ג. שופמן> (עמ' 236-241)
דבורה בארון. ראשיתה של דבורה בארון [כולל הערות ביבליוגרפיות] (עמ' 245-279)
בין "קוצו של יוד" לקוצה של אות (עמ' 280-287)
הסיפור "מצולה" ומקורותיו (עמ' 288-292)
על הספר: ישראל זמורה ("אסופת מחקרים ומסות הערכה") במאזנים, כרך מא, חוב' 3-4, אב-אלול תשל"ה, אוגוסט-ספטמבר 1975, עמ' 270-271; מ. א. [משה אונגרפלד?] ("שלושה סופרים חשובים") באמר, כ"ח בתשרי תשל"ו, 3 באוקטובר 1975, עמ' 4; פנינה מייזליש ("במעגלי הביקורת") בעל המשמר. דף לספרות ולאמנות, ה' בחשוון תשל"ו, 10 באוקטובר 1975, עמ' 5; י. עמוס [יוסף פרידלנדר] ("במעגלי יצירה") בהצופה, י"ז בכסלו תשל"ו, 21 בנובמבר 1975, עמ' 5; חיים נגיד ("אסופת-מאמרים על שלושה מספרים") בידיעות אחרונות, כ"ט בטבת תשל"ו, 2 בינואר 1976, עמ' 2, במדור "תרבות, ספרות, אמנות"; יוסף פרידלנדר ("מעגלים") בהה החנוך. שבועון הסתדרות המורים בישראל, כרך יט, כ"ז בשבט תשל"ו, 29 בינואר 1976, עמ' 15-16, במדור "עם הספר".

4. **מפתחות**. תל אביב: אוניברסיטת תל אביב, הקיבוץ המאוחד, תשל"ח 1978. 240 עמודים. כולל הערות ביבליוגרפיות.

מחקרים בספרות העברית הדנים בסופרים וביצירות שנכתבו על רקע תקופת העלייה השנייה, מלחמת העולם הראשונה ושנות העשרים בארץ ישראל ומחוצה לה. התוכן:

בפתח הספר (עמ' 7-8)

בין קסם לרסן: על השפעת מאמרו של ברנר: "הז'אנר הארצישראלי ואביזריהו" (עמ' 9-19)

אגדה ומציאות ב'נדודי עמשי השומר' ליעקב רבינוביץ (עמ' 20-49)

ג. שופמן: "במצוד ובמצוק" (עמ' 50-77)

מהפכת אוקטובר בראי הספרות העברית (עמ' 78-118)

מאכזבה בלבוש האלגוריה לנחמה כאוטופיה (עמ' 119-132)

סיפורי-המהפכה כסוג ספרותי (עמ' 133-153)

עקירה צורך הנחה: על "הגולים" לדבורה בארון (עמ' 154-178)

בין מאבק לכניעה: "קול הדמים", "אדם בארץ" ו"עינים ונהרות" לג. שופמן (עמ' 179-202)

ימים ולילות – ממרחק הימים (עמ' 203-225)

הערות ביבליוגרפיות (עמ' 226-240)

על הספר: אהביה מרגלית ("היסוד החוץ-ספרותי ביצירה הספרותית") בהארץ, י"ז בחשוון תשל"ט, 17 בנובמבר 1978, במדור: זרקור. ספרות; אורי סלע ("המהפכה הרוסית בספרותנו") בידיעות אחרונות, כ"ד בחשוון תשל"ט, 24 בנובמבר 1978, במדור: ממכש הדפוס. ביקורת; ללא חתימה [חיים נגיד?] ("ברנר המבקר – הזיק" במעריב, כ"ד בחשוון תשל"ט, 24 בנובמבר 1978, במדור: "ספרים חדשים. עיון ראשון"; אביב עקרוני ("בין היצירה הספרותית למקורותיה החוץ-ספרותיים") בידיעות אחרונות, כ"ב בכסלו תשל"ט, 22 בדצמבר 1978, עמ' 3, במדור "תרבות, ספרות, אמנות"; א. ב. יפה ("צרור מפתחות") בעל המשמר, כ"ב בכסלו תשל"ט, 22 בדצמבר 1978, עמ' 6; אבינועם ברשאי ("היוצר בצלם יוצר") במאזנים, כרך מח, חוב' 3, שבט תשל"ט, עמ' 230-232; מתן בן-שבתאי ("מפתחות") בעתון 77, שנה ג', גל' 13, ינואר-פברואר 1979, עמ' 25; אהוד בן עזר ("מפתחות לז'אנר הארצישראלי") בדבר, כ"ג בניסן תשל"ט, 20 באפריל 1979, עמ' 19; נילי סדן-לובנשטיין ("מפתחות להיסטוריה ולספרות") במעריב, ל' בניסן תשל"ט, 27 באפריל 1979; ללא חתימה ("נורית גוברין. מפתחות") במבחר סקירות ב', על ספרים שהופיעו בשנים תשל"ז-תשל"ט, אייר תשל"ט, מאי 1979, עמ' 64. דן עומר ("אמת וכדייה") בהעולם הזה, מס' 2191, ו' באלול תשל"ט, 29 באוגוסט 1979, עמ' 77, במדור: "נמר של נייר. שיחזור"; שלמה נש ("בלשות" ספרותית כלי-שרת בידי הביקורת") בכצרון, כרך א (סדרה חדשה), חוב' 3-4 (334-335), תשרי תש"ס, עמ' 90-92; קלמן אב בלאט ("מפתחות ליצירה") בהצופה, ה' בחשוון תש"ס, 26 באוקטובר 1979, עמ' 4; Stanley Nash (Literary 'Detective Work': The Handmaiden; 4; עמ' 27-33 of Literary Criticism), *Modern Hebrew Literature*, Vol. 6, No. 12, Summer 1980,

5. 'העומר': תנופתו של כתב-עת ואחריתו. ירושלים: יד יצחק בן-צבי, תש"ם 1980. 7+284+4+2 עמודים. (ספרייה לתולדות היישוב היהודי בארץ-ישראל).

עם שער נוסף וסיכום באנגלית. כולל מפתחות.
 "ספר זה מתאר את המאמצים שנעשו בארץ-ישראל בשנים 1906-1909, כדי להקים בה מרכז ספרותי עברי, שתמציתו וביטוי המעשי היה ביסוד כתב-עת ספרותי-מדעי-פובליציסטי. תפקידו של כתב-העת היה לרכז סביבו את הכוחות הספרותיים, המצויים בארץ-ישראל, בסיועם של אלה הנמצאים עדיין בחוץ-לארץ, ולתת ביטוי למציאות הארצישראלית בתחומיה השונים".

"הספר כולל ששה פרקים ומבוא. המבוא מתאר על דרך הסיכום וההכללה את התהליכים הכרוכים בייסוד 'העומר' שהיה נשמת התכנית להקמת מרכז ספרותי, ומעריך נסיון זה ממרחק הזמנים. פרק מיוחד משרטט קווי-ביוגרפיה לדמותו של העורך ש. בן-ציון, שהטביע את חותמו על כתב-עת זה. כן נלווים לספר ביבליוגרפיה ומפתחות. "ראו מס' 2.

על הספר: חיים נגיד ("תנופת 'העומר'") במעריב, ב' אייר תש"ם, 18 באפריל 1980, עמ' 32, במדור: "עיון ראשון"; אורי סלע ("ראשיתו של עגנון") בידיעות אחרונות, ט"ז באייר תש"ם, 2 במאי 1980, עמ' 25, במדור: "ממכש הדפוס. מחקרים"; יונה כהן ("תנופת 'העומר' ואחריתו") בהצופה, ט"ז באייר תש"ם, 2 במאי 1980, עמ' 5; אלי שאלתיאל ("הלכה מאורסה") בדבר. משא, כ"ג באייר תש"ם, 9 במאי 1980, עמ' 18 |הגיבו על מאמרו: יעקב שביט בדבר. משא, ח' בסיון תש"ם, 23 במאי 1980, עמ' 16, ומשה גלבוש בדבר, 8 באוגוסט 1980; צבי אילן ("נורית גוברין: העומר") בדבר, ג' בסיון תש"ם, 18 במאי 1980, במדור: "ספר חדש"; דב גניחובסקי ("איך 'המהפכה הספרותית' לא התחילה בירושלים") בקול ירושלים, ה' בסיון תש"ם, 23 במאי 1980, עמ' 4, במדור: "עיר הקודש"; רוני סומק ("לקט, שכחה ותנופה") בעתון 77, שנה ד, גל' 21, אייר-תמוז תש"ם, מאי-יוני 1980, עמ' 49; יורם ברנובסקי (חתום: יוחנן רשתן) ("חקר ספרות: 'העומר' / תנופתו של כתב-עת ואחריתו") בהארץ, כ"ב בסיון תש"ם, 6 ביוני 1980, עמ' 19, במדור: "שבוע של ספרים"; ג. קרסל ("העומר" כתחנת-ביניים בספרות הארצישראלית") בעל המשמר. דף לספרות ולאמנות, 20 ביוני 1980, עמ' 6 |פורסם גם בהדואר, שנה 59, גל' כ"ח, י"ג בתמוז תש"ם, 27 ביוני 1980, עמ' 457-458; אוריאל אופק ("דיוקנו של כתב-עת") בידיעות אחרונות, י"ט באב תש"ם, 1 באוגוסט 1980, עמ' 21, 26; אלכס זהבי ("העומר") בכיוונים. כתב-עת ליהדות ולצינונות, חוב' 8, קיץ תש"ם, אוגוסט 1980, עמ' 155-159, במדור: "ממדף הספרים"; ג. קרסל ("יישום ארצישראלי לספרות עברית נוסח אודיסה") במאזנים, כרך נא, חוב' 3-4, אב-אלול תש"ם, אוגוסט-ספטמבר 1980, עמ' 299-301; דן עומר ("התנופה והאחרית") בהעולם הזה, גל' 2247, י"ב תשרי תשמ"א, 23 בספטמבר 1980, עמ' 68-69, במדור: "נמר של נייר. כתבי-עת"; ללא חתימה ("העומר. תנופתו של כתב-עת ואחריתו") במבחר סקירות, חוב' ה', חשוון תשמ"א, אוקטובר 1980, עמ' 32; אהוד בן עזר ("ראשיתו של 'המרכז הארצישראלי' בספרות העברית") במעריב, ה' בטבת תשמ"א, 12 בדצמבר 1980, עמ' 37.

6. שרשים וצמרות: רישומה של העלייה הראשונה בספרות העברית. תל אביב: מפירוס, תשמ"א 1981. 213 עמודים. כולל הערות ביבליוגרפיות.
 ספר זה מתחקה על רישומה של העלייה הראשונה בספרות העברית לתקופותיה השונות, מימי העלייה השנייה (1904) ועד ימינו (1980).

על הספר: אורי סלע ("שרשים וצמרות") בידעיות אחרונות, ו' בניסן תשמ"א, 10 באפריל 1981, במדור: "ממכבש הדפוס. מחקרים"; דן עומר ("חתך עומק") בהעולם הזה, מס' 2280, ט' באייר תשמ"א, 13 במאי 1981, עמ' 75 במדור: "נמר של נייר. מחקר"; יורם ברונובסקי [חתום: יוחנן רשת] ("שרשים וצמרות") בהארץ, כ"ה באייר תשמ"א (29.5.1981), במדור: "שבוע של ספרים"; יאירה גנוסר ("ההיסטוריה אינה משתקפת ביצירות ספרות") בעתון 77, שנה ה, מס' 28, סיון-אב תשמ"א (יוני-אוגוסט 1981), עמ' 55; נורית זרחי ("אינפורמציה מול משמעות") בהארץ, 17 באוגוסט 1981; חיים נגיד ("צמרות פורות") במאזנים, כרך נג, חוב' 5-6, תשרי-חשון תשמ"ב, אוקטובר-נובמבר 1981, עמ' 405-406; יפה ברלוביץ ("בחיפוש אחר שרשים וצמרות") בדבר. משא, 13 בנובמבר 1981 ו-20 בנובמבר 1981; אבינועם ברשאי ("תרמיתה של העלייה הראשונה") בידעיות אחרונות, כ"ג בחשון תשמ"ב, 20 בנובמבר 1981, במדור "תרבות, ספרות, אמנות", עמ' 2; אהוד בן עזר ("תדמיות ושורשים") במעריב. ספרות אמנות ביקורת, א' בכסלו תשמ"ב, 27 בנובמבר 1981, עמ' 39; אלכס זהבי ("שרשים וצמרות") בכיוונים. כתב-עת ליהדות ולציונות, חוב' 14, חורף תשמ"ב, פברואר 1982, עמ' 157-162, במדור: "ביקורת ספרים"; יפה ברלוביץ ("העלייה הראשונה בראי הספרות") בדבר. משא, 23 בדצמבר 1983 [כונס בספרה: הטקסט המוסף, הוצאת אור-עם, 1992, עמ' 154-164].

7. מאופק אל אופק: ג. שופמן – חייו ויצירתו. תל אביב: יחדיו, אוניברסיטת תל אביב, תשמ"ג 1982. שני כרכים (719 עמודים).

על הספר: משה בן-שואל [חתום: מ. משב] ("אופקיו של גרשון שופמן") במעריב, א' בטבת תשמ"ג, 17 בדצמבר 1982, במדור: "ספרים חדשים"; [ללא חתימה], ("ספר חדש על גרשון שופמן") בעל המשמר, א' בטבת תשמ"ג, 17 בדצמבר 1982, במדור: "בשבוע עינים"; אורי סלע ("כל שופמן") בידעיות אחרונות, ח' בטבת תשמ"ג, 24 בדצמבר 1982, עמ' 5, במדור: "ממכבש הדפוס"; יוחנן רשת [יורם ברונובסקי] ("מחקר ספרות") בהארץ, 24 בדצמבר 1982; ש. [שמשו] יהושע ("ארוכות על סופר הקצרות") בהצופה, ז' בשבט תשמ"ג, 21 בינואר 1983, עמ' 7; משה בן-שואל ("האיש שיצר רק כאשר היה מאוהב") באת. הירחון לאשה ולמשפחה, גל' 190, ינואר 1983, עמ' 150-151; שולמית גינגולד-גלבוע ("שופמן חי או מת") בידעיות אחרונות, י"ד בשבט תשמ"ג, 28 בינואר 1983, במדור "תרבות, ספרות, אמנות", עמ' 2; אדיר כהן [ללא חתימה] ("סימני-דרך") בכל בו חיפה, כ"א בשבט תשמ"ג, 4 בפברואר 1983, עמ' 4, במדור: "קריאה תמה"; מרדכי אבישי ("נופי עולמו של אמן הסיפור הקצר") במעריב, כ"ו באדר תשמ"ג, 11 במרץ 1983, עמ' 35; מרדכי אות-יקר ("מצוקתו של הסופר העברי") בדבר, 11 במרץ 1983, במדור: "תגובות"; דן עומר ("ביקורת ספרות – חורף 83. שופמן") בהעולם הזה, מס' 2377, ט' בניסן תשמ"ג, 23 במרץ 1983, עמ' 64-65; עמלה עינת ("רישום מציאות נטו") בעתון 77, שנה ז', גל' 40-41, ניסן-אייר תשמ"ג, אפריל-מאי 1983, עמ' 63; עליזה שנהר ("אמן הסיפור הקטן") בשחף. חיפה, ט"ו בסיון תשמ"ג, 27 במאי 1983, עמ' 8, במדור: "ספרות"; נפתלי טוקר [חתום: נון טית] ("מאופק אל אופק") בזהות. כתב-עת ליצירה יהודית, כרך ג, קיץ תשמ"ג, 1983, עמ' 291, במדור: "קולמוס ראשון"; אביבה ברזל ("מאופק אל אופק מאת נורית גוברין. על גרשון שופמן חייו ויצירתו") בהדואר, גל' ל"ד, כ"ד באלול תשמ"ג, 2 בספטמבר 1983, עמ' 563 ("The Codes of Stanley Nash" in *Modern Hebrew Literature*, Fall/Winter 1983; Vol. 9, no. 1-2, pp. 58-69); יעקב שביט ("על אמן הקיצור – באריכות")

בכותרת ראשית, גל' 5, 29 בדצמבר 1983, עמ' 48; "Meoffek El Offek: G. Yair Mazor (Shoffman – Chayav Vitzirato) in *Hebrew Studies*, Vol XXIV, 1983 (מאופק אל אופק – ג. שופמן חייו ויצירתו לנ. גוברין) בכיצרון, כרך ו, חוב' 22/21, ניסן תשמ"ד, עמ' 105-107; זיסקינד כרמל בעל-שיח, חוב' 21-22 (1984), עמ' 240-242; יצחק ברזילי ("בליל תשעה באב – פנינה שופמנית") בהדואר, שנה 68, גל' ל"ד, י' באב תשמ"ט, 11 באוגוסט 1989, עמ' 14-15.

8. תלישות והתחדשות: הסיפורת העברית הראשית המאה ה-20 בגולה ובארץ-ישראל. תל אביב: משרד הבטחון – ההוצאה לאור, תשמ"ה 1985. 148 עמודים. (ספריית אוניברסיטה משודרת). כולל הערות ביבליוגרפיות. מהדורה באנגלית בשם *Alienation and Regeneration* הופיעה בשנת 1989 בהוצאת MOD Books (משרד הבטחון – ההוצאה לאור), בתרגומו של John Glucker. התוכן:

פתח-דבר (עמ' 7)

מבוא

המרחק בין ההרגשה למעשה (עמ' 9-16)
החידוש – דמות "התלוש" עמ' 17-25)

בגולה – פני התלישות

מיכה יוסף ברדיצ'בסקי – תוגת-גיבור בלא-סביבה (עמ' 26-35)

ברדיצ'בסקי – מורה-דרך לעלייה השנייה (עמ' 36-44)

ג. שופמן – הגיבור הִרְאָה והחָרַד (עמ' 45-56)

י. ד. ברקוביץ – הזר בביתו (עמ' 57-66)

ש. בן-ציון – כנגד החברה ובלעדיה (עמ' 67-78)

בארץ-ישראל – חבלי ההתחדשות

ש. בן-ציון – מחיר הראשונות: שינוי בכל-מחיר (עמ' 79-89)

שלמה צמח ומאיר וילקנסקי – התמודדות ישירה עם המציאות הארץ-ישראלית: נסיון ההתחדשות (עמ' 90-102)

יוסף חיים ברנר – ה"אף-על-פי-כן" הברנרי: ובכל-זאת – חידוש (עמ' 103-111)

יוסף חיים ברנר – "הז'אנר הארץ-ישראלי": הטלת איסור על תיאור המציאות (עמ' 112-119)

דבורה בארון – התעלמות מן המציאות בארץ-ישראל: חזרה לעיירה (עמ' 120-130)

ש"י עגנון – דרכי עקיפין בעיצוב המציאות: הרחקה והסוואה (עמ' 131-140)
ביבליוגרפיה (עמ' 142-148)

על הספר: נעמי גוטקינד ("הספרות העברית החדשה – תלישות או התחדשות?") בהצופה, ז' בניסן תשמ"ה, 29 במרץ 1985, עמ' 6; אורי סלע ("סופרי ראשית המאה") בידיעות אחרונות, כ' בניסן תשמ"ה (ערב שביעי של פסח), 11 באפריל 1984, עמ' 4, במדור: "ממכבש הדפוס"; אהוד בן עזר ("נכרי הוא שם ופה") במעריב, ט' בתמוז תשמ"ה, 28 ביוני 1985, עמ' 33.

9. 'מאורע ברנר': המאבק על חופש הביטוי (תרע"א-תרע"ג). ירושלים: יד יצחק בן-צבי, תשמ"ה. 216+2 עמודים. (מקורות בתולדות ארץ-ישראל ויישובה). כולל נספחים והערות ביבליוגרפיות. מהדורה שנייה הופיעה בשנת תשנ"א 1991.

"ספר זה מתאר את אחד הוויכוחים הנוקבים, שהסעיר את דעת-הקהל בארץ-ישראל ובעולם היהודי בשנים שלפני פרוץ מלחמת-העולם הראשונה (תרע"א-תרע"ג), ונודע בשם 'מאורע ברנר'. ראשיתו של ויכוח זה במאמר שפרסם י"ח ברנר ב'הפועל הצעיר' על תופעת המרת-הדת, שהדאיגה מאוד את הציבור היהודי, ובעיקר על חיפוש דרך חדשה של קיום יהודי חילוני. במאמר נשמעו גם דברים קשים כנגד הדת ומייצגיה וכנגד התנ"ך, וגילוי אהדה לברית החדשה."

על הספר: שלמה שבא ("מאורע ברנר") בדבר השבוע, כ"ו באייר תשמ"ה, 17 במאי 1985, עמ' 21, 26; דן מרגלית ("ספר שלם על מאמר יחיד") בהארץ, כ"ג בתמוז תשמ"ה, 12 ביולי 1985, עמ' 16, במדור: "מגזין"; אלי שאלתיאל ("ברנר מול אחד-העם") בהארץ, א' באב תשמ"ה, 19 ביולי 1985, עמ' 16; משה בן-שאול [חתום: מ. משב] ("ברנר מול 'כולם'") במעריב, ט"ו באב תשמ"ה, 2 באוגוסט 1985, עמ' 32, במדור: "ספרים חדשים"; הדה בוש ("מסמך אקטואלי מן הארכיון") בהארץ, 5 באוגוסט 1985, עמ' 12. במדור: "משקפי קריאה"; אורי סלע ("על 'מאורע ברנר'") בידיעות אחרונות, כ"ט באב תשמ"ה, 16 באוגוסט 1985, עמ' 23, במדור: "ממכבש הרפוס"; דב בר-ניר ("הוויכוח היה בין החילוניים") בדבר. משא, י"ג באלול תשמ"ה, 30 באוגוסט 1985, עמ' 20-21; משה דור ("מאורע' ולקחו") במעריב, י"ג באלול תשמ"ה, 30 באוגוסט 1985, עמ' 34; דורון רוזנבלום ("משיח לא יבוא") בכותרת ראשית, גל' 146, 19 בספטמבר 1985, עמ' 26-27; נתן רענן ("פולמוס שלא נס ליחו") בעתון 77, שנה ט, גל' 69 (חשון תשמ"ו, אוקטובר 1985), עמ' 12; אורציון ברתנא ("ברנר, שוב ברנר, תמיד ברנר") בידיעות אחרונות, ב' בכסלו תשמ"ו, 15 בנובמבר 1985, עמ' 21, 25 [כונס בספרו: זהירות ספרות ארץ-ישראלית. מגמות בשירה, בסיפורת ובביקורת בישראל, הוצאת פפירוס, 1989, עמ' 50-54]; דב בר-ניר ("במבוכ הזהות היהודית הקיומית") בכיוונים, חוב' 29, סתיו תשמ"ה, נובמבר 1985, עמ' 120-124; א. ב. יפה ("מאורע ברנר") בחותם. מוסף על המשמר, מס' 49, כ"ג בכסלו תשמ"ו, 6 בדצמבר 1985, עמ' 10-11; יעקב אדלשטיין ("מאורע ברנר' בימינו") בהצופה, ד' בטבת תשמ"ו, 16 בדצמבר 1985, עמ' 3, 5, במדור: "יומן במדינה"; שמואל שניידר ("על 'מאורע ברנר' לנורית גוברין – התפתחותו והשתלשלותו), בבצרון, כרך ה, גל' 29-30, ניסן תשמ"ו, אפריל 1986, עמ' 69-75; מנוחה גלבוץ ("חכמת התיאולוגיה – לגלחים") במאזנים, כרך נט, גל' 10, סיון תשמ"ו, יוני 1986, עמ' 60-61; יעקב אבן-חן ("פולמוס בעבר שהוא עדיין אקטואלי") בכיוונים, חוב' 32, 1986, עמ' 115-117; מ. ב. ("מאורע ברנר' המאבק על חופש הביטוי") בכשוב. כתב-עת יהודי משיחי, מס' 12, תשמ"ז, 1986, עמ' 36-38; "The Brenner Affair" in *Keshet*. 38-36, *Cultural News From Israel*, January 1987, No. 30, p. 6, וכן במהדורה הספרדית של כתב-עת זה של משרד החוץ; אמנון נבות, ספרות. מעריב, י"ב באייר תשמ"ח (4.2.1988); שמואל שניידר ("על מאורע ברנר לנורית גוברין – התפתחותו והשתלשלותו"), כונס: 'הקיום והזיכרון ביצירות אהרן אפלפלד ויוסף חיים ברנר ובכתבים אחרים', הוצאת כרמל, תש"ע/2010, עמ' 191-217.

10. הספרות הארץ-ישראלית בראשית ימי היישוב; [התקין לדפוס משה מנור]. ירושלים: המחלקה לחינוך ולתרבות בגולה של ההסתדרות הציונית העולמית, אלול תשמ"ה [אוגוסט 1985]. 30+2 עמודים. (פרקים למורה; 25). כולל הערות ביבליוגרפיות.

"הרצאה שניתנה ע"י פרופ' נורית גוברין ביוני 1984 במרכז ללימודי ארץ-ישראל במונטריאל, בארגונו של מר שמואל הרמתי. ההרצאה מובאת כאן בשלמותה והדיון שהתקיים אחריה בחלקו."

11. **המחצית הראשונה: דבורה בארון – חייה ויצירתה, תרמ"ח-תרפ"ג. פרשיות מוקדמות: סיפורים, תרס"ב-תרפ"א / דבורה בארון; ההדיר והוסיף הערות אבנר הולצמן. ירושלים: מוסד ביאליק, תשמ"ח 1988. 704 עמודים, [10] דפי לוחות. (קבצים לחקר הספרות העברית; קובץ דבורה בארון)**

על הספר: ענת לויט ("מונוגרפיה על בארון מאת נורית גוברין") *בידיעות אחרונות*, י"ט כאב תשמ"ז, 14 באוגוסט 1987, עמ' 22; גיורא לשם [חתום: מג"ל] ("נפתולי אשה-סופרת") *במעריב*, י' בשבט תשמ"ח, 29 בינואר 1988, עמ' 4, במדור: "עיון ראשון"; בילי מוסקוניה-לרמן ("מלכה בארמון שחור") *במעריב (סופשבוע)*, י' בשבט תשמ"ח, 29 בינואר 1988, עמ' 18-20; אמנון נבות, *ספרות. מעריב*, י"ב באייר תשמ"ח (4.2.1988); אורי סלע ("מחאה נשית") *בידיעות אחרונות*, י"ז בשבט תשמ"ח, 5 בפברואר 1988, עמ' 20, במדור: "ממכש הדפוס"; הדה בושס ("אגדת בת המלכה הכלואה") *בהארץ*, ד' באדר תשמ"ח, 22 בפברואר 1988, עמ' 13, במדור: "משקפי קריאה"; אבי טנא ("מחקר ו'סמרטוטים'" בדבר, ט"ו באדר תשמ"ח, 4 במרץ 1988, עמ' 18, במדור: "דפדוף ראשון. ספרים חדשים"; עמוס כרמל ("חקר הספרות. קובץ דבורה בארון") בדבר, ט"ו באדר תשמ"ח, 4 במרץ 1988, עמ' 18, במדור: "דפדוף ראשון. ספרים חדשים"; מרדכי אבישי [חתום: מ. אבי-שלמה] ("דבורה בארון – המחצית הראשונה") בעל המשמר, ז' בניסן תשמ"ח, 25 במרץ 1988, עמ' 18, במדור: "חלון ראווה"; מנחה גלבוש ("דבורה בארון – גילוי וכיסוי") בדבר, ז' בניסן תשמ"ח, 25 במרץ 1988, עמ' 20; דן יהב ("פרשיות מוקדמות") בעל המשמר, ז' בניסן תשמ"ח, 25 במרץ 1988, עמ' 18, במדור: "חלון ראווה"; אמנון נבות ("סליחה, אבל מה עם החצי השני?") *במעריב*, י"ב באייר תשמ"ח, 29 באפריל 1988 [תגובה על מאמר זה: שמואל שניידר, "פולמוס וויכוח. מעשה נבות? (על 'פמיניזם' ו'פמיניזיות' בביקורת הספרות)] *בהדואר*, 7 באפריל 1989, עמ' 19-20; לאה פוקס ("קורות ותולדות") *בישראל שלנו: מוסף לוס אנג'לס*, כ"ח בניסן תשמ"ח, 15 באפריל 1988, עמ' 39, במדור: "ספרים הם לפעמים"; צפנת ירון ("דבורה בארון. פרשיות מוקדמות") בעולם האשה, גל' 54, אפריל 1988, עמ' 183; יאיר מזוזר ("דבורה בארון: גולה בארצה") *בהארץ*, ד' בסיון תשמ"ח, 20 במאי 1988, עמ' 10; רחל גיורא ("יוצאת מהארון") *במוניטין*, יולי 1988; יאירה גנוסר. "הבארונית לבית היוצר", *עתון*, 77, גל' 103-104, אלול תשמ"ח – תשרי תשמ"ט (אוגוסט-ספטמבר 1988), עמ' 18-20; בן-עמי פיינגולד ("הסיפורים הגנוזים של דבורה בארון") *בידיעות אחרונות*, כ"ט בטבת תשמ"ט, 16 בינואר 1989, עמ' 21-22; א.ב. יפה ("ברלתיים סגורות. חייה המסוגפים של הסופרת דבורה בארון") *בחותרם. מוסף על המשמר*, מס' 16 (951), ט"ז בניסן תשמ"ט, 21 באפריל 1989, עמ' 12-15; נעמי סוקולוב ("אמילי דיקינסון של הספרות העברית?") *בהדואר*, כרך 68, חוב' 29, י"ג בסיון תשמ"ט, 16 ביוני 1989, עמ' 17-18; יצחק בר יוסף ("בעסיס דובדבנים או במיץ לימון?"), *ישראל היום*, י"ט בתשרי תשע"ט (28.9.2018), במדור: "דברי הימים – במעמקי הספרות העברית".

12. **דבש מסלע: מחקרים בספרות ארץ-ישראל. תל אביב: משרד הבטחון – ההוצאה לאור, תשמ"ט 1989. 419 עמודים. כולל הערות ביבליוגרפיות.**

"ספר זה מביא בפני הקורא פרשיות שונות מן הספרות הארץ-ישראלית בשנים שלפני מלחמת העולם הראשונה. פרשיות אלה, מבטאות את הכיוונים השונים והמנוגדים שהלכה בהם ספרות זו: החזון – "הדבש", לעומת המציאות הקשה – "הסלע", והיחסים המורכבים ביניהם, וכך, את המאמצים לפעול למרות כל הקשיים ולהוציא "דבש מסלע". התוכן:

מבוא: עצים ויער (עמ' 7-12)

מ"י ברדיצ'בסקי והרעיון הציוני (עמ' 13-37)

הרצוי כמצוי – זאב יעבץ (עמ' 38-44)

"למצוא את בני רכב" – חמדה בן-יהודה (עמ' 45-52)

בין נוצרים ליהודים – מנחם אוסישקין (עמ' 53-61)

קנאי, זועם, אוהב – יעקב מלכוב (עמ' 62-113)

נפ"ש מראשון-לציון הומיה – נחמה פוחצ'בסקי (עמ' 114-171)

כנגד ההצטלמות הספרותית – מחאתו של א"ד גורדון (עמ' 172-186)

"עצב ציוני אמיתי" – ק"ל סילמן (עמ' 187-206)

'חיינו' עיתון קצרי-מים (עמ' 207-229)

מתנת-בשר: "כפרות", סיפור עלום של ש"י עגנון (עמ' 230-239)

העולה שירד – סיפוריו הארץ-ישראליים של אריה יפה (עמ' 240-256)

בתוך היישוב הישן וכנגדו – "צ'רמון" (עמ' 257-263)

מחיר הראשונות – ש. בן-ציון (עמ' 264-287)

חווית-החיות בארץ-ישראל: ש. בן-ציון ופרשת 'מולדת' (עמ' 288-343)

"פחד להחזיק בעט-כותבים" – בין נחום גוטמן לאביו (עמ' 344-353)

אָשה לבדה: הציירת אירה יאן כמספרת ארץ-ישראלית (עמ' 354-392)

מבוא כהצהרת אהבה מוסווית: בין אירה יאן לביאליק (עמ' 393-407)

על הספר: גיורא לשם [חתום: מג"ל] ("ביקורת הספרות. החלוצים") במעריב, כ"ז בסיון תשמ"ט, 30 ביוני 1989, עמ' 8, במדור: "עיון ראשון"; אורלי תורן ("פרשיות שהסעריו בעבר") *בידיעות אחרונות*, כ"ז בסיון תשמ"ט, 30 ביוני 1989, עמ' 23; נעמי גוטקינד ("צימקים ושקדים") *בהצופה*, י"א בתמוז תשמ"ט, 14 ביולי 1989, עמ' 6, 11; אורי סלע ("מקורות הספרות הארץ-ישראלית") *בידיעות אחרונות*, י"ח בתמוז תשמ"ט, 21 ביולי 1989, עמ' 22, במדור: "ממכש הדפוס"; עדנה שבתאי ("גם לפני מאה שנה היית צריך להיות בקליקה הנכונה") *בהעיר*, י"ח בתמוז תשמ"ט, 21 ביולי 1989, עמ' 62; נאוה רון ("נפ"ש הומיה") *במקום. שבועון ידיעות אחרונות' בראשון לציון*, גל' 43, י' באב תשמ"ט, 11 באוגוסט 1989, עמ' 12; יואל רפל ("הבלשית הגדולה של ספרות הישוב") *בדבר השבוע*, מס' 33, י"ז באב תשמ"ט, 18 באוגוסט 1989, עמ' 17-18; יעקב שביט ("על הצלמנות במחקר") *בהארץ*, י"ז באב תשמ"ט, 18 באוגוסט 1989 [תגובה: אהוד בן עזר, "דבש מסלע. חומץ מביקורת", *הארץ*, 1 בספטמבר 1989, עמ' 9; תגובה לתגובה: יעקב שביט, "תגובה. בלשות אינה מחקר", *הארץ*, 8 בספטמבר 1989; אבי טנא ("חקר הספרות. פרשיות של ראשית המאה") *בדבר*, ח' באלול תשמ"ט, 8 בספטמבר 1989, במדור: "דפדוף ראשון. ספרים חדשים"; עמוס כרמל ("חקר הספרות. דבש מסלע") *בדבר. משא*, ח' באלול תשמ"ט, 8 בספטמבר 1989, עמ' 20; רוני סומק ("יש חיים אחרי המלים") *במחנה*, גל' 54, י"ג באלול תשמ"ט, 13 בספטמבר 1989, עמ' 44; מנוחה גלבוע ("יותר סלע מדבש"), *בדבר. משא*, ט"ו באלול תשמ"ט, 15 בספטמבר 1989, עמ' 19; תמר וולף ("בין עובדות לתהליכים") *בידיעות אחרונות*, ט"ו

באלול תשמ"ט, 15 בספטמבר 1989, עמ' 25 במוסף לשבת; ללא חתימה ("דבש מסלע") כבטאון חיל האוויר, מס' 70 (171), ספטמבר 1989, עמ' 105, במדור: "מדף אוירי"; דורית זילברמן ("זכות הבינוניות"), במאזנים, כרך סד, גל' 3-4, חשוון-כסלו תש"ן, נובמבר-דצמבר 1989, עמ' 42-44; שלום רצבי ("ברדיצ'בסקי והעלייה השנייה") בעתון 77, שנה י"ג, גל' 120-121, שבט תש"ן, ינואר-פברואר 1990, עמ' 18-19; שלמה נש ("לכטי הראשונות בארץ – הרבש והעוקץ") בהדואר, שנה 69, גל' כ"ט, ו' בתמוז תש"ן, 29 ביוני 1990, עמ' 19-21; יצחק כפכפי ("מ"ב – נביא העלייה השנייה") בגנזי מיכה יוסף, קובץ ד, תש"ן, עמ' 73-76 [על הפרק הראשון של דבש מסלע].

13. ברנר – "אובד עצות" ומורה-דרך. תל אביב: משרד הבטחון – ההוצאה לאור, תשנ"א 1991. 334 עמודים. כולל ביבליוגרפיה.

"ממרחק-השנים מתבלטת יותר ויותר עמידתו של יוסף חיים ברנר בצומת-התרבות בדורו ולדורות. הניגודים בין "אובד-העצות" ומורה-הדרך, שמצאו את משכנם בדמות אחת, מוסיפים למצוא הד בלכבות. דמותו שנעשתה עוד בחייו "רשות-הרבים" ניתקה מ"האיש שהיה" ונעשתה למיתוס, בשירות מגמות אקטואליות, ספרותיות ואישיות. חייו ויצירתו משמשים לכל דור אמצעי לעיצוב מחדש של תמונת-עברו לצורך ההווה שלו. ה"ברנריזם" הופקע מהאיש ומיצירתו, ונעשה שם-דבר לעצם הקיום הפראדוקסאלי האנושי והיהודי. עשרת פרקי הספר המחולקים לשלושה מדורים מציגים פן ספרותי וציבורי של דמות מרתקת זו. המדור הראשון מתחקה אחר גלגולי דמותו ביצירות הספרות השונות בחייו ולאחר מותו. עיצובו של ברנר כגיבור ספרותי נע בין שני הקטבים המשלימים של הקדוש-החילוני, שביטויים המטאפורי הוא הקוצים והלחם. פרקי המדור השני דנים בהשפעתו הברוכה והבולמת כאחד, כמי שהתווה מדיניות-תרבות וספרות לדורו ולדורות. המדור השלישי מפנה את תשומת-הלב לכמה תחומים בלתי-ידועים בפעילותו כמבקר שולל של כתבי-עת של הדור הצעיר, וכעורך כתבי-עת לנוער."

התוכן:

מבוא: בין "אובד-עצות" למורה-דרך (עמ' 7-8)

דמותו בחיים ובספרות

קוצים ולחם – ברנר כדמות ביצירה הספרותית (עמ' 11-122)

גלגולו הספרותי של חשבון אישי – על צמד הגיבורים המנוגדים בסיפור "בין מים למים" (עמ' 123-146)

הגבוה, הגוף והממוצע – על סיפורו של אשר ברש "אחת ושלושה" (עמ' 147-161)

"בנתיבי הענות הולכה הפדות (דוד שמעונוביץ) – רצח ברנר בשירות המיתוס (עמ' 163-176)

השפעתו הברוכה והבולמת

בין קסם לרסן – על השפעת מאמרו של ברנר "הז'אנר הארץ-ישראלי ואביזריהו" (עמ' 179-200)

בשבחי הז'אנר – י"ח ברנר: מטפחו של הז'אנר הארץ-ישראלי למעשה ומתנגדו להלכה (עמ' 201-223)

י"ח ברנר ויחסו למרכז האמריקני (עמ' 224-232)

המבקר והעורך

ללא ברכת הדרך – "הצעיר" הירושלמי (תרע"ד) (עמ' 235-274)
 ברנר כעורך כתבי-עת לנוער – "פְּרָדוֹת", קבץ ספרותי לקוראים צעירים (עמ'
 275-291)

שיח-סופרים – בעקבות מכתב לא-נודע של ברנר (עמ' 292-309)
 נספחים ביבליוגרפיים (עמ' 310-326)

על הספר: עירית המאירי ("ברנר חי וקיים אצל אחרים") בידיעות אחרונות, ז' בניסן תשנ"א,
 22 במרץ 1991, עמ' 24, במדור: "האוזן השלישית"; ירון לונדון ("כל אחד וברנר שלו")
 בידיעות אחרונות, כ' בניסן תשנ"א, 4 באפריל 1991, עמ' 10; ענת לויט ("ברנר כמקור
 השראה") בדבר. משא, כ"ח בניסן תשנ"א, 12 באפריל 1991, עמ' 20; אורי סלע ("ברנר
 בפנים ובחוץ") בידיעות אחרונות, ה' באייר תשנ"א, 19 באפריל 1991, במדור: "ממכבש
 הדפוס"; נעמי גוטקינד ("שוברת המיתוס") בהצופה, י"ב באייר תשנ"א, 26 באפריל 1991,
 עמ' 6; גיורא לשם (חתום: מג"ל) [י. ח. ברנר בראי הספרות] במעדיב, י"ב באייר תשנ"א,
 26 באפריל 1991; הדה בושס ("מה שרצינו לדעת על ברנר") בהארץ, ט"ז באייר תשנ"א,
 30 באפריל 1991, עמ' 4, במדור: "משקפי קריאה"; תמר גיא ("הקדוש החילוני") באת, גל'
 292, סיון תשנ"א, יוני 1991, עמ' 118, במדור: "ספרים"; ירון סחיש ("סוד הקסם הברנרי")
 בקול ירושלים, ט"ז בתמוז תשנ"א, 28 ביוני 1991, עמ' 43; רותי דירקטור ("מקבץ ציורי
 ברנר. התום והבון טון") במעדיב. השבוע, כ"ג בתמוז תשנ"א, 5 ביולי 1991, עמ' 63;
 ענת ויסמן ("אין מנוס ממיטוס ברנר") בדבר. משא, כ"ב באב תשנ"א, 2 באוגוסט 1991,
 עמ' 25; יוסף קיסטר (חתום: י. ק.) [נורית גוברין – 'אובד-עצות' ומורה-דרך] בהאומה,
 שנה כ"ט, גל' 106, חורף 1991/2, עמ' 245; יאיר מזור ("ברנר עכשיו ותמיד: בין ברירה
 לבעירה") בהדואר, שנה 71, גל' ט', א' באדר ב' תשנ"ב, 6 במרץ 1992, עמ' 19-22; חיה
 הופמן ("ברנר – האמת ההיסטורית והאמת הארכיאולוגית") במאזנים, כרך סו, גל' 4-5,
 אדר ב'-ניסן תשנ"ב, מרץ-אפריל 1992, עמ' 70-72.

14. צריבה: שירת-התמיד לברנר. תל אביב: משרד הבטחון – ההוצאה לאור,
 בית-הספר למדעי היהדות – אוניברסיטת תל אביב, תשנ"ה 1995. 274 עמודים.
 כולל הערות ביבליוגרפיות.
 "זהו ספר על נוכחותו של ברנר בעולמם של משוררים שהושפעו ממנו, ובאמצעותו הביעו
 את עצמם ואת דורם בשירתם."
 התוכן:

פתח-דבר: צריבה (עמ' 9-11)

חלק ראשון: מחקר

שירי-דיוקן (עמ' 13-20)

קצת היסטוריה (עמ' 21-34)

שיר-הדיוקן הברנרי (עמ' 35-44)

שירי "הגל הראשון" (תרפ"א-תרפ"ב) (עמ' 36-55)

מיעוט שירים והתחזקות התדמית – עשרים שנה (תרפ"ז-תש"ז) (עמ' 56-84)
 גילוי מחודש שאחריו שתיקה (שנות החמישים והששים) (עמ' 85-92)
 חזרה לברנר "לפני" ו"אחרי" מלחמת יום-הכיפורים (שנות השבעים) (עמ'
 93-111)

גיבורת-רבות (שנות השמונים והתשעים עד ראש השנה תשנ"ד, ספטמבר 1993)
(עמ' 112-155)

הערות, נספחים, ביבליוגרפיה (עמ' 156-208)
חלק שני: מבחר שירים (כולל שירים מאת שלמה צמח, מרדכי טמקין, א"ז בן-ישי, דוד שמעונוביץ [שמעוני], יעקב כהן, מרדכי חריזמן, ק"י סילמן, יעקב חורגין, יהודה קרני, פ. בנימין, אברהם ברוידס, יצחק למדן, א"צ גרינברג, יוסף ליכטנבוים, אהרן צייטלין, ח"ל פוכס, מ"ז ולפובסקי, מלכיאל לוסטרניק, גיטל מישקובסקי, אביגדור גרינשפן, יעקב פייכמן, מנחם ברינקר, אהרן אלמוג, אריה שמרי, הרולד שימל, זרבבל גלעד, יוסי גמזו, אלישע פורת, אורי שוהם, ז"ל אמויאל, ק"א ברתני, סבינה מסג, יאירה גנוסר, צביקה יעקבי, רפי וייכרט, הרצל חקק, ניצה ק"ן, ברברה מאן, בלפור חקק, יהודית כפרי ורוני סומק) (עמ' 209-268)

על הספר: אסנת בליר ("נוכח תמיד") במעריב, 1 בספטמבר 1995, עמ' 30; עדנה עברון ("מתחברים לברנר") בדיעות אחרונות, י"ג באלול תשנ"ה, 8 בספטמבר 1995, עמ' 28; יעל ישראל ("ברנר לכל עת") בדבר השבוע, גל' 37, כ' באלול תשנ"ה, 13 בספטמבר 1995, עמ' 18-19; אמנון נבות ("ברנר על פני המים") במעריב, י"ב בתשרי תשנ"ו, 6 באוקטובר 1995, עמ' 31; מנוחה גלבע ("נצרכו לברנר") בדבר. משא, כ"ו בתשרי תשנ"ו, 20 באוקטובר 1995; אבנר הולצמן ("ציירים מציירים את ברנר") בעתון 77, שנה יח, גל' 191, דצמבר 1995, עמ' 12-13; חנה יעוז בפסיפס, גל' 33, תשרי תשנ"ז, סתיו 1996, עמ' 16-17; שלמה שבא ("האם נגמר החשבון? 75 שנה לרצח ברנר") בעת-מול, כרך כא, גל' 3 (125), אדר תשנ"ו, פברואר 1996, עמ' 11-13; עקיבא צימרמן במהות, חוב' יז, אביב תשנ"ו, 1996, עמ' 105-106; יהודה קורן ("הקדוש החילוני שלנו") בדיעות אחרונות, ז' באייר תשנ"ו, 26 באפריל 1996, עמ' 28; נעמי גוטקינד ("75 שנה לרצח ברנר – צריכת הזעקה") בהצופה, 3 במאי 1996, עמ' 6; חיה הופמן ("צריכה – שירת התמיד לברנר") בראד, חוב' 1, 1996, עמ' 69-70; צביקה יעקבי ("סרט תורכי, תודעה ארמנית – מיתוס ברנר על פי שלושה ספרי נורית גוברין") בדימוי, גל' 13/א, קיץ תשנ"ו, עמ' 48-50; אבידב ליפסקר ("שחף מכושף על פני ימת החולה") בהארץ ספרים, י"ז בחשוון תשנ"ז, 30 באוקטובר 1996; פועה שלו-תורן ("אמנות ההקדשה. סיפורים קטנים על אנשים גדולים"), מאזנים, כרך פ, גל' 5-6, תשרי תשס"ז (ספטמבר 2006), עמ' 60 (על ההקדשה שכתבה נורית גוברין, יחד עם הזכרת ישראל כהן); דוד אסף (דבריה על שירו של מנחם ברינקר "ברנר"), עונג שבת (בלוג באינטרנט), 14.8.2016, עמ' 2-4.

15. **כתיבת הארץ: ארצות וערים על מפת הספרות העברית.** ירושלים: כרמל, תשנ"ט 1998. 622 עמודים. כולל הערות ביבליוגרפיה ומפתח. התוכן:

פתח דבר: ערים וזיכרון (עמ' 9-12)
חלק ראשון: מקומות וזמנים בספרות
גיאוגרפיה ספרותית: דרכי עיצובן של ערים על מפת הספרות העברית (עמ' 15-25)
בין היסטוריה לספרות: ההיסטוריה כחומר-גלם ליצירה הספרותית (עמ' 26-41)

ארץ-ישראל: תל אביב

ירושלים ותל אביב כמטאפורות בספרות העברית: התפתחותה של תדמית (עמ' 42-64)

ספרות מתוך החול: נווה-צדק כערש התרבות הארץ-ישראלית (עמ' 65-81)
 בין גן-עדן לגיהנום: תל אביב במלחמת-העולם הראשונה (עמ' 82-145)

ארץ-ישראל: פתח-תקווה

פתח-תקווה זירת-ההתרחשות (עמ' 146-162)

אירופה: ספרד

חזויית גירוש ספרד בספרות העברית (עמ' 163-194)

הסופר כתייר ישראלי ויהודי בספרד (עמ' 195-217)

בין אשם למאשימיו: על "מפגש קפקאי בסביליה" לאריה סיון (עמ' 218-224)
איטליה

איטליה בספרות העברית החדשה (עמ' 225-247)

צרפת

"מסתרי פאריס" – הקשר הצרפתי בספרות העברית (עמ' 248-267)

צ'כיה

פראג – עיר שחלמתי (עמ' 268-288)

אוסטריה-הונגריה

מדמות לתמונה: הקיסר פרנץ-יוסף הראשון בספרות העברית (עמ' 289-340)

האבל בירושלים על מות הקיסר פרנץ-יוסף (עמ' 341-360)

על שלושה שירי פרנץ-יוסף (עמ' 361-376)

בסרביה

ספרות בסרביה וסופריה (עמ' 377-388)

פינלנד

"שָׁר בְּשִׁירִים בְּלֵב הַיָּעַר" – שאול טשרניחובסקי ותרגום הקלֵוֹאֵלָה (עמ' 389-407)
אפריקה: מצרים

מצרים בספרות העברית של הדורות האחרונים (עמ' 408-438)

פגישתם של גולי ארץ-ישראל עם מצרים והקהילה היהודית בה במלחמת העולם הראשונה (עמ' 439-467)

ארצות-הברית

בין עולים למהגרים: כיוונים מנוגדים בהתפתחות המרכזים הספרותיים העבריים בארץ ישראל ובארה"ב (עמ' 468-476)

התביעה ל"אמריקניות" והגשמתה בספרות העברית באמריקה (עמ' 477-493)
חלק שני: מסעות ספרותיים

לנגוע במקום לנגוע במלים (עמ' 497-500)

מבוא: סוכן-תרבות (עמ' 501-502)

מצרים

פגישות בקהיר. מראיין: אייל מגד (עמ' 503-505)

חיים נגיד: המרכז שלנו בקהיר (עמ' 506-507)

ארצות-הברית

מדעי היהדות – באנגלית: בעקבות כנס הארגון למדעי-היהדות שהתקיים
בבוסטון (עמ' 508-512)

אוצר ספרים עבריים בטקסס (עמ' 513-516)
איטליה

עברית בוונציה (עמ' 517-521)

יפן

אי של עברית ביפן (עמ' 522-525)

פולין

בכיפה שחורה תחת כנפי הכנסייה (עמ' 526-530)

יוגוסלביה

עברית על אדמת יוגוסלביה (עמ' 531-533)

ברית-המועצות

"יד"ע": יהודי, דבר עברית!: כנס ראשון של מפיצי השפה העברית בברית-
המועצות (עמ' 534-536)

פינלנד

עברית בארצות הקור: באוניברסיטת הלסינקי, פינלנד (עמ' 537-539)

צרפת

שיח עברי בשטרסבורג (עמ' 540-542)

חלק שלישי: רשמי סין

מבוא: בלי סינית בסין (עמ' 545)

בין החשבוניה למחשב (עמ' 546-584)

על הספר: עירית המאירי ("מקומו של מקום") בידיעות אחרונות, 13 בנובמבר 1998, עמ' 28;
עמלה עינת ("מפת המקום היא מפת הנפש") במעריב, כ"ז בטבת תשנ"ט, 15 בינואר 1999;
נעמי גוטקינד ("מפת כתיבה חובקת עולם") בהצופה, כ"ו בשבט תשנ"ט, 12 בפברואר 1999,
עמ' 9; אהוד בן עזר ("מפה ספרותית") בהארץ ספרים, י"ג בניסן תשנ"ט, 30 במרץ 1999,
עמ' 8; אבנר הולצמן ("חקר הספרות כתעודת זהות") בכיוונים חדשים. כתב-עת לציונות
וליהדות, גל' 1, כסלו תש"ס, דצמבר 1999, עמ' 127-130; בן-ציון יהושע ("הערים הסמויות
מן העין") בירושלים. מאסף לדברי ספרות, כרך כ-כא (תשס"ד, 1904), עמ' 281-282.

16. קריאת הדורות: ספרות עברית במעגליה. תל אביב: גוונים ואוניברסיטת תל
אביב, תשס"ב 2002. כרכים א, ב. 511+508 עמודים. כולל הערות ביבליוגרפיות
ומפתחות.
התוכן:

כרך א

פתח-דבר: דו-שיח מתמיד (עמ' 7-9)

אבנר הולצמן: קווים למפעלה המחקרי של נורית גוברין (עמ' 10-21)

שער ראשון: לא בחלל הריק

לא בחלל הריק: ספרות בהקשריה (עמ' 25-34)

מסורת המחאה בספרות העברית (עמ' 35-47)

בין הסופר לשררה: הוויכוח בין הסופרים לבין דוד בן-גוריון (עמ' 48-62)

בשבחה של ספרות מגויסת (עמ' 63-67)

הספרות, הסופרים והמדינה (עמ' 68-86)

גיאוגרפיה יהודית (עמ' 87-89)

זיכרון עתיד (90-92)

שער שני: דורות בשירה

י"ל גורדון: שֵׁר הַשָּׁרִים: מאה שנה למותו (עמ' 95-98)

שירים-לעת-מצוא (עמ' 99-124)

משולם זלמן גולדבוים: ביוגרפיה של משורר שנשכח (עמ' 125-157)

עיונים במחזה 'דידיה האיסי' (עמ' 158-169)

על סף המאה העשרים (עמ' 170-177)

יעקב פּיכּמַן: 'אידיליות ים' – פואמה לירית (עמ' 178-201)

'רוח-הקדים' – שיר-מפתח (עמ' 202-207)

בין יעקב פּיכּמַן לנתן אלתרמן (עמ' 208-220)

על אברהם ברוידס (עמ' 221-222)

שער שלישי: דורות בפרוזה

'אהבה לבכית טהורה': בן-ציון אלפס ומלחמתו לחינוך הנשים (עמ' 225-249)

'לשנה הבאה בירושלים': על סיפורו של ש"י עגנון 'מסובין' (עמ' 250-258)

הנסתרות בנגלות: על השירה והפרוזה של אשר ברש (עמ' 259-280)

שופמן כסופר-ילדים (עמ' 281-286)

הפצה בחיים ובחרה במוות: 'בת-הרב' ליעקב שטיינברג (עמ' 287-289)

יהודה יערי: 'אין המולדת מוציאה את האדם מיגונו' (עמ' 290-297)

האימה הגדולה והשאיפה לגאולה (עמ' 298-300)

שער רביעי: דורות בספרות השואה

מִכְשָׁרִם מרחוק: התגובות על השואה בספרות העברית של מי שלא היו "שם"

(עמ' 303-323)

הפרדוקס והניסיון להיחלץ ממנו: על הקשר בין מסותיו של אפלפלד לסיפוריו

(עמ' 324-334)

השואה בספרות העברית של הדור הצעיר (עמ' 335-344)

'כפו עלי חיים של אחרת': רישומה של השואה בסיפורת הנשים העברית (עמ'

345-366)

שער חמישי: שיח יוצרים ויצירות

סגנון המקאמה בספרות העברית בדורות האחרונים (עמ' 369-397)

חכמת הפרצוף: מיכה יוסף ברדיצ'בסקי בזיכרונותיהם של בני זמנו (עמ' 398-411)

ויכוח שאיחר לבוא: פולמוס מ"י ברדיצ'בסקי ויעקב קלצקין (עמ' 412-418)

מכתבי סופרים כפתח הצצה לעולמם (עמ' 419-429)

בין אסון לישועה: פסילתו של גט בספרות העברית (עמ' 430-442)

תוכחה מגולה (עמ' 443-461)

'חיפוש החוטם' בספרות הארץ-ישראלית בראשיתה (עמ' 462-488)

ל"ו תרגומים – ועוד שניים (עמ' 489-490)

כרך ב

שער ששי: כתבי־עת ספרותיים.

מאניפסטים ספרותיים (עמ' 9-14)

המניפסט כז'אנר ספרותי (עמ' 15-42)

המוזות והתותחיים: 'הצעיר' (ורשה תרס"ח) (עמ' 43-67)

'רם יתנופה דגל ישראל': הקמת המדינה ב'דבר לילדים' (עמ' 68-73)

'פמליה' בעריכת ישראל כהן (עמ' 74-80)

בין נכס לנטל: המדורים לספרות בעיתונות היומית (עמ' 81-98)

שער שביעי: דור בארץ

'ילקוט הרעים': מציאות של המשך ומיתוס של התחלה (עמ' 101-131)

אדם במלחמה: 'קשת סופרים', ילקוט לדברי־ספרות של סופרים־חיילים' (עמ' 132-155)

במבוכ (על 'מינוטאור' לבנימין תמוז) (עמ' 156-166)

'הזכרונות חיים – והחיים הם זכרונות' (על משה שמיר) (עמ' 167-172)

ספר של תיקון – 'צדדיים' לס. יזהר (עמ' 173-183)

שער שמיני: נשים בספרות

אגדה עמיר: כניעה צורך כיבוש (עמ' 187-192)

'ברכת המוות השלווה' (עמ' 193-197)

היא נפלה בשדות: על ברברה פרופר משדה־בוקר (עמ' 198-227)

'להב יסורים ועליצות הקרב': מן השוליים למרכז: על שירת גיטל מישקובסקי

(עמ' 228-248)

'עוף־החול' (על 'גיא אוני' לשולמית לפיד) (עמ' 249-255)

'עמוק בתוך מחילות הזכרון' (על 'כובע זכוכית' לנאוה סמל) (עמ' 256-262)

אשת־הסופר (לזכרה של גוסטה סדן) (עמ' 263-268)

'רק שביל' (לרבקה גובר) (עמ' 269-272)

שער תשיעי: בין יהודים לערבים

בין אויב לבן־דוד: הבעיה הערבית והשתקפותה בספרות העברית (עמ' 275-282)

'אכן נוכחתי לדעת כי טעיתי...': חוג'ה מוסה: 'השייך עבד אל־קדר' (עמ' 283-287)

'כי נגע בהם המוות ולא המיתם': יעקב שטיינברג: 'ישמעאל' (עמ' 288-291)

שני מספרים שמשפטם שונה: בין ברנר לדבורה בארון (עמ' 292-296)

עלילת השבוי (עמ' 297-309)

ברנר והסכם השלום עם הפלשתינים (עמ' 310-315)

שער עשירי: דב סדן

נקודות־המשען בביקורת הספרות של דב סדן (עמ' 319-323)

דב סדן כעורך: מעפר ואפר לפארה־הספר: בין סדן העורך לאלתרמן המשורר

(עמ' 324-335)

מאויב לאוהב: בין דב סדן לאורי צבי גרינברג (עמ' 336-350)

'נשים כאנשים' – דב סדן כפמיניסט (עמ' 351-355)

דב סדן הפולמוסן (עמ' 356-362)

'על אֵם הדרך': שיר-העם במשנתו של דב סדן (עמ' 363-368)

שעשועיו הרציניים של דב סדן (עמ' 369-374)

בין תמימות לביקורת – הבדיחה כאסטרטגיה (עמ' 375-378)

היחיד: עם פטירתו של דב סדן (עמ' 379-380)

שער אחת-עשרה: מחיי הספרות

מחיר הראשונות: מחדשים ופורצי-דרך בספרות העברית (עמ' 383-403)

מרכז לסופרים (עמ' 404-408)

הזמנה למלחמת-שניים (עמ' 409-416)

צריך ביוגרפיות מצולמות (עמ' 417-418)

שמות במסכות: על התופעה של שמות-עט בספרות (עמ' 419-423)

'הכאב הציוני': י"ח ברנר (עמ' 424-427)

אשר מי שמת והשלום למראשותיו (עמ' 428-430)

עמנואל בן-גריון: הבן והתלמיד (עמ' 431-433)

ענף עץ אבות (עמ' 434-436)

שער אחרון: שני דורות: אב ובת

חשבון-הדורות וחשבון-הדור: מדיניות התרבות של ישראל כהן (עמ' 439-469)

לאחוז בשולי ההיסטוריה: דור שנות ה-30 ומשהו – קטלוג חוויות (עמ' 470-483)

על הספר: רוני סומק ("חדר הלירה ההיסטורי, הגיאוגרפי והביוגרפי") בעתון 77, שנה כו,

גל' 267, סיון תשס"ב, מאי 2002, עמ' 9; יורם מלצר ("הספרות מתקיימת בתוך הקשר")

במעריב, ל' בניסן תשס"ב, 12 באפריל 2002, עמ' 26 (במדור "ספרות וספרים"); עקיבא

צימרמן ("ספרות עברית במעגליה") בהצופה, כ' בסיון תשס"ב, 31 במאי 2002, עמ' 11; רות

בקי קולודני ("מעגליה הרחבים של הספרות") בהדואר, כרך 81, גל' כ', ח' באלול תשס"ב,

16 באוגוסט 2002, עמ' 15-16; זיוה שמיר ("הוויכוח על 'הספרות המגויסת'") בכיוונים

חדשים, חוב' 7, תשרי תשס"ג, ספטמבר 2002, עמ' 206-211; מירון ח. איזקסון ("הספרים

כתוב ייכתבו ואם יבוששו לבוא לא אשתעמם בינתיים") בהארץ ספרים, גל' 498, ה' בתשרי

תשס"ג, 11 בספטמבר 2002, עמ' 10, 13; גדעון קוזן ("על ספרות ועיתונות") בקשר, חוב'

32, נובמבר 2002, עמ' 127-128; רחל פרנקל-מדן ("דיוקנה של מבקרת כבעלת-אסופה")

במאזנים, כרך עז, גל' 1, אב תשס"ג, אוגוסט 2003, עמ' 12-15; בלא חתימה |לב חקקן

בהדואר, כרך 83, חוב' א', חשוון תשס"ד, סתיו 2003, עמ' 66; יונתן גורל ("בין בן-גוריון

לספרות ולסופרים") בירושלים. מאסף לדברי ספרות, כרך כ-כא (תשס"ד, 1904), עמ'

279-280 (על הפרק "בין הסופר לשררה"); בן-ציון יהושע ("הסופר עזרא המנחם – ממקדוניה

לירושלים. עולם פטאלי שכוחות סמויים שולטים בו"), אתר 'אימגו', 4.7.2009 (על ניתוח

סיפורו "עריק" שנכלל בקריאת הדורות', כרך א, בפרק "תוכחה מגולה").

17. **נוסעת אלמונית: שלומית פלאום – חיים ויצירה.** ירושלים: כרמל, [אלול]

תשס"ה [ספטמבר] 2005, 375 עמודים.

על הספר: בן-ציון יהושע ("מחקר בלשי ומסע במנהרת הזמן"), ירושלים. מאסף לדברי

ספרות, כרך כב, הוצ' אגודת הסופרים העברים, ירושלים, תשס"ו (2005), בעריכת: ב"צ

יהושע, יונתן גורל, בלפור חקק, עמ' 289-291 (כונס: בן-ציון יהושע, ריח של לחם חם. על

יוצרים ויצירות, הוצאת בציר, ירושלים, תש"ע/2010, עמ' 272-274. חזר ופורסם: חדשות

בן עזר, גל' 1480, כ"ג באלול תשע"ט (23.9.2019); אלי שילר ("נוסעת אלמונית; שלומית

פלאום: חיים ויצירה"), אריאל. כתב-עת לידיעת ארץ ישראל, מס' 173, חשוון תשס"ו/נובמבר 2005, עמ' 93; יובל דרור ("גננת עלומה, מן הגננות הראשונות בארץ-ישראל"), דור לדור. קבצים לחקר ולתיעוד תולדות החינוך היהודי בישראל ובתפוצות, חוב' כ"ז, אוניברסיטת תל אביב, תשס"ו, עמ' 283-284; ללא חתימה ("נוסעת אלמונית – שלומית פלאום: חיים ויצירה"), אתרים. רבעון המועצה לשימור מבנים ואתרי התיישבות, בעריכת עידית מידן, גל' 33, טבת תשס"ו (ינואר 2006), במדור: "חדש על המדף"; מרדכי נאור ("מלכה בצאתה וקבצנית בביתה"), קשר. כתב עת לחקר תולדות העיתונות והתקשורת בעולם היהודי ובישראל, בעריכת גדעון קרוץ, הוצ' המכון לחקר העיתונות והתקשורת היהודית באוניברסיטת תל אביב, מס' 34, אביב 2006, עמ' 162-163; עדנה שמש ("מלכה בצאתה וקבצנית בביתה"), עתון 77, שנה ל', גל' 312-313, תמוז-אב תשס"ו (יולי-אוגוסט 2006), עמ' 6; חבצלת פרבר ("בת ישראל הנודדת והמתיידדת"), האומה. כמה למחשבה לאומית, בעריכת יוסי אחימאיר, גל' 162, שנה מ"ג, חורף תשס"ו – ינואר 2006, עמ' 125-130; יערה בן-דוד ("מלכה בצאתה וקבצנית בביתה"), מאזנים, כרך פ, גל' 1, שבט תשס"ו (פברואר 2006), עמ' 18-19; ברוריה אבידן-בריר ("הנוסעת"), לאשה, גל' 3073, ו' באדר תשס"ו (6.3.2006), עמ' 166, במדור: "זווית אחרת"; עקיבא צימרמן ("מלכה, קבצנית, אלמונית"), הצופה. ספרים וספרים, בעריכת חיותה דויטש, י' באדר תשס"ו (10.3.2006), עמ' 14; רותי גליק ("אחות נשכחת"), שיעור חפשי, בהוצאת הסתדרות המורים בישראל/עמותת המורים והקרן לקידום מקצועי, עורכת: אילנה שובל, גל' 70, שבט תשס"ו (מרץ 2006), עמ' 32-34; יהודית באומל-שוורץ ("מלכה בביתה וקבצנית בצאתה"), שבת. מקור ראשון, עורך ספרות: אלחנן ניר, י"ב באב תשס"ז (27.7.2007), עמ' 18-19; שמעון לב ("טאגור, היהודים והציונות – הקול היהודי האחר והבודד"), מבוע. כתב עת ליצירה יהודית, גל' מט, קיץ תשס"ח, בעריכת יהושע גרינברג, עמ' 11-23; פסיפס. כתב-עת לשירה, גל' 74, אביב/קיץ תשס"ט (2009), בעריכת איתמר יעוז קסט, עמ' 47; כרמית רוזן (על המהדורה המחודשת של 'בת ישראל נודדת לשלומית פלאום', הוצאת רעב, 2019), הארץ. תרבות וספרות, ט"ז בתמוז תשע"ט (19.7.2019), עמ' 7.

18. קריאת הדורות: ספרות עברית במעגליה. ירושלים: כרמל ואוניברסיטת תל אביב, תשס"ח 2008. כרכים ג, ד. 417+450 עמודים. כולל הערות ביבליוגרפיות ומפתחות.
התוכן:

כרך ג

- פתח דבר: המשך וחיידוש (עמ' 7-10)
- שער ראשון: לא בחלל הריק
- המאבק על הזיכרון (עמ' 11-16)
- הלוח העברי (עמ' 17-20)
- רב סדן – אב הבניין (עמ' 21-27)
- "צריך ביוגרפיות" (עמ' 28-34)
- על דעת המקום והזמן (עמ' 35-45)
- שילוב דורות (עמ' 46-48)
- עם פרישה (עמ' 49-52)

שער שני: בין ספרות למקרא

כותרות מקראיות (עמ' 55-71)

"ויתרוצצו הבנים בקרֶבֶה": רבקה בתנ"ך ובספרות (עמ' 72-116)

שער שלישי: סופרי מופת

מיכה יוסף ברדיצ'בסקי: "הנשמה פתחה את לועה": יחסו של ברדיצ'בסקי אל

החסידות (עמ' 119-129)

המשיכה אל התהום בספרות העברית (עמ' 130-141)

כוחה של מחלוקת (עמ' 142-162)

חדרי-חדרים: ביקורת סדרי הלימוד ב"הדר" (עמ' 163-184)

חיים נחמן ביאליק: "בעיר ההרגה" בדורה ולדורות (עמ' 185-195)

ביאליק שלי (עמ' 196-198)

שאול טשרניחובסקי: שני מכתבים (עמ' 199-208)

כאב התוכחה – יוסף חיים ברנר בדורו ולדורות (עמ' 209-217)

ג. שופמן: שופמן והספרות הרוסית (עמ' 218-228)

בין אזעקה לארגעה (עמ' 229-235)

"הסרטן דבר נפלא" (עמ' 236-238)

האשמת שווא נוראה (עמ' 239)

ידידות עמוקה – שופמן וק. צטניק (עמ' 240)

קראה והתאהבה – שופמן, ק. צטניק ורעייתו נינה (עמ' 241-242)

התכווצו מזמן (עמ' 243)

דמויות "אסורות" (עמ' 244)

ש"י עגנון: במחיצתו של עגנון (עמ' 245-265)

עגנון ומבקריו הראשונים (עמ' 266)

עגנון ומפרשיו (עמ' 267-268)

שער רביעי: נשים בספרות

נשים בעיתונות העברית – ההתחלות (עמ' 271-291)

נושאות הכלים: נשים במערכות ישראל, בראי הספרות העברית (עמ' 292-307)

קריאה בסמוי מן העין: דרכה של זיוה שמיר בחקר ביאליק (עמ' 292-316)

נחמה פוחצ'בסקי: האם לנגן את וגנר? (עמ' 317-320)

'בַּמְדְּרוֹן' – רומן של החמצה (עמ' 321-322)

דבורה בארון: אהבת בן-אליעזר לדבורה בארון (עמ' 323-328)

שיג ושיח עם המתים והתעלמות מן החיים (עמ' 329-332)

אגדת בת המלכה הכלואה בביתה (עמ' 333-335)

אלפונס דוֹדָה בעברית (עמ' 336)

דבר (שלא) בשם אומרו (עמ' 337-338)

שער חמישי: ספרות ארץ-ישראל

הקול המזרחי בספרות העברית – ההתחלות (עמ' 341-354)

"יצירות נאות שרוח ארץ-ישראל שוֹרָה עליהן" (עמ' 355-364)

שתי פְּרֻדוֹת – בין שלמה צמח לדוד בן-גוריון (עמ' 365-381)

פרפרים ופרחים: חינוך מיני לנוער בארץ-ישראל – ההתחלות (עמ' 382-403)

דב סדן כעורך המוסף לספרות של 'דבר' (עמ' 404-412)

גלות בארץ-ישראל – עולי גרמניה ביצירתו של יצחק שנהר (עמ' 413-424)

כרך ד

שער שישי: דור בארץ

- ספרות דור המאבק לעצמאות (עמ' 11-19)
ההתקבלות הטרגית: משה שמיר (עמ' 20-24)
איך אבא מושיב ילד על קן צרעות? בין בן להוריו: קריאה חדשה בסיפורי ס. יזהר (עמ' 25-64)
פרס ישראל לספרות לאהרן מגד (עמ' 65-67)
שער שביעי: מקום בספרות

ארץ-ישראל: כיבוש הנוף הארץ-ישראלי בספרות העברית בראשית המאה ה-20 (עמ' 69-86)

ירושלים המנדטורית בראי הספרות העברית (עמ' 87-94)

לדבר על הכותל (עמ' 95-105)

כרך בחולות – סיפורי תל-אביב הראשונים (עמ' 106-129)

אירופה: לונדון לא מחכה – לונדון בספרות העברית (עמ' 130-190)

"כל טוב ספרד" (עמ' 191-196)

"אנדים כבוים אתה מלכה": מסע באירלנד (עמ' 197-200)

שער שמיני: ביקורת

שירה: חיים גורי: "ואני רק אורח הממתין בעברית בתחנה" (עמ' 203-210)

ראובן בן-יוסף: "אמן החיים בהליכתו עד תם" (עמ' 211-220)

מירון ח. איזקסון: משורר-המשפחה (עמ' 221-227)

יהורם בן מאיר: שפת-הים (עמ' 228-231)

ישראל אפרת: "מלים ודממה" (עמ' 232-236)

פרוזה: רות אלמוג: 'שרשי אוויר' – ספר ברנרי (עמ' 237-241)

מרדכי טביב: "והוא בשלו" (עמ' 242-249)

בן-ציון יהושע: "ריח של לחם חם" (עמ' 250-260)

מ. סיקו: "קול בנהר נשמע" (עמ' 261-272)

מחקר: דן מירון: 'כיוון אורות' (עמ' 273-274)

אריה ליפשיץ: 'הווייתה של תקופה' (עמ' 275-276)

נפתלי טוקר: 'חזיון חולות וירפתי עולם' (עמ' 277-278)

לטשרניחובסקי היה עגיל באוזן (עמ' 279-285)

משה פלאי: 'התרבות העברית באמריקה' (עמ' 286-288)

אב"א אחימאיר: "משורר צריך ללכת בשביל עצמאי" (עמ' 289-296)

כתבי-עת: 'ירושלים': התחדשות (עמ' 297-303)

'הו!': הוצאת כתב-עת עברי היא מעשה אופטימי (עמ' 304-307)

'לא נשכח!': מבט לאחור – מבט קדימה (עמ' 308-313)

אמנות: יעקב פורת: שיחות עם קפקא (עמ' 314-320)

שער אחרון: בחצר הפנימית

אבי, ישראל כהן: היושר והכושר (תשמ"ז) (עמ' 323-329)

ישראל כהן וזיגמונד פרויד (תשס"א) (עמ' 330)

ישראל כהן ומכון "גנזים" (תשס"א) (עמ' 331-335)

- ישראל כהן ובית דניאל (תשס"ג) (עמ' 336)
 יעקב שטיינברג לא היה מתאגרף (תשס"ה) (עמ' 337)
 מהטמה גנדי היה רע ליהודים (תשס"ה) (עמ' 338)
 עוד על גינתר גראס (תשס"ו) (עמ' 339)
 בקרית-ספר: שלושים שנות המדינה (תשל"ח) (עמ' 340)
 מחקר, זיכרונות וכינוס (תשל"ח) (עמ' 341-342)
 סימניה של ספרות חיה ומתפתחת (תשמ"א) (עמ' 343-344)
 מעורבותם של הסופרים (תשמ"א) (עמ' 345-346)
 ספרים מומלצים (תשמ"ב) (עמ' 347)
 שלושת הגדולים (תשמ"ב) (עמ' 348-349)
 סופרים על בריקדות (תשמ"ב) (עמ' 350-352)
 גלויות על ארץ-ישראל (תשמ"ג) (עמ' 353)
 היציב והסוער (תשמ"ג) (עמ' 354-355)
 אפוקליפסה עכשיו (תשמ"ד) (עמ' 356-357)
 על ספרות וסופרים (תשמ"ה) (עמ' 358)
 שנת גרוסמן (תשמ"ו) (עמ' 359-360)
 עמוד התווך (תשמ"ו) (עמ' 361-362)
 לדרך הרוח יש תוצאות (תשמ"ו) (עמ' 363)
 השפע המוזר הזה (תשמ"ז) (עמ' 364)
 לגרום אי-נחת (תשמ"ז) (עמ' 365-366)
 התקשורת והקריאה (תשמ"ז) (עמ' 367)
 ישן מפני חדש – לא תוציאו (תשמ"ט) (עמ' 369)
 סוגרים עשור (תש"ן) (עמ' 369-370)
 יכוח ותגובות: יצחק באב"ל ועקיבא גוברין (תשמ"ד) (עמ' 271)
 כתב-עת עברי בארצות הברית (תשמ"ז) (עמ' 372)
 תיעוד יוצרים (תשנ"ז) (עמ' 373)
 אריאלי, חייו ויצירתו (תש"ס) (עמ' 374)
 א"ל שטראוס: לפני תורת הספרות (תשס"ג) (עמ' 375)
 ספרות עבריות ומחקרן (תשס"ד) (עמ' 376-377)
 קרוקוב מהאוניברסיטה או סשה מהק"ב (תשס"ד) (עמ' 378)
 סיפורי ים וספנות (תשס"ד) (עמ' 379)
 ישורון קשת על י"ד גורדון (תשס"ד) (עמ' 380-381)
 אוריאל תחת אריאל (תשס"ד) (עמ' 382)
 שמותיה של בת-יפתח (תשס"ה) (עמ' 383)
 תו ספר ציוני – של אשה (תשס"ה) (עמ' 384-385)
 חשבון נפש אמתי (תשס"ה) (עמ' 386)
 קפקא: בארץ דווקא ידעו (תשס"ו) (עמ' 387-388)
 "לטיפה" פורסם בידיש (תשס"ו) (עמ' 389)
 'אהבה לבבית טהורה' (תשס"ו) (עמ' 390)
 גבול הכאב הציוני (תשס"ו) (עמ' 391-392)

על הספר: בן-ציון יהושע ("נורית גוברין ועוף החול שקם מאפרו והעניק חיים חדשים ליוצרים שנשכחו מלב"), אתר 'אימגו', כ"ג באייר תשס"ח (28.5.2008); אלי הירש ("בואו בנות"), ידיעות אחרונות. 7 לילות, כ"ה באייר תשס"ח (30.5.2008), עמ' 25, במדורו "אלי הירש קורא שירה", על הפרק "נשים בעיתונות העברית"; משה גרנות ("אדם, מקום וזמן בספרות"), מאזנים, כרך פא, גל' 5-6, [תמוז] תשס"ח/יולי] 2008, עמ' 69-72; בן-ציון יהושע ("המאבק לשמירת הזכרון ההיסטורי המשותף"), האומה, גל' 173, תשרי תשס"ט/אוקטובר 2008, עמ' 84-88; עינת ברעם אשל ("נורית גוברין. קריאת הדורות: ספרות עברית במעגליה"), כיוונים חדשים, חוב' 19, טבת תשס"ט (ינואר 2009), עמ' 151-255; יערה בן-דוד ("על 'קריאת הדורות – ספרות עברית במעגליה', ג' ד' מאת נורית גוברין"), פסיפס. כתב-עת לשירה, גל' 71, שבט תשס"ט/ינואר 2009, עמ' 18-20; עינת ברעם אשל ("כתבי העת במעגליהם"), קשר, חוב' 38, אביב 2009, עמ' 153-154; לימור שריר ("קריאת הדורות. ספרה של פרופ' נורית גוברין") רשת רפואה – רפואה ותרבות (אתר אינטרנט), כ"ז בתשרי תש"ע (15.10.2009); אבנר הולצמן ("שורשים וצמרות, או: עגוגעים לנורית גוברין"), האומה, גל' 176, חורף תש"ע (2009), עמ' 113-118, בעקבות דברים בערב-עיון ביד יצחק בן-צבי; בן-ציון יהושע (ריח של לחם חם. על יוצרים ויצירות, הוצאת בציר ירושלים, תש"ע/2010), מאמריה על ספרו 'שתיקת התרנגול' (2002) ומאמרה "חדרי חדרים".

19. אהרן מגד: 'חסד החיים. דיוקנו של בן-הארץ כסופר עברי'. ירושלים: כרמל, תשע"ב 2011, 309 עמודים. כולל ביבליוגרפיה, נספחים ומפתחות. התוכן:

- פרק ראשון: האדם אינו אלא תבנית נוף הוריו – משפחה וביוגרפיה (עמ' 11-55)
- א. הנחות יסוד (עמ' 11-18)
 - ב. משפחת האב – שילוב בין מסורת להשכלה (עמ' 18-33)
 1. ולוצ'בֶּק (עמ' 18-19)
 2. קוטנו (עמ' 20)
 3. אחווה משפחתית: האב – משה דוד מגד (גרינברג) (עמ' 20-24)
 4. איש צנוע – הבן על אביו בזיכרונותיו (עמ' 24-27)
 5. "בתוך הסבך" – רישומה של דמות האב ביצירתו של הבן (עמ' 27-29)

"מעשה מגונה" ('מעשה מגונה', 1986) (עמ' 29-30)

'נרב ואמו' (תשמ"ט/1989) (עמ' 30-31)

'עד הערב' (תשס"א/2001) (עמ' 31-33)
 - ג. משפחת האם – משפחה חסידית-קנאית (עמ' 33-51)
 1. שְׂרֵנְסֶק (עמ' 33-34)
 2. "לוחמת ללא חת" – האם: לאה מגד לבית רייכגוט (עמ' 35-38)
 3. נציג ההיסטוריה – אהרן מגד על סבו מצד אמו (עמ' 38-42)
 4. האדם אינו עץ-השדה – האם על אמה (עמ' 42-43)
 5. מתקנת-עולם – הבן על אמו בזיכרונותיו (עמ' 44-46)
 6. מכעס לפיוס – רישומה של דמות האם ביצירתו של הבן (עמ' 47)

"לחנך את הבריות" ('ישראל חברים', עמ' 167) (עמ' 47-48)

מהתחשבות לפיוס – האם ב'עשהאל' (עמ' 48-49)

שקר-לבן – 'נרב ואמו' (תשמ"ט/1989) (עמ' 49-50)

- מטיפה טבעית – 'מיליזילדה היפה. רומנסה תל-אביבית' (תשס"ב/2002)
(עמ' 50-51)
- ד. זיכרונות כמו בחלום – העלייה לארץ (עמ' 51-55)
- פרק שני: סיפור חניכה ארץ-ישראלי (1926-1938) (עמ' 56-96)**
- א. רעננה (1927-1935) (עמ' 56-82)
1. להתחנך בארץ ישראל (עמ' 58-68)
 2. "מושבה מפותקת" – רעננה בזיכרונות ובריאינות (עמ' 68-77)
 3. רעננה – הצריך הסמלי: "גדוד העבודה" ובית-הכנסת (עמ' 77-79)
 4. רעננה ביצירתו (עמ' 79-81)
- רעננה ב'נדב ואמר' (1989) (עמ' 81-82)
- ב. התבגרות ונעורים (עמ' 82-96)
1. בגימנסיה "הרצליה" (1933-1937) (עמ' 82-90)
 2. הכשרה בגבעת-ברנר (1937-1938) (עמ' 90-96)
- פרק שלישי: חבר קיבוץ שדות-ים (1938-1950) (עמ' 97-136)**
- א. מעורבות ופעילות חברתית וספרותית (עמ' 98-115)
- ב. סיפור הסיפור הראשון (עמ' 115-120)
- ג. "יש יום והיא תתגלה" – אהרן מגד וחנה סנש (עמ' 120-130)
- ד. נישואים (1946) (עמ' 130-136)
- פרק רביעי: בעיניים סוציאליסטיות בארץ קפיטליסטית (מרס 1946 – אוקטובר 1948) (עמ' 137-162)**
- א. בשליחות בארצות-הברית ובקנדה (עמ' 137)
1. אילוצי הקיום (עמ' 138-140)
 2. סיפורי-מסע (עמ' 140-143)
 3. החיים בארצות-הברית – רשמים וביקורת (עמ' 143-154)
- ב. קשיי התאקלמות – בחזרה לקיבוץ ועזיבתו (1948-1950) (עמ' 154-162)
- פרק חמישי: בין תכתיבי הראליזם הסוציאליסטי לעצמאות מחשבתית (1949-1950) (עמ' 163-181)**
- א. בתוך החבורה (עמ' 163-171)
1. בספרות (עמ' 164-166)
 2. בתיאטרון (עמ' 166-168)
 3. תרבות וספרות (עמ' 168-171)
- ב. הערות נוספות בהמשך לביוגרפיה שטרם נכתבה (עמ' 171-181)
1. בשנות החמישים של המאה ה-20 (עמ' 171-177)
 2. אהרן מגד – מעצמי על עצמי (עמ' 177-181)
- פרק שישי: דיוקנו של בן-הארץ כסופר עברי – סיפורים ראשונים (תרצ"ו/1936 – תש"י/1950) (עמ' 182-236)**
- א. התחלות ומאפייניהן (עמ' 182-190)
1. מיתוס הסיפור הראשון (עמ' 182-183)
 2. מחברות החיבורים (עמ' 183-185)
 3. "מהרהורי תלמיד" (עמ' 185-187)
 4. תקופת התום (עמ' 187-190)

- ב. תום, הזדהות וביקורת: סיפורי 'לעבודה' (תרצ"ח/1938 – תש"ב/1942) (עמ' 190-202)
1. בגוף ראשון רבים (עמ' 190-191)
 2. חוויית עובד-האדמה (עמ' 191-192)
 3. "תעודת בגרות"? (עמ' 192-195)
 4. ללכת בדרך הקשה (עמ' 195-196)
 5. זעקת המעפילים (עמ' 196-197)
 6. הזדהות עם הגולה (עמ' 197-202)
- ג. סיוטים בין"כאן" ל"שם" – סיפורי 'מבפנים' (תש"ב/1942 – תש"ו/1946) (עמ' 202-215)
1. אחי בגולה (עמ' 203-204)
 2. פועל-סופר: סיפורים מהווי סָוֵר בנמל (עמ' 204-207)
 3. חלום-בלהות (עמ' 207-210)
 4. ביקורת הקיבוץ מתוכו: "מסביבי לנקודה. מחזה" (פסח תש"ו) (מז הארכיון) (עמ' 210-215)
- ד. "השבת השחורה": מסיפורי 'לאחדות העבודה' (תש"ד/1944 – תש"ז/1947) (עמ' 215-218)
1. מונולוג של עוזב-קיבוץ (עמ' 215-218)
- ה. סיפורים חינוכיים לילדי ארצות-הברית (1946-1949) (עמ' 218-227)
1. חנפיה על החוף (עמ' 219)
 2. בין יהודים לערבים (עמ' 219-221)
 3. חבורת הילדים מביאה ישועה (עמ' 221-222)
 4. "הגיבור הקטן" (עמ' 223-224)
 5. ספר ילדים בהזמנה (עמ' 224-225)
 6. בין קומונה נוצרית לקיבוץ בארץ ישראל (עמ' 225-227)
- ו. קשיי התאקלמות: ביקורת הקיבוץ מתוכו (1949-1950) (עמ' 227-236)
1. הרכילות בקיבוץ (עמ' 227-230)
 2. המדונה הערבייה (עמ' 230-233)
 3. הרדיפה אחר האושר (עמ' 233-236)
- מעין אפילוג (עמ' 236)
- הערות (עמ' 237-261)
- ביבליוגרפיה (עמ' 262-273)**
- א. מתוך ארכיונו של אהרן מגד (עמ' 262-264)
 - ב. סיפורים ראשונים (עד תשי"א/1951) (עמ' 264-268)
 - ג. אהרן מגד על משפחתו ועל חייו ורשימות שונות (מבחר) (עמ' 268-269)
 - ד. ריאיונות (מבחר) (עמ' 269-270)
 - ה. רשימת המקורות שנזכרו במחקר (עמ' 270-273)
- נספחים (עמ' 274-296)**
- א. "המחברת השנייה" – פירוט וניתוח (עמ' 274-281)
 - ב. "רכדוך" – רשימה מתוך "המחברת השנייה" (עמ' 281-282)

- ג. אהרן מגד לזאב פרדס – ארבעה מכתבים (ארצות-הברית 1947-1948) (עמ' 282-293)
- ד. תאריכים בחיי אהרן מגד (עמ' 294-295)
- ה. ספרי אהרן מגד (עמ' 295-296)

על הספר:

מירון איזקסון ("חסד החיים [ביקורת]", מאזנים, כרך פו, גל' 1 (שנה 84), טבת-שבט תשע"ב (ינואר 2012), עמ' 58-60; אלי אשד ("האם התקיים רומן אהבה חשאי בין חנה סנש והסופר אהרן מגד? – פרופסור נורית גוברין"), יקום תרבות. הזירה המקוונת לתרבות עברית, בעריכת אלי אשד, כ"א בשבט תשע"ב (14.2.2012), 10 עמודים; אבנר הולצמן ("הצד המואר והצד האפל"), שבת. מקור ראשון, כ"ד בשבט תשע"ב (17.2.2012), עמ' 21; רחל סטפק ("הילדות היא המולדת של הסופר"), האומה, חוב' 185, אביב תשע"ב [מרץ 2012], עמ' 121-124; הרצל חקק ("דיאלוג עם הספרות העברית, עם הזהות שלנו"), News1, ט"ו באייר תשע"ב (7.5.2012), חזר ופורסם גם באתר 'אימגו', כ"א באייר תשע"ב (13.5.2012); שובל גבע ("ספרות את הקיבוץ"), ידיעות הקיבוץ, י"ט באייר תשע"ב (11.5.2012), עמ' 37; עודד מנדה-לוי ("לא תמיד צריך לבעוט"), הארץ. תרבות וספרות, כ"ו באייר תשע"ב (18.5.2012), עמ' 2; עליזה שנהר ("סיפור חיים. כאשר ביוגרפיה נכתבת בחייו של הסופר"), כיוונים חדשים, חוב' 26, סיון-תמוז תשע"ב (יוני 2012), עמ' 269-275, חזר ופורסם גם בחדשות בן עזר, גל' 745, ג' בסיוון תשע"ב (24.5.2012), עמ' 14-17; יעל מדיני ("דיוקנו של אהרון מגד כסופר צעיר"), גג. כתב עת לספרות, בעריכת חיים נגיד, גל' 26, קיץ 2012, עמ' 146-149; יערה בן-דוד ("מתווה ביוגרפי לאורך שלושים שנה"), עתון 77, גל' 361, סיון-תמוז תשע"ב (יוני-יולי 2012), עמ' 10-11; עינת ברעם אשל ("דיוקנו של בן-הארץ כסופר וכעורך עברי"), קשר, מס' 44, חורף 2013, עמ' 128-129; אלישבע ("הדמות שלי: אהרון מגד"), וְדַבַּרְתָּ בָּם, קשת מזכרת בתיה, ב' בשבט תשע"ד (3.1.2014), גל' 266.

20. קריאת הדורות: ספרות עברית במעגליה. תל אביב: גוונים ואוניברסיטת תל אביב, תשע"ה 2015. כרכים ה, ו. 543 + 451 עמודים. כולל הערות ביבליוגרפיות ומפתחות.

התוכן:

כרך ה

- פתח דבר: משפחת הנשכחים (עמ' 7-10)
- שער ראשון: לא בחלל הריק
- הסופר כתבנית נוף הוריו (עמ' 13-27)
- למה התכוון המשורר? (עמ' 28-31)
- חרדת ההשפעה וחרוות ההשפעה (עמ' 32-39)
- מוסד ה"הסכמות" (עמ' 40-43)
- הנחמה שבספרות (עמ' 44-52)
- לחיות בתוך העברית (עמ' 53-59)
- מדינה יהודית ואתגר הרב-תרבותיות (עמ' 60-66)
- כולנו אחרים (עמ' 67-71)
- ביתו של אדם כמותו (עמ' 72-78)
- גשר-נייר: החזרת הקלאסיקונים לחיים הספרותיים (עמ' 79-82)
- "גנזים": מבצר הרוח (עמ' 83-88)

שער שני: בין ספרות למקרא

"עֵיט וְאֵלֶּהִים יַחְדָּו": המקרא כנושא לספרות (עמ' 91-112)

אשת לוט: המבט לאחור (עמ' 113-172)

שער שלישי: סופרי מופת

דמות הלמדן בספרות העברית (עמ' 175-188)

צפּוֹר בְּפַרְדֵּס: רבניצקי כעורך (עמ' 189-200)

מבעד חזר המפתח: חיי האהבה של הסופרים (עמ' 201-206)

ידידות מתוחה: בין ש. בן-ציון לחיים נחמן ביאליק (עמ' 207-220)

מְרַחֲבִים – מְחַרְבִים – "מְחַרְבִים": הדיבור העברי בראשית המאה העשרים

(עמ' 221-237)

סופרים בְּמִלְפּוֹד: חידושי הלשון העברית בראשית המאה העשרים (עמ' 238-255)

יוסף חיים ברנר: מחיר הנוכחות: יוסף חיים ברנר כגיבור תרבות (עמ' 256-283)

"הדלות הנוראה בביטוי" (עמ' 284-292)

מדוע אי אפשר בלי ברנר: חיים גורי וברנר (עמ' 293-301)

"אי-כישרון לארץ ישראל": אורי ניסן גנסין בארץ ישראל (עמ' 302-323)

ראשיתו של יהודה בורלא (עמ' 302-335)

מחלוקות נכבדות (עמ' 336-349)

כיוונים חדשים בחקר עגנון (עמ' 350-365)

אשר ברש: בין תדמית למציאות (עמ' 366-372)

שער רביעי: סופרי דורות בארץ

יזחק אורבוך אורפז: מתל-אביב לבסרביה ובחזרה (עמ' 375-382)

אריה סיון: אריה סיון ב'פמליה' (עמ' 383-386)

"אין בני-אדם בחדריהם": על שירו של א. סיון "תל-אביב, תרע"ז" (עמ'

387-389)

אהרן מגד: חשיבותה של התחלה (עמ' 390-395)

ירמיהו, אולימפוס וסיני: שני שירים מוקדמים (עמ' 396-399)

קולו של הסופר: בין אהרן מגד לש"י עגנון (עמ' 400-407)

מגויס מטעם עצמו: על 'ארץ אבנים' (עמ' 408-412)

השם עושה את האדם: "יד וְשֵׁם" (עמ' 413-420)

אבות ובנים: בין אימה לחסד (עמ' 421-434)

מרדכי טביב: שתול באדמה (עמ' 435-447)

סיפורה של טעות מתגלגלת (עמ' 448-456)

א.ב. יהושע והוריו: "סיום מלא מתיקות ואהבה" (עמ' 457-477)

קרובים רחוקים: המשפחה הספרותית של עמוס עוז (עמ' 478-493)

חיים באר: בכף הקלע: מתח ההקשבה לעצמו (עמ' 494-506)

דור לדור יביע אמר: בין חנוך ברטוב לחיים באר (עמ' 507-510)

היפוך הלב: עוד על ספרו של חיים באר 'אל מקום שהרוח הולך' (עמ'

511-517)

כרך ו

שער חמישי: מקום בספרות

- בין מרכז לפרובינציה (עמ' 9-13)
- מגלי-צ'יה לגלי יצירה: גליציה בספרות העברית (עמ' 14-31)
- מלחמת העולם הראשונה בראי הספרות העברית והישראלית (עמ' 32-52)
- בין זרועות ארץ ההולדת לציפורניה: הונגריה בספרות העברית (עמ' 53-110)
- שער שישי: עיתונאים וכתבי עת**
- ואלה שמות: על שמות כתבי העת העבריים (עמ' 111-118)
- "האמת היא בשבילו הסנסציה הגדולה ביותר": בן-ציון כ"ץ – עיתונאי לוחם (עמ' 119-153)
- 'המעורר': חבורה של בודדים (עמ' 154-162)
- עיתונות בתל-אביב: על שלושה כתבי עת ראשונים (עמ' 163-187)
- ראשיתם, פריחתם ומאבקם של המדורים לספרות בעיתונות היומית על הישרדותם (עמ' 188-198)
- תקלה ותיקונה – מאזנים, שנה ראשונה: עמוד ראשון – שמונים שנה למאזנים (עמ' 199-202)
- שירה בזירה – היחס לשירה בכתבי העת העבריים (עמ' 203-213)
- הקטר והקרן: שבילי מודיעין (עמ' 214-220)
- העיתונות העברית כהרפתקה: פרקים בהיסטוריה ומסקנות אקטואליות (עמ' 221-238)

שער שביעי: ביקורת

- שירה: זלמן ארן: מסתרי השיח עם עצמי (עמ' 231-241)
- איתמר יעוז-קסט: להפוך את הכאב לשירה (עמ' 242-247)
- אבנר טריינין: בין שירה למדע (עמ' 248-252)
- ש. שפרה: 'משי לחשת לי' (עמ' 253-256)
- אביבה דורון: המנון לדור, המנון הדור (עמ' 257-258)
- יעקב ברזילי: "להיות להם לפה" (עמ' 259-265)
- עשהאל פוחצ'בסקי: תסמונת חוני המעגל (עמ' 266-276)
- שירי חיפה: חיפה יפת-נוף – הארות על שירה ומקום (עמ' 277-286)
- פרוזה: פנחס גוברין: לזכור באהבה ולכתוב ביושר (עמ' 287-291)
- נח טמיר, ברנר ו"מלחמת השפות" (עמ' 292-298)
- לימור שריר: ספר של תיקון ושל תקווה (עמ' 299-302)
- משה גרנות: הראוי לרחמים הוא האנושי (עמ' 303-309)
- יוסי יזרעאלי: שלולית אור (עמ' 310-325)
- יעל מדיני: לפתוח דף חדש (עמ' 326-331)
- מירון ח. איזקסון: לכל איש יש תיק (עמ' 332-335)
- בן-ציון יהושע: גשר רומנטי משני צדי החבל (עמ' 336-343)
- אלי עמיר: שתי פנים ללב (עמ' 344-350)
- מיכאל פריאנטה: נפשות אבודות מחפשות זהות (עמ' 344-362)
- רות נצר: הכתיבה מחזיקה את העולם שלא ייפול (עמ' 363-379)

רות נצר: השמירה על שיווי המשקל (עמ' 380-385)
מחקר: ביאליק של אבנר הולצמן (עמ' 386-392)
אבנר הולצמן על מ. י. ברדיצ'בסקי, איש הניגודים (עמ' 393-401)
אביבה מהלו: ספר של תיקון תרמית (עמ' 402-408)
רות בקי-קולודני: פתחון-פה לשותקים (עמ' 409-414)
דב בן-מאיר: שרידי הרוח של עם ישראל (עמ' 415-420)
על הספר: הרצל חקק ("הצופה לבית ישראל, קוראת הדורות"), *News1 מחלקה ראשונה*, 5.5.2015, דברים שנאמרו בבית הסופר ב-29.4.2015 (פורסם גם באתרי האינטרנט 'פורום ארץ הצבי' ו'אימגו', וכן במאזנים, בעריכת משה גרנות, כרך פט, גל' 3, תמוז תשע"ה/יוני 2015, עמ' 27-28); רחלי אברהם-איתן ("לא בחלל הריק"), *מאזנים*, בעריכת משה גרנות, כרך פט, גל' 3, תמוז תשע"ה/יוני 2015, עמ' 25-26; מירון ח. איזקסון ("פרקי ביוגרפיה אינם רכילות"), *האומה*, גל' 198, קיץ תשע"ה/יוני 2015, עמ' 109-110, כולל תמונה עם בלפור והרצל חקק; עורד מנדה-לוי ("מפעל הצלה"), *עתון 77*, גל' 384, בעריכת: מיכאל בסר ועמית ישראל-גלעד, אלול תשע"ה-תשרי תשע"ו (אוגוסט-ספטמבר 2015), עמ' 10; יוסי פלס ("הסופר הוא תבנית נוף הוריו"), *הארץ*, *תרבות וספרות*, בעריכת בני ציפר, ה' בתשרי תשע"ו (18.9.2015), עמ' 1, 4; עינת ברעם-אשל ("נרבך נוסף במפעלה של נורית גוברין"), *גג*, גל' 36, חשוון תשע"ו (אוקטובר 2015), עמ' 125-129, בצירוף תמונה; רבקה שאול בן צבי ("לא נולדו מן הים"), *מקור ראשון*, *שבת*, י"ז בחשוון תשע"ו (30.10.2015), עמ' 21; רחל סטפק ("לא בחלל הריק"), *קשר*. *כתב-עת לחקר תולדות העיתונות והתקשורת בעולם היהודי ובישראל*, מס' 48, חורף 2016 [ניסן תשע"ו/אפריל 2016], עמ' 136-138, עורך פרופ' גדעון קוי; יהודית כפרי ("מפעל מחקרי של הספרות העברית"), *כיוונים חדשים*, חוב' 34, אייר תשע"ו/מאי 2016, עמ' 169-175, עורך אלי אייל; עופרה מצוביכהן ("נורית גוברין, קריאת הדורות: ספרות עברית במעגליה, כרכים ה-ו, הוצאת גוונים, 2015, תל אביב"), *הדור. השנתון העברי של אמריקה*, כרך ז, בעריכת לב חקק, [סיוון תשע"ו/יוני 2016, עמ' 209-211; חיים נגיד ("בפתח"), *גג*, גל' 36, חשוון תשע"ו (אוקטובר 2016) עמ' 5 (על כרכים ה-ו, על יובל ה-80 של נורית גוברין ומובאה מהפרק "כולנו אחרים"); דרור בורשטיין ("חוץ מקשישה אחת אשר נותרה מאחור: אחרית דבר"), *סדום*, הליקון 127, בעריכת דרור בורשטיין, חורף תשע"ט/2018, עמ' 72-79, במיוחד עמ' 77-78, על "אשת לוט: המבט לאחור", כרך ה, עמ' 113-172.

21. **קריאת הדורות: ספרות עברית במעגליה. ירושלים: כרמל ואוניברסיטת תל אביב, תשע"ט 2019.** כרך ז. 583 עמודים. כולל הערות ביבליוגרפיות ומפתח. התוכן:

פתח דבר: פָּאָב הכתיבה – הרהורים אישיים וספרותיים נוגים (עמ' 9-12)
שער ראשון: לא בחלל הריק
מה שיהיה הוא שהיה – השיח בין דורותיה של הספרות העברית (עמ' 15-19)
הר כגיגית – הספר והחיים – מתן תורה בספרות הדורות האחרונים (עמ' 20-29)
"הכאב הציוני" – חובת הצעקה של הספרות העברית לדורותיה (עמ' 30-39)
"פרי הארץ" – משאלה בלתי אפשרית (עמ' 40-56)
פְּרִסְטִיטוּצִיָּה – פרסים ספרותיים (עמ' 57-63)
פְּרִוִיקָט בן-יהודה בנימה אישית (עמ' 64-68)

שער שני: בין ספרות למקרא

כחומר ביד היוצר – מגמות בספרות העברית המודרנית ביחסה לתנ"ך (עמ' 92-71)

שער שלישי: דורות בשירה

"אז אראה את פניך, עיר ירושלים" – ירושלים בשירת ישראל אפרת (עמ' 102-95)
 שירי תוגה – על רפאל ספורטה (עמ' 103-104)
 שירת ארו ביטון בהקשר היסטורי (עמ' 105-126)
 "נשכחתי בלי להותיר סימן" – על שלמה טנאי (עמ' 127-134)
 שירי התנ"ך של משה שפירר (עמ' 135-138)
 שירה מלווה היסטוריה – הרצל ובלפור חקק (עמ' 139-143)
 השיר חכם מהמשוררת – ענת זגורסקי שפרינגמן (עמ' 144-148)
 "מלים הן מסוה" – על שירי יאיר בן-חיים (עמ' 149-154)
 "שירה צרודה" – זלמן ארן כמשורר (עמ' 155-160)

שער רביעי: דורות בפרוזה

ראובן פאהן והקראים (עמ' 163-180)
 איש שהוא מפעל ספרותי – פ. לחובר (עמ' 181-194)
 בול נחמה – עם הופעת בול לזכרה של נחמה פוחצ'בסקי (עמ' 195-198)
 בין המצוי לרצוי – על שני סיפורים של חמדה בן-יהודה (עמ' 199-211)
 הפרדס של עקיבא כרומן היסטורי – יוכי ברנדס (עמ' 212-220)
 לפיכך נתכנסנו – יוסי שריד (עמ' 221-228)

שער חמישי: שיח יוצרים ויצירות

עולם הרפואה והשתקפותו בספרות העברית (עמ' 231-248)
 'כולנו ציפורים קצוצות כנפיים ומרוטות נוצות' – רופאות כדמויות ספרותיות (עמ' 249-302)

בית-החולים – עולם בתוך עולם (עמ' 303-329)

חפירות הנפש – ארכיאולוגיה וארכיאולוגים בספרות העברית (עמ' 330-356)

שער שישי: מקום בספרות

ספרות בדורה ולדורות – מאיר וילקנסקי ויוסף חיים ברנר (עמ' 359-372)
 "אי אפשר לא לאהוב את תל-אביב" – אפשר! – שאול טשרניחובסקי ותל אביב (עמ' 373-382)

פטרבורג בתרבות ובספרות העברית (עמ' 383-434)

"שלוות האפס" – פריז כרומן של שלמה צמח: אליהו מרגלית (עמ' 435-476)

בין החצנה להפנמה – פריז בספרות העברית (עמ' 477-487)
 סופרים, יצירות ודמויות מן המזרח בארה"ב בראי הספרות העברית (עמ' 488-504)

טרגדיה של אי-הבנות מתמשכות – ירון הראל (עמ' 505-514)

שער שביעי: עיתונאים וכתבי עת

שי של ספרות – ביטוי של עצמאות (עמ' 517-523)
 כתבי העת העבריים אז והיום – הקושי בהתמדה, המעבר לאינטרנט (עמ' 524-537)

איש התיקון – דברים לזכרו של עקיבא צימרמן (עמ' 538-544)

המסדרון – שם צנוע-מסתתר (עמ' 545-550)

על הספר: הרצל חקק ("נורית גוברין קוראת את הדורות"), סלונט, מגזין אינטרנט, כ"ט בתשרי תש"ף (28.10.2019), פרסום חוזר: סלונט, כ"ט בסיון תש"ף (21.6.2020); הרצל חקק ("היכל הספרות הנשכחת"), שבת. מקור ראשון, כ"ד במרחשוון תש"ף (22.11.2019), עמ' 18-19, על הכרך השביעי של 'קריאת הדורות' ועל ספריה ומחקריה בכלל (מאמר ערוך ומקוצר מזה שפורסם ב'סלונט'); דן שפירא ('קריאת הדורות: ספרות עברית במעגליה', כרך ז' – נורית גוברין), הארץ, ספרים, ח' בכסלו תש"ף (6.12.2019), במדור "ספרים חדשים. עיון מקור"; ענת לויט ("מכתב לחברים"), פוסט בפייסבוק של ענת לויט, ט"ז בכסלו תש"ף (14.12.2019), על הכרך השביעי של 'קריאת הדורות' ועל היותה סטודנטית שלי, נתקבלו עשרות לייקים ומספר רב של תגובות מילוליות; ללא חתימה, על הכרך השביעי של 'קריאת הדורות: ספרות עברית במעגליה', לרבות צילום העטיפה, שבילים: כתב עת לספרות ולאמנות רב-תחומית, בעריכת רחל אברהם-איתן, מודיעין, גיליון 23, חורף תש"ף/2020, עמ' 136, במדור "ספרים חדשים" (הופיע בפועל: כסלו תש"ף/דצמבר 2019); אבנר הולצמן ("קריאת הדורות" – תמונת הפסיפס של הספרות העברית"), האומה, שנה נ"ז, אייר תש"ף/מאי 2020, חוברת 218, עמ' 93-99 (לראשונה עם הופעת הכרך השביעי של 'קריאת הדורות' במרכז למורשת היהדות ע"ש צימבליסטה באוניברסיטת תל אביב, כ"ד בטבת תש"ף/21.2.2020); ננה אריאל ("ספרות עברית באופן כללי"), קשר – כתב עת לחקר תולדות העיתונות והתקשורת בעולם היהודי וכישראל, גיליון 54, אביב 2020 [אייר תר"ף/אפריל 2020], עמ' 220-222; יערה בן-דוד ("דורות קוראים ונקראים") עיתון 77, אפריל-מאי 2020 [אייר תש"ף/אפריל 2020], עמ' 18-19; לימור שריר ("על 'קריאת הדורות' – השתקפות עולם הרפואה בספרות העברית"), אתר 'דוקטורס אונלי' של לימור שריר באינטרנט, י"ז באייר תש"ף (11.5.2020); שמואל שניידר (עורך) ("מחקרי ספרות"), הדור. השנתון העברי של אמריקה, בעריכת לב חקק, תמוז תש"ף/יוני 2020, עמ' 200-201, במדור "ביקורת ספרים" (פרסום חוזר מתוך "פתח דבר" לכרך ז').

ב. ספרים בעריכת נורית גוברין

22. מבחר כתבים / ראובן פאהן; בחרה והקדימה מבוא נורית גוברין; [העורך, ישראל כהן]. רמת גן: אגודת הסופרים בישראל ליד הוצאת מסדה, 1969. 278+2 עמודים. (ספרי נפש).

בסוף הספר: ביבליוגרפיה של כתבי פאהן והערכות על יצירתו (עמ' 264-280). ראו מס' 1, 53, 501.

על הספר: י. בן-מיכאל ("מבחר כתבי ראובן פאהן") בהפועל הצעיר, שנה 62, חוב' 26-27, י"ג בניסן תשכ"ט, 1 באפריל 1969, עמ' 30-31; דוד לאור ("קצת אכסוטיקה... גליצאית") במעריב 18 באפריל 1969, עמ' 27, במדור: "יומן ספרותי"; ג. קרסל ("גאולת נחלתו של ראובן פאהן") במאזנים, כרך כח, חוב' ה-ו, ניסן-אייר תשכ"ט; י. עמוס [יוסף פרידלנדר] ("חוקר עדת הקראים") בהצופה, כ"ח באייר תשכ"ט, 16 במאי 1969, עמ' 4; משה אונגרפלד ("ראובן פאהן") בדבר. לספרות ולאמנות, ד' בתמוז תשכ"ט, 20 ביוני 1969, עמ' 8; יוסף אורן ("הערגה לאחדות האומה. על מבחר כתבי ראובן פאהן") בידיעות אחרונות. ספרות ואמנות, ד' בתמוז תשכ"ט, 20 ביוני 1969, עמ' 20-21; יוסף פרידלנדר ("סיפורי-מעשה מחיי הקראים") בלמרחב. משא, י"ח תמוז תשכ"ט, 4 ביולי 1969, עמ' 7; ש. שחריה ("נפש לראובן פאהן") בהיום, 25 ביולי 1969, עמ' 6.

23. יעקב פייכמן: משורר, מבקר, מסאי: חוברת לסמינריון / [ערכה] נורית גוברין. תל אביב: אוניברסיטת תל אביב, החוג לספרות עברית, [תשל"א] 1971. 53 עמודים.

24. יעקב פייכמן: מבחר מאמרי ביקורת על יצירתו / בחרה, ערכה וצירפה מבוא וביבליוגרפיה נורית גוברין. תל אביב: עם עובד (פני הספרות), תשל"א 1971. 230 עמודים.

כולל מאמר מבוא (עמ' 7-31) ונספחים ביבליוגרפיים וביוגרפיים (עמ' 209-230). ראו מס' 63. על הספר: ב. ש. ("יעקב פייכמן") בקשת, שנה 14, חוב' ב', חורף 1971, עמ' 167-168; אלכס זהבי ("ביקורת על המבקר ושירתו. בעקבות 'מבחר מאמרי ביקורת על יצירת יעקב פייכמן'") בידיעות אחרונות, ט"ו באב תשל"א, 6 באוגוסט 1971, עמ' 14; מרדכי אבישי ("יעקב פייכמן בראי הביקורת") במעריב, 13 באוגוסט 1971, עמ' 35; נעמי בן-גור ("פני ספרותנו לאור הביקורת. עם הופעת ילקוט מאמרים על יעקב פייכמן") בעל המשמר. דף לספרות ולאמנות, 18 ביוני 1971, עמ' 6; גרעון טורי [חתום: ג. ט.] ("מבחר מאמרים על יעקב פייכמן") בהספרות, כרך ג, מס' 3-4, תשל"ב, ספטמבר 1972, עמ' 604; אורי מילשטיין ("יעקב פייכמן") בקשת, חוב' נ"ד, חורף תשל"ב, עמ' 167-168; חנוך ברטוב ("געגועים על פייכמן") במעריב, כ"ב בסיון תש"ם, 6 ביוני 1980, עמ' 37.

25. מיכה יוסף ברדיצ'בסקי (בן גריון): מבחר מאמרי ביקורת על יצירתו הסיפורית / בחרה, ערכה וצירפה מבוא וביבליוגרפיה נורית גוברין. תל אביב: עם עובד (פני הספרות), תשל"ג 1973. 286 עמודים.

כולל מאמר מבוא (עמ' 7-51) ונספחים ביבליוגרפיים וביוגרפיים (עמ' 268-282). ראו מס' 68. על הספר: יוסף פרידלנדר [חתום: י. פ.]. [בקורת ברדיצ'בסקי] בקשת, שנה 16, חוב' א' (סא), סתיו-חורף 1973/4, עמ' 157-158; שלום לינדנבאום ("ברדיצ'בסקי ומבקריו") במעריב, כ"ח באדר תשל"ד, 22 במרץ 1974, עמ' 42; יעקב רבי ("על ברדיצ'בסקי המספר") במאזנים, כרך לט, חוב' 1, סיון תשל"ד, יוני 1974, עמ' 61-64; גב"י ("מבחר מאמרי ביקורת על יצירתם של...." כולל מי"ב) בהספרות, חוב' 17, ספטמבר 1974, עמ' 153, במדור: "ממדף הספרים"; דן עומר ("מיכה יוסף") בהעולם הזה, מס' 2153, י' בכסלו תשל"ט, 6 בדצמבר 1978, עמ' 57-58, במדור: "נמר של נייר"; שמואל ורסס ("ביקורת ספרים") בקרית-ספר, כרך נו, חוב' ג-ד, תמוז-אלול תשמ"ב, עמ' 684-700.

26. "שי של ספרות": מוסף ספרותי לשבועון 'חדשות מהארץ' (תרע"ח-תרע"ט) – מהדורת צילום / הביאה לדפוס והקדימה מבוא על דיוקנו של כתב-העת, נורית גוברין. תל אביב: עקד, אוניברסיטת תל אביב, תשל"ג 1973. 128+2+157 עמודים. בנספח מובא: "שי של ספרות": עשרים גליונות שניתנו בתור פרס לשבועון "חדשות מהארץ" (מהדורת צילום). ראו מס' 66.

על הספר: יאירה גנוסר [חתום: ג. יאירה] ("שי של ספרות" ב'הארץ") בקול העם, א' בטבת תשל"ד, 25 בדצמבר 1973, עמ' 13; עודד סברדליק (על "שי של ספרות") בעיתון בספרדית Semana, 8 בינואר 1974; א.ב. יפה ("המוסף הספרותי הראשון") בעל המשמר, ל' בשבט תשל"ד, 22 בפברואר 1974, עמ' 6; תמר מרוז ("שי של ספרות") בהארץ. מוסף שבועי, ל' בשבט תשל"ד (22 בפברואר 1974), עמ' 20-21; ג. קרסל ("המוסף הספרותי הראשון לאחר מלחמת-העולם הראשונה") במאזנים כרך לח, חוב' 3, שבט תשל"ד, פברואר 1974, עמ' 186-187; אלכס זהבי ("מוסף ספרותי עברי בא"י של ראשית המאה. על 'שי של ספרות' במהדורתה של נורית גוברין") בידיעות אחרונות, כ"ד בסיון תשל"ד, 14 ביוני 1974, עמ' 2; יעקב שביט ("שי של ספרות?") בהספרות, גל' 18/19, דצמבר 1974, עמ' 234-235; בני ציפר ("ועברתי בארץ מצרים (ב): שי של ספרות"), הארץ. תרבות וספרות, ה' בטבת תשס"ה (17.12.2004), עמ' ה3.

27. ערוגות: קובץ לזכרו של יעקב פייכמן. חוב' ב' / בעריכת נורית גוברין. תל אביב: האיגוד העולמי של יהודי בסרביה, אייר תשל"ו. 120 עמודים. ראו מס' 78. על החוברת: נח פניאל ("קובץ לזכרו של יעקב פייכמן") בעל המשמר, 1 במרץ 1976, עמ' 7; אורי סלע ("ביקורת על יעקב פייכמן") בידיעות אחרונות, ד' תמוז תשל"ו, 2 ביולי 1976, עמ' 4, במדור: "ממכבש הדפוס"; ללא חתימה ("בערוגתו של פייכמן") במעריב, י"ז באב תשל"ו, 13 באוגוסט 1976, במדור: "ספרים חדשים. עיון ראשון".

28. ג. שופמן: מבחר מאמרי ביקורת על יצירתו / בחרה, ערכה וציירה מבוא וביבליוגרפיה נורית גוברין. תל אביב: עם עובד (פני הספרות), תשל"ח 1978. 221 עמודים.

כולל מאמר מבוא (עמ' 7-42) ונספחים ביבליוגרפיים וביוגרפיים (עמ' 203-217). ראו מס' 89. על הספר: אורי סלע ("ביקורת על גן שופמן") בידיעות אחרונות, כ"ב באדר ב' תשל"ח, 31 במרץ 1978, עמ' 4, במדור: "ממכבש הדפוס"; ללא חתימה ("על ג. שופמן") במעריב, 31 במרץ 1978; ללא חתימה ("אמן הסיפור הקצר") בהארץ, 14 באפריל 1978, במדור:

"ביקורת"; א. ב. יפה [חתום: אבי שלמה] ("על אמן הסיפור הקצר") בעל המשמר, כ' בניסן תשל"ח, 27 באפריל 1978, במדור: "חלון-ראווה: ביקורת ספרות"; אהביה מרגלית ("אמן הסיפור הקצר") בהארץ, ז' בניסן תשל"ח, 14 באפריל 1978, עמ' 19, במדור: "זרקור. ביקורת"; אברהם הגורני ("ח. הוז; ש. הלקין; ג. שופמן; בראי הביקורת") במאזנים, כרך מח, חוב' 4, אדר תשל"ט, מרץ 1979, עמ' 313-315; ללא חתימה ("גוברין נורית [עורכת]). ג. שופמן מבחר ממאמרי ביקורת על "יצירתו" במבחר סקירות – מערכת סקירות על ספרי קריאה למורים, חוב' ב', אייר תשל"ט, מאי 1979, עמ' 64-65.

29. פלס: מחקרים בביקורת הספרות העברית: מאסף לזכר ש"י פנואלי / ערכה נורית גוברין. תל אביב: מכון כץ לחקר הספרות העברית, אוניברסיטת תל אביב, תש"ם 1980. 4+453 עמודים. נוספו תוכן ענינים ושער באנגלית. "ביבליוגרפיה של כתיבי ש"י פנואלי ז"ל נערכה על-ידי אילנה פומרניץ-ברנשטיין" (עמ' 379-453). כולל מפתח לביבליוגרפיה.

על הספר: יורם ברונובסקי [חתום: יוחנן רשת] ("מחקר הספרות. פלס / מחקרים בביקורת הספרות העברית") בהארץ, ט"ו בסיון תש"ם, 30 במאי 1980, עמ' 19; חיים נגיד ("מאסף כבד-משקל") במעריב, כ"ט בסיון תש"ם, 13 ביוני 1980, במדור: "עיון ראשון"; שאול וואהל ("ביקורת במבחן הביקורת") בהארץ, 22 באוגוסט 1980, עמ' 18; נח פניאל ("מחקרים בביקורת הספרות העברית") במאזנים, כרך נא, חוב' 5, תשרי תשמ"א, עמ' 384-386; אורי סלע ("מחקרים") בידיעות אחרונות, כ"ח בחשוון תשמ"א, 7 בנובמבר 1980, עמ' 24, במדור: "ממכבש הדפוס".

30. מסלול: ספר היובל לישראל כהן במלאות לו שבעים וחמש שנה / ערכה וכתבה מבוא נורית גוברין. תל אביב: ועד-היובל: על-ידי עקד, תש"ם. שני כרכים: [א]: ספר-היובל (469 עמודים) [ב]: כרך הביבליוגרפיה תרפ"ד-תש"ם 1924-1979 / ערכה חיה הופמן (115 עמודים). כולל מפתחות.

על הספר: ס. י. שלומי ("על ישראל כהן – ביקורת וביבליוגרפיה") במאזנים, כרך נב, חוב' א', כסלו תשמ"א, עמ' 72-73; יעקב רבי ("עבר בצלו של העתיד") בעל המשמר, כ"ט בסיון תש"ם, 13 ביוני 1980, עמ' 6; חיים נגיד ("יובל וחצי") במעריב, י"ג בתמוז תש"ם, 27 ביוני 1980, במדור: "עיון ראשון. ביקורת ספרות"; אורי סלע ("לישראל כהן, בסיכום") בידיעות אחרונות, י"ג בתמוז תש"ם, 27 ביוני 1980, במדור: "ממכבש הדפוס. ביקורת"; יורם ברונובסקי [חתום: יוחנן רשת] ("מחקר: מסלול ספר היובל"), בהארץ, י"ט באב תש"ם, 1 באוגוסט 1980, עמ' 19, במדור: "שבוע של ספרים"; ג. קרסל ("פתחים לשערים נעולים") בידיעות אחרונות. תרבות ספרות אמנות, כ"ג בתשרי תשמ"א, 3 באוקטובר 1980, עמ' 22; אבשלום ("מסלול: ספר היובל לישראל כהן") בכצרון, חוב' 7-8, תשרי תשמ"א, קיץ 1980, עמ' 107; יוסף פרידלנדר ("על ישראל כהן – ביקורת וביבליוגרפיה") במאזנים, כרך נב, חוב' 1', כסלו תשמ"א, דצמבר 1980, עמ' 72-73; דן אלמגור ("רבות בנות עשו חיים") 7ב ימים. שבועון ידיעות אחרונות, מס' 883, 2 בינואר 1981, עמ' 29, במדור: עונג שבת".

31. ישראל אפרת – משורר והוגה / המערכת: יצחק אורפז, נורית גוברין, אסא כשר, ב.י. מיכלי, צבי מלאכי. תל אביב: מכון כץ לחקר הספרות העברית, אוניברסיטת תל אביב, תשמ"א, 2+278 עמודים.

על הספר: אורי סלע ("על ישראל אפרת") בידיעות אחרונות, י"ג טבת תשמ"ב, 8 בינואר 1982, עמ' 24, במדור: "ממכבש הדפוס".

32. מאניפסטים ספרותיים: מבחר מאניפסטים של כתבי-עת ועיתונים עבריים בשנים תקפ"א-תשמ"א 1981-1921 / ערכה נורית גוברין, הביאה לדפוס חיה הופמן בסיוע חנה לוק. תל אביב: אוניברסיטת תל אביב, החוג לספרות עברית, תשמ"ד. 3+5+144 עמודים. צילום ממקורות שונים.

33. מאניפסטים ספרותיים [מהד' שנייה מורחבת]: מבחר מאניפסטים של כתבי-עת ועיתונים עבריים בשנים תקפ"א-תשמ"א 1981-1821 / ערכה נורית גוברין, הביאה לדפוס חיה הופמן בסיוע חנה לוק. תל אביב: אוניברסיטת תל אביב, החוג לספרות עברית, תשמ"ד. 3+5+159 עמודים. צילום ממקורות שונים.
על הספר: אורי סלע ("קולות קוראים לקוראים") בידיעות אחרונות, ג' בטבת תשמ"ד, 9 בדצמבר 1983, במדור: "ממכבש הדפוס"; תלמה אדמון ("שולחן-כתיבה. כתבי-עת והצהרת כוונות") במעריב, י"ז בטבת תשמ"ד, 23 בדצמבר 1983, עמ' 39; דן עומר ("תיעוד. מאניפסטים") בהעולם הזה, מס' 2402, י"ד בשבט תשמ"ד, 18 בינואר 1984, עמ' 41, במדור: "נמר של נייר"; בני ציפר ("מאניפסטים ספרותיים") בהארץ, ט"ז בשבט תשמ"ד, 20 בינואר 1984, עמ' 17, במדור: "שבוע של ספרים"; משה דור ("מאניפסטים כהיסטוריה ספרותית") במאזנים, כרך נז, חוב' 9, אדר ב' תשמ"ד, מרץ 1984, עמ' 57-58; רוביק רוזנטל ("יריד המאניפסטים") בעל המשמר. חותם, י"ח בניסן תשמ"ד, 20 באפריל 1984, עמ' 17, 16; יפה ברלוביץ ("בין עתונות לספרות") בדבר. משא, ערב שבועות, ה' בסיון תשמ"ד, 5 ביוני 1984, עמ' 15-16.

34. חילופי-מכתבים בין ישראל כהן ובין ש"י עגנון ודוד בן-גוריון / הקדמות, ישראל כהן; עריכה, נורית גוברין; הערות, חיה הופמן. תל אביב: עקד, תשמ"ה, 1985. 207 עמודים. "לציון יובל ה-80 של ישראל כהן".
על הספר: א. ב. יפה ("מגע נפש בנפש. במלאות שמונים שנה לישראל כהן") בידיעות אחרונות, כ"ו באייר תשמ"ה, 17 במאי 1985, עמ' 21; יעקב רבי ("תכתובת עם שני גדולי הדור") בעל המשמר, י"ח בסיון תשמ"ה, 7 ביוני 1985, עמ' 16-17; יוסף פרידלנדר ("התכתבות") בדבר, י"א באב תשמ"ה, 29 ביולי 1985, עמ' 8; בני ציפר ("איגרות) בהארץ, י"ג באלול תשמ"ה, 30 באוגוסט 1985, במדור: "שבוע של ספרים"; נעמי גוטקינד ("כיצד לחנך את הכותבים") בהצופה, י"ג אלול תשמ"ה, 30 באוגוסט 1985, עמ' 6; אהוד בן עזר ("קשה להיות עורך") בעתון 77, שנה ט', גל' 68, אלול תשמ"ה, ספטמבר 1985, עמ' 8; דליה למדני ("חילופי מכתבים") בלאשה, גל' 2009, 14 באוקטובר 1985, עמ' 18. במדור: "בסימן קריאה"; נח פניאל ("בין סופר לסופר ולמדינאי") בדבר. משא, י' בחשוון תשמ"ו, 25 באוקטובר 1985, עמ' 25; אורי סלע ("תיעוד") בידיעות אחרונות, י' בחשוון תשמ"ו, 25 באוקטובר 1985, עמ' 23, במדור: "ממכבש הדפוס"; יוסף פרידלנדר (חתום): י. עמוס ("חילופי מכתבים") בהאומה, מס' 81, חורף תשמ"ו, עמ' 345-346, במדור: "קריאת ביניים"; (ללא חתימה) ("חילופי מכתבים") בכצרון, כרך ז, חוב' 27-28, תשרי-טבת תשמ"ו, עמ' 98.

35. **עיונים ותגובות / ישראל כהן**; [ערכה והביאה לדפוס נורית גוברין]. תל אביב: עקד, תשמ"ו 1986. 205 עמודים.
 הספר הופיע לאחר פטירתו של ישראל כהן.
 מן התוכן: א. ב. יפה, "קווים לדמותו של ישראל כהן – תמרורים והישגים", עמ' 193-198; אורציון ברתנא, "אין תמורה לחיים האלה" – פגישות עם ישראל כהן: האיש, המסאי, העורך", עמ' 199-202.
- על הספר**: בני ציפר ("ישראל כהן ז"ל: עיונים ותגובות") בהארץ, כ"ו בחשוון תשמ"ז, 28 בנובמבר 1986, עמ' 7, במדור: "שבוע של ספרים"; יהושע שמש [חתום: ש. יהושע]. ("ישראל כהן – עיונים ותגובות") בהצופה, כ"ו בחשוון תשמ"ז, 28 בנובמבר 1986, עמ' 7, במדור: "בין הדף והמדף"; גיורא לשם ("על 'עיונים ותגובות'") במעריב, ג' בכסלו תשמ"ז, 5 בדצמבר 1986, עמ' 28, במדור: "ביקורת הספרות. עיון ראשון"; ראובן קריין ("מורשתו של מסאי שורשי") בדבר. משא, י' בכסלו תשמ"ז, 12 בדצמבר 1986 [כונס בספרו: ערב רב, הוצאת פורה, 1990, עמ' 82-83]; יצחק רבי ("ישראל כהן – אחרון המוהיקנים") בהדואר, שנה 66, גל' ל"ח, ל' בתשרי תשמ"ח, 23 באוקטובר 1987, עמ' 23.
36. **צביה כהן לבית גורדון**: ז' באב תרס"ט (19.7.1909), לודז' – כ"ה בתמוז תש"ן (18.7.1990), תל אביב / ערכו נורית גוברין וחגיית הלפרין. תל אביב: רות בית-אור, תשנ"ב 1992. 114 עמודים. כולל אילן יוחסין. לזכרה, משלה ועליה.
על הספר: עקיבא צימרמן במהות, חוב' י, אביב תשנ"ג, 1993, עמ' 113-114.
37. **קפה חם בבוקר**: סיפורים עבריים על זוגיות / בחרה והוסיפה מבוא ואחרית דבר נורית גוברין. תל אביב: עקד, תשנ"ה 1995. 191 עמודים. (גוונים).
על הספר: עירית המאירי ("אנתולוגיה של זוגיות") בדיעות אחרונות, ט"ו באב תשנ"ה, 11 באוגוסט 1985, עמ' 26, במדור: "האוזן השלישית"; עדנה עברון ("מתחברים לברנר") בדיעות אחרונות, י"ג באלול תשנ"ה, 8 בספטמבר 1995, עמ' 28; יעל פלדמן [ללא חתימה] בהדואר, שנה 74, גל' כג, כ"ו בתשרי תשנ"ו, 20 באוקטובר 1995, במדור "ספרים חדשים"; עמלה עינת ("אין מפלט") במעריב, כ"ב בכסלו תשנ"ו, 15 בדצמבר 1995, עמ' 31; עדנה לוינשטיין ("הבדירות שבתוך הנישואין") בהארץ ספרים, 10 בינואר 1996, עמ' 6; מלכה שקד ("על 'קפה חם בבוקר' – אנתולוגיה מאת נורית גוברין), בעלי שיח, גל' 37, קיץ תשנ"ו, 1996, עמ' 43-47.
38. **תה עם לימון**: סיפורים עבריים על זוגיות בין כסף לזהב / בחרה והוסיפה מבוא ואחרית דבר נורית גוברין. תל אביב: גוונים, תשנ"ז 1997. 200 עמודים.
על הספר: ירון סחיש ("חתונת הכסף") בעיתון ירושלים, י"ט באב תשנ"ז, 22 באוגוסט 1997; יהודית אוריין ("תמונת מחיי נישואין") בדיעות אחרונות, 12 בספטמבר 1997, עמ' 26; אמנון נבות ("קפה טחור עם חלב באש") במעריב, 19 בספטמבר 1997, עמ' 31; מירי פז ("זוגיות") בליידי גלובס, גל' 70, ספטמבר-אוקטובר 2002, עמ' 52-56 (גם על 'קפה חם בבוקר').

39. **בודד במערבו: מיכה יוסף ברדיצ'בסקי בזכרונם של בני זמנו / ערכה והקדימה** מבוא נורית גוברין; הביא לדפוס אבנר הולצמן. חולון: עיריית חולון – מינהל החינוך והתרבות, בית דבורה ועמנואל, תשנ"ח 1998. 261 עמודים. כולל נספח: שירים על ברדיצ'בסקי ולזכרו.

על הספר: עירית המאירי ("איך משנים זכרונות") בידיעות אחרונות, י"ח בסיון תשנ"ח, 12 ביוני 1998, במדור: "האוזן השלישית"; רוחמה אלבג ("שדמות הזיכרון פתוחות למרחב") בהארץ, ערב סוכות תשס"ג וגם על 'בודד במערבו'. תגובה על רשימתה: אבנר הולצמן, "עורכת 'בודד במערבו'", הארץ, ה' בחשוון תשס"ב, 11 באוקטובר 2002, במדור: "תגובות".

40. **חיים שלמים. ספר שלמה גוברין, הוצאת המשפחה באמצעות הוצאת כרמל, [אדר] תשע"ג/ג' (פברואר) 2013, 358 עמודים.**

ספר לזכרו של שלמה גוברין (1932–2009). ערכו נורית גוברין ועמרי גוברין, בשיתוף עם ערי וענר גוברין. כולל מבוא ("מאד עמקו מְחֻשְׁבוֹתֵיו") מאת נורית גוברין בשיתוף עמרי גוברין, עמ' 8–13. עוד בספר, דברים שאמרה נורית גוברין בחייו ולאחר פטירתו.
על הספר:

יוסף אגסי ("פילוסוף אכפתי"), עתון 77, גל' 368, סיוון–תמוז תשע"ג (מאי–יוני 2013), עמ' 8–9; משה גרנות ("לצדה של אישה מצליחה עומד גבר אוהב ותומך"), מאזנים, כרך פז, גל' 2, ניסן תשע"ג/אפריל 2013, עמ' 59–61.

41. **עטרת קוצים. דברי סופרים בפרס ברנר, עם מבואות מאת העורכות נורית גוברין ורחל סטפק, גוונים, תשע"ז 2017, 256 עמודים.**

המבוא מאת נורית גוברין: "מחשבות על פרסים ועל פרס ברנר", עמ' 11–51.
על הספר:

הרצל חקק ("עטרת קוצים"), סלונט. תו איכות (אתר אינטרנט), כ"ב באייר תשע"ז (18.5.2017), עמ' 1–7, כולל תמונה שצולמה בידי תפארת חקק; תלמה אדמוץ ("עוד מבט פנימה"), מעריב. המוסף, ט"ו בסיוון תשע"ז (9.6.2017), עמ' 43, לכבוד שבוע הספר; מקור ראשון. שבת, ט"ו בסיוון תשע"ז (9.6.2017), עמ' 20, במדור: "חדשים"; שמואל שניידר ("על 'עטרת קוצים'"), הדור. השנתון העברי של אמריקה, כרך ה, [תמוז] תשע"ז/יוני 2017, עמ' 233–234, במדור: "ביקורת ספרים"; אילן ברקוביץ ("המייט נפשו של הפרס הספרותי בישראל"), הארץ. תרבות וספרות, כ"ו באב תשע"ז (18.8.2017), עמ' 2, בסדרה "משורר בשטח"; עופרה מצוב־כהן ("חלון הראווה של פני הספרות"), עתון 77, גל' 396, אב–אלול תשע"ז (אוגוסט–ספטמבר 2017), עמ' 11.

ג. מאמרים ורשימות מאת נורית גוברין

1950

42. על מה יש לדון בבעיות התנועה. עדתון. בטאון עדת "אחדות" קן צפון, התנועה המאוחדת, גל' 4, י"ד בניסן תש"י, 1 באפריל 1950, עמ' 1.
- בשנים תש"י-תשי"ב (1950-1952) היתה נורית גוברין בין עורכיו של בטאון זה, שהופיע בסטנסיל, והשתתפה בו דרך קבע ב"דבר המערכת" (ללא חתימה), בזוטות, וברשימות בחתימה: נורית כ.
43. ביקור בבית הנכאת הלאומי 'בצלאל'. עדתון, גל' 5-6, 11 במאי 1950, עמ' 6.
44. ימי-עבודה וערכם. עדתון, גל' 7, כ"ו בתמוז תש"י, 11 ביולי 1950, עמ' 5. חזר ופורסם בספר: 'עלה והגשם. ספר התנועה המאוחדת', בעריכת מיכה ליבנה. עורך מדעי: משה ליסק, הוצאת הקיבוץ המאוחד, 1998, עמ' 133-134. ראו מס' 278.
45. בחוג לפילוסופיה. עדתון, גל' 8, ה' בתשרי תשי"א, 16 בספטמבר 1950, עמ' 11.

1952

46. השגות על דרך מחשבתנו. עדתון, גל' 9, תמוז תשי"ב, עמ' 7-8.

1953

47. עם האיחוד. (בעקבות צירוף עדות מקן צפון ומקן ימיה לגרעין אחד). עלון גרעין א'. גרעין צפון-ימיה, סיון תשי"ג, עמ' 9-10.
- חזר ופורסם בספר: 'עלה והגשם. ספר התנועה המאוחדת', בעריכת מיכה ליבנה. עורך מדעי: משה ליסק, הוצאת הקיבוץ המאוחד, 1998, עמ' 180-181. ראו מס' 278.

1967

48. עיון במסה "ישמעאל" ליעקב שטיינברג. הפועל הצעיר, כרך לח, שנה 60, גל' 17 (ו' בשבט תשכ"ז, 17 בינואר 1967), עמ' 23-24.
- כונס בספרה קריאת הדורות, כרך ב (תשס"ב 2002), עמ' 288-291 בשם: "כי נגע בהם המוות ולא המיתם".
49. בין "קוצו של יוד" לקוצה של אות: שלושה דרכי ביקורת בשלושה סיפורים. מאזנים, כרך כה, חוב' א (סיון תשכ"ז, יוני 1967), עמ' 64-68.
- עיונים בסיפורי דבורה בארון. כונס בספרה מעגלים (1975), עמ' 280-287.

50. שני מספרים שמשפטים שונה: רשימתו של ברנר: "מפנקס", סיפורה של דבורה בארון: "בני-קידר". הפועל הצעיר, כרך לט, שנה 61, גל' 13 (כ"ד בכסלו תשכ"ח, 26 בדצמבר 1967), עמ' 22-23. כונס בספרה קריאת הדורות, כרך ב (תשס"ב 2002), עמ' 296-292.

1968

51. סגנון המאקאמה בספרות העברית בדורות האחרונים. מאסף לדברי ספרות, ביקורת והגות, כרך ח-ט (תשכ"ח 1968), עמ' 394-417. הרצאה ביום עיון באוניברסיטת תל אביב לזכרו של שלמה שפאן, ו' בשבט תשכ"ח, 5 בפברואר 1968. כונס בספרה קריאת הדורות, כרך א (תשס"ב 2002), עמ' 369-397.

52. "אל התהום": משהו על אמנות הספור של ג. שופמן. הפועל הצעיר, כרך לט, שנה 61, גל' 49-50 (כ"ד באלול תשכ"ח, 17 בספטמבר 1968), עמ' 32-34. כונס בספרה מעגלים (1975), עמ' 236-241, בספרה מאופק אל אופק (תשמ"ג 1982), כרך ב, עמ' 313-318 ובג. שופמן: מבחר מאמרי ביקורת על יצירתו (תל אביב: עם עובד, תשל"ח 1978), עמ' 151-156.

1969

53. ראובן פאהן ומפעלו הספרותי. מבחר כתבים / ראובן פאהן; בחרה והקדימה מבוא נורית גוברין והעורך, ישראל כהן. (רמת גן: אגודת הסופרים בישראל ליד הוצאת מסדה, 1969) עמ' 7-38. בסוף הספר: ביבליוגרפיה של כתבי פאהן והערכות על יצירתו (עמ' 264-280).

54. משולם זלמן גולדבוים: ביוגרפיה של משורר שנשכח. הספרות, כרך א, מס' 3-4 (סתיו-חורף תשכ"ט, 1968/1969), עמ' 697-716. כונס בספרה קריאת הדורות, כרך א (תשס"ב 2002), עמ' 125-157. על המאמר: יוסף אורן ("הספרות" במציאותנו הספרותית) בהארץ, 27 ביוני 1969, עמ' 23; ח. בוח"ן ("החוברת הכפולה של רבעון 'הספרות'") בלמרחב. משא, א' באלול תשכ"ט, 15 באוגוסט 1969, עמ' 14; M.H. Bady (Poetul Uitat), Viata Noastra, 27.6.1969.

55. פרסומיו של בנציון בנשלום (כ"ץ) ז"ל. הספרות, כרך א, מס' 3-4 (סתיו-חורף תשכ"ט, 1968/1969), עמ' 748-761. רשימה ביבליוגרפית הכוללת 443 ערכים.

56. עיונים במחזה "ירידיה האיסי" למ"ז גולדבוים. במה, חוב' 41 (94) (אביב תשכ"ט 1969, [כ"ח בניסן תשכ"ט, 16 באפריל 1969]), עמ' 28-38. כונס בספרה קריאת הדורות, כרך א (תשס"ב 2002), עמ' 158-169.

57. על שניים מסיפורי ג. שופמן. מאזנים, כרך כט, חוב' ב (תמוז תשכ"ט, יולי 1969), עמ' 128-131.
 על הסיפורים "השניים" ו"ילד זר".
 כונס בספרה מעגלים (1975), עמ' 229-235, ובספרה מאופק אל אופק (תשמ"ג 1982), כרך ב, עמ' 359-364.
58. ל"ו תרגומים – ועוד שניים. הפועל הצעיר, כרך מא, שנה 63, גל' 9 (א' בכסלו תש"ל, 11 בנובמבר 1969), עמ' 29.
 על שירו של גיתה "שיר לילה לנודר" בשני נוסחי תרגום של ש. בן-ציון.
 מילואים לספרו של ישראל כהן "אחד מקור ול"ו תרגום" (הוצאת עקד, תל אביב תשכ"ח).
 כונס בספרה קריאת הדורות, כרך א (תשס"ב 2002), עמ' 489-490.

1970

59. הלכה ומעשה ביצירתו של ג. שופמן. מאזנים, כרך ל, חוב' ג (שבט תש"ל, פברואר 1970), עמ' 222-235.
 כונס בספרה מעגלים (1975), עמ' 185-204, ובספרה מאופק אל אופק (תשמ"ג 1982), כרך ב, עמ' 392-408.
60. "רק שביל". דבר, ח' בסיון תש"ל, 12 ביוני 1970, במדור לספרות ואמנות, עמ' 9.
 על ספרה של רבקה גובר (הוצאת מסדה, תש"ל).
 כונס בספרה קריאת הדורות, כרך ב (תשס"ב 2002), עמ' 269-272.
61. זיקת יצירתו של שופמן למקרא. כרמלית, כרך טז (תש"ל), עמ' 61-84.
 כונס בספרה מעגלים (1975), עמ' 205-228, ובספרה מאופק אל אופק (תשמ"ג 1982), כרך ב, עמ' 409-427.
 על המאמר: שלמה רוניק ("במחיצתו של שופמן") בעל המשמר, ל' בשבט תשל"ג, 2 בפברואר 1973, עמ' 7.

1971

62. ראשיתה של דבורה בארון. הספרות, כרך ב, מס' 4 (מרץ 1971 תשל"א), עמ' 856-874.
 כולל שלושה נספחים: א. רשימת ספריה של דבורה בארון והסיפורים הכלולים בהם; ב. רשימת הסיפורים של דבורה בארון שלא נכללו בספריה; ג. מפתח הסיפורים של דבורה בארון. נספחים א + ב נכללו ב'דבורה בארון – מבחר מאמרי ביקורת על יצירתה' בעריכת עדה פגיס, הוצאת עם עובד, 1974, עמ' 186-189.
 כונס בספרה מעגלים (1975), עמ' 245-279 (כולל רק שני נספחים).
 על המאמר: מ.א. [משה אונגרפלד] ("בכמה שורות") במעריב, 7 במאי 1971; מרדכי אבישי ("הביקורת על דבורה בארון") במעריב, י"ד באייר תשל"ה, 25 באפריל 1975, עמ' 37.

63. **יצירתו של יעקב פיכמן בעיני הביקורת. יעקב פיכמן:** מבחר מאמרי ביקורת על יצירתו / בחרה, ערכה וצירפה מבוא וביבליוגרפיה, נורית גוברין (תל אביב: עם עובד, תשל"א 1971), עמ' 7-31.
כולל נספחים ביבליוגרפיים (עמ' 209-230). ראו מס' 24.

1972

64. **בינה במקורות. מתודיקה:** עיון בדרכי ההוראה העל-יסודית, חוב' ד (תשל"ב), עמ' 14-24.
על סיפורו של מ"י ברדיצ'בסקי "ההפסקה", סיפורה של דבורה בארון "מצולה" ועל שיריה של אנדה עמיר.
נוסח מורחב של המאמר על מ"י ברדיצ'בסקי פורסם בספרה מעגלים (1975), עמ' 79-85 בשם "מקורות הסיפור 'ההפסקה' ודרכי עיבודם", ובגירסה מתוקנת ומורחבת עוד יותר בקובץ 'מיכה יוסף ברדיצ'בסקי – מחקרים ותעודות' (בעריכת אבנר הולצמן, הוצאת מוסד ביאליק, תשס"ב. ראו להלן מס' 319). נוסח מורחב של המאמר על דבורה בארון פורסם בספרה מעגלים (1975), עמ' 288-292 בשם "הסיפור 'מצולה' ומקורותיו".
65. **כניעה צורך כיבוש:** על שירתה של אנדה עמיר. מאזנים, כרך לה, חוב' 2 (תמוז תשל"ב, יולי 1972), עמ' 134-137.
דברים במסיבה במועדון מילוא לציון יובל השבעים של המשוררת, י"ח בתמוז תשל"ב, 30 ביוני 1972.
כונס בספרה קריאת הדורות, כרך ב (תשס"ב 2002), עמ' 187-192.

1973

66. **"שי של ספרות":** מבוא על דיוקנו של כתב-העת. שי של ספרות: מוסף ספרותי לשבועון חדשות מהארץ (תרע"ח-תרע"ט). מהדורת צילום. הביאה לדפוס והקדימה מבוא על דיוקנו של כתב-העת, נורית גוברין. תל אביב: עקד, אוניברסיטת תל אביב, תשל"ג 1973, עמ' 5-128. ראו מס' 26.
67. **בין יעקב פיכמן לנתן אלתרמן.** ערוגות: קובץ לזכרו של יעקב פיכמן, חוב' א (אייר תשל"ג מאי 1973), עמ' 13-24.
כונס בספרה קריאת הדורות, כרך א (תשס"ב 2002), עמ' 208-220.
68. **קוים להתפתחות הביקורת על יצירתו הסיפורית של מיכה יוסף ברדיצ'בסקי.** מיכה יוסף ברדיצ'בסקי (בן גריון): מבחר מאמרי ביקורת על יצירתו הסיפורית / בחרה, ערכה וצירפה מבוא וביבליוגרפיה נורית גוברין (תל אביב: עם עובד, תשל"ג 1973), עמ' 7-51.
כולל ביבליוגרפיה על מ"י ברדיצ'בסקי ויצירתו (עמ' 268-282). ראו מס' 25.
כונס בספרה מעגלים (1975), עמ' 11-65.

69. ראשיתו של שופמן (תרס"ב-תרע"ג). מאזנים, כרך לו, חוב' 6 (אייר תשל"ג, מאי 1973), עמ' 404-412; כרך לז, חוב' 1 (סיון תשל"ג, יוני 1973), עמ' 37-44; כרך לז, חוב' 2 (תמוז תשל"ג, יולי 1973), עמ' 125-133. כונס בספרה מעגלים (1975), עמ' 89-136, וכן, בשינויים, בספרה מאופק אל אופק (תשמ"ג 1982), עמ' 68-113.

70. ראשית הביקורת על יצירתו של ג. שופמן. הספרות, כרך ד, מס' 4 (אוקטובר 1973 תשל"ד), עמ' 726-751. כולל חמישה נספחים: א. ספריו של גרשון שופמן והסיפורים הכלולים בהם; ב. כתבי שופמן, תרס"ב-תרע"ג (סיפורים, שירים, תרגומים ומאמרי ביקורת); ג. מאמרי הביקורת על שופמן בשנים תרס"ב-תרע"ט; ד. תרגומיו של שופמן; ה. הקדמתו של שופמן לספר שיריו של אברהם רייזין "ציט ליעדער". כונס בספרה מעגלים (1975), עמ' 137-184 (ללא הנספח השני) ובספרה מאופק אל אופק (תשמ"ג 1982), כרך ב, עמ' 461-477 (ללא הנספחים).

1974

71. "רוח הקדים" למשורר יעקב פיכמן. בצרון, שנה לה, כרך סה, חוב' ג (310) (שבט-אדר תשל"ד, ינואר-פברואר 1974), עמ' 115-118. כונס בספרה קריאת הדורות, כרך א (תשס"ב 2002), עמ' 202-207.

72. הסיפור "אויבי" ל.מ.י. ברדיצ'בסקי. מאזנים, כרך לט, חוב' 2 (תמוז תשל"ד, יולי 1974), עמ' 95-102. כונס בספרה מעגלים (1975), עמ' 66-78.

1975

73. "אידיליות ים" ליעקב פיכמן. ספר היובל לשמעון הלקין: במלאת לו שבעים וחמש שנים / ערכוהו בעז שכביץ ומנחם פרי (ירושלים: ראובן מס, תשל"ה 1975), עמ' 627-653. כונס בספרה קריאת הדורות, כרך א (תשס"ב 2002), עמ' 178-201.

74. ביאליק וש. בן-ציון. מאסף מוקדש ליצירת חיים נחמן ביאליק, בעריכת הלל ברזל, כרך י (תשל"ה 1975), עמ' 298-304. על המאמר: משה גיורא אלימלך ("שירת ביאליק במציאות שנות השבעים") בהארץ, 10 באוקטובר 1975.

75. שופמן וברנר. מחברות לחקר יצירתו ופעלו של י.ת. ברנר, חוב' א (מאי 1975), עמ' 107-145. כונס בספרה מאופק אל אופק (תשמ"ג 1982), כרך ב, עמ' 498-532. על המאמר: אהוד בן עזר ("מחברות לחקר ברנר") בידיעות אחרונות, ז' בתשרי תשל"ו, 12 בספטמבר 1975, עמ' 4-5.

76. ג. שופמן: "במצור ובמצוק". מאזנים, כרך מ, חוב' 5-6 (ניסן-אייר תשל"ה, אפריל-מאי 1975), עמ' 409-419; כרך מא, חוב' 1 (סיון תשל"ה, יוני 1975), עמ' 55-63.
כונס בספרה מפתחות (תשל"ח, 1978), עמ' 50-77 ובספרה מאופק אל אופק (תשמ"ג 1982), כרך ב, עמ' 328-358.
77. העלמה עם הצמות השחורות מנוה צדק. עת-מול, כרך א, גל' 2 (4) (כסלו תשל"ו, נובמבר 1975), עמ' 8-11.
"דבורה בארון סיפרה על הגירוש מארץ-ישראל ותיארה את חייה. בשנותיה האחרונות נסגרה בביתה."

1976

78. עם הקובץ. ערוגות. קובץ לזכרו של יעקב פייכמן, חוב' ב', אייר תשל"ו, עמ' 5-6.
דברי מבוא לקובץ שפורסם בעריכתה של נורית גוברין. ראו מס' 27.
79. מהפכת אוקטובר בראי הספרות העברית. שבות: יהדות ברית-המועצות ומזרח אירופה, כרך 4 (תשל"ו 1976), עמ' 71-93.
כונס בספרה מפתחות (תשל"ח, 1978), עמ' 78-118.
נוסח מקוצר פורסם בעתון 77, שנה יא, גל' 94-95 (כסלו-טבת תשמ"ח, נובמבר-דצמבר 1987), עמ' 31. ראו מס' 182. נוסח אנגלי, ראו מס' 235.
80. אגדה ומציאות ב"נרודי עמשי השומר" ליעקב רבינוביץ. ביקורת ופרשנות, חוב' 9-10 (תשרי תשל"ז, אוקטובר 1976), עמ' 47-91.
כונס בספרה מפתחות (תשל"ח, 1978), עמ' 20-49.
על המאמר: אהוד בן עזר ("אור חדש על עמשי השומר") בעל המשמר. דף לספרות ולאמנות, ט"ז בשבט תשל"ז, 4 בפברואר 1977, עמ' 6.
81. ידידות עמוקה ו'איבת-עולם': חליפת מכתבים בין מיכה יוסף ברדיצ'בסקי לג. שופמן. ידיעות אחרונות, כ"ו בחשוון תשל"ז, 19 בנובמבר 1976, במוסף 'תרבות, ספרות, אמנות', עמ' 1.
כונס בספרה מאופק אל אופק (תשמ"ג 1982), כרך ב, עמ' 546-553.

1977

82. "ימים ולילות" – ממרחק הימים. מאזנים, כרך מד, חוב' 3 (שבט תשל"ז, פברואר 1977), עמ' 177-186; כרך מד, חוב' 4 (אדר תשל"ז, מרץ 1977), עמ' 287-293.
נחתם: אוקטובר 1976.
על ספרו של נתן ביסטריצקי (אגמון) (ירושלים, תרפ"ו).
כונס בספרה מפתחות (תשל"ח, 1978), עמ' 203-225.

83. מאכזבה בלבוש האלגוריה לנחמה בלבוש האוטופיה. על המשמר, י"ג בניסן תשל"ז, 1 באפריל 1977, עמ' 10-11, 14 (ב'דפים לספרות').
 על יצירתו של חיים שלום בן-אברם, סיפוריו "מעשה במגדל עתיק" (1918); "קוממיות" (1922).
 כונס בספרה מפתחות (תשל"ח, 1978), עמ' 119-132.
84. 'גבולות' – דיוקנו של כתב-עת. סימן קריאה, חוב' 7 (מאי 1977), עמ' 407-418.
 על כתב-עת בעריכת ג. שופמן וצבי דיזנדרוק מטבת תרע"ט עד תחילת תרפ"א.
 כונס בספרה מאופק אל אופק (תשמ"ג 1982), כרך ב, עמ' 588-605.
85. אימתי התחילה דבורה בארון לפרסם? על המשמר, י"ד בתשרי תשל"ח, 26 בספטמבר 1977, עמ' 6, 7.

1978

86. סיפורי-המהפכה כסוג ספרותי. מאסף חיים הזז, בעריכת דב סדן ודן לאור, הוצאת אגודת הסופרים, תשל"ח/ח 1978, עמ' 236-256.
 על סיפורי חיים הזז.
 כונס בספרה מפתחות (תשל"ח 1978), עמ' 133-153.
 על המאמר: יצחק בן-מרדכי ("אסיף") בדבר, י"ב בטבת תשל"ט, 13 בינואר 1979.
87. עקירה צורך הנחה: על "הגולים" לדבורה בארון.
 פורסם לראשונה בספרה מפתחות (תשל"ח 1978), עמ' 154-178.
 על המאמר: אורלי לובין ("זוטות ממטבח של נחמה. לאומיות אלטרנטיבית ב'הגולים' של דבורה בארון") בתיאוריה וביקורת, 1995, עמ' 159-175. כונס בספרה: אשה קוראת אשה, 2003.
88. בין מאבק לכניעה: "קול הדמים", "אדם כארץ" ו"עינים ונהרות" לג. שופמן.
 פורסם לראשונה בספרה מפתחות (תשל"ח 1978), עמ' 179-202. כונס גם בספרה מאופק אל אופק (תשמ"ג 1982), כרך ב, עמ' 365-391.
89. מהלכה של הביקורת על סיפורי ג. שופמן. ג. שופמן: מכתר מאמרי ביקורת על יצירתו / בחרה, ערכה וצירפה מבוא וביבליוגרפיה, נורית גוברין (תל אביב: עם עובד, תשל"ח 1978), עמ' 7-42.
 כולל נספחים ביבליוגרפיים (עמ' 203-221). ראו מס' 28.
90. בין קסם לרסן: על השפעת מאמרו של ברנר: "הז'אנר הארצישראלי ואביזריהו".
 מאזנים, כרך מו, חוב' 2 (טבת תשל"ח, ינואר 1978), עמ' 111-118.
 כונס בספרה מפתחות (תשל"ח, 1978), עמ' 9-19 ובספרה ברנר – "אוכר עצות" ומורה-דרך (תשנ"א, 1991), עמ' 179-200.
 על המאמר: [ללא חתימה] ("על ספרות") בהארץ, 7 באפריל 1978.

91. יהודים בין האילנות. עת-מול, כרך ד, גל' 1 (21) (אלול תשל"ח, ספטמבר 1978), עמ' 3-5.
"המאבק בין האיכרים והפועלים בעיני סופרים. "אם המושבות" בראשית המאה – עיירה של בני חורין'. אברהם שפירא – 'גיבור' של ספרות. אירועים שונים בעיניים שונות." על פתח תקווה בספרות העלייה השנייה.
92. פתח-תקווה – זירת ההתרחשות. עתון 77, שנה ב, גל' 11-12 (תשרי תשל"ט, אוקטובר 1978), עמ' 20-22.
על פתח תקווה ביצירות זאב יעבץ, אז"ר, ש. בן-ציון, יהודה ראב, אברהם שפירא, יוסף לוואדור, שלמה צמח, ש"י עגנון, יהושע קנז ועוד.
הרצאה בסמינר שיין לרגל מלאות 100 שנה לפתח תקווה, 14 ביוני 1977.
כונס בספרה כתיבת הארץ (תשנ"ט 1998), עמ' 146-162.

1979

93. מעגלו של פולמוס (הוויכוח של ג. שופמן עם חבורת "כתובים"). מאזנים, כרך מה, חוב' 5-6 <ספר היובל (תרפ"ט-תשל"ט)> (ניסן-אייר תשל"ט, אפריל-מאי 1979), עמ' 77-94.
כונס בספרה מאופק אל אופק (תשמ"ג 1982), כרך ב, עמ' 428-459.
94. הקובץ הספרותי 'פרט' בעריכתו של ג. שופמן. סימן קריאה, חוב' 9 (מאי 1979), עמ' 405-421.
כונס בספרה מאופק אל אופק (תשמ"ג 1982), כרך ב, עמ' 606-634.
95. חוג'ה מוסה מספר על השייך עבד אלקאדר. עת-מול, כרך ד, גל' 6 (26) (תמוז תשל"ט, יולי 1979), עמ' 15-17.
"משה סמילנסקי, 'הסופר הארצישראלי הראשון', תיאר את ההתיישבות היהודית בעיני 'הצד השני'".
הרצאה בסדרה: 'יצירות נבחרות בספרות העברית', אוניברסיטת תל אביב, דצמבר 1976.
כונס בספרה קריאת הדורות, כרך ב (תשס"ב 2002), עמ' 283-287 בשם: "אכן נוכחתי לדעת כי טעיתי..."
96. שופמן, גרשם. האנציקלופדיה העברית, כללית, יהודית וארצישראלית, כרך לא (ירושלים: חברה להוצאת אנציקלופדיות, תשל"ט [נובמבר 1979]), עמ' 643-645.

1980

97. רבע השקל / יוסף יואל ריבלין. עתון 77, שנה ד, גל' 21 (אייר-תמוז תש"ם, מאי-יוני 1980), עמ' 39.
הביאה לרפוס והעירה, נורית גוברין.

98. "תוכחה מגלה". ידע עם, כרך כ, מס' 47-48 (חשוון) תשמ"א/אוקטובר (1980), עמ' 15-28.
 על "בית תבנה" מאת ברדיצ'בסקי, "בן עזאי התימני" מאת ל"א אריאלי, "איש התוכחה" מאת דבורה בארון ו"עריק" מאת עזרא המנחם.
 כונס בספרה קריאת הדורות, כרך א (תשס"ב 2002), עמ' 443-461.
99. אריה ליפשיץ: 'הווייתה של תקופה – יצירות ודיוקנאות בספרות העלייה השלישית', מבחר סקירות, חוב' ג' (על ספרים שהופיעו בשנים תשל"ט-תש"ם) משרד החינוך והתרבות, חשוון תשמ"א (אוקטובר 1980), עמ' 34.
 רשימת ביקורת לא חתומה.
 כונס בספרה קריאת הדורות, כרך ד (תשס"ח 2008), עמ' 275-276.
100. דן מירון: 'כיוון אורות – תחנות בסיפורת העברית המודרנית', מבחר סקירות, חוב' ד', משרד החינוך והתרבות, אלול תש"ם (אוגוסט 1980), עמ' 77-78.
 רשימת ביקורת לא חתומה.
 כונס בספרה קריאת הדורות, כרך ד (תשס"ח 2008), עמ' 273-274.
101. הסופרת הארצישראלית הראשונה. עת-מול, כרך י, גל' 2 (כסלו תשמ"א, נובמבר 1980), עמ' 3-5.
 על נחמה פוחצ'בסקי והרומן שלה 'במדדון'. ראו גם מס' 107, 328, 336. הדברים נכללו גם בפרק "נפ"ש מראשון לציון הומיה" בספר דבש מסלע (תשמ"ט 1989), עמ' 162-164.
 על המאמר: אורי סלע (? ("הסופרת הראשונה") בידיעות אחרונות, 21 בנובמבר 1980, במדור: "כתבי-עת").
102. "אין המולדת מוציאה את האדם מיגונו": על יצירתו של יהודה יערי, בהגיעו לגבורות. ידיעות אחרונות, י"ט בטבת תשמ"א, 26 בדצמבר 1980, במדור 'תרבות, ספרות, אמנות', עמ' 22.
 דברים במסיבה לכבוד יהודה יערי בהגיעו לגבורות, בהשתתפות גרשם שלום. ירושלים, טבת תשמ"א (נובמבר 1980).
 כונס בספרה קריאת הדורות, כרך א (תשס"ב 2002), עמ' 290-297.

1981

103. פחד להחזיק בעט-כותבים: בין נחום גוטמן לאביו ש. בן-ציון. עתון 77, שנה ה, גל' 25 (שבט-אדר א תשמ"א, ינואר-פברואר 1981), עמ' 20-21.
 כונס בספרה דבש מסלע: מחקרים בספרות ארץ-ישראל (תשמ"ט 1989), עמ' 344-353.
104. במבוך. מאזנים, כרך נב, חוב' 3 (שבט תשמ"א, פברואר 1981), עמ' 211-216, 238.
 ביקורת על הרומן 'מינוטאוד' מאת בנימין תמוז (הקיבוץ המאוחד, תש"ם).
 כונס בספרה קריאת הדורות, כרך ב (תשס"ב 2002), עמ' 156-166.

105. **מכתב למערכת. מאזנים, כרך נב, חוב' 4 (אדר א-ב תשמ"א, מרץ 1981), עמ' 303.**
על מעמדו המרכזי של י"ח ברנר בביקורת עגנון. הערה למאמרה של יהודית צוויק "ראשיתה של ביקורת-עגנון (תרס"ט-תרצ"ב)" במאזנים, כרך נב, חוב' 2 (טבת תשמ"א, ינואר 1981), עמ' 95-103, ותשובה באותו המקום מאת יהודית צוויק.
כונס בספרה קריאת הדורות, כרך ג (תשס"ח 2008), עמ' 266.
106. **"ברכת המוות השלווה": על אנדה עמיר וספר שיריה האחרון "ובכל זאת". ידיעות אחרונות, כ"ח באדר ב' תשמ"א, 3 באפריל 1981, עמ' 23, במדור 'תרבות, ספרות, אמנות'.**
דברים במסיבה בבית-הסופר לכבוד הופעת הספר, 15 בינואר 1981.
כונס בספרה קריאת הדורות, כרך ב (תשס"ב 2002), עמ' 193-197.
107. **סימניה של ספרות חיה ומתפתחת. זהות, חוב' א (אייר תשמ"א, מאי 1981), עמ' 73.**
סימפוזיון-בכתב של כתב-העת 'זהות', בנושא: יחסה של קרית-ספר העברית כלפי יוצריה.
כונס בספרה קריאת הדורות, כרך ד (תשס"ח 2008), עמ' 343-344.
108. **במדרון: כתב יד בלתי ידוע של נחמה פוחצ'בסקי. על המשמר, ב' באייר תשמ"א, 6 במאי 1981, עמ' 56-57.**
ראו גם מס' 101, 328, 338. הדברים נכללו גם בפרק "נפ"ש מראשון לציון הומיה" בספרה דבש מסלע (תשמ"ט 1989), עמ' 162-164.
109. **נפתלי טוקר: 'חזיון חולות וירכתי עולם – על זיקת המקום והזמן בסיפורי אשר ברש', מבחר סקירות, חוב' ו', על ספרים שהופיעו בשנים תשל"ט – תשמ"א, משרד החינוך והתרבות, סיון תשמ"א (יוני 1981), עמ' 52-53.**
רשימת ביקורת לא חתומה.
כונס בספרה קריאת הדורות, כרך ד (תשס"ח 2008), עמ' 277-278.
110. **מאבקו של ג. שופמן עם ארץ-ישראל. דברי הקונגרס העולמי השמיני למדעי היהדות, חטיבה ג (ירושלים: האיגוד העולמי למדעי היהדות, תשמ"ב), עמ' 247-251.**
הקונגרס נערך בירושלים, ט"ז-כ"א באב תשמ"א, 16-21 באוגוסט 1981.
כונס בספרה מאופק אל אופק (תשמ"ג 1982), כרך א, עמ' 169-202.
111. **בין ג. שופמן לאורי צבי גרינברג: "אחרי ואחריך יהא עצוב בשדה-ספר שלנו" (אצ"ג לשופמן). מאזנים, כרך נג, גל' 3-4 (אב-אלול תשמ"א, אוגוסט-ספטמבר 1981), עמ' 231-238, 264.**
כונס בספרה מאופק אל אופק (תשמ"ג 1982), כרך ב, עמ' 576-587.

112. מי יודע מקור הציטטה? ידיעות אחרונות, ד' בתשרי תשמ"ב, 2 באוקטובר 1981, עמ' 22, במדור 'תרבות, ספרות, אמנות'.
מכתב לעורך על מקורה של ציטטה באחת מרשימותיו של ג. שופמן שפורסמה ב'דבר' בשנת 1940.
113. הגבוה, הגויץ והממוצע: על סיפורו של אשר ברש 'אחת ושלושה'.
עתון 77, שנה ה, גל' 30 (חשוון-כסלו תשמ"ב, נובמבר-דצמבר 1981), עמ' 28-31.
חזר ופורסם בקובץ 'אשר ברש: מבחר מאמרי ביקורת על יצירתו' / בעריכת נורית תמיר-סמילנסקי (תל אביב: הקיבוץ המאוחד, 1988), עמ' 115-132. כונס בספרה 'ברנר: "אובד-עצות" ומורה-דרך' (תשנ"א 1991), עמ' 147-161.
על המאמר: שלמה פפירבלט ("שתי חגיגות בשני כתבי-עת. א. חמש שנים ל'עתון 77" ב'ידיעות אחרונות. תרבות ספרות אמנות, ט"ו בכסלו תשמ"ב, 11 בדצמבר 1981, עמ' 4).

1982

114. גלגול הספרותי של חשבון אישי: על צמד הגיבורים המנוגדים בסיפורו של י"ח ברנר 'בין מים למים'. ביקורת ופרשנות, חוב' 17 (אדר תשמ"ב, פברואר 1982), עמ' 111-131.
"יסודו של מאמר זה בשתי הרצאות: האחת, "דיוקנו של חוקר-הספרות כבלש ספרותי", הושמעה בכית-הסופר ביום 7.12.1978 במסיבה לכבוד ספרה מפתחות (הוצאת הקיבוץ המאוחד ואוניברסיטת ת"א, תשל"ח); והשנייה, "חשיבותו של היסוד הביוגרפי במחקר הספרותי", הושמעה ביום 29.4.1980 באוניברסיטת בר-אילן, בכנס: "דרכים בפרשנות ספרותית". בשתי ההרצאות קדם לניתוח הדוגמא הספרותית חלק תיאורטי, שעניינו: צורת עבודתו של חוקר הספרות וחשיבותו של היסוד הביוגרפי במחקר הספרותי, תוך הכרת מגבלותיו וגבולותיו. חלק זה הושמט כאן, והושאר הניתוח של הדוגמה הספרותית, כדי למנוע פיצולו של המאמר וכדי לרכזו בנושא אחד."
כונס בספרה 'ברנר: "אובד-עצות" ומורה-דרך' (תשנ"א 1991), עמ' 123-146.
115. הנערה היפה בקיבוץ: ויכוח על סיפור אחד. ידיעות אחרונות, כ"ז בסיון תשמ"ב, 18 ביוני 1982, עמ' 11, במדור 'תרבות, ספרות, אמנות'.
על סיפורו של ג. שופמן "בין גלבוץ לגלעד" והסערה אשר עורר לאחר שפורסם ב'דבר' באפריל 1939.
פרק מתוך הספר 'מאופק אל אופק. ג. שופמן – פרקי חיים ויצירה'.
116. מדוע נענש הפרופסור העיוור?: על "נקמה של תיבת זמרה" מאת ג. שופמן.
זהות, חוב' ב (קיץ תשמ"ב 1982), עמ' 99-104.
פרק מתוך הספר 'מאופק אל אופק. ג. שופמן – פרקי חיים ויצירה', חלק ב (תשמ"ג 1982), עמ' 319-327.

117. האם לנגן את וגנר? ויכוח שנערך לפני שבעים שנה בארץ. עת-מול, כרך ז, גל' 6 (44) (אב תשמ"ב, יולי 1982), עמ' 14-15.
"ויכוח שנערך לפני שבעים שנה [תרע"ב] בארץ; חמדה בן-יהודה: כן, לויין-אפשטיין: לא, נחמה פוחצ'בסקי: עוסקים הרבה במוסיקה."
כונס בספרה קריאת הדורות, כרך ג (תשס"ח 2008), עמ' 317-320.
על המאמר: משה דור ("ואגנר: ויכוח ישן") במעריב. ספרות. אמנות. ביקורת, א' באלול תשמ"ב, 20 באוגוסט 1982, עמ' 30.

118. יוסף חיים ברנר כדמות ביצירה הספרותית. עתון 77, שנה ו, גל' 35 (אלול תשמ"ב-חשוון תשמ"ג, ספטמבר-אוקטובר 1982), עמ' 44-45.
ראו גם מס' 148.

נוסח מורחב כונס בספרה ברנר: "אובד-עצות" ומורה-דרך (תשנ"א 1991), עמ' 11-122.

119. האימה הגדולה והשאיפה לגאולה. על המשמר, כ"ו בחשוון תשמ"ג, 12 בנובמבר 1982, עמ' 6 (ב'דף לספרות).
דיון בסיפורו של יהודה יערי "מה שלא סיפר לה עד כה".
חזר ופורסם ב'הדואר', שנה 62, גל' ז (א' בטבת תשמ"ג, 17 בדצמבר 1982), עמ' 100-101.
נוסח אנגלי – ראו להלן מס' 120.
כונס בספרה קריאת הדורות, כרך א (תשס"ב 2002), עמ' 298-300.

The Great Fear and the Striving for Redemption. *Modern Hebrew literature*, vol. 8, no. 1/2 (Fall-Winter 1982/83), pp. 28–32.

1983

121. מיכה יוסף ברדיצ'בסקי וארץ ישראל. עלי שית, גל' 17-18 (תשמ"ג 1983), עמ' 85-96.

יסודו של מאמר זה ביום עיון של החוגים לספרות של ברית התנועה הקיבוצית, ביום 10.6.1979.

נוסח מורחב כונס בספרה דבש מסלע (תשמ"ט 1989), עמ' 13-37, בשם: מ"י ברדיצ'בסקי והרעיון הציוני.

על המאמר: דן עומר ("כתבי-עת. עלי-שיח") בהעולם הזה, שנה 47, מס' 2393, ג' באב תשמ"ג, 13 ביולי 1983, עמ' 54.

122. דב סדן הפולמוסן. ידיעות אחרונות, כ"ו באדר תשמ"ג, 11 במרץ 1983, במדור 'תרבות, ספרות, אמנות', עמ' 2, 8.

הוסיף לרשימה זו ג. קרסל במכתב לעורך בידיעות אחרונות, י"א בניסן תשמ"ג, 25 במרץ 1983, במדור 'תרבות, ספרות, אמנות', עמ' 7.

כונס בספרה קריאת הדורות, כרך ב (תשס"ב 2002), עמ' 356-362.

123. **נפתולי-יצירה: חמישים שנה לפטירתו של ש. בן-ציון. סימן קריאה, חוב'**
 17-16 (אפריל 1983), עמ' 578-592.
 נוסח מקוצר פורסם בשנתון הספר היהודי (*Jewish Book Annual*), כרך 39 (תשמ"ב
 1981-1982), עמ' 61-75.
 הנוסח המלא כונס בספרה דבש מסלע: מחקרים בספרות ארץ-ישראל (תשמ"ט 1989), עמ'
 264-287 בשם: 'מחיר הראשונות'.
124. **נפ"ש מראשון לציון הומיה: נחמה פוחצ'בסקי – מספרת ארץ-ישראלית.**
מְלֵאָתָּה, כרך א (סיון תשמ"ג, מאי 1983), עמ' 273-309.
 מבוסס על הרצאה בגלי צה"ל בסדרה: אוניברסיטה משודרת, בין התאריכים י"ב בשבט
 תשמ"ו – ז' בניסן תשמ"ו (1986.1.22 – 1986.4.16).
 נוסח מורחב כונס בספרה דבש מסלע: מחקרים בספרות ארץ-ישראל (תשמ"ט 1989), עמ'
 114-171.
 על המאמר: הרמן זפרט ("סופרת אחת ו-17 גופות. נחמה פוחצ'בסקי – במלאות 60 למותה")
 בהדואר, שנה 74, גל' ו', י"ט בשבט תשנ"ה, 20 בינואר 1995, עמ' 17-18.
125. **יוסף הנודד: "במבואות ירושלים". עתון 77, שנה ז, גל' 42 (סיון תשמ"ג,**
יוני 1983), עמ' 35-36.
 על סיפורו של יוסף צבי רמון 'במבואות ירושלים'.
 מבוסס על הרצאה בגלי צה"ל בסדרה: אוניברסיטה משודרת, בין התאריכים י"ב בשבט
 תשמ"ו – ז' בניסן תשמ"ו (1986.1.22 – 1986.4.16).
 נוסח מורחב כונס בספרה דבש מסלע: מחקרים בספרות ארץ-ישראל (תשמ"ט 1989), עמ'
 257-263.
126. **הבן והתלמיד: עמנואל בן-גריון – לגבורות. ידיעות אחרונות, ו' בתמוז**
תשמ"ג, 17 ביוני 1983, במדור 'תרבות, ספרות, אמנות', עמ' 4.
 כונס בספרה קריאת הדורות, כרך ב (תשס"ב 2002), עמ' 431-433.
127. **"למצוא את בני ריכב". עתון 77, שנה ז, גל' 43 (אב תשמ"ג, יולי 1983),**
עמ' 48-49.
 על סיפוריה של חמדה בן-יהודה 'חוות בני רכב'.
 מבוסס על הרצאה בגלי צה"ל בסדרה: אוניברסיטה משודרת, בין התאריכים י"ב בשבט
 תשמ"ו – ז' בניסן תשמ"ו (1986.1.22 – 1986.4.16).
 נוסח מורחב כונס בספרה דבש מסלע: מחקרים בספרות ארץ-ישראל (תשמ"ט 1989), עמ'
 45-52.
 על המאמר: דב גניחובסקי ("אפרים ושולמית: ספור אהבה בהמשכים") בקול ירושלים, כ"ו
 בכסלו תשמ"ד, 2 בדצמבר 1983, עמ' 26.
128. **הזמנה למלחמת שניים. עת-מול, כרך ח, גל' 6 (50) (אב תשמ"ג יולי**
1983), עמ' 19-21.
 "אליהו מונצ'ק-מרגלית מזמין ל'דואל' את יוסף אהרנוביץ ומציע כי מי שיישאר בחיים
 יטפל בשתי המשפחות. הדין, המשפט והפשרה."

כונס בספרה קריאת הדורות, כרך ב (תשס"ב 2002), עמ' 409-416.
על המאמר: מאיר בן-גור ("מעשה בכראונינג בבנק הפועלים") במעריב, ז' באלול תשמ"ג, 16 באוגוסט 1983; ירון לונדון ("דו-קרב בבנק הפועלים") בהעיד, ל' בתשרי תשמ"ד, 7 באוקטובר 1983, עמ' 35, במדור: "קריאה"; דן עומר ("כתבי-עת. עת-מול 50") בהעולם הזה, מס' 2407, 19 באוקטובר 1983, עמ' 57.

129. **מכתב למערכת בעקבות הביבליוגרפיה של יוסף ירושלמי "יצחק בבל בעברית" ("עלי-שיח" 17-18).** עלי שיח, גל' 19-20 (סתיו תשמ"ד 1983), עמ' 350. כונס בספרה קריאת הדורות, כרך ד (תשס"ח 2008), עמ' 371.

130. **"מיומונה של ירושלמית":** הציירת אירה יאן כמספרת ארצישראלית. עתון 77, שנה ז, גל' 46 (חשוון תשמ"ד, אוקטובר 1983), עמ' 44-47.
מבוסס על הרצאה בגלי צה"ל בסדרה: אוניברסיטה משודרת, בין התאריכים י"ב בשבט תשמ"ו – ז' בניסן תשמ"ו (22.1.1986 – 16.4.1986).
נוסח מורחב כונס בספרה דבש מסלע: מחקרים בספרות ארץ-ישראל (תשמ"ט 1989), עמ' 354-391.

131. **'מאניפסטים ספרותיים' – פתח-דבר. מאניפסטים ספרותיים:** מבחר מאניפסטים של כתבי-עת ועיתונים עבריים בשנים תקפ"א-תשמ"א 1921-1981 / ערכה נורית גוברין, הביאה לדפוס חיה הופמן בסיוע חנה לוק (תל אביב: אוניברסיטת תל אביב, החוג לספרות עברית, [חשוון] תשמ"ד/אוקטובר 1983), עמ' א-ה.
ספרה של ננה אריאל "מניפסטים: כתבים של אי-נחת על סף המאה העשרים ואחת", הוצאת אוניברסיטת בראילן, תשע"ט/2019, הוא המשך והשלמה למחקר זה.
כונס בספרה קריאת הדורות, כרך ב (תשס"ב 2002), עמ' 9-14.

132. **ההיסטוריה כחומר גלם ליצירה הספרותית. בין היסטוריה לספרות / הביאה לדפוס מיכל אורון (תל אביב: דיונון, חנוכה תשמ"ד, דצמבר 1983), עמ' 9-19.** הרצאת הפתיחה במסגרת הסדרה 'יצירות נבחרות בספרות העברית בנושא בין היסטוריה לספרות' (תשמ"ג 1983).
כונס בספרה כתיבת הארץ (תשנ"ט 1998), עמ' 26-41.

133. **ציוניה: (מחיי החלוצים) עתון 77, שנה ז, גל' 47-48 (כסלו-טבת תשמ"ד, נובמבר-דצמבר 1983), עמ' 42-45.**
על סיפורי הארצישראלים של אריה יפה.
מבוסס על הרצאה בגלי צה"ל בסדרה: אוניברסיטה משודרת, בין התאריכים י"ב בשבט תשמ"ו – ז' בניסן תשמ"ו (22.1.1986 – 16.4.1986).
נוסח מורחב כונס בספרה דבש מסלע: מחקרים בספרות ארץ-ישראל (תשמ"ט 1989), עמ' 240-256.

134. Exile in Egypt in World War I And Its Reflection in Hebrew Literature, .134 *Bulletin of the The Israeli Academic Center in Cairo*, No. 3, Winter 1983/4.

1984

135. **שעשועיו הרציניים של דב סדן. ידיעות אחרונות, ט"ז בשבט תשמ"ד, 20 בינואר 1984, עמ' 20, במדור 'תרבות, ספרות, אמנות'.**
 ביקורת על ספרו של דב סדן "אבני שעשוע", כרך ראשון: לשון, סופר וספר (תל אביב: עקד, ביוזמת הוועד הציבורי להוצאת כתבי דב סדן, תשמ"ג).
 כונס בספרה קריאת הדורות, כרך ב (תשס"ב 2002), עמ' 369-374.
136. **"נוגע בדבר": מחאתו של א. ד. גורדון. עתון 77, שנה ז, גל' 51 (אדר ב תשמ"ד, מרץ 1984), עמ' 31-33, 39.**
 נוסח מורחב כונס בספרה דבש מסלע: מחקרים בספרות ארץ-ישראל (תשמ"ט 1989), עמ' 172-186.
 על המאמר: לאה דובב בתל אביב, גל' 2, י"א בניסן תשמ"ד, 13 באפריל 1984, עמ' 13; אוריאל אופק ("זיהוי ה'מצטלם' וה'מצלם'") בעתון 77, שנה ח, גל' 52-53, ניסן-אייר תשמ"ד, אפריל-מאי 1984, עמ' 6.
137. **הנסתרות בנגלות: על השירה והפרוזה של אשר ברש. ספר הכנס: הכנס הבינאוניברסיטאי לחקר הספרות העברית (9.4.84-12.4.84) / ערכה זיוה שמיר (תל אביב: אוניברסיטת תל אביב, החוג לספרות עברית, מכון כץ לחקר הספרות העברית, 1984), עמ' 26-28.**
 תמצית ההרצאה.
 נוסח מורחב פורסם ב'שנתון הספר היהודי' (ראו מס' 157) ונוסח מלא ב'ביקורת ופרשנות' (ראו מס' 167).
 כונס בספרה קריאת הדורות, כרך א (תשס"ב 2002), עמ' 259-280.
138. **שיח-סופרים: בעקבות מכתב לא-נודע של ברנר. עתון 77, שנה ח, גל' 53-52 (ניסן-אייר תשמ"ד, אפריל-מאי 1984), עמ' 52-55.**
 נוסח מורחב כונס בספרה ברנר: "אובד-עצות" ומורה דרך (תשנ"א 1991), עמ' 292-309.
139. **ג. שופמן כסופר ילדים. ספרות ילדים ונוער, חוב' לט-מ (ניסן תשמ"ד, מאי 1984), עמ' 24-29.**
 כונס בספרה קריאת הדורות, כרך א (תשס"ב 2002), עמ' 281-286.
140. **רישומה של העלייה הראשונה בספרות העברית. יד לקודא, כרך כא, חוב' א-ב (ניסן תשמ"ד), עמ' 54-59 (תמצית באנגלית בעמ' 88-89).**
 הרצאה ביום עיון לספרנים בבית אריאלה ביום ח' בכסלו תשמ"ג, 24 בנובמבר 1982. ההרצאה התבססה על 'שרשים וצמרות'.
141. **"מאורע ברנר": חידה. ידיעות אחרונות, כ"ג באייר תשמ"ד, 25 במאי 1984, במדור 'תרבות, ספרות, אמנות', עמ' 4.**
 נסיון לגלות מחבר פארודיה בעניין "מאורע ברנר".

142. מצרים בספרות העברית. עת-מול, כרך ט, גל' 5 (55) (סיון תשמ"ד, יוני 1984), עמ' 12-13.
"פגישות בני ארץ-ישראל עם מצרים – זכרונות ומציאות, גלות וגן-עדן עלי אדמות".
143. "יצירות נאות שרוח ארץ-ישראל שורה עליהן": על הכמיהה ליצירה אחרת בארץ-ישראל. כנס לונדון: הכנס העברי המדעי השישי באירופה, יוניברסיטי קולג', לונדון / מאורגן על ידי ברית עברית עולמית בשיתוף עם יוניברסיטי קולג', לונדון (ירושלים: ברית עברית עולמית, תשמ"ח 1987), עמ' 55-62.
הכנס נערך באלול תשמ"ד, ספטמבר 1984.
כונס בספרה קריאת הדורות, כרך ג (תשס"ח 2008), עמ' 355-364.
144. על שלושה ועל רביעי: "ארבעה שומרים" מאת מנחם אוסישקין. עתון 77, שנה ח, גל' 56 (אלול תשמ"ד, ספטמבר 1984), עמ' 36, 39, 53.
מבוסס על הרצאה בגלי צה"ל בסדרה: אוניברסיטה משודרת, בין התאריכים י"ב בשבט תשמ"ו – ז' בניסן תשמ"ו (1986.1.22-1986.4.16).
נוסח מורחב כונס בספרה דבש מסלע: מחקרים בספרות ארץ-ישראל (תשמ"ט 1989), עמ' 53-61, בשם: 'בין נוצרים ליהודים: מנחם אוסישקין'.
145. שני מכתבים של טשרניחובסקי. מעריב, כ"ט באלול תשמ"ד, 26 בספטמבר 1984, עמ' 44; ט' בתשרי תשמ"ה, 5 באוקטובר 1984, עמ' 32.
מתפרסם לציון יום הזכרון ה-41 לפטירתו של טשרניחובסקי.
כונס בספרה קריאת הדורות, כרך ג (תשס"ח 2008), עמ' 199-208.
על המאמר: יעקב צור ("טשרניחובסקי והקצב בשירה"), במעריב, ז' בחשוון תשמ"ה, 2 בנובמבר 1984, עמ' 27.
146. הספרות והחיים: אמת מארץ ישראל: עוד על אירה יאן כמספרת ארץ-ישראלית. על המשמר, י"ד בתשרי תשמ"ה, 10 באוקטובר 1984, עמ' 12, 15.
נוסח מורחב כונס בספרה דבש מסלע: מחקרים בספרות ארץ-ישראל (תשמ"ט 1989), עמ' 354-391.
147. מתנת בשר: "כפרות" – סיפור לא-ידוע של ש"י עגנון. עתון 77, שנה ח, גל' 58 (חשוון תשמ"ה, נובמבר 1984), עמ' 11-13.
מבוסס על הרצאה בגלי צה"ל בסדרה: אוניברסיטה משודרת, בין התאריכים י"ב בשבט תשמ"ו – ז' בניסן תשמ"ו (1986.1.22-1986.4.16).
כונס בספרה דבש מסלע: מחקרים בספרות ארץ-ישראל (תשמ"ט 1989), עמ' 230-239.
בשם: 'מתנת-בשר: "כפרות" – סיפור עלום של ש"י עגנון'.
148. יוסף חיים ברנר כדמות ביצירה הספרותית. מחברות ברנר, כרך ג-ד (כסלו) תשמ"ה, 1984), עמ' 95-144.

- נוסח מוקדם פורסם בעתון 77 (ראו מס' 118).
 "מאמר זה הוא פרק ממחקר כולל יותר על סופרים כדמויות ביצירה ספרותית (כניהם ברנר, שופמן, אד"ג, ש. בן-ציון ואחרים). פרקים ממחקר זה ישולבו בספרי על חייו ויצירתו של ג. שופמן הנמצא בהכנה."
 נוסח מורחב כונס בספרה ברנר: "אובד-עצות" ומורה-דרך (תשנ"א 1991), עמ' 11-122.
 על המאמר: יאירה גנוסר ("הנאת הקריאה על ברנר") בעתון 77, שנה ט', גל' 62, ניסן תשמ"ה, מרץ 1985, עמ' 42.

1985

- The Influence of the Early Years on Hebrew Literature in Israel. 149
The Great Transition: the recovery of the lost centers of modern Hebrew literature / edited by Glenda Abramson and Tudor Parfitt. (Totowa, NJ: Rowman & Allanheld, 1985), pp. 135–144 (Oxford Centre for Postgraduate Hebrew Studies).
150. דבורה בארון – מגילוי לכיסוי: על סיפורי הראשית של דבורה בארון. *בצרון*, כרך ו, גל' 24-25 (354-355) (אדר תשמ"ה, מרץ 1985), עמ' 56-62.
 נוסח מורחב כונס בספרה המחצית הראשונה: דבורה בארון – חייה ויצירתה, תרמ"ח-תרפ"ג (תשמ"ח 1988), עמ' 11-21.
- The First Aliyah in Hebrew Literature. *Modern Hebrew Literature*, 151
 vol. 10, no. 3/4 (Spring/Summer 1985), pp. 38–43.
152. חייו הקצרים של "חיינו" בעריכת ק"ל סילמן. עתון 77, שנה ט, גל' 63 (אייר תשמ"ה, אפריל 1985), עמ' 32-34; גל' 64-65 (סיון-תמוז תשמ"ה, מאי-יוני 1985), עמ' 30-31.
- ראו גם מס' 161. נוסח מתוקן כונס בספרה דבש מסלע: מחקרים בספרות ארץ-ישראל (תשמ"ט 1989), עמ' 207-229.
- על המאמר: יפה ברלוביץ ("אוכלי עמי אכלו לחם": עיון ביצירתו של נח שפירא מ'ברנ"ש ועד ל'אבר-שולמית") בעתון 77, שנה ט, גל' 69, חשוון תשמ"ו, אוקטובר 1985, עמ' 34-36; משה דור ("עת-מול והיום") במעריב, י"ד בשבט תשמ"ו, 24 בינואר 1986, עמ' 26, במדור: "נ. ב."; דב גניחובסקי ("חייו הקצרים של 'חיינו'") בקול ירושלים, כ"א בשבט תשמ"ו, 31 בינואר 1986, עמ' 34.
153. ברנר בגדוד העבודה: מתוך "זכרונות ופרקי חיים" / מרדכי (מוטקה) חדש. עתון 77, שנה ט, גל' 63 (אייר תשמ"ה, אפריל 1985), עמ' 23, 47.
 הביאה לדפוס נורית גוברין.

154. **מצרים בספרות העברית של הדורות האחרונים. דפים למחקר בספרות,** כרך 2 (יוני 1985), עמ' 257-280.
- הרצאה במרכז האקדמי הישראלי בקהיר ביום ה' חשוון תשמ"ד, 12 באוקטובר 1983. כונס בספרה **כתיבת הארץ** (תשנ"ט 1998), עמ' 408-438.
- נוסח בערבית פורסם באדיאל (1993).
- על המאמר: אהוד בן עזר ("קהירה! קהירה!") בעתון 77, גל' 68, 1985, עמ' 8.
155. **הפאראדוקס והנסיון להיחלץ ממנו: על הקשר בין מסותיו לסיפוריו של אפלפלד. עלי שיח, גל' 23** (קיץ תשמ"ו 1985), עמ' 157-165.
- הרצאה ביום עיון באוניברסיטת הנגב בכאר-שבע 8 ביוני 1983 עם קבלתו את פרס ישראל לספרות לשנת תשמ"ג.
- כונס בספרה **קריאת הדורות**, כרך א (תשס"ב 2002), עמ' 324-334.
- נוסח אנגלי, ראו להלן מס' 187.
156. **בשבחי הז'אנר: ברנר כמטפחו וכמעודדו של הז'אנר הארץ-ישראלי. דברי הקונגרס העולמי התשיעי למדעי היהדות (י"ז-כ"ה מנחם אב תשמ"ה, 4-12 באוגוסט 1985), חטיבה ג (היצירה היהודית הרוחנית), ירושלים: האיגוד העולמי למדעי היהדות, תשמ"ו, עמ' 257-264.**
- ראו גם מס' 162. נוסח מורחב כונס בספרה **ברנר – "אובד עצות" ומורה-דרך** (תשנ"א 1991), עמ' 201-223.
157. **הנסתרות בנגלות: על השירה והפרוזה של אשר ברש. שנתון הספר היהודי, כרך מג (תשמ"ו 1985/1986), עמ' 118-131.**
- מתוך הרצאה בכנס האוניברסיטאי לחקר הספרות העברית, פסח תשמ"ד (ראו מס' 137).
- נוסח מלא ב'ביקורת ופרשנות' (ראו מס' 167).
- כונס בספרה **קריאת הדורות**, כרך א (תשס"ב 2002), עמ' 259-280.
158. **פגישתם של גולי ארץ-ישראל עם מצרים והקהילה היהודית בה במלחמת-העולם הראשונה. פעמים, גל' 25** (תשמ"ו 1985), עמ' 73-101.
- קטע מן המחקר הושמע כהרצאה בוועידה על יהודי מצרים בעת החדשה מטעם מכון שילוח והמרכז האקדמי הישראלי בקאהיר, שהתקיים באוניברסיטת תל אביב, 11-13 ביוני 1984. כונס בספרה **כתיבת הארץ** (תשנ"ט 1998), עמ' 439-467.
- נוסח אנגלי עם שינויים, ראו מס' 174.
159. **חוות החיות שבארץ-ישראל: האלגוריה כנשק במלחמתו של החלש בחזקים ממנו: ש. בן-ציון ופרשת "מולדת". מעגלי קריאה, חוב' 13-14** (תשרי תשמ"ו, ספטמבר 1985), עמ' 5-34.
- מבוסס על הרצאה בגלי צה"ל בסדרה: **אוניברסיטה משודרת**, בין התאריכים י"ב בשבט תשמ"ו – ז' בניסן תשמ"ו (1986.1.22-1986.4.16).
- נוסח מורחב כונס בספרה **דבש מסלע** (תשמ"ט 1989), עמ' 288-343.
- על המאמר: **נילי מנדלר ("מסיכות ובגדים מבהילים") בהארץ, 10 במרץ 1986, במדור: "ספרים ומחברות"; אהוד בן עזר ("בן הנשר של ש. בן-ציון") בעתון 77, שנה י, גל' 74-75, אדר ב'-ניסן תשמ"ו, מרץ-אפריל 1986, עמ' 7.**

160. **ברנר כעורך כתב-עת לנוער: 'פרודות', קובץ ספרותי לקוראים צעירים (תרע"ז).** עתון 77, שנה ט, גל' 70-71 (כסלו תשמ"ו, נובמבר-דצמבר 1985), עמ' 22-23, 26 (מן הספרות הארצישראלית; י).
 כונס בספרה ברנר – "אוכל עצות" ומורה-דרך (תשנ"א 1991), עמ' 275-289.
161. **השבוע של "חיינו".** עת-מול, כרך יא, גל' 2 (64) (כסלו תשמ"ו, דצמבר 1985), עמ' 18-20.
 על העתון "חיינו" בעריכת קדיש לייב סילמן שהופיע בשנת 1910, ובו גם סיפור לא ידוע של עגנון. ראו גם מס' 152.

1986

162. **בשבחי הז'אנר: י"ח ברנר – מטפחו של הז'אנר הארץ-ישראלי למעשה ומתנגדו להלכה.** דפים למחקר בספרות, כרך 3 (תשמ"ו), עמ' 97-116.
 ראו גם מס' 155. כונס בספרה ברנר – "אוכל עצות" ומורה-דרך (תשנ"א 1991), עמ' 201-223.
163. **מדעי היהדות – באנגלית: בעיקבות כנס הארגון למדעי היהדות שהתקיים בבוסטון. ידיעות אחרונות, כ"ב בטבת תשמ"ו, 3 בינואר 1986, עמ' 21.**
 דברים בכנס בבוסטון, דצמבר 1985.
 כונס בספרה כתיבת הארץ (תשנ"ט 1998), עמ' 508-512.
164. **"עוף-החול": הרומן 'גיא אוני' כהערה על ההיסטוריה היהודית. הדואר, שנה 65, גל' כא (י"ז באדר ב תשמ"ו, 21 במרץ 1986), עמ' 21-23.**
 על ספרה של שולמית לפיד גיא אוני (ירושלים: כתר, 1982). הרצאה בערב עיון בבית הסופר בירושלים, י"א בתשרי תשמ"ג, 28 בספטמבר 1982.
 כונס בספרה קריאת הדורות, כרך ב (תשס"ב 2002), עמ' 249-255.
165. **עוד שיר נעלם של דוד פוגל. מעריב, ב' בניסן תשמ"ו, 11 באפריל 1986, עמ' 25.**
 דברי פרשנות וטקסט שנמצאו בארכיון בריינין. (טל"ח [הודאה בטעות] פורסמה במעריב, ט' בניסן תשמ"ו, 18 באפריל 1986).
 על המאמר: אהרן קומם ("זהירות, פוגל") במעריב, כ"ג בניסן תשמ"ו, 2 במאי 1986, עמ' 26.
166. **התביעה ל'אמריקניות' והגשמתה בספרות העברית באמריקה. מגוון: מחקרים בספרות העברית ובגילוייה האמריקניים, מוגשים ליעקב קבקוב במלאות לו שבעים שנה / בעריכת שלמה נש (לוד: מכון הברמן למחקרי ספרות, תשמ"ח), עמ' 81-97.**
 הרצאה בכנס הבינאוניברסיטאי השלישי לחקר הספרות העברית, אוניברסיטת בר-אילן, רמת-גן, 22 במאי 1986.
 כונס בספרה כתיבת הארץ: ארצות וערים על מפת הספרות העברית (תשנ"ט 1998), עמ' 477-493.

167. הנסתרונות בנגלות: על השירה והפרוזה של אשר ברש. ביקורת ופרשנות, גל' 22 (תמוז תשמ"ו, יולי 1986), עמ' 41-64.
הרצאה בכנס האוניברסיטאי לחקר הספרות העברית, פסח תשמ"ד (ראו מס' 137).
נוסח מצומצם פורסם ב'שנתון הספר היהודי' (ראו מס' 157).
כונס בספרה קריאת הדורות, כרך א (תשמ"ב 2002), עמ' 259-280.
168. בין עולים למהגרים: כיוונים מנוגדים בהתפתחות המרכזים הספרותיים העבריים בארץ-ישראל ובארה"ב. בצרון, כרך ח, חוב' 31-32 (361-362) (תשרי תשמ"ז, אוקטובר 1986), עמ' 26-33.
הרצאה בכנס השנתי ה-17 של Association for Jewish Studies בבוסטון, 15-17 בדצמבר 1986.
כונס בספרה כתיבת הארץ (תשנ"ט 1998), עמ' 468-476.
169. זמר של א"ד גורדון. עת-מול, כרך יב, גל' 1 (69) (תשרי-תשמ"ז, אוקטובר 1986), עמ' 10-11.
על שיר המיוחס לא"ד גורדון.
ראו גם מס' 263.
170. איטליה בספרות העברית החדשה. כנס ונציה, אוקטובר 1986, תשרי תשמ"ז: הכנס העברי המדעי השביעי באירופה, אוניברסיטת ונציה / מאורגן על ידי ברית עברית עולמית בשיתוף עם אוניברסיטת ונציה, המחלקה ללימודים אירו-אסיאניים (ירושלים: ברית עברית עולמית, תש"ן 1990), עמ' 39-55.
פורסם גם באפידיון, גל' 9 (אביב 1988), עמ' 44-49.
נוסח אנגלי, ראו להלן מס' 208.
כונס בספרה כתיבת הארץ (תשנ"ט 1998), עמ' 225-247.
171. לעורכת המדור לספרות. הדואר, שנה 65, גל' מ' (כ"ח בתשרי תשמ"ז, 31 באוקטובר 1986), עמ' 13.
מכתב למערכת. עידוד להוצאת כתב-עת עברי בארה"ב.
כונס בספרה קריאת הדורות, כרך ד (תשמ"ח 2008), עמ' 372.
172. עברית בוונציה. ידיעות אחרונות, ה' בחשוון תשמ"ז, 7 בנובמבר 1986, עמ' 21.
על הקונגרס המדעי השביעי של ברית עברית עולמית שהתקיים באירופה באוקטובר 1986.
פורסם גם ב'כנס ונציה' (הפרטים כבמס' 170 לעיל), עמ' 3-5. כונס בספרה כתיבת הארץ (תשנ"ט 1998), עמ' 517-521.
173. 'עצב ציוני אמיתי': על סיפוריו הארצישראלים של ק"ל סילמן. עתון 77, שנה י, גל' 82-83 (נובמבר-דצמבר 1986), עמ' 26-29.
מבוסס על הרצאה בגלי צה"ל בסדרה: אוניברסיטה משודרת, בין התאריכים י"ב בשבט תשמ"ו - ז' בניסן תשמ"ו (22.1.1986 - 16.4.1986).
כונס בספרה דבש מסלע: מחקרים בספרות ארץ-ישראל (תשמ"ט 1989), עמ' 187-206.

1987

- The Encounter of Exiles from Palestine with the Jewish Community of Egypt During World War I, As Reflected in their Writings. *The Jews of Egypt: a Mediterranean society in modern times* / edited by Shimon Shamir (Boulder, CO.: Westview Press, 1987), pp. 177–191.
 נוסח אנגלי (בשניוויים) של הרצאה בוועידה על יהודי מצרים בעת החדשה מטעם מכון שילוח והמרכז האקדמי הישראלי בקהיר באוניברסיטת תל אביב, יוני 1984. נוסח עברי, מס' 158.
 על המאמר: Norman A. Stilman in *Studies in Contemporary Jewry*, 7, 1991, pp. 343–344.
175. נקודות המישען בביקורת הספרות של רב סדן. דבר, י"ב באדר תשמ"ז, 13 במרץ 1987, עמ' 21 (במדור 'משא לספרות, אמנות ועיון').
 דברים בטקס החלוקה השנתי של פרסי קרן רב סדן מיסודו של זליג לבון באוניברסיטת תל אביב.
 כונס בספרה קריאת הדורות, כרך ב (תשס"ב 2002), עמ' 319–323.
176. י.ח. ברנר ויחסו למרכז האמריקני. בצרון, כרך ח, חוב' 32–33 (362–363) (ניסן תשמ"ז, אפריל 1987), עמ' 30–35.
 כונס בספרה ברנר – "אובד עצות" ומורה-דרך (תשנ"א, 1991), עמ' 224–232.
- The Brenner Affair. *Modern Hebrew literature*, vol. 12, no. 3/4 (Spring/Summer 1987), pp. 23–24.
178. המציאות והספרות: כיצד נראה סופר בעיני מתארייו בזמנו ומאוחר יותר. עת-מול, כרך יב, גל' 5 (73) (סיון תשמ"ז, יוני 1987), עמ' 12–13.
 על דמותו של יוסף חיים ברנר בספרות העברית.
179. ענף עץ אבות. מעריב, כ"ב בסיון תשמ"ז, 19 ביוני 1987, במדור לספרות, עמ' 2.
 על הסופר עמנואל בן-גריון ז"ל במלאת שבעה לפטירתו.
 כונס בספרה קריאת הדורות, כרך ב (תשס"ב 2002), עמ' 434–436.
180. מבוא כהצהרת אהבה מוסווית: הערות למבוא של אירה יאן לספר תרגומיה לרוסית את "מגילת האש" ו"מתי מדבר" מאת ח.נ. ביאליק. מאזנים, כרך סא, גל' 3–4 (תמוז-אב תשמ"ח, יולי-אוגוסט 1987), עמ' 19–22.
 כונס בספרה דבש מסלע: מחקרים בספרות ארץ-ישראל (תשמ"ט 1989), עמ' 393–401.
 על המאמר: בני ציפר ("כתב-עת. מאזנים ס"א 3–4") בהארץ, 18 בספטמבר 1987, עמ' 7.
 במדור: "שבוע של ספרים".
181. הכושר והיושר. העולם הזה, גל' 2606 (י"ז באב תשמ"ז, 12 באוגוסט 1987), עמ' 26 (במדור 'זכות התגובה').

- תגובה על דבריו של נתן זך בהעולם הזה, גל' 2596 (1 ביוני 1987) בעניין ספרו של ישראל כהן על יעקב שטיינברג.
- תגובת נתן זך ("הפרופסורים כבני אדם") בהעולם הזה, גל' 2607 (כ"ד באב תשמ"ז, 19 באוגוסט 1987), עמ' 26-27.
- כונס בספרה קריאת הדורות, כרך ד (תשס"ח 2008), עמ' 323-329.
182. מהפכת אוקטובר בראי הספרות העברית: (תקציר). עתון 77, גל' 95-94 (כסלו-טבת תשמ"ח, נובמבר-דצמבר 1987), עמ' 31.
- נוסח מלא פורסם בשבות (ראו מס' 79).
- התקציר לא נעשה על ידי המחברת ואינו משקף את מחקרה כהלכה.

1988

183. "חיפוש החוטם" בספרות הארץ-ישראלית בראשיתה: המקרה – א"ד גורדון. נקודות תצפית: תרבות וחברה בארץ-ישראל / בעריכת נורית גרץ (תל אביב: האוניברסיטה הפתוחה, תשמ"ח 1988), עמ' 219-240.
- בעקבות הרצאה בכנס בנושא: "תרבות וחברה בתקופת היישוב והמדינה", שנערך מטעם האוניברסיטה הפתוחה, כ"ד-כ"ה בסיון תשמ"ז, 2-3 ביוני 1986.
- כונס בספרה קריאת הדורות, כרך א (תשס"ב 2002), עמ' 462-486.
184. אהבת בן-אליעזר לדבורה בארון. עת-מול, כרך יג, גל' 3 (77) (שבט תשמ"ח, פברואר 1988), עמ' 11-13.
- מסמך נדיר מגלה אהבה מיוסרת למי שנחשבת כסופרת העברית הראשונה. על אהבת משה בן-אליעזר (גלמבוצקי) לדבורה בארון.
- כונס בספרה קריאת הדורות, כרך ג (תשס"ח 2008), עמ' 323-328.
185. על מנוסת הערבים / ישראל כהן. דבר, א' באדר תשמ"ח, 19 בפברואר 1988, עמ' 21.
- פרסום מחדש של מאמר, שפורסם ב"הפועל הצעיר", שנה 41, כרך יט, גל' 33, מיום 11 במאי 1948. הביאה לדפוס: נורית גוברין.
186. "פיסקה תמוהה": במלאת שנתיים לפטירתו של ישראל כהן. ידיעות אחרונות, ח' באדר תשמ"ח, 26 בפברואר 1988, עמ' 23.
- פרסום מתוך עיזבונו של ישראל כהן ז"ל שבו מובעת תגובה על קטע מספרו של ש"י עגנון: "אורח נטה ללון"; הביאה לדפוס נורית גוברין.
187. יעקב מלכוב – קנאי, זועם, אוהב. קתדרה, גל' 47 (ניסן תשמ"ח, מרץ 1988), עמ' 79-117.
- על יעקב מלכוב, בעל מלון בתל אביב שהופיע כדמות ב'תמול שלשום' של עגנון.
- מבוסס על הרצאה בגלי צה"ל בסדרה: אוניברסיטה משודרת, בין התאריכים י"ב בשבט תשמ"ו – ז' בניסן תשמ"ו (16.4.1986-22.1.1986).
- כונס בספרה דבש מסלע: מחקרים בספרות ארץ-ישראל (תשמ"ט 1989), עמ' 62-113.

188. **אי של עברית ביפן**. הדואר, שנה 67, גל' כח (ט' בתמוז תשמ"ח, 24 ביוני 1988), עמ' 15, 20.
 כונס בספרה *כתיבת הארץ* (תשנ"ט 1998), עמ' 522-525 (נחתם: אפריל 1988).

To Express the Inexpressible: The Holocaust Literature of Aharon Appelfeld. *Remembering for the future: working papers and addenda/ editorial advisory board: Yehuda Bauer [and others]* (Oxford: Pergamon Press, 1989), vol. 2, pp. 1580-1594.
 נוסח אנגלי למאמר 'הפראדוקס והנסיון להחליץ ממנו' (מס' 155). הרצאה באוקספורד במסגרת הכנס: *Remembering for the future*, יולי 1988.

190. **חויית גירוש ספרד בספרות העברית. כנס ברצלונה: דברי הכנס העברי המדעי השמיני באירופה, אוניברסיטת ברצלונה / מאורגן על ידי ברית עברית עולמית בשיתוף עם אוניברסיטת ברצלונה, הפקולטה לפילולוגיה (ירושלים: ברית עברית עולמית, תשנ"ב 1991), עמ' 101-106.**
 תמצית הרצאה בכנס שנערך בתשרי תשמ"ט, ספטמבר 1988.
 נוסח מורחב בצירוף ביבליוגרפיה כונס בספרה *כתיבת הארץ* (תשנ"ט 1998), עמ' 163-194.

1989

191. **עצים ויער: מבוא. דבש מסלע: מחקרים בספרות ארץ-ישראל / נורית גוברין. תל אביב: משרד הבטחון, ההוצאה לאור, תשמ"ט (1989), עמ' 7-12.**
 מבוסס על הרצאה בגלי צה"ל בסדרה: אוניברסיטה משודרת, בין התאריכים י"ב בשבט תשמ"ו - ז' בניסן תשמ"ו (22.1.1986 - 16.4.1986).

192. **הרצוי כמצוי: זאב יעבץ.**
 על סיפוריו הארץ-ישראליים של הסופר זאב יעבץ (1847-1924).
 מבוסס על הרצאה בגלי צה"ל בסדרה: אוניברסיטה משודרת, בין התאריכים י"ב בשבט תשמ"ו - ז' בניסן תשמ"ו (22.1.1986 - 16.4.1986).
 פורסם לראשונה בספרה *דבש מסלע: מחקרים בספרות ארץ-ישראל* (תשמ"ט 1989), עמ' 38-44.

193. **ירושלים ותל אביב כמטאפורות בספרות העברית: התפתחותה של תדמית. ירושלים בתודעה ובעשייה הציונית: קובץ מאמרים / עורכת, חגית לבסקי (ירושלים: מרכז זלמן שזר לתולדות ישראל, המרכז לחקר הציונות והיישוב, האוניברסיטה העברית בירושלים, תשמ"ט 1989), עמ' 434-450.**
 מבוסס על הרצאה בכנס חוקרים מטעם המרכז לחקר הציונות והיישוב באוניברסיטה העברית בירושלים, שבט תשמ"ז.
 נוסח אנגלי, ראו להלן מס' 198.
 כונס בספרה *כתיבת הארץ* (תשנ"ט 1998), עמ' 42-81.

194. המוזות והתותחים: על נסיכות הוצאתו לאור של כתב-העת 'הצעיר' (ורשה תרס"ח). דפים למחקר בספרות, כרך 6/5 (תשמ"ט 1989), עמ' 215-238.
הרצאה בכנס הבינאוניברסיטאי הרביעי לחקר הספרות העברית, אוניברסיטת חיפה, כ"ט באדר – א' בניסן תשמ"ז, 30-31 במרץ 1987.
כונס בספרה קריאת הדורות, כרך ב (תשס"ב 2002), עמ' 43-67.
195. מרכז לסופרים. עת-מול, כרך יד, גל' 3 (83) (שבט תשמ"ט, פברואר 1989), עמ' 15-16.
על ניסיון ב-1948 שנכשל להקמת "גבעת הסופר", מרכז לספרות ולסופרים בהרצליה ביזמתו של ברוך גיצ'קו.
כונס בספרה קריאת הדורות, כרך ב (תשס"ב 2002), עמ' 404-408.
196. עגנון ומפרשיו. בתוך: 'שירה. מאת ש"י עגנון'. התיאטרון הקאמרי, תוכנייה. הצגה ראשונה: 11.3.1989.
מתוך דבריה בסדנת התיאטרון הקאמרי 13.3.1989.
כונס בספרה קריאת הדורות, כרך ג (תשס"ח 2008), עמ' 267-268.
197. זכרון עתיד: עם הופעת המניפסט של ח"ן. ח"ן: חובת צעקה!, בעריכת אדיר כהן, שנה א, גל' 1 (אדר א תשמ"ט, אפריל 1989), עמ' 3-4, 98-111.
כונס בספרה קריאת הדורות, כרך ב (תשס"ב 2002), עמ' 15-41 בשם: "המניפסט כו'אנר ספרותי".
198. Jerusalem and Tel Aviv as Metaphors in Hebrew literature. *Modern Hebrew Literature*, new series, no. 2 (Spring 1989), pp. 23-27.
נוסח אנגלי של "ירושלים ותל אביב כמטאפורות בספרות העברית", הרצאה בכנס חוקרים מטעם המרכז לחקר הציונות והיישוב באוניברסיטה העברית בירושלים, שבט תשמ"ז (ראו מס' 193 לעיל).
199. Enemies or Cousins?... Somewhere in Between: The Arab problem and its Reflection in Hebrew literature: Developments, Trends, and Examples. *Shofar*, vol. 7, no. 3 (Spring 1989), pp. 13-23.
הרצאה באוניברסיטת קליפורניה בלוס-אנג'לס, 1 ביוני 1988.
נוסח עברי כונס בספרה קריאת הדורות, כרך ב (תשס"ב 2002), עמ' 275-282 בשם: "בין אויב לבן-דוד: הבעיה הערבית והשתקפותה בספרות העברית – התחלות ומגמות".
המאמר פורסם גם באיטלקית.
200. Tel-Aviv Experience. Dvora Baron's Short Story: At the End of Summer, *Modern Hebrew Literature*, No. 2 (Spring 1989) p. 33.
201. בין אשם למאשימו: על "מפגש קפקאי בסביליה" לאריה סיון. אפיריון, גל' 13 (אביב 1989), עמ' 12-15.
כונס בספרה כתיבת הארץ (תשנ"ט 1998), עמ' 218-224.

202. פולין 89': ככיפה שחורה תחת כנפי הכנסייה. מעריב, י"ד באייר תשמ"ט, 19 במאי 1989, עמ' 6. רשמי ביקור. כונס בספרה כתיבת הארץ (תשנ"ט 1998), עמ' 526-530.
203. ברנר – בין "אובד עצות" למורה-דרך. דבר, י"ג בסיון תשמ"ט, 16 ביוני 1989, עמ' 19 (במדור 'משא לספרות, אמנות ועיון'). דברים בבית הסופר בתל אביב בטקס הענקת פרס ברנר לרות אלמוג. כונס בספרה קריאת הדורות, כרך ד (תשס"ח 2008), עמ' 237-241 תחת הכותרת: "רות אלמוג: 'שרשי אוויר' – ספר ברנרי".
204. הרהורים על רצח ברנר וחבריו: לא ביום השנה (כ"ד בניסן תרפ"א, 2.5.1921). ח"ן: חובת צעקה!, בעריכת אדיר כהן, שנה א, גל' 2 (סיון תשמ"ט, יולי 1989), עמ' 57-64.
205. היחיד: עם פטירתו של דב סדן. ידיעות אחרונות, כ"א בתשרי תש"ן, 20 באוקטובר 1989, עמ' 20, 25. כונס בספרה קריאת הדורות, כרך ב (תשס"ב 2002), עמ' 379-380.
206. מי מכיר מי יודע? דבר, י"ב בחשוון תש"ן, 10 בנובמבר 1989, עמ' 20. קריאה לכ-40 סופרים שהשתתפו בכתב העת "מבואות" (1953-1956) להזדהות.
207. בין לזין קיפניס ל"ח ברנר. דבר. משא, א' בטבת תש"ן, 29 בדצמבר 1989, עמ' 19. הדברים מבוססים על עיבוד שני פרקים מתוך הספר ברנר – "אובד-עצות" ומורה-דרך.

1990

- Italy in Modern Hebrew Literature. *Annali di Ca' Foscari*: Rivista della Facolta di lingue e Letterature Straniere dell'Universita di Venezia, anno 29, no. 3 (1990), pp. 7-23. נוסח אנגלי של 'איטליה בספרות העברית החדשה' (ראו מס' 170), הרצאה בכנס העברי המדעי השביעי באירופה, אוניברסיטת ונציה, אוקטובר 1986.
209. מסורת המחאה בספרות העברית. דבר. משא, כ"ט באלול תש"ן, 19 בספטמבר 1990, עמ' 28; ט' בתשרי תשנ"א, 28 בספטמבר 1990, עמ' 19-20. על היחסים בין הממסד לבין הסופרים. הרצאה בכנס בנושא: "האינטלקטואלים והמדינה – תמיכה, מחאה וביקורת", יד-טבנקין, 13 ביוני 1990. חזר ופורסם ב'יום-עיון: האינטלקטואלים והמדינה' – (רמת אפעל: יד טבנקין, 1991), עמ' 8-22 (סדרת חוברות ימי עיון בפרשיות היסטוריות ובעיות יסוד, חוב' פג). כונס בספרה קריאת הדורות, כרך א (תשס"ב 2002), עמ' 35-47.

210. לא כחלל הריק – ספרות בהקשריה. מאזנים, כרך סה, גל' 2 (חשוון תשנ"א, אוקטובר 1990), עמ' 25-30.
ה"אני מאמין" של נורית גוברין בחקר הספרות והוראתה.
כונס בספרה קריאת הדורות, כרך א (תשס"ב 2002), עמ' 25-34.
211. "הצעיר" הירושלמי – דיוקנו של כתב עת. קשר, חוב' 8 (נובמבר 1990), עמ' 90-93.
תמצית הפרק "ללא ברכת הדרך" מתוך הספר כנר – "אובד-עצות" ומורה-דרך (תשנ"א 1991).
212. עברית על אדמת יוגוסלביה. עם וספר, חוב' ו (1990/91), עמ' 139-140.
על הכנס העברי התשיעי של ברית עברית עולמית, בלגרד, אלול תש"ן, ספטמבר 1990.
כונס בספרה כתיבת הארץ (תשנ"ט 1998), עמ' 531-533.
213. מדמות לתמונה: הקיסר פרנץ-יוסף הראשון בספרות העברית. מהות, חוב' ב (ז) (חורף תשנ"א, 1990), עמ' 55-90.
דברים בכנס העברי התשיעי של ברית עברית עולמית, בלגרד, אלול תש"ן, ספטמבר 1990.
נוסח מקוצר פורסם ב'כנס בלגרד': דברי הכנס העברי המדעי התשיעי באירופה, אוניברסיטת בלגרד (ירושלים: ברית עברית עולמית, תשנ"ד 1994), עמ' 55-61.
כונס בספרה כתיבת הארץ (תשנ"ט 1998), עמ' 290-340.
על המאמר: דב גניחובסקי ("ירושלים מתאבלת על פטירת הקיר"ה") בירושלים, ו' באלול תשנ"א, 16 באוגוסט 1991; עקיבא צימרמן ("הערות למאמרה של פרופ' נורית גוברין...") במהות, חוב' ח-ט, תשנ"א-תשנ"ב, 1991/92, עמ' 138-140; עקיבא צימרמן ("תפילות לשלום המדינה והמלכות") בהצופה, ג' באייר תשנ"ב, 6 במאי 1992, עמ' 6.
214. הקיר"ה מלך היהודים. עת-מול, כרך טו, גל' 2 (94) (כסלו תשנ"א, דצמבר 1990), עמ' 3-5.
על פרנץ-יוסף הראשון, קיסר אוסטריה והונגריה ויחסו אל נתיניו היהודים.

1991

215. האבל בירושלים על-מות הקיסר פרנץ-יוסף. מהות, חוב' ח-ט (תשנ"א/תשנ"ב, 1991/92), עמ' 123-137.
כונס בספרה כתיבת הארץ (תשנ"ט 1998), עמ' 341-360.
216. תל אביב בין אזעקה לארגעה. ידיעות אחרונות, ח' באדר תשנ"א, 22 בפברואר 1991, במוסף לשבת, עמ' 22.
על תל אביב בימי מלחמת העולם השנייה כפי שתיעד אותם הסופר ג. שופמן, בהשוואה לימי מלחמת המפרץ (1990-1991).
כונס בספרה קריאת הדורות, כרך ג (תשס"ח 2008), עמ' 229-235.

217. **רצח ברנר בשירות המיתוס. דבר השבוע, י"ט באייר תשנ"א, 3 במאי 1991, עמ' 18-20.**
 פרק מתוך ספרה של נורית גוברין: ברנר – אובד עצות ומורה דרך (תל אביב: משרד הביטחון, תשנ"א 1991).
218. **הסופר כתייר ישראלי ויהודי בספרד. מבט לספרד / עורכים ארוז ביטון, אביבה דורון (תל אביב: אפיריון, 1992), עמ' 143-151.**
 דברים בכינוס הבינלאומי לחקר שירת ספרד והשפעותיה, אוניברסיטת בראילן, רמת-גן, 9-12 ביוני 1991.
 כונס, בתוספת נספח ביבליוגרפי, בספרה כתיבת הארץ (תשנ"ט 1998), עמ' 195-217.
219. **"ידע": יהודי, דבר עברית! כנס ראשון של מפיצי השפה העברית בברית-המועצות. ידיעות אחרונות, כ' באלול תשנ"א, 30 באוגוסט 1991, עמ' 22.**
 פורסם גם ב'עם וספר', חוב' ז (אביב תשנ"ב, 1992), עמ' 129-130.
 כונס בספרה כתיבת הארץ (תשנ"ט 1998), עמ' 534-536.
220. **צריך ביוגרפיות מצולמות. מעריב השבוע, ח' בכסלו תשנ"ב, 15 בנובמבר 1991, עמ' 54-55.**
 על חשיבות הביוגרפיה של היוצר להבנת יצירותיו.
 הרצאה ביום כ"ב בחשוון תשנ"ב, 30 באוקטובר 1991, במסגרת הפרויקט: תיעוד סופרים, שנערך ביוזמתה של נורית גוברין מטעם המועצה הציבורית לתרבות ולאמנות, המדור לספרות, משרד החינוך והתרבות. הפרויקט כלל שמונה סרטים תיעודיים על הסופרים: יהושע בר-יוסף, ק. א. ברתני, ימימה טשרנוביץ, אבות ישורון, שמשון מלצר, יצחק עוגן, לוי קיפניס, ש. שלום.
 כונס בספרה קריאת הדורות, כרך ב (תשס"ב 2002), עמ' 417-418.

1992

- A Woman Alone: The Artist Ira Jan as Writer in Eretz Yisrael. *Pioneers and Homemakers: Jewish women in Pre-state Israel / edited by Deborah S. Bernstein* (Albany: State University of New York Press, 1992), pp. 165-181.
222. **מקריב, קורבן, אחריות אישית. מעריב השבוע, ז' בניסן תשנ"ב, 10 באפריל 1992, עמ' 48.**
 דמותו, יצירתו ומשנתו של יוסף חיים ברנר.
 כונס בספרה קריאת הדורות, כרך ב (תשס"ב 2002), עמ' 424-427, בשם: "הכאב הציוני".
223. **על אברהם ברוידס. פסיפס, גל' 15 (אביב תשנ"ב 1992), עמ' 10-11.**
 כונס בספרה קריאת הדורות, כרך א (תשס"ב 2002), עמ' 221-222.

224. 'ילקוט הרעים' – מציאות ומיתוס. עתון 77, שנה טז, גל' 149 (סיון תשנ"ב, יוני 1992), עמ' 14-16.
- הרצאה בכנס בנושא "התגבשותה של ספרות 'ילידית': חמישים שנה ל'ילקוט הרעים' (1942-1992), אוניברסיטת חיפה, ט'-י" באייר תשנ"ב, 12-13 במאי 1992.
- נוסח מורחב פורסם בספר ישראל לוי, כרך ב (ראו להלן מס' 252).
225. שר השרים: 100 שנה למותו של י.ל. גורדון. עת-מול, כרך יז, גל' 5 (103) (סיון תשנ"ב, יוני 1992), עמ' 11-12.
- כונס בספרה קריאת הדורות, כרך א (תשס"ב 2002), עמ' 95-98.
226. למה סופרים מתחבאים. ידיעות אחרונות, ד' בסיון תשנ"ב, 5 ביוני 1992, המוסף לשבת, עמ' 30.
- המניעים לשימוש בשמות בדויים ע"י סופרים ומשוררים. מבוסס על שיחת-רדיו בפורים תשנ"ב, 21 במרץ 1992.
- כונס בספרה קריאת הדורות, כרך ב (תשס"ב 2002), עמ' 419-423 בשם: "שמות במסכות". על המאמר: עירית המאירי ("מסתורין הסיפורים בפסבדונים") ידיעות אחרונות, כ"ה בסיון תשנ"ב, 26 ביוני 1992.
227. "הזכרונות חיים – והחיים הם זכרונות". מאזנים, כרך סו, גל' 7-8 (סיון-תמוז תשנ"ב, יוני-יולי 1992), עמ' 19-21.
- עם הופעת ספרו של משה שמיר 'עד הסוף', השלישי בטרילוגיה 'דחוק מפנינים'. דברים בטקס הענקת פרסים מטעם קרן דב סדן מיסודו של זליג לבון, אוניברסיטת תל אביב, ה' באדר ב' תשנ"ב, 10 במרץ 1992.
- כונס בספרה קריאת הדורות, כרך ב (תשס"ב 2002), עמ' 167-172.
228. פראג – עיר שחלמתי. כנס פראג: דברי הכנס העברי המדעי העשירי באירופה, האוניברסיטה על-שם קרול, פראג. (ירושלים: ברית עברית עולמית, תשנ"ו 1996), עמ' 49-62.
- הרצאה בכנס, אלול תשנ"ב, אוגוסט-ספטמבר 1992.
- כונס בספרה כתיבת הארץ (תשנ"ט 1998), עמ' 269-288.
229. ספרות מתוך החול: נווה-צדק כערש התרבות הארץ-ישראלית. נקודות מפנה בספרות העברית וזיקתן למגעים עם ספרויות אחרות / ערכו זיוה שמיר ואבנר הולצמן (תל אביב: אוניברסיטת תל אביב, תשנ"ג 1993), עמ' 167-185.
- דברים בכנס הבין-אוניברסיטאי השישי לחקר הספרות העברית, אוניברסיטת תל אביב, ניסן תשמ"ט. כונס בספרה כתיבת הארץ (תשנ"ט 1998), עמ' 65-81.
- על המאמר: עמינדב דיקמן ("בין מנדלי לסרוואנטס") בהארץ. ספרים, 22 בספטמבר 1993, עמ' 11, 14.
230. סין בלי סינית. ידיעות אחרונות (המוסף לשבת), י' בחשוון תשנ"ג, 6 בנובמבר 1992, עמ' 24.
- כונס בספרה כתיבת הארץ (תשנ"ט 1998), עמ' 545.

1993

231. **ללא סינית בסין:** סדרת רשימות, התפרסמה ב'דבר' ב-10 המשכים, אחת לשבוע, בין התאריכים י"ד בטבת תשנ"ג (7 בינואר 1993) – י"ז באדר תשנ"ג (10 במרץ 1993), עמ' 11.
- רשמי ביקור. פרקי הסדרה: א. לראות את הקולות; ב. מסע קערות האוכל; ג. זיו, תמוז ודוד לומדים עברית; ד. דבר אלי בפרחים. ה. דרך הסורגום ודוד הנסיכים; ו. עיר ללא הפסקה (באכילה); ז. סוציאליזם נוסח סין; ח. ראיתי עובדי ניקיון מאושרים; ט. האיש ברחוב, והזר המוזר; י. 16,700,000 ספרים, ואף לא אחד בעברית; יא. ערימות כרוב ברחובות בייג'ין; יב. האם יש לכם דת סודית?
- הסדרה חזרה ופורסמה בהמשכים גם ב'הדואר', כ"א בשבט תשנ"ג, 12 בפברואר 1993 עד ח' בשבט תשנ"ד, 19 בינואר 1994, בלוויית צילומים שנעשו בסין על-ידי המחברת. כונס בספרה **כתיבת הארץ** (תשנ"ט 1998), עמ' 546-584.
- על הסדרה: יצחק רוט ("בין סין לסיני") **ביתד נאמן**, י"ט באדר תשנ"ג, 12 במרץ 1993, עמ' 11.
232. **אוצר מפתיע.** ידיעות אחרונות, א' בסיון תשנ"ג, 21 במאי 1993, המוסף לשבת, עמ' 32.
- סקירה אודות "אוסף גוטסמן", אוסף ספרים עבריים באוניברסיטה של טקסס שבאוסטין. כונס בספרה **כתיבת הארץ** (תשנ"ט 1998), עמ' 513-516.
233. **בשבה של ספרות מגויסת.** מעריב, ה' בסיון תשנ"ג, 25 במאי 1993, במדור לספרות ואמנות, עמ' 27, 28.
- דברים בכנס הבינאוניברסיטאי לחקר הספרות העברית, אוניברסיטת חיפה, אפריל 1993. כונס בספרה **קריאת הדורות**, כרך א (תשס"ב 2002), עמ' 63-67.
- נוסח אנגלי – ראו מס' 251.
234. **גיאוגרפיה ספרותית:** דרכי עיצובן של ערים על מפת הספרות העברית. דברי הקונגרס העולמי האחד-עשר למדעי היהדות, חטיבה ג, כרך ג (ספרות עברית וספרויות היהודים), ירושלים: האיגוד העולמי למדעי היהדות, תשנ"ד, עמ' 101-108.
- הרצאה בקונגרס העולמי האחד-עשר למדעי היהדות, ירושלים, ג'-י' בתמוז תשנ"ג, 22-29 ביוני 1993.
- כונס בספרה **כתיבת הארץ** (תשנ"ט 1998), עמ' 15-25.
- The October Revolution in Hebrew Literature. *Jews in Eastern Europe*, 235 no. 2 (21) (Fall 1993), pp. 5-26.
- מהפכת אוקטובר בספרות העברית. נוסח עברי פורסם ב'שבות' (ראו מס' 79) וכונס בספרה **מפתחות**.

236. אל השיכחה ובחזרה. מעריב, כ"ג בתשרי תשנ"ד, 8 באוקטובר 1993, עמ' 27; ל' בתשרי תשנ"ד, 15 באוקטובר 1993, עמ' 30 (במדור 'ספרות ואמנות'). על דמותה ויצירותיה של המשוררת גיטל מישקובסקי. נוסח מורחב פורסם ב'סדן', כרך ב (ראו מס' 266).
237. ברנר והסכם השלום עם הפלשתינים. מאזנים, כרך סח, גל' 2 (חשוון תשנ"ד, נובמבר 1993), עמ' 6-9. "מה היה ברנר אומר, אילו היה חי, על הסכם השלום עם הפלשתינים?" – ברנר כמשל, ברנר כמייצג את הגעגועים לסמכות רוחנית ומוסרית... כונס בספרה קריאת הדורות, כרך ב (תשס"ב 2002), עמ' 310-315. תרגום לאנגלית, ראו להלן מס' 240. תורגם גם לשפות נוספות.
238. שילוב דורות. ידיעות אחרונות, כ"ח בחשוון תשנ"ד, 12 בנובמבר 1993, עמ' 33. דברים שנאמרו ע"י נורית גוברין בטקס קבלת פרס אברהם קריב מטעם עיריית חיפה על ספרה ברנר – "אובד עצות" ומורה-דרך. כונס בספרה קריאת הדורות, כרך ג (תשס"ח 2008), עמ' 46-48.
239. ספרות בסרביה וסופריה. דברים בערב זיכרון ללייב קופרשטיין, תל אביב, 21 בנובמבר 1993. פורסם לראשונה בספרה כתיבת הארץ (תשנ"ט 1998), עמ' 377-388.

1994

240. Brenner and the Palestinian Peace Agreement. *Ariel (Jerusalem)*, no. 95 (1994), pp. 5-12. תרגום של 'ברנר והסכם השלום עם הפלשתינים' (ראו לעיל מס' 237). תרגם ג'פרי גריין. המאמר תורגם גם לצרפתית, לגרמנית ולספרדית ופורסם בהוצאות השונות של אריאל, מס' 95, 1994.
241. שיג ושיח עם המתים והתעלמות מן החיים. אלפיים, חוב' 9 (תשנ"ד 1994), עמ' 221-224. תגובה על מאמרה של פרופ' עמיה ליבליך: "המוקדם והמאוחר ב'רקמות', על ביוגרפיות, אוביקטיוויות, נשים ועל דבורה בארון", אלפיים, חוב' 8 (תשנ"ג). כונס בספרה קריאת הדורות, כרך ג (תשס"ח 2008), עמ' 329-332.
242. על שלושה שירי פרנץ-יוסף. סדן, כרך א (תשנ"ד 1994), עמ' 89-103. על שלושה שירי-תהילה (בעברית וארמית) לקיסר פרנץ-יוסף הראשון, קיסר אוסטריה-הונגריה, מאת מאיר הלוי לטריס, לאופולד לָף ואפרים ישראל בלייכר שפורסמו ב-Das Kaiser-Album (וינה 1858). כונס בספרה כתיבת הארץ (תשנ"ט 1998), עמ' 361-376.

243. יחסי הגומלין שבין טכנולוגיה תרבות וחינוך. עיונים בטכנולוגיה ומדעים, חוב' 21 (1994), עמ' 12-14.
- דברים בהשתלמות בינלאומית מטעם "אורט" העולמי ביום 12 בדצמבר 1993 בנושא: יחסי הגומלין בין מדע, טכנולוגיה ותרבות. בין המשתתפים: פרופ' אפרים קציר, פרופ' דוד חן, פרופ' נאוה בן-צבי.
244. "נשים כאנשים" – דב סדן כפמיניסט. מאזנים, כרך סח, גל' 9-10 (תמוז-אב תשנ"ד, יוני-יולי 1994), עמ' 82-84.
- על יחסו של דב סדן אל הסופרת העבריה. עיבוד דברי הפתיחה בטקס חלוקת פרסי קרן דב סדן מיסודו של זליג לבון, אוניברסיטת תל אביב, כ"ו באדר תשנ"ד (9 במרץ 1994).
כונס בספרה קריאת הדורות, כרך ב (תשס"ב 2002), עמ' 351-355.
245. אין פדות לכאב: שיר ממחבר אלמוני שנה לאחר רצח י.ח. ברנר. עת-מול, כרך יט, גל' 4 (114) (ניסן תשנ"ד אפריל 1994), עמ' 16-17.
- על שיר מאת אלמוני (בחימת פ. בנימין) לכבודו של יוסף חיים ברנר. פרק מתוך ספרה צריכה: שירת-התמיד לברנר (תשנ"ה 1995).
246. "שר בשירים בלב היער" – שאול טשרניחובסקי ותרגום הקלוולה. עם וספר, חוב' ט (חורף תשנ"ה 1995), עמ' 103-118.
- הרצאה בכנס העברי-מדעי האחד-עשר של ברית עברית עולמית, הלסינקי, י"ב-ט"ז בסיון תשנ"ד, 22-26 במאי 1994.
- פורסם גם ב'מחקרים בלשון העברית ובספרותה, כנס הלסינקי' (ירושלים: ברית עברית עולמית, תשנ"ז 1997), עמ' 109-122.
- כונס בספרה כתיבת הארץ (תשנ"ט 1998), עמ' 389-407.
247. "הסרטן דבר נפלא". ידיעות אחרונות, ח' בתמוז תשנ"ד, 17 ביוני 1994, במדור לספרות, עמ' 29.
- ביקורת על ספרו של ג. שופמן "שלכת: סיפורים" (מבחר בעריכת חיים באר, הוצאת עם עובד – הספריה לעם, תל אביב תשנ"ד).
- כונס בספרה קריאת הדורות, כרך ג (תשס"ח 2008), עמ' 236-238.
248. עברית בארצות הקור: הכנס המדעי האחד-עשר של "ברית עברית עולמית" באוניברסיטת הלסינקי. ידיעות אחרונות, כ"ב בתמוז תשנ"ד, 1 ביולי 1994, עמ' 31.
- פורסם גם בעם וספר, חוב' ט (חורף תשנ"ה 1995), עמ' 186-189.
- כונס בספרה כתיבת הארץ (תשנ"ט 1998), עמ' 537-539.
- On Their Own Skin — From Afar: The Holocaust in Eretz-Israeli literature. A. 249
Holocaust a művészetekben/szerk. Kabdebó Lóránt, Schmidt Erszébet (Pécs: Janus Pannonius Egy. K., 1994), pp. 59-70.
- הרצאה בכנס בנושא "השוואה בספרות ובאמנות" שנערך באוניברסיטת פאץ' [Pécs] בהונגריה, 30-26 באוגוסט 1990.
- נוסח עברי בשם: "מְבַשְׂרֵם מִרְחֹק": התגובות על השוואה בספרות העברית של מי שלא היו "שם", ראו להלן מס' 259.

250. השואה בספרות העברית של הדור הצעיר. צפון, כרך ג (כסלון תשנ"ה/נובמבר) 1994, עמ' 151-160.
הרצאה בכנס Remembering for the Future (ברלין, 13-17 במרץ 1994). דיון בשני סיפורים: 'הגמגום השני' מאת משה שמיר (1945) ו'צפידה' מאת אתגר קרת (1992).
כונס בספרה קריאת הדורות, כרך א (תשס"ב 2002), עמ' 335-344.

1995

- In Praise of Engaged Literature. *P.E.N. Israel, 1995: a collection of recent writing in Israel* (Tel-Aviv: P.E.N. Centre, 1995), pp. 112-116.
נוסח אנגלי של הרצאה בכנס הבינאוניברסיטאי לחקר הספרות העברית, אוניברסיטת חיפה, 1993: "בשבחה של ספרות מגויסת" (ראו מס' 233).
252. 'ילקוט הרעים' – מציאות של המשך ומיתוס של התחלה. ספר ישראל לזין: קובץ מחקרים בספרות העברית לתולדותיה / ערכו ראובן צור וטובה רוזן. (תל אביב: אוניברסיטת תל אביב, 1995), כרך ב, עמ' 21-52.
הרצאה בכנס בנושא "התגבשותה של ספרות 'ילידית': חמישים שנה ל'ילקוט הרעים' (1942-1992), אוניברסיטת חיפה, ט'-י' באייר תשנ"ב, 12-13 במאי 1992.
נוסח מוקדם פורסם בעתון 77 (ראו מס' 224).
כונס בספרה קריאת הדורות, כרך ב (תשס"ב 2002), עמ' 101-131.
253. מאויב לאוהב: בין דב סדן לאורי צבי גרינברג. המתכונת והדמות: מחקרים ועיונים בשירת אורי צבי גרינברג / עורך, הלל ויס (רמת-גן: אוניברסיטת בר-אילן, תש"ס 2000), עמ' 493-507.
דברים בערב עיון בטקס הענקת הפרסים מטעם קרן דב סדן מיסודו של זליג לבון, אוניברסיטת תל אביב, י"ב באדר ב' תשנ"ה, 14 במרץ 1995.
כונס בספרה קריאת הדורות, כרך ב (תשס"ב 2002), עמ' 336-350.
254. "לטשרניחובסקי היה עגיל באוזן". דבר. משא, י"ד בניסן תשנ"ה, 14 באפריל 1995, עמ' 12.
על 'שאל טשרניחובסקי: מחקרים ותעודות', בעריכת בעז ערפלי (ירושלים: מוסד ביאליק, 1995).
כונס בספרה קריאת הדורות, כרך ד (תשס"ח 2008), עמ' 279-285.
255. האשמת שווא נוראה. מעריב. ספרות וספרים, י"ב באייר תשנ"ה, 12 במאי 1995.
תגובה על רשימתו של שלמה מורג: "ישב בכפר האוסטרי" [על ג. שופמן והקובץ 'שלכת' במעריב, כ"ח בניסן תשנ"ה, 28 באפריל 1995. באותו המקום פורסמה תשובתו של שלמה מורג בשם "יש סימוכין בטקסט". שתי התגובות פורסמו תחת הכותרת המשותפת: "עוד על שופמן והאנטישמיות".
כונס בספרה קריאת הדורות, כרך ג (תשס"ח 2008), עמ' 239.

256. **כנס בינלאומי של מתרגמים מעברית לערבית, הדואר, כ"ג בתמוז תשנ"ה**, 21 ביולי 1995, עמ' 22.
 דברים בכנס מתרגמים מערבית לעברית, שהתקיים מטעם המכון לתרגום ספרות עברית בימים 9 עד 11 ביוני 1995.
257. **אשרי מי שמת והשלום למראשותיו. דבר ראשון. משא, י"ז בחשוון תשנ"ו**, 10 בנובמבר 1995, עמ' 17.
 השוואה בין רצח י"ח ברנר לרצח יצחק רבין.
 כונס בספרה *קריאת הדורות*, כרך ב (תשס"ב 2002), עמ' 428-430.

1996

258. **בין אסון לישועה: פסילתו של גט בספרות העברית. דאה: כתב-עת לחקר העברית באירופה, חוב' 1 (1996), עמ' 28-40.**
 הרצאה בכנס בינלאומי בנושא משפט עברי מטעם Minskoff Cultural Center בניו-יורק, 20 בפברואר 1995, על נושא הגירושין ביצירת י"ל גורדון, ש"י עגנון, דבורה בארון ויהודה בורלא.
 כונס בספרה *קריאת הדורות*, כרך א (תשס"ב 2002), עמ' 430-442.
259. **"מבשרם מרחוק": התגובות על השוואה בספרות העברית של מי שלא היו "שם". צפון, כרך ד (תשנ"ו), עמ' 209-230.**
 מאמר זה מקורו בכנס בנושא "השוואה בספרות ובאמנות" שנערך באוניברסיטת פאץ' בהונגריה, 26-31 באוגוסט 1990. הוא גם הרחבה של ההרצאה בכנס בנושא: "יצירה ורוח בעשור הראשון לתקומת ישראל", יד יצחק בן-צבי, 18-19 בדצמבר 1994.
 כונס בספרה *קריאת הדורות*, כרך א (תשס"ב 2002), עמ' 303-323.
 נוסח אנגלי פורסם בספר הכנס בהונגריה (ראו מס' 249).
260. **ישראל כהן: רעות. (מן העזבון). דבר ראשון. משא, ג' באדר תשנ"ו, 23 בפברואר 1996.**
 רשימה מעזבוננו לציון עשר שנים לפטירתו. הביאו לדפוס: נורית גוברין וחגית הלפרין. שמות המלביה"ד נשמטו.
261. **אשת הסופר. ידיעות אחרונות, ל' בניסן תשנ"ו, 19 באפריל 1996, עמ' 28.**
 דברים לזכרה של גוסטה סדן בערב עיון בטקס הענקת פרסי קרן דב סדן מיסודו של זליג לבון, אוניברסיטת תל אביב, ו' בניסן תשנ"ו, 26 במרץ 1996.
 כונס בספרה *קריאת הדורות*, כרך ב (תשס"ב 2002), עמ' 263-268.
262. **התכווצו מזמן. זמן תל אביב, 17 במאי 1996, עמ' 10.**
 תגובה על כתבתה של מיכל לברטוב "מותק הסיפורים התכווצו" בזמן תל אביב, 3 במאי 1996. על בחירת סיפורו של ג. שופמן "אורשה" ועל הז'אנר של הסיפור הקצרצר.
 כונס בספרה *קריאת הדורות*, כרך ג (תשס"ח 2008), עמ' 243.

263. **אכן, זמר של א"ד גורדון. עת-מול, כרך כא, גל' 5 (127) (תמוז תשנ"ו, יוני 1996), עמ' 19-20.**
ראו מס' 169.
כונס בספרה קריאת הדורות, כרך א (תשס"ב 2002), עמ' 486-487.
264. **שיח עברי בשטרסבורג. מאזנים, כרך עא, גל' 1 (תשרי תשנ"ו, אוקטובר 1996), בשער הפנימי.**
על הכנס העברי המדעי השנים-עשר באירופה, של ברית עברית עולמית, שטרסבורג, י"ג-י"ד בתמוז תשנ"ו, 30 ביוני - 4 ביולי 1996.
כונס בספרה כתיבת הארץ (תשנ"ט 1998), עמ' 540-542.
265. **מסתרי פאריס: הקשר הצרפתי בספרות העברית. מחקרים בלשון העברית ובספרותה: כנס שטרסבורג (ירושלים: ברית עברית עולמית, תשנ"ח 1998), עמ' 87-102.**
הרצאה בכנס העברי המדעי השנים-עשר באירופה, של ברית עברית עולמית, שטרסבורג, י"ג-י"ד בתמוז תשנ"ו, 30 ביוני - 4 ביולי 1996.
כונס בספרה כתיבת הארץ (תשנ"ט 1998), עמ' 248-267.

1997

266. **להב יסורים ועליצות הקרב: מן השוליים למרכז - על שירת גיטל מישקובסקי. סדן, כרך ב (אדר א') תשנ"ז/מרץ 1997), עמ' 41-67.**
נוסח ראשון פורסם ב'מעריב' (אוקטובר 1993 - ראו מס' 236). הנוסח הנוכחי נכתב לאחר פגישה עם חברי קיבוץ אילון ב-29 באפריל 1994.
כונס בספרה קריאת הדורות, כרך ב (תשס"ב 2002), עמ' 228-248.
על המאמר: אמנון נבות ("אמהות חורגות במסרגות חלודות") במעריב, י"ט באדר ב תשנ"ז, 28 במרץ 1997, עמ' 31; עקיבא צימרמן ("סדר נשים' בשירת נשים עברית") בהצופה, ג' באלול תשנ"ז, 5 בספטמבר 1997, עמ' 6.
267. **ויכוח שאיחר לבוא: פרשת יעקב קלצקין. גנזי מיכה יוסף, קובץ ז (אייר תשנ"ז, מאי 1997), עמ' 191-197.**
על פולמוס בין מיכה יוסף ברדיצ'בסקי ויעקב קלצקין.
כונס בספרה קריאת הדורות, כרך א (תשס"ב 2002), עמ' 412-418.
268. **רב סדן כעורך: מעפר ואפר לפאר-הספר, בין סדן העורך לאלתרמן המשורר. קשר, חוב' 21 (מאי 1997), עמ' 126-133.**
תמצית הדברים נאמרה בערב עיון בחלוקת פרסי קרן דב סדן מיסודו של זליג לבון, אוניברסיטת תל אביב, ט"ז באדר ב' תשנ"ז, 25 במרץ 1997.
כונס בספרה קריאת הדורות, כרך ב (תשס"ב 2002), עמ' 324-335.

269. **זכות ראשונים**. ידיעות אחרונות, ה' באב תשנ"ז, 8 באוגוסט 1997. תגובה על מאמרו של יהודה קורן "יוצרים בנעלי בית" מיום 1 באוגוסט 1997. על "פרויקט תיעוד הסופרים" ו"סופרים באוניברסיטה". וכן ראו: "תיקון", שם, י"ב באב תשנ"ז (15.8.1997), עמ' 28, בעניין שמשון מלצר שאינו ז"ל אלא חי.
כונס בספרה קריאת הדורות, כרך ד (תשס"ח 2008), עמ' 373.
270. **בין גן-עדן לגיהינום: תל אביב במלחמת-העולם הראשונה**. הרצאה בקורס מדריכי המועצה לשימור אתרים במרכז המבקרים במקווה ישראל, כ"ד בתשרי תשנ"ד, 10 באוקטובר 1993.
נוסח מורחב נישא בקונגרס העולמי השנים-עשר למדעי היהדות, ירושלים, כ"ד בתמוז - ב' באב תשנ"ז, 29 ביולי - 5 באוגוסט 1997.
כונס בספרה כתיבת הארץ (תשנ"ט 1998), עמ' 82-145.
271. **רם יתנופף דגל ישראל. עת-מול, כרך כג, גל' 1 (135) (חשוון תשנ"ח, נובמבר 1997), עמ' 9-10**.
על חוברת דבר לילדים מיום י"א באייר תש"ח (20.5.1948) לאחר ההכרזה על הקמת מדינת ישראל.
כונס בספרה קריאת הדורות, כרך ב (תשס"ב 2002), עמ' 68-73.
272. **'כפו עלי חיים של אחרת': רישומה של השואה בסיפורת הנשים העברית**. דאה: כתב-עת לחקר העברית באירופה, חוב' 2 (חשוון תשנ"ח, דצמבר 1997), עמ' 11-34.
על יצירתן של רות אלמוג, סביון ליברכט, נאוה סמל ומיכל גוברין.
מבוסס על הרצאה בכנס השנתי של הפורום ללימודי נשים באוניברסיטת תל אביב, ד' בשבט תשנ"ו, 25 בינואר 1996.
כונס בספרה קריאת הדורות, כרך א (תשס"ב 2002), עמ' 345-366.
נוסח אנגלי, ראו להלן מס' 275.
273. **'צדדיים': (לס. יזהר)**. דאה, חוב' 2 (חשוון תשנ"ח, דצמבר 1997), עמ' 87-97.
הרצאה במסגרת הסדרה "ספר פתוח" מטעם החוג לספרות עברית באוניברסיטת תל אביב, י"א באייר תשנ"ו, 30 באפריל 1996.
כונס בספרה קריאת הדורות, כרך ב (תשס"ב 2002), עמ' 173-183 תחת הכותרת: "ספר של תיקון - 'צדדיים' לס. יזהר".

1998

274. **זכרון עתיד. יובל לישראל: יומן לאומי / עורך, חיים יבין (ירושלים: זמיר בר-לב, טבת תשנ"ח, ינואר 1998), עמ' 567**.
איחולים למדינת ישראל.
כונס בספרה קריאת הדורות, כרך א (תשס"ב 2002), עמ' 90-92.

275. "They Forced On Me Another Woman's Life": The Impact of the Holocaust on Hebrew Women's fiction. *Confronting the Holocaust: a mandate for the 21st century, part two* / edited by Stephen C. Feinstein, Karen Schierman, Marcia Sachs Littell. (Lanham: University Press of America, 1998), pp. 247–267 (Studies in the Shoah; vol. 20). Lecture at the 26th Annual Scholars' Conference in Minneapolis "Confronting the Holocaust" held in March 1996.

נוסח עברי, ראו לעיל מס' 272.

276. שמחה בן-ציון אלטר (גוטמן). ספר העלייה השנייה. אישים, כרך ג / עורך, זאב צחור (ירושלים: הוצאת יד יצחק בן-צבי, תשנ"ח, [פברואר] 1998), עמ' 100–103.

277. יל"ג – שירים לעת מצוא. סדן, כרך ג (אדר] תשנ"ח/מרץ] 1998), עמ' 155–183.

על הז'אנר – "שירים לעת מצוא", שירים שנכתבו לרגל מאורעות מסוימים פרטיים ואחרים – והופעותיו אצל י"ל גורדון.

תמצית המחקר הושמעה כהרצאה בכנס יל"ג שנערך מטעם החוג לספרות עברית באוניברסיטת תל אביב, ט'-י' בניסן תשנ"ב, 12–13 באפריל 1992.

כונס בספרה קריאת הדורות, כרך א (תשס"ב 2002), עמ' 99–124.
על המאמר: עקיבא צימרמן ("מחקרים ביצירת יל"ג") בהצופה, י"ז באדר תשנ"ט, 5 במרץ 1999, עמ' 9.

278. לאחוז בשולי ההיסטוריה: דור שנות ה-30 ומשהו – קטלוג חוויות. עלה והגשם: ספר התנועה המאוחדת / ליקט וערך מיכה ליבנה; עורך מדעי משה ליסק (תל אביב: הקיבוץ המאוחד, [ניסן] תשנ"ח/אפריל] 1998), עמ' 269–280.
בספר גם רשימות של נורית גוברין מראשית שנות החמישים כפי שפורסמו בזמנן בעיתון שערכה 'עדתון' וכן תמונות ומסמכים מארכיונה הפרטי. צילומה נושאת דגל, יחד עם אחרים, פורסם על שער הספר. ראו מס' 44, 47.

כונס בספרה קריאת הדורות, כרך ב (תשס"ב 2002), עמ' 470–483 (נחתם: אב תשנ"ג).

279. עמוק בתוך מחילות הזכרון. כובע זכוכית / נאוה סמל. מהדורה מחודשת. (תל אביב: ספרית פועלים, [מאי] 1998), עמ' 9–19.
מבוא לספרה של נאוה סמל.

כונס בקריאת הדורות, כרך ב (תשס"ב 2002), עמ' 256–262 (נחתם יולי 1997).
על הספר, כולל המבוא של נורית גוברין: Dvir Abramovich: Nava Semel. *Holocaust Literature. An Encyclopedia of Writers and their Work*, Vol. II, S. Lillian Kremer (Ed.), Routledge New York, London, 2003. pp. 1142–1145.

280. חפצה בחיים ובחירה במוות: "בת-הרב" ליעקב שטיינברג.
נחתם: אייר תשנ"ח.

פורסם לראשונה בספרה קריאת הדורות, כרך א (תשס"ב 2002), עמ' 287–289.

281. **היא נפלה בשדות:** על ברברה פרופר משרדה-בוקר – שני שירים. עיונים בתקומת ישראל, כרך 8 (1998), עמ' 522-554.
- על שירו של נתן אלתרמן 'הנערה משרדה-בוקר' ועל שירה של אנדה עמיר-פינקרפלד 'איליה על ברברה משרדה-בוקר'. מצורפים שלושה נספחים העוסקים בשירה של אנדה עמיר, בביוגרפיה של ברברה פרופר וכן נוסח שני השירים.
- כונס בספרה קריאת הדורות, כרך ב (תשס"ב 2002), עמ' 198-227. נוסח מקוצר באנגלית, ראו להלן מס' 293.
- על המאמר: זאב זיוון בעיונים בתקומת ישראל, כרך 9 (1999), עמ' 614-619.
282. **הספרות, הסופרים והמדינה. ראה: כתב-עת לחקר העברית באירופה, חוב' 3 (1998), עמ' 28-48.**
- מבוסס על הרצאת הפתיחה בכנס לציון 50 שנה למדינת ישראל: "חמישים שנות ספרות ישראלית: תעודת זהות" מטעם החוג לספרות עברית, אוניברסיטת תל אביב, י"ד-ט"ז באיר תשנ"ח, 10-12 במאי 1998.
- כונס בספרה קריאת הדורות, כרך א (תשס"ב 2002), עמ' 68-86.
283. **אדם במלחמה:** "קשת סופרים", ילקוט לדברי-ספרות של סופרים-חיילים. קשר, חוב' 23 (מאי 1998), עמ' 45-56.
- כונס בספרה קריאת הדורות, כרך ב (תשס"ב 2002), עמ' 132-155.
284. **עלילת השבוי. עם וספר, חוב' י (קיץ תשנ"ח, 1998), עמ' 82-98.**
- הרצאה בקורס של החוג לספרות עברית באוניברסיטת תל אביב בנושא: "ייצוגה של מלחמת העצמאות בספרות הישראלית", לציון יובל למדינת ישראל (כ"ז באדר תשנ"ח, 25 במרץ 1998).
- המאמר דן בשאלה העקרונית של מוסר בתקופת מלחמה והדגמתה ביצירות הספרות שמצויה בהן "עלילת השבוי" על שתי פניה: שבוי ערבי בידי יהודים ושבוי יהודי בידי ערבים. דיון ב'השבוי' לס' יזהר, 'שבעה מהם' לנתן שחם, 'גבעה אחת' לעמוס מוסנזון, 'סרג'נט גריין' ליגאל מוסינזון, 'תחרות שחיה' לבנימין תמוז, 'ולא תהי למוות ממשלה' לאהרן אמיר, 'על חודו של כדור' ליצחק אורפז, 'הקרב' ליריב בן-אהרן, 'נוף של לילה' ליוסף אריכא, ו'במעלה ההר' לנתן שחם.
- כונס בספרה קריאת הדורות, כרך ב (תשס"ב 2002), עמ' 297-309.
- חזר ופורסם בסדן, כרך ה (2003). ראו מס' 317.
285. **בין הסופר לשררה: הוויכוח בין הסופרים לבין דוד בן-גוריון.**
- דברים בכנס הבינאוניברסיטאי הי"ג לחקר הספרות העברית, אוניברסיטת בר-אילן, בנושא: "הפולמוס בספרות ובביקורת העברית", ה-1 בשבט תשנ"ח, 1-2 בפברואר 1998.
- פורסם לראשונה בספרה קריאת הדורות, כרך א (תשס"ב 2002), עמ' 48-62.
286. **חכמת הפרצוף: ברדיצ'בסקי בזכרונותיהם של בני זמנו. בודד במערבו: מיכה יוסף ברדיצ'בסקי בזכרונם של בני זמנו / ערכה והקדימה מבוא נורית גוברין;** הביא לדפוס אבנר הולצמן. (חולון): בית דבורה ועמנואל, תשנ"ח), עמ' 9-86.

המבוא מבוסס על הרצאה ביום עיון על יצירתו של מיכה יוסף ברדיצ'בסקי לציון 70 שנה לפטירתו בחוג לספרות עברית, אוניברסיטת תל אביב, י"א בכסלו תשנ"ב, 18 בנובמבר 1991. ראו מס' 39.

תמצית המבוא כונסה בספרה קריאת הדורות, כרך א (תשס"ב 2002), עמ' 398-411.

287. "על אם הדרך": שיר-העם במשנתו של דב סדן. מאזנים, כרך עב, גל' 8 (סיון תשנ"ח, מאי 1998), עמ' 4-6.

דברים בערב העיון בנושא: "אל לב הזמר" – שיר מלווה מדינה, בטכס הענקת הפרסים מטעם קרן דב סדן מיסודו של זליג לבון, אוניברסיטת תל אביב, י"ט באדר תשנ"ח (17 במרץ 1998). כונס בספרה קריאת הדורות, כרך ב (תשס"ב 2002), עמ' 363-368.

288. "לשנה הבאה בירושלים": על סיפורו של ש"י עגנון 'מסובין'. ביקורת ופרשנות, חוב' 33 (קיץ תשנ"ח 1998), עמ' 109-119.

דברים במסיבה בבית עגנון בירושלים (27 באוקטובר 1995) עם הופעת האנתולוגיה בעריכתה "קפה חם בבוקר: סיפורים עבריים על זוגיות" (הוצאת עקד/גוונים, תשנ"ה 1995). כונס בספרה קריאת הדורות, כרך א (תשס"ב 2002), עמ' 250-258.

289. הגברת מכנרת – שיר לבננה. עת-מול, כרך כג, גל' 5 (139) (תמוז תשנ"ח, יולי 1998), עמ' 21.

על סדרת חוברות משנות הארבעים של המאה העשרים בשבח "תוצרת הארץ" ושיר בזכות "הבננה העברית".

290. "כל טוב ספרד" – כנס מדריד. מאזנים, כרך עג, גל' 5 (שבט תשנ"ט, פברואר 1999), עמ' 34-36.

על הקונגרס העברי השלושה-עשר באירופה של "ברית עברית עולמית" א'-ה' באלול תשנ"ח. פורסם שוב בתוך: מחקרים בלשון העברית ובספרותה: כנס מדריד – דברי הכנס המדעי העברי השלושה עשר באירופה, אוניברסיטת מדריד, אלול תשנ"ח, אוגוסט 1988. (ירושלים: ברית עברית עולמית, תשס"א 2001), עמ' 1-5.

כונס בספרה קריאת הדורות, כרך ד (תשס"ח 2008), עמ' 191-196.

291. ספרות דור המאבק לעצמאות. מחקרים בלשון העברית ובספרותה: כנס מדריד: דברי הכנס המדעי העברי השלושה-עשר באירופה, אוניברסיטת מדריד, אלול תשנ"ח, אוגוסט 1998. (ירושלים: ברית עברית עולמית, תשס"א 2001), עמ' 99-107.

כונס בספרה קריאת הדורות, כרך ד (תשס"ח 2008), עמ' 11-19.

292. "המכסה אני מברנר...?!": (עגנון לברנר, ברלין 1913): מכתבי סופרים כפתח הצצה לעולמם. צפון, כרך ו (תש"ס 2000), עמ' 119-130.

נוסח מורחב של הרצאה שהושמעה בתיאטרון החאן הירושלמי לפני ההצגה "אסתרליין יקירתי" ביום ח' בחשוון תשנ"ט, 28 באוקטובר 1998.

כונס בספרה קריאת הדורות, כרך א (תשס"ב 2002), עמ' 419-429.

1999

293. She Fell in the Fields: On Barbara Proper from Sdeh-Boker. *Revue Européenne d'Etudes Hébraïques*, hors-série 1999, tome 1, pp. 44–59. נוסח אנגלי מקוצר של המאמר "היא נפלה בשדות: על ברברה פרופר משה-בוקר" (ראו מס' 281).
294. **בין נכס לנטל: המדורים לספרות בעתונות היומית – קווים ראשונים למחקר.** קשר, מס' 25 (מאי 1999), עמ' 105–114. כונס בספרה קריאת הדורות, כרך ב (תשס"ב 2002), עמ' 81–98. על המאמר: יורם מלצר ("המוסף לספרות כהיפוכו של העיתון") במעריב, י"ז באב תשנ"ט, 30 ביולי 1999, עמ' 29 (במדור 'ספרות וספרים').
295. **על סף המאה העשרים.** סדן, מחקרים בספרות עברית, כרך ד (טבת) תש"ס/1 (דצמבר 1999), עמ' 27–35. ספרות ועיתונות יהודית ועברית סיכמה את סוף המאה התשע-עשרה ותחילת המאה העשרים. כונס בספרה קריאת הדורות, כרך א (תשס"ב 2002), עמ' 170–174.
296. **כתיבת הארץ, ארצות וערים על מפת הספרות העברית.** רבקה, גל' 1 (איר) [תשנ"ט/מאי] 1999, עמ' 135–136. דברים בשתי מסיבות ספרותיות במוזיאון נחום גוטמן בנווה-צדק (ב' בשבט תשנ"ט, 19 בינואר 1999) ובבית ש"י עגנון בירושלים (ל' בשבט תשנ"ט, 16 בפברואר 1999) לכבוד הופעת כתיבת הארץ. כונס בספרה קריאת הדורות, כרך א (תשס"ב 2002), עמ' 87–89, בשם "גיאוגרפיה יהודית".
297. **משה פלאי. 'התרבות העברית באמריקה. 80 שנות התנועה העברית בארצות-הברית', *AJS Review*, כרך XXIV, מס' 2 (1999), עמ' א-ב.** רשימת ביקורת. חזרה ופורסמה בראה. כתב-עת לחקר העברית באירופה, מס' 4 (2000), עמ' 109–111. כונסה בספרה קריאת הדורות, כרך ד (תשס"ח 2008), עמ' 286–288.

2000

298. **תגובה. אריאלי, חיי ויצירתו.** הארץ, י"ב באדר א' תש"ס, 18 בפברואר 2000, עמ' 14. תוספת לרשימתה של בתיה גור. על ספרה של גילה רמרז-ראוך, שלא נזכר אצל גור. כונס בספרה קריאת הדורות, כרך ד (תשס"ח 2008), עמ' 374.
299. **מחיר הראשונות – מחדשים ופורצי-דרך בספרות העברית.** על זכות הראשונות של זאב יעבץ, ש. בן-ציון, דבורה בארון וג. שופמן. הרצאת פתיחה בסדרה: "מהפכות, מהפכנים ופורצי דרך ביהדות לדורותיה" במסגרת בימת החוקר של בית הספר למדעי היהדות, אוניברסיטת תל אביב, ט"ז באדר א תש"ס, 22 בפברואר 2000. פורסם לראשונה בספרה קריאת הדורות, כרך ב (תשס"ב 2002), עמ' 383–403.

300. תגובה. זכות ראשונים. ידיעות אחרונות, כ"ו באדר א' תש"ס, 3 במרץ 2000, עמ' 28.

תוספת לרשימתה של דריה מעוז בידיעות אחרונות (תרבות, ספרות, אמנות), 25 בפברואר 2000, בקשר לזכות ראשונים של ג. שופמן בתיאור גיבורים הומוסקסואלים בספרות העברית. כונס בספרה קריאת הדורות, כרך ג (תשס"ח 2008), עמ' 244.

301. חשבון הדורות וחשבון הדור: מדיניות התרבות של ישראל כהן. הרצאה בטקס חנוכת ספריית ישראל כהן באוניברסיטת סטנפורד בארה"ב, ט"ו באדר ב תש"ס, 22 במרץ 2000.

פורסם לראשונה בספרה קריאת הדורות, כרך ב (תשס"ב 2002), עמ' 439-469. על המאמר: דליה קרפל ("מאחורי כל זה מסתתר כסף"), מוסף הארץ. סיכום העשור, ח' בטבת תש"ע (25.12.2009), עמ' 24, על מכירת ספרייתו של ישראל כהן לאוניברסיטת סטנפורד.

302. כותרות מקראיות: הספרות העברית החדשה בזיקתה למקרא. מחקרים בלשון העברית ובספרותה: כנס מילנו: דברי הכנס המדעי העברי החמישה-עשר באירופה, אוניברסיטת מילנו, אלול תש"ס, ספטמבר 2000 (ירושלים: ברית עברית עולמית, תשס"ב 2002), עמ' 117-132. ראו נוסח מורחב במס' 311 להלן.

303. "Die Seele eröffnete sich": Berdyczewskis Einstellung zum Chassidismus in der Erzählung, *Die Pause. Trumah*, vol. 10 (2000), pp. 121-129.

תרגום לגרמנית (ע"י ראובן קריץ) של: 'הנשמה פתחה את לועה': יחסו של מיכה יוסף ברדיצ'בסקי אל החסידות: עיון בסיפור 'ההפסקה' (ראו מס' 319. ראו גם מס' 64).

304. אגדת בת המלכה הכלואה מרצונה בביתה. בתוך התוכניה של ההצגה 'דבורה בארון' מאת יהודית קציר, 2000.

הצגת הבכורה התקיימה ב-1 ביולי 2000. בפתח התוכניה נרשם שהמחזה 'דבורה בארון' מבוסס על דמויות שהיו במציאות, והתחקיר הביוגרפי למחזה מבוסס על ספרה של נורית גוברין המחצית הראשונה (תשמ"ח 1988).

כונס בספרה קריאת הדורות, כרך ג (תשס"ח 2008), עמ' 333-335.

305. נשים בעיתונות העברית – ההתחלות. קשר, חוב' 28 (נובמבר 2000), עמ' 20-8.

כונס בספרה קריאת הדורות, כרך ג (תשס"ח 2008), עמ' 271-291.

306. אבי ישראל כהן וזיגמונד פרויד. הארץ (תרבות וספרות), י"ב בחשוון תשס"א, 10 בנובמבר 2000, במדור: "תגובות".

תגובה על מאמרו של ערן רולניק: "תרגום בלא נחת: לתולדות תרגומיו של פרויד לעברית (הארץ. תרבות וספרות, 3 בנובמבר 2000).

כונס בספרה קריאת הדורות, כרך ד (תשס"ח 2008), עמ' 330.

307. **כאב התוכחה – יוסף חיים ברנר לדורו ולדורות: 80 שנה לרצח ברנר, 2 במאי 1921. ראה. כתב-עת לחקר העברית באירופה, חוב' 4 (2000), עמ' 27-35.** גם על שירו של אלישע פורת "דקירה" (1995), שהוקדש לנורית גוברין. כונס בספרה קריאת הדורות, כרך ג (תשס"ח 2008), עמ' 209-217.

2001

308. **לדבר על הכותל: ירושלים והכותל המערבי בשני קבצים ספרותיים מתקופת היישוב. גג, גל' מס' 5 (חורף 2001), עמ' 103-116.** הרצאה בעצרת ליום הולדתו של אורי צבי גרינברג בנושא "'עולים לרגל – לשירת הר הבית של אצ"ג", הגן הארכיאולוגי, העופל, ירושלים, ט"ז בתשרי תשס"ב (3.10.2001). הכותרת: "מילים נוגעות במקום – לדבר על הכותל". על "פדות הכותל" לש. בן-ציון ועוד. כונס בספרה קריאת הדורות, כרך ד (תשס"ח 2008), עמ' 95-105.

309. **בין תמימות לביקורת: הבדיחה כאסטרטגיה [על דב סדן].** הרצאה שהוכנה לקראת ערב עיון לכבוד הענקת הפרסים מטעם קרן דב סדן מיסודו של זליג לבון ב"ט באדר תשנ"א, 5 במרץ 1991 שבוטל בגלל מלחמת המפרץ. ההרצאה נישאה באותו טקס ב"ר' באדר תשס"א, 5 במרץ 2001. כונס בספרה קריאת הדורות, כרך ב (תשס"ב 2002), עמ' 375-378.

310. **קריאה בסמוי מן העין: דרכה של זיוה שמיר בחקר ביאליק. עתון 77, כרך כה, גל' 253 (אדר תשס"א, מרץ 2001), עמ' 22-25.** מבוסס על הרצאה בערב העיון "100 שנה ל'שירת' של ח"נ ביאליק ולהופעת המהדורה המדעית – כרך ג של שירי ביאליק; וספרה של זיוה שמיר 'לנתיבה הנעלם', מטעם החוג לספרות עברית, מכון כץ, ביה"ס למדעי היהדות באוניברסיטת תל אביב, כ"ב בטבת תשס"א, 17 בינואר 2001. כונס בספרה קריאת הדורות, כרך ג (תשס"ח 2008), עמ' 292-316.

311. **הזיקה לתנ"ך בספרות העברית החדשה. כיוונים חדשים. כתב-עת לציונות וליהדות, גל' 4 (ניסן תשס"א, אפריל 2001), עמ' 96-109.** מבוסס על הרצאה בקונגרס של 'ברית עברית עולמית' במילנו, איטליה, י"א באול תש"ס, 11 בספטמבר 2000. חלקו השני של המאמר מבוסס על ההרצאה "כותרות מקראיות" בסדרה 'יצירות נבחרות בספרות העברית' במסגרת החוג לספרות עברית. ראו מס' 302. כונס בספרה קריאת הדורות, כרך ג (תשס"ח 2008), עמ' 55-71.

312. **"והוא בשלו". מאזנים, כרך עה, גל' 5 (סיון תשס"א, מאי 2001), עמ' 14-17.** דברים בערב על מרדכי טביב במרכז ענבל, ד' בשבט תשס"א, 28 בינואר 2001, עם הופעת המהדורה החדשה של 'כעשב השדה' בהוצאת הקיבוץ המאוחד. כונס בספרה קריאת הדורות, כרך ד (תשס"ח 2008), עמ' 242-249.

313. "ויתרוצצו הכנים בקרבה": רבקה בתנ"ך, במקורות חז"ל ובספרות העברית החדשה. על-ישיח, חוב' 45 (קיץ תשס"א 2001), עמ' 6-37.
- הרצאה על פרשת "תולדות" (בראשית כה-כח), שנישאה במרכז למורשת היהדות באוניברסיטת תל אביב, א' בכסלו תשס"א, 28 בנובמבר 2000.
- כונס בספרה קריאת הדורות, כרך ג (תשס"ח 2008), עמ' 72-116.
314. קראה – והתאהבה: שופמן, ק. צטניק ורעייתו נינה. ידיעות אחרונות, י"ב באלול תשס"א, 31 באוגוסט 2001, המוסף לשבת, עמ' 27.
- הרפסה חוזרת של "הניצנוץ" הנדיר של שופמן עם נישואיהם של ק. צטניק ונינה אשרמן, שפורסמה בידיעות אחרונות, 9 באפריל 1948, ולא כונסה, בצירוף דברי רקע מאת נורית גוברין על יחסי שופמן – ק. צטניק.
- כונס בספרה קריאת הדורות, כרך ג (תשס"ח 2008), עמ' 241-242.
315. שיחות עם קפקא. עתון 77, שנה כה, גל' 260 (חשוון תשס"ב, אוקטובר 2001), עמ' 22-25.
- דברים שנאמרו עם פתיחת התערוכה של יעקב פורת בגלריה נורה, ירושלים 2 במאי 2001 – 2 ביוני 2001.
- כונס בספרה קריאת הדורות, כרך ד (תשס"ח 2008), עמ' 314-320.
316. [דברים על ישראל אפרת]: עם קבלתה פרס למסה ספרותית על שמו בבית הסופר בתל אביב, ה' בכסלו תשס"ב, 20 בנובמבר 2001. דאה: כתב-עת לחקר העברית באירופה, חוב' 5 (2001), עמ' 67-71 (במדור 'טקסים וכינוסים').
- כונס בספרה קריאת הדורות, כרך ד (תשס"ח 2008), עמ' 232-236.

2002

317. עלילת השבוי. סדן – מחקרים בספרות עברית, מוקדש לייצוגה של מלחמת העצמאות בספרות ובתרבות העברית בישראל, הוצאת אוניברסיטת תל אביב, כרך ה (תשס"ב 2002), עמ' 98-114.
- הרפסה חוזרת של מס' 284.
- על המאמר: עקיבא צימרמן ("מלחמת העצמאות בספרות הישראלית") בהצופה, כ"ו באדר א' תשס"ג, 28 בפברואר 2003, עמ' 11, 14.
318. 'אהבה לבכית טהורה': בן-ציון אלפס ומלחמתו לחינוך הנשים. מווילנה לירושלים: מחקרים בתולדותיהם ובתרבותם של יהודי מזרח אירופה מוגשים לפרופסור שמואל ורסס / עורכים, דוד אסף ואחרים. (ירושלים: הוצאת ספרים ע"ש י"ל מאגנס, האוניברסיטה העברית, תשס"ב 2002), עמ' 361-384.
- כונס בספרה קריאת הדורות, כרך א (תשס"ב 2002), עמ' 225-249.
- על המאמר: עקיבא צימרמן ("מווילנה לירושלים") בהצופה, ט"ו בטבת תשס"ג, 20 בדצמבר 2002, עמ' 12.

319. 'הנשמה פתחה את לועה': יחסו של מיכה יוסף ברדיצ'בסקי אל החסידות: עיון בסיפור 'ההפסקה'. מיכה יוסף ברדיצ'בסקי: מחקרים ותעודות / בעריכת אבנר הולצמן. (ירושלים: מוסד ביאליק, תשס"ב 2002), עמ' 515-526. תרגום לגרמנית, ראו מס' 303. לפירוט גלגוליו של מאמר זה ראו מס' 64. כונס בספרה קריאת הדורות, כרך ג (תשס"ח 2008), עמ' 119-129.
320. "אמן החיים בהליכתו עד תום": על ראובן בן-יוסף ושירתו. ספר ראובן בן-יוסף: שירים מן העזבון ומאמרים של סופרים, משוררים ומבקרי ספרות על חייו ויצירתו. (ירושלים: קרן ישראל מן וספרי בצרון, תשס"ב 2002), עמ' 82-88. כונס בספרה קריאת הדורות, כרך ד (תשס"ח 2008), עמ' 211-220.
321. [על ראובן בן-יוסף]. הדואר, כרך 81, גל' ה (כ' בטבת תשס"ב, 4 בינואר 2002), עמ' 15. על ראובן בן-יוסף ושירו 'זכר מגדלים'.
322. נושאות הכלים: נשים במערכות ישראל, בראי הספרות העברית. עתון 77, שנה כו, גל' 264 (אדר תשס"ב, פברואר 2002), עמ' 20-25, 46. דברים שנאמרו בכנס השנתי הרביעי של האגודה הישראלית ללימודים פמיניסטיים ולחקר המגדר בנושא: "מלחמה ושלוש: פרספקטיבות פמיניסטיות", באוניברסיטת תל אביב, 6 בינואר 2002. נסקרים ארבעה תחומים: א. חלקן של הנשים ב"כיבוש העבודה" בתקופת העליה הראשונה; ב. השתתפותן של נשים במהפכה ברוסיה; ג. נשים בצבא הבריטי במלחמת העולם השנייה; ד. נשים במלחמת העצמאות. כונס בספרה קריאת הדורות, כרך ג (תשס"ח 2008), עמ' 292-307. על המאמר: אסתר הרליץ ("עוד על 'נושאות הכלים'" בעתון 77, שנה כ"ו, גל' 266, אייר תשס"ב, אפריל 2002, עמ' 46.
323. משורר המשפחה. מאזנים, כרך עו, גל' 1 (אייר תשס"ב, אפריל 2002), עמ' 25-27. על ספר שיריו של מירון ח. איזקסון "ברחתי וְדַמִּיתִי" (הוצאת הקיבוץ המאוחד, תשס"א 2001). מבוסס על הרצאה בספריית 'שער ציון' בבית אריאלה, בח' באייר תשס"א, 1 במאי 2001, לרגל הופעת הספר. כונס בספרה קריאת הדורות, כרך ד (תשס"ח 2008), עמ' 221-227.
324. המאבק על הזיכרון. הליקון, גל' 47 (אביב תשס"ב 2002), עמ' 102-106. המאבק בין הזיכרון והשיחחה אצל י"ל גורדון, אהרן-העם, מ"י ברדיצ'בסקי, ח"נ ביאליק, יעקב שטיינברג, א"צ גרינברג ואחרים. חזר ופורסם בחוברת 'עשור לפרס האור: פרס שנתי לסופרים ואנשי רוח: כלות וחתני האור לשנים התשנ"ד-התשס"ג' (ירושלים: המועצה הציונית בישראל, תשס"ג 2002), עמ' 41-45. כונס בספרה קריאת הדורות, כרך ג (תשס"ח 2008), עמ' 11-16.

325. "דב סדן – אב הבניין". ירושלים. מאסף לדברי ספרות, כרך יט (חשוון תשס"ג, אוקטובר 2002), עמ' 215-220.
דברי פתיחה בערב העיון ובטקס הענקת פרסי קרן דב סדן מיסודו של זליג לבון, אוניברסיטת תל אביב, כ"ט באדר תשס"ב, 13 במרץ 2002, במלאות מאה שנה להולדתו של דב סדן. מצורף השיר "למשורר" מאת דב סדן.
כונס בספרה קריאת הדורות, כרך ג (תשס"ח 2008), עמ' 21-27.

2003

326. **מכתב למערכת. עדכן. האוניברסיטה הפתוחה, גל' 38 (שבט תשס"ג, ינואר 2003), עמ' 41.**
על בית-דניאל כבית הבראה לסופרים ועל חלקו של ישראל כהן בכך.
כונס בספרה קריאת הדורות, כרך ד (תשס"ח 2008), עמ' 336.

327. **מפנקסה של חוקרת: "שירלי טמפל קופצת ככה" – שלומית פלאום מראינת את שירלי טמפל ואמה. עתון 77, שנה כז, גל' 275 (שבט תשס"ג, ינואר 2003), עמ' 22-24.**

על שלומית פלאום ועל ריאיון שקיימה עם שירלי טמפל ואמה ופורסם ב'הד הגן' תש"ז (1947). פרק מן הספר נוסעת אלמונית – שלומית פלאום: חיים ויצירה (ראו מס' 17).

328. **פרס ישראל לספרות: לאהרן מגד. ידיעות אחרונות (ספרות), ג' באדר ב תשס"ג, 7 במרץ 2003, עמ' 27.**

דברים בשבחו של אהרן מגד עם קבלתו פרס ישראל לספרות, יחד עם דברי מנחם פרי על יהודית הנדל וש. שפרה על אהרן אמיר.
כונס בספרה קריאת הדורות, כרך ד (תשס"ח 2008), עמ' 65-67.

329. **הרומן הארצישראלי הראשון – במדרון – מאת הסופרת הראשונה: נפ"ש – נחמה פוחצ'בסקי. עתון 77, שנה כז, גל' 278 (ניסן תשס"ג, אפריל 2003), עמ' 31.**

פורסם לראשונה בעת-מול, כרך י, גל' 2 (כסלו תשמ"א, נובמבר 1980). ראו מס' 101, 108, 338. הדברים נכללו גם בפרק "נפ"ש מראשון לציון הומיה" בספר דבש מסלע (תשמ"ט 1989), עמ' 162-164.

330. **ריח של לחם חם. אפיריון, גל' 78 (ניסן תשס"ג/אפריל 2003), עמ' 14-20.**
על ספרו של בן-ציון יהושע 'שתיקת התרנגול' (הוד השרון: אסטרוטלוג, 2002). מבוסס על הרצאתה על ספר זה ב'ענבל', מרכז אתני רב-תחומי, בשיתוף עם 'אפיריון' במלאת עשרים שנה להופעתו, נוה-צדק, כ"ד בטבת תשס"ג, 29 בדצמבר 2002.

כונס בספרה קריאת הדורות, כרך ד (תשס"ח 2008), עמ' 250-260.
על המאמר: בן ציון יהושע ("מילואים בשדות האורז. סיפורים"), הוצ' אסטרוטלוג, תשס"ז/2007 (על העטיפה האחורית ציטוט ממאמר הביקורת של נורית גוברין).

331. **ירושלים בראי הספרות העברית. ירושלים בתקופת המנדט: העשייה והמורשת / בעריכת יהושע בן-אריה. (ירושלים: משכנות שאננים, יד יצחק בן-צבי, תשס"ג 2003), עמ' 397-393.**
 דברים בכנס בין-לאומי בנושא 'ירושלים בתקופת המנדט' שהתקיים במשכנות שאננים בירושלים באביב 2001. תגובה להרצאתו של אבנר הולצמן.
 כונס בספרה קריאת הדורות, כרך ד (תשס"ח 2008), עמ' 87-94.
332. **לשון לאומית, שכולם יודעים אותה "קצת": מסע באירלנד בקיץ 2003 בעקבות המאמצים לשימור הלשון האירית וטיפוחה. הארץ (תרבות וספרות), כ"ב באול' תשס"ג, 19 בספטמבר 2003, עמ' 4.**
 כונס בספרה קריאת הדורות, כרך ד (תשס"ח 2008), עמ' 197-200.
 על המאמר: שאול שמר ("אספרנטו אינה מאיימת") בהארץ (תרבות וספרות), ה' בחשוון תשס"ד, 31 באוקטובר 2003, עמ' 3ה, במדור: "תגובות".
333. **הזמן והמקום בלימוד הספרות. כיוונים חדשים. כתב-עת לציונות וליהדות, חוב' 9 (תשרי תשס"ד, אוקטובר 2003), עמ' 122-134.**
 ניתוח סיפורים של דבורה בארון, י"ח ברנר ואהרן מגד. מבוסס על ההרצאה "על דעת המקום" בכנס מורים לספרות שנערך מטעם החוג לספרות עברית באוניברסיטת תל אביב ב-13 באפריל 2003.
 כונס בספרה קריאת הדורות, כרך ד (תשס"ח 2008), עמ' 35-45.
334. **זכות ראשונות. עתון 77, שנה כ"ז, גל' 284 (חשוון תשס"ד, אוקטובר 2003), עמ' 42.**
 תגובה על הריאיון של יעקב בסר עם יפה ברלוביץ, על הספר בעריכתה: 'שאני אדמה ואדם', בגל' 283 (תשרי תשס"ד, אוקטובר 2003). באותו מקום פורסמה תגובתה של יפה ברלוביץ, "והשאלה בעינה עומדת".
 כונס בספרה קריאת הדורות, כרך ד (תשס"ח 2008), עמ' 376-377.
335. **בין הסלונים לסמטאות – מיומנה של נוסעת עבריה, מקרוב. כתב-עת לספרות וחברה, גל' 12, סתיו 2003, עמ' 35-38.**
 בשולי המאמר הערה: "מאמר זה לקוח מתוך ספרה של פרופ' נורית גוברין העוסק בחייה ויצירתה של שלומית פלאום, הנמצא בכתובים". בעמ' 39-42 מובא קטע מספרה של שלומית פלאום בת ישראל נודדת (תרצ"ה).
336. **אמריקה – ארץ המרץ והפעילות. שלומית פלאום בארה"ב, הדואר, כרך 83, חוב' א' (3274), חשוון תשס"ד, סתיו 2003, עמ' 35-41.**
 פרק מן הספר נוסעת אלמונית – שלומית פלאום: חיים ויצירה.

2004

337. קרוקוב מהאוניברסיטה או סשה מהקג"ב. ידיעות אחרונות (ספרות), ט"ו כטבת תשס"ד, 9 בינואר 2004, עמ' 28.
על אלכסנדר קרוקוב. מכתב למערכת בתגובה לכתבתם של איזבלה גינור וגדעון רמז מן ה-2 בינואר 2004: "הכוהן הגדול של העברית במוסקבה".
כונס בספרה קריאת הדורות, כרך ד (תשס"ח 2008), עמ' 378.
338. רומן של החמצה. ידיעות אחרונות (ספרות), י"ד בשבט תשס"ד, 6 בפברואר 2004, עמ' 26-27.
על "במדרון. רומן ארצישראלי" מאת נחמה פוחצ'בסקי, עם פרסומו לראשונה בהוצאת "ספרי עתון 77". ראו מס' 101, 108, 329. הדברים נכללו גם בפרק "נפ"ש מראשון לציון הומיה" בספר דבש מסלע (תשמ"ט 1989), עמ' 162-164.
כונס בנוסח מורחב בספרה קריאת הדורות, כרך ג (תשס"ח 2008), עמ' 321-322.
339. 'משורר צריך ללכת בשביל עצמאי': על משנתו הספרותית של אב"א אחימאיר. מאזנים, כרך עח, גל' 1 (שבט תשס"ד, פברואר 2004), עמ' 5-9.
על ספרו "עין הקורא: סופרים וספרים, עיתונים ועיתונאים". הושמע כהרצאה בבית הסופר בתל אביב בכ"א בכסלו תשס"ד, 16 בדצמבר 2003.
כונס בספרה קריאת הדורות, כרך ד (תשס"ח 2008), עמ' 289-296.
340. עוד על סיפורי ים וספנות, עתון 77, שנה כ"ח, גל' 287 (אדר תשס"ד, ינואר-פברואר 2004), עמ' 42.
מכתב למערכת. תגובה על סיפורי ים וספנות בעתון 77, גל' 286, טבת תשס"ד, דצמבר 2003.
כונס בספרה קריאת הדורות, כרך ד (תשס"ח 2008), עמ' 379.
341. איך לקרוא בימינו את "בעיר ההרגה". כיוונים חדשים. כתבי-עת לציונות וליהדות, חוב' 10 (ניסן תשס"ד, אפריל 2004), עמ' 168-179.
מבוסס על הרצאה ב"כנס הבינלאומי ע"ש הווארד גילמן" במלאת מאה שנה לשירו של ביאליק; ניו-יורק, 14-16 בספטמבר 2003.
כונס בספרה קריאת הדורות, כרך ג (תשס"ח 2008), עמ' 185-195.
על המאמר: יעקב גורן, "תגובה: לא רק 'בעיר ההרגה'", בכיוונים חדשים, חוב' 11, תשרי תשס"ה (ספטמבר 2004), עמ' 210-206.
342. ישורון קשת על י"ד גורדון. הארץ (תרבות וספרות), כ"ה בניסן תשס"ד, 16 באפריל 2004, עמ' 3, במדור: תגובות.
תגובה למאמרו של גדעון עפרת "היישות הנעלמה של י"ד גורדון" (שם, 5 באפריל 2004).
כונס בספרה קריאת הדורות, כרך ד (תשס"ח 2008), עמ' 380-381.
343. אוריאל תחת אריאל, הארץ (תרבות וספרות), כ"ג באייר תשס"ד, 14 במאי 2004, עמ' 4, במדור: תגובות.
על מחקרי יעקב קבוקוב ביצירת נפתלי הרץ אימבר. תוספת לרשימתו של ברוך פלח "שני מקובלים נסתרים" (שם, 9 באפריל 2004).
כונס בספרה קריאת הדורות, כרך ד (תשס"ח 2008), עמ' 382.

344. **מגנת ירושלמית לאשת העולם הגדול**. שלומית פלאום ברומן של דב קמחי "על שבעה ימים". ירושלים. מאסף לדברי ספרות, כרך כ-כא (תשס"ד, 1904), עמ' 241-257.
פרק מן הספר נוסעת אלמונית – שלומית פלאום: חיים ויצירה.
על הפרק: ללא חתימה ("שני מאספים. ירושלים וצפון"), מאזנים, כרך עח, גל' 5, אב תשס"ד (אוגוסט 2004), עמ' 37-38.
345. **אלפונס דודה בעברית**. ידיעות אחרונות (ספרות), י"ט באב תשס"ד, 6 באוגוסט 2004, עמ' 28.
על תרגומי דודה מאת ביאליק, דבורה בארון ויעקב שטיינברג. תגובה לרשימתה של לנה שילוני על הספר "מכתבים מן הטחנה" (שם, 30 ביולי 2004).
כונס בספרה קריאת הדורות, כרך ג (תשס"ח 2008), עמ' 336.
346. **גלות בארץ-ישראל: עולי גרמניה ביצירתו של יצחק שנהר, מאזנים, כרך עח, גל' 5 (אב תשס"ד, אוגוסט 2004), עמ' 13-18.**
הרצאה בכינוס על עולי גרמניה ("ה"יקים") במשכנות שאננים בירושלים, י"ד באיר תשס"ד (5.5.2004).
כונס בספרה קריאת הדורות, כרך ג (תשס"ח 2008), עמ' 413-424.
347. **ההתקבלות הטראגית: משה שמיר (1921-2004), מאזנים, כרך עח, גל' 6 (תשרי תשס"ה, אוקטובר 2004), עמ' 3-5.**
מבוסס על שיחת-רדיו במדור לספרות של קול ישראל, בעריכת הדסה וולמן, 27.8.2004.
כונס בספרה קריאת הדורות, כרך ד (תשס"ח 2008), עמ' 20-24.
348. **המשיכה אל התהום בספרות העברית: "האדם הוא סכום החטא והאש העצורה בעצמותיו" (מיכה יוסף ברדיצ'בסקי, "בין הפטיש והסדן", תרס"ד).**
בתוך: שיחות עם יצר הרע, בעריכת אסא קידר, הוצאת ידיעות אחרונות (סדרת "יהדות כאן ועכשיו" בעריכת רוחמה וייס), תל אביב 2004.
כונס בספרה קריאת הדורות, כרך ג (תשס"ח 2008), עמ' 130-141.
על המאמר: ללא חתימה. במדור: "התקבלו במערכת". על 'מורשת ישראל', גל' 3, 2006 בעריכת אורציון ברתנא ומאיר סידלדר בהוצאת מכללת יהודה ושומרון. מוסף הצופה. סופרים וספרים בעריכת רם שטיינר, כ"א בשבט תשס"ז (9.2.2007), עמ' 15.
349. **שופמן והספרות הרוסית. עמדה, בעריכת עמוס אדלהייט ורן יגיל, חוב' 14, תשס"ה אביב, חורף 2004/2005, עמ' 81-89.**
כונס בספרה קריאת הדורות, כרך ג (תשס"ח 2008), עמ' 218-228.
350. **'ואני רק אורח הממתין בעברית בתחנה' ("הבא אחרי")**: על חיים גורי, עם הופעת "מאחרים". ראה. כתב-עת לחקר העברית באירופה, ספר הכנס – גיליון מיוחד, 2004; וכן בתוך: ירושלים. מאסף לדברי ספרות, כרך כב, הוצ' אגודת הסופרים העברים, ירושלים תשס"ו (2005), בעריכת ב"צ יהושע, יונתן גורל ובלפור חקק, עמ' 271-278.

- מבוסס על הרצאה בכנס של "ברית עברית עולמית" בפריס בחסות אוניברסיטת פריס 8, 2 באוקטובר 2002.
כונס בספרה קריאת הדורות, כרך ד (תשס"ח 2008), עמ' 203-210.
351. 'הלב העברי הגדול': שלומית פלאום, "בת ישראל נודדת..." דאה. כתב-עת לחקר העברית באירופה, ספר הכנס – גיליון מיוחד, 2004.
מבוסס על הרצאה בכנס של "ברית עברית עולמית" בפריס בחסות אוניברסיטת פריס 8, 2 באוקטובר 2002. פרק מן הספר נוסעת אלמונית – שלומית פלאום: חיים ויצירה.
352. 'האהבה היא חזון הנשמה': שלומית פלאום – הלב העברי הגדול. בתוך: שיח אהבים, אנתולוגיה בעריכת שמחה סיאני.
פרק מן הספר נוסעת אלמונית – שלומית פלאום: חיים ויצירה.
353. חדרי-חדרים – ביקורת סדרי הלימוד ב'חדר' בספרות העברית לדורותיה. מורשת ישראל. כתב-עת ליהדות ולציונות, בעריכת אורציון ברתנא, בהוצאת המחלקה למורשת ישראל, המכללה האקדמית יהודה ושומרון, חוב' א, כסלו תשס"ה (נובמבר 2004), עמ' 56-77.
בעקבות הרצאה על ש. בן ציון; מרכזי טביב; בן-ציון יהושע, בכנס הבינאוניברסיטאי הי"ח באוניברסיטת בר-אילן, ו' בניסן תשס"ג (8.4.2003).
כונס בספרה קריאת הדורות, כרך ג (תשס"ח 2008), עמ' 163-184.
354. חשבון נפש אמיתי. Eתון. העיתון הישראלי באוסטרליה, גל' 4, יולי 2004, עמ' 2, במדור 'מכתבים למערכת'.
פרסום מכתב תגובתה על הריאיון עימה בגיליון הקודם ועל תוכנו של גיליון זה, בצירוף תגובת המערכת.
כונס בספרה קריאת הדורות, כרך ד (תשס"ח 2008), עמ' 386.
355. אלפונס דודה בעברית. המוסף לשבת. ספרות. ידיעות אחרונות. י"ט באב תשס"ד (6.8.2004), עמ' 28.
הערה לרשימתה של לנה שילוני על ספרו של אלפונס דודה מכתבים מן הטחנה, מיום 30.7.2004.
כונס בספרה קריאת הדורות, כרך ג (תשס"ח 2008), עמ' 336.
356. Du rêve à la réalité: Le centre littéraire hébraïque en Palestine — difficultés, problèmes, enseignements, NATIONALISME JUIF ET ENVIRONNEMENT ARABE 1904-1917, Edité par Sobhi Boustani et Francoise Saquer-Sabin, Université Charles-de-Gaulle-Lille 3, Décembre 2004, pp. 173-183.
צרפתית. תרגום מאמרה "המרכז הספרותי העברי בארץ-ישראל בראשיתו – התחלות, קשיים ובעיות".

2005

357. דבר (שלא) בשם אומרו. עתון 77, שנה כ"ט, גל' 298, שבט תשס"ה (ינואר 2005), עמ' 42.
- תגובה על מאמרה של לילי שמיר בעתון 77 גל' 7-296 (דצמבר 2004) בקשר לציטוט של עמיה ליבליך שהוא מתוך סיפור של דבורה בארון.
- תגובה: לילי שמיר. הבחנה ברורה בין הנמען לגוף ההקדשה, עתון 77, שנה כ"ט, גל' 299, אדר תשס"ה (פברואר 2005), עמ' 42.
- כונס בספרה קריאת הדורות, כרך ג (תשס"ח 2008), עמ' 337-338.
358. יעקב שטיינברג לא היה מתאגרף. מעריב. ספרות וספרים, ט"ו בתמוז תשס"ה (22.7.2005), עמ' 29, במדור 'תגובות'.
- תגובה למסה של יוסף שרון על דן צלקה, מעריב. ספרות וספרים, 15.7.2005.
- כונס בספרה קריאת הדורות, כרך ד (תשס"ח 2008), עמ' 337.
359. הוצאת כתב עת עברי היא מעשה אופטימי ללא תקנה. הארץ. תרבות וספרות, י"ד באב תשס"ה (19.8.2005), עמ' 2ה.
- על הו! כתב עת לספרות, גיליון שני, עורך דורי מנור, יוני 2005, הוצאת אחוזת בית, 229 עמודים.
- כונס בספרה קריאת הדורות, כרך ד (תשס"ח 2008), עמ' 304-307.
360. מהטמה גנדי היה רע ליהודים ולישראל. מעריב, י"א באלול תשס"ה (15.9.2005), עמ' 6, במדור 'מכתבים', בעריכת בן-דרור ימיני.
- כונס בספרה קריאת הדורות, כרך ד (תשס"ח 2008), עמ' 338.
361. שפת הים. על ספר שיריו של יהורם בן מאיר (פיצ'י): 'מקס מהלך על המים', הוצ' קשב לשירה, תשס"ה. מאזנים, כרך עט, גל' מס' 3, אלול תשס"ה (ספטמבר 2005), עמ' 14-15.
- כונס בספרה קריאת הדורות, כרך ד (תשס"ח 2008), עמ' 228-231.
362. בארץ דווקא ידעו. הארץ. תרבות וספרות, י"ח בתשרי תשס"ו (21.10.2005), עמ' 1ה.
- תגובתה על דברים שכתבה אנה בירקנהאור בשולי מאמרו של מ"ג לאנגר "משהו על קפקה".
- כונס בספרה קריאת הדורות, כרך ד (תשס"ח 2008), עמ' 387-388.
363. דבר איתי בט"ו במרחשוון. על חטא שחטאנו ללוח השנה העברי ולעצמנו, ספרות. שמחת תורה, ידיעות אחרונות, ערב שמחת תורה, כ"א בתשרי תשס"ו (24.10.2005), עמ' 29.
- חזר ונכלל בקיצורים אחדים בחוברת שלב א: עברית הבנה, הבעה ולשון. לימוד ותרגול לכיתות ט-י, הוצ' מטח – המרכז לטכנולוגיה חינוכית, משרד החינוך, התרבות והספורט, תשס"ו/2006, עמ' 174-175. השאלות לתרגול בעמ' 176-182.

- חזר ופורסם בכותרת החטא שחטאנו ללוח השנה העברי באופקים חדשים – מגזין לשאלות מדינה כלכלה וחברה, בעריכת איריס הרפז, גל' 39, י"ד בתשרי תשס"ח (26.9.2007), עיתון אינטרנט מקוון, בהוצאת קרן בית ברל כצנלסון.
- חזר ופורסם באנתולוגיה תמונה קבוצתית: ספרות ישראלית במאה ה-21 בעריכת איילה לילי מוזס, הוצאת כרמל, GO GET&TELL – EDUCATION Ltd. (אוקטובר 2017), עמ' 154-157. באנתולוגיה 894 עמודים ו-175 יצירות.
- כונס בספרה קריאת הדורות, כרך ג (תשס"ח 2008), עמ' 17-20.
- על המאמר: רונן שפירא ("מי יציל את החינוך הממלכתי"), מפלגת העבודה – עיתון לחברי מפלגת העבודה, 29.1.2006 (פורסם גם באינטרנט); בלפור חקק ("תמונה קבוצתית של סופרים עם מילים"), NewsI מחלקה ראשונה, 19.11.2017.
364. לטיפה נכתבה בידיש. הארץ. תרבות וספרות, ב' בחשוון תשס"ו (4.11.2005), במדור 'מכתבים למערכת'.
- תגובה על מאמרו של אברהם בלבן על סיפורו של משה סמילנסקי "לטיפה" בהארץ. תרבות וספרות מיום 17.10.2005.
- כונס בספרה קריאת הדורות, כרך ד (תשס"ח 2008), עמ' 389.
365. 'הלב העברי הגדול' – שלומית פלאום: בת ישראל נודדת. ראה. מחקרים בלשון העברית, בספרותה ובתרבותה, הוצ' אוניברסיטת פריס 8, מס' 9, ב', 2003, עמ' 17-28 (פורסם: דצמבר 2005).
- הרצאה בכנס המדעי העברי השבעה עשר באירופה, של ברית עברית עולמית, פריס, כ"ג-כ"ז בתשרי תשס"ג (30.9.2002 – 2.10.2002).
- ההרצאה, ראשונה בנושא, נכללה בספרה נוסעת אלמונית – שלומית פלאום: חיים ויצירה, הוצ' כרמל, תשס"ה/2005.
366. מבט לאחור מבט קדימה – על כתבי עת ועל 'לא נשכח'. הרצאת פתיחה, המרתון ה-11 של קהילות דוברי הלאדינו והשוואה, בסימן שני עשורים לכתב העת לא נשכח בעריכת שמואל רפאל. אוניברסיטת בר אילן ואוניברסיטת בן-גוריון בנגב, ו' בכסלו תשס"ו (7.12.2005).
- כונס בספרה קריאת הדורות, כרך ד (תשס"ח 2008), עמ' 308-313.
367. לחיות בתוך העברית. כנס מנהלות אולפנים תשס"ו, משרד החינוך והתרבות, האגף לחינוך מבוגרים, מחוז תל אביב והמרכז, י"ג בכסלו תשס"ו (14.12.2005).
- בעקבות רשימתה "על חטא שחטאנו ללוח העברי", ידיעות אחרונות, כ"א בתשרי תשס"ו (24.10.2005).
- כונס בספרה קריאת הדורות, כרך ה (תשע"ה 2015), עמ' 53-59.

2006

368. שתי פְּרָדוֹת: דוד בן-גוריון ושלמה צמח. הארץ. תרבות וספרות, ערב שבועות תשס"ו, ה' בסיוון תשס"ו (1.6.2006), עמ' 2ה.

- פרשת היחסים בין שתי הפרדות, רולה ועטרה, בסיפורו של שלמה צמח, מקבילה לפרשת היחסים התחרותיים בין הסופר והמבקר העברי צמח למנהיג בן-גוריון, בני אותו גיל ואותה עיר. כונס בספרה *קריאת הדורות*, כרך ג (תשס"ח 2008), עמ' 365-381.
- על המאמר: יעקב פורת ("בתייהם של דוד בן גוריון ושל שלמה צמח בעיר הולדתם פלונסק"), אתר האינטרנט של יעקב פורת; בלפור חקק ("אנחנו שנינו מאותו הכפר. היריבות המרה בין הסופר שלמה צמח ודוד בן-גוריון"), *מאזנים*, כרך פה, גל' 2, סיון תשע"א/יוני 2011, עמ' 10.
369. **'צפור חלומה'. על שירתה של ציפי שחרור, אחרית דבר לעונה שנייה לאהבה. מבחר שירים וחדשים, הוצ' עקד, תשס"ו (2006), עמ' 179-231.**
על 'אחרית הדבר': רן יגיל ("ציפי שחרור: חייל בכה ברדיו"); חנה יעוז (מראינת את ציפי שחרור עם הופעת ספרה), *פסיפס. כתב עת לשירה*, גל' 63, אביב תשס"ו (2006), עמ' 18-20; יערה בן-דוד ("חופן מילים של בשר חם"), *עתון 77*, שנה ל', גל' 316, כסלו תשס"ז/נובמבר-דצמבר 2006, עמ' 10-11.
370. **ידידה נאמנה. מוסף הארץ, י"ח בתמוז תשס"ו (14.7.2006), במדור 'תגובות'.**
על מרגריטה צרפתי. תגובה על הכתבה של סביונה מאנה, רומא: "האמא היהודייה של הפאשיזם". *מוסף הארץ, י"א בתמוז תשס"ו (7.7.2006), עמ' 4.*
371. **גבול הכאב הציוני. מעריב, י"ג באב תשס"ו (7.8.2006), עמ' 6, במדור 'דעות', בעריכת בן-דוד ימיני.**
כותרת המשנה: "ביקורת מעידה על כוח וחוסן, אבל יש גבול. הסופרים המזדהים רק עם הצד השני גורמים נזק לטווח ארוך. יוסף חיים ברנר כבר כתב עליהם בעבר".
כונס בספרה *קריאת הדורות*, כרך ד (תשס"ח 2008), עמ' 391-392.
372. **גינטר גראס ואגודת הסופרים העברים. חדשות בן עזר, גל' 170, ל' באב תשס"ו (24.8.2006), עמ' 8-9.**
בעקבות וידויו על עברו הנאצי.
דברים נוספים בגנות הסופר ויצירתו, *חדשות בן עזר*, גל' 732, י"ז בניסן תשע"ב (9.4.2012), עמ' 3, עם פרסום שיר התועבה שלו המאשים את ישראל ברצון להשמיד את העם האיראני. חזר ופורסם בשינויים בהארץ. *תרבות וספרות, כ"ח בניסן תשע"ב (20.4.2012), עמ' 3.*
כונס בספרה *קריאת הדורות*, כרך ד (תשס"ח 2008), עמ' 339.
373. **עדויות של הסופרים שנהר ושמיר. האומה. כמה למחשבה לאומית, חוב' 165, סתיו תשס"ז (2006), עמ' 143.**
תגובות על: 1. גבריאלי צורן: "אלוה לסקר-שילר בדרכה אל העברית", *האומה* 164; 2. ניר מן: "התקפות האצ"ל על שרונה הנאצית והבריטית", *האומה* 164.
374. **כָּרֶךְ בחולות. על סיפורי תל אביב הראשונים, במלאות מאה שנה לייסודה של אחוזת בית. גג. כתב-עת לספרות, ביטאון איגוד כללי של סופרים בישראל. עורך: חיים נגיד. גיליון נושא: הבית – הארץ, גל' מס' 13, תשרי תשס"ז (אוקטובר 2006), עמ' 124-145.**
כונס בספרה *קריאת הדורות*, כרך ד (תשס"ח 2008), עמ' 106-129.

375. ללא כותרת. בתוך חוג הספר העברי והסלון הספרותי. אלבום 20 שנה. 1986-2006, הוצ' חוג הספר העברי (המייסדת: אופירה בן-אריה), שיקאגו. דברי ברכתה בעמ' 56, תמונתה בין עמ' 41 ו-42. הגיע: תשרי תשס"ז (אוקטובר 2006).
376. המשיכה אל התהום בספרות העברית. מורשת ישראל. כתב-עת ליהדות, לציונות ולארץ ישראל, בעריכת אורציון ברתנא, הוצ' המחלקה למורשת ישראל, המכללה האקדמית יהודה ושומרון, מס' 3, תשרי תשס"ז (ספטמבר 2006), עמ' 34-45.
- פורסם למעשה: כסלו תשס"ז/נובמבר 2006.
- כונס בספרה קריאת הדורות, כרך ג (תשס"ח 2008), עמ' 130-141.
- על המאמר: ללא חתימה, מוסף הצופה. סופרים וספרים בעריכת רם שטיינר, כ"א בשבט תשס"ז (9.2.2007), עמ' 15, במדור: "התקבלו במערכת".

2007

377. דמותה של רבקה המקראית בספרות היפה. הדרמה המשפחתית בחיי יצחק ורבקה: המורכבות הגדולה של זוגיות והורות. כיוונים חדשים, מס' 15, טבת תשס"ז (ינואר 2007), עמ' 268-289.
- כונס בספרה קריאת הדורות, כרך ג (תשס"ח 2008), עמ' 72-116.
378. דב סדן כעורך המוסף לספרות של דבר. קשר, מס' 35, חורף 2007, עמ' 94-98.
- הרצאה בכנס לציון 80 שנה לייסוד דבר (1925), שנערך באוניברסיטת תל אביב בדצמבר 2005. כונס בספרה קריאת הדורות, כרך ג (תשס"ח 2008), עמ' 404-412.
379. 'סיום מלא מתיקות ואהבה' – בין בן להוריו. "שבעים פנים לא"ב יהושע", כנס בין-אוניברסיטאי בחיפה וכתל אביב, ח-י בניסן תשס"ז (27.3.2007-29). פורסם: עמדה, מס' 19, סתיו-חורף 2008 [שבט תשס"ט/פברואר 2009]. כונס בספרה קריאת הדורות, כרך ה (תשע"ה 2015), עמ' 457-477.
380. מדינה יהודית ואתגר הרב-תרבותיות. "לא בשמים 2007", חגיגת לימוד יהודית-ישראלית בגליל העליון, כפר בלום, ח-י תמוז תשס"ז (24.6.2007-26). מושב סיום, רב שיח בהנחיית חיים זיסוביץ, ובהשתתפות הרב שאר ישוב כהן, ד"ר אריק כרמון, פרופ' נורית גוברין, פרופ' ידידיה שטרן, ד"ר יוסי דאהן. כונס בספרה קריאת הדורות, כרך ה (תשע"ה 2015), עמ' 60-66.
381. שלוש תזכורות. הארץ. תרבות וספרות, ב' באייר תשס"ז (20.4.2007), עמ' 4, במדור 'תגובות'.
על שמואל רפאל, רחל פרנקל ומנוחה גלבוש.

The Genesis of Dvora Baron. *Hebrew, Gender and Modernity: Critical Responses to Dvora Baron's Fiction*, Edited by Shila E. Jelen and Shachar Pinsker, University Press of Maryland, MD, 2007, pp. 33–64.

383. פרחים, פרפרים ודבורים: חינוך מיני לילדים ולנוער בארץ ישראל. עולם קטן. כתב-עת לחקר ספרות ילדים ונוער, הוצ' מרכז ימימה, המכללה האקדמית בית ברל, זמורה ביתן, גל' 3, תשס"ז (2007) עמ' 66–82.
 כונס בספרה קריאת הדורות, כרך ג (תשס"ח 2008), עמ' 382–403.
 על המאמר: אלי אשד ("הבו לנו חינוך מיני"), באתר של אלי אשד באינטרנט, 5.10.2007.

384. מלאך היה בירושלים. חייו ומותו של אלי חקק ז"ל, בעריכת תפארת חקק, יולי 2007, עמ' 48. מכתבה של נורית גוברין מיום י"ז באב תשס"ה (22.8.2005) לבלפור ולהרצל חקק עם קריאת דברי ההספד המרגשים שלהם על מות האח.

385. צריך ביוגרפיות: שתגיד לו משהו באמת על אודותיו. מאזנים, כרך פ, גל' 5–6, תשרי תשס"ז (ספטמבר 2006), עמ' 2–5.
 פורסם בפועל: י"ט בתמוז תשס"ז (5.7.2007).
 כונס בספרה קריאת הדורות, כרך ג (תשס"ח 2008), עמ' 28–34.

386. ה'שאנטי' הראשונה. עתון 77, גל' 322, תמוז תשס"ז (יולי 2007), עמ' 42.
 מכתב למערכת כתגובה על עתון 77, גל' 320–321, סיוון תשס"ז (מאי-יוני 2007), בעריכת דליה מרקוביץ וקציעה עלון, שהוקדש להודו.

387. הגלידה של שופמן. מעריב, ה' באב תשס"ז (20.7.2007), עמ' 17, במדורו של רוביק רוזנטל 'הזירה הלשונית'.
 תגובה על "תמחיר גלידה" במדור זה בשבוע הקודם (13.7.2007). הדברים פורסמו בשיבושים.

388. בין אסון לישועה – פסילתו של גט בספרות העברית (יל"ג; עגנון; בארון; בורלא). משפט וספר. לקט מאמרים ועיונים לרגל פרישתו של סגן הנשיא יהושע גרוס מכס השיפוט. בית המשפט המחוזי תל אביב – יפו, ההוצאה לאור של לשכת עורכי הדין, התשס"ז (2007), עמ' 157–172.
 נוסח מורחב במקצת של הפרק שכונס בספרה קריאת הדורות, כרך א (תשס"ב 2002), עמ' 442–430.

389. הקול המזרחי בספרות העברית. ההתחלות. ראה. עיונים בספרות, לשון ותרבות עברית, כנס מלגה, גל' 12, 2007, עמ' 15–30.
 מבוסס על הרצאה בכנס "ברית עברית עולמית", הכינוס המדעי העברי השמונה-עשר באירופה, מלגה, ספרד, כ"ה-כ"ט בתשרי תשס"ה (10-14.2004).
 כונס בספרה קריאת הדורות, כרך ג (תשס"ח 2008), עמ' 341–354.

390. ספר של תיקון ושל תקווה. על ספרה של לימור שריר 'פירות בר אדומים', הוצ' כרמל, תשס"ז/2007.
- דברים במסיבה לכבוד הספר בבית ברודט בתל אביב בב' בסיוון תשס"ז (19.5.2007). פורסמו באתר האינטרנט של אלי אשד: "היקום של אלי אשד" בט"ז באב תשס"ז (31.7.2007) בלויית צילומים מהאירוע. 6 עמודים.
- כונס בספרה קריאת הדורות, כרך ו (תשע"ה 2015), עמ' 299-302.
- פרסום חוזר: לימור שריר כותבת ועורכת: הרהורים על ספרות ורפואה. דילמות ביחסי דופא-חולה, כרך ד, הוצאת כרמל והפקולטה לרפואה של אוניברסיטת תל אביב, תשע"ז/אוקטובר 2016, עמ' 29-32.
391. הבניין בכלל נמסר לאוניברסיטה הפתוחה! על בית דניאל. חדשות בן עזר. מכתב עיתי חינם מאת סופר נידח (עיתון אינטרנט), גל' 284, כ"א בתשרי תשס"ח (3.10.2007), עמ' 24.
392. מתל אביב לבסרביה ובחזרה. על יצחק אורפז בן ה-86. גג. כתב עת לספרות, גל' 15, קיץ 2007, עמ' 134-140.
- לראשונה כהרצאה בערב לכבוד הסופר בבית לייויק בתל אביב, ה' בטבת תשס"ז (26.12.2006). כונס בספרה קריאת הדורות, כרך ה (תשע"ה 2015), עמ' 375-382.

2008

393. להפוך את הכאב לשירה. על הפואמה של איתמר יעוז-קסט 'תאונה ונס בערב', הוצאת עקד, תשס"ז/2007. עייץ ערך שירה, כתב עת מקוון לשירה מטעם החוג לשוחרי שירה, גל' 14, טבת תשס"ח (ינואר 2008), בעריכת שרית שץ, עמ' 16-20.
- חזר ופורסם בפסיפס. כתב-עת לשירה, גל' 68, 2007/8 חורף תשס"ח [ניסן תשס"ח/אפריל 2008], עמ' 29-32.
- פורסם באתר 'אימגו', כ"א בניסן תשס"ח (26.4.2009).
- כונס בספרה קריאת הדורות, כרך ו (תשע"ה 2015), עמ' 242-247.
- נכלל באנתולוגיה: עיונים בשירתו של איתמר יעוז-קסט. מבחר מסות, מאמרים, רשימות ביקורת וניתוח-שירה, בליווי מסה וידויית מאת המשורר, עריכה: פרופ' חנה יעוז (פורסמה לאחר פטירתה), הוצאת עקד, [אלול] תשע"ד/ספטמבר 2014, עמ' 188-194.
394. מחיר הנוכחות: יוסף חיים ברנר כגיבור תרבות. קשר, מס' 36, סתיו 2007 [פורסם ג' בשבט תשס"ח/10.1.2008], עמ' 88-102.
- כונס בספרה קריאת הדורות, כרך ה (תשע"ה 2015), עמ' 256-283.
- על המאמר: לימור שריר-שרייבמן ("מה בין גיבור תקשורת לגיבור תרבות"), אתר אגודת העתונאים בתל אביב, ד' באדר א' תשס"ח (10.2.2008).

395. 'עייט ואלהים יחדו' (יצחק למדן) – המקרא כנושא לספרות. ספר מיכאל. בין הזמן הזה לימים ההם. מחווה למיכאל בהט, עורך: אבי שגיא, הוצאת רכס וכתר, 2007 [שבט תשס"ח/ינואר 2008], עמ' 31-51.
- סדרת הרצאות על "פרשת השבוע" במסגרת "לעיל"א", המכללה האקדמית תל-חי; י"א בחשוון תשס"ז (2.11.2006).
- כונס בספרה קריאת הדורות, כרך ה (תשע"ה 2015), עמ' 91-112.
396. גנדי והיהודים. במדור: "מכתבים" בעריכת בן-דרור ימיני. מעריב. המגזין, כ"א בשבט תשס"ח (28.1.2008), עמ' 6.
- תגובה לכתבתה של טל שניידר מווינינגטון, בעקבות המאמר נגד היהודים "הנכד של גנדי הולך הביתה", (מעריב, 27.11.2008).
397. אשת הרוח: כשלא רוצים לשמוע, אין מי שתשמיע. במדור: "מכתבים". מעריב, ט"ו באדר א' תשס"ח (21.2.2008).
- תגובה על רשימתה של תמי שמש "הקול החסר" במדור "דעות", מעריב, י"ד באדר א' תשס"ח (20.2.2008).
398. 'הדלות הנוראה בביטוי' (י.ח. ברנר: 'מהתחלה'). 150 שנים להולדתו של אליעזר בן-יהודה. מאזנים, כרך פא, גל' 2, אדר א' תשס"ח (פברואר 2008), עמ' 2-8.
- נוסח אחר בקשר מס' 37, אביב-קיץ 2008 (ראו מס' 412).
- כונס בספרה קריאת הדורות, כרך ה (תשע"ה 2015), עמ' 284-292.
399. זהבי, ליריעתך. חתום: נ"ג. במדור: "מכתב". זמן תל אביב, ל' באדר א' תשס"ח (7.3.2008), עמ' 20.
- תגובה על מאמרו של נתן זהבי: "גזר דין מוות" מיום 29.2.2008 בקשר לרפואות שאושרו ב"סל הבריאות" 2008.
400. הפנמת הנוף הארץ-ישראלי בספרות העברית בראשית המאה ה-20. גג. כתב עת לספרות, בעריכת חיים נגיד, גל' 17, ניסן תשס"ח/אפריל 2008, עמ' 112-125.
401. בין יישוב למדבר; בין המתורבת לפראי – על הפרוזה של אסתר ראב במלחמת העולם הראשונה. חדשות בן עזר, גל' 334, ט' בניסן תשס"ח (14.4.2008), עמ' 12-13.
- דברים בצוותא באירוע לזכרה של אסתר ראב, ו' בניסן תשס"ח (4.11.2008). הדברים במלואם מתוך כתיבת הארץ (תשנ"ט 1998), עמ' 112-116.
402. ערכים: אשר ברש; דבורה בארון; יוסף חיים ברנר; ראובן פאהן; יעקב פייכמן; שמחה אלטר גוטמן (ש. בן ציון); ג. שופמן.
- The Yivo Encyclopedia of Jews in Eastern Europe*, 2 Volumes, Editor in Chief: Gershon David Hundert, Yale University Press, [April] 2008.

403. **שלולית אור**. על ספרו של יוסי יזרעאלי 'המשורר השביעי', הוצאת כתר תשס"ח. בתוך אתר האינטרנט "היקום של אלי אשד", כ"ג בניסן תשס"ח (28.4.2008). נוסח מקוצר, בלוויית דברי הקדמה של אלי אשד: "הספר שהחריב את העיר צפת".

דברים במסיבה בחנות "תולעת ספרים", כיכר רבין בתל אביב, עם הופעת ספרו של יוסי יזרעאלי 'המשורר השביעי'. רומן, הוצאת כתר, תשס"ח/2008. ד' בניסן תשס"ח (9.4.2008), המאמר במלואו: גג. **כתב עת לספרות**, גל' 18 (חשוון תשס"ט/נובמבר 2008), בעריכת חיים נגיד, עמ' 111-130.

כונס בספרה קריאת הדורות, כרך ו (תשע"ה 2015), עמ' 310-325.

404. **ברומו של הזמן**. [על אהרן מגד]. מקור ראשון. שבת, כ"ה באייר תשס"ח (30.5.2008), עמ' 10-11.

מתוך דבריה בבית הסופר על אהרן מגד, ד' באדר ב' תשס"ח (11.3.2008).

405. **קריאת הדורות**. דברים במסיבה לכבוד כרכים ג-ד, ב'תולעת ספרים', י"ט בסיוון תשס"ח (22.6.2008).

אינטרנט, אתר אנ"י – איגוד נשים יוצרות ישראל, 21.7.2008. בתיווך: אורה עשהאל. וכן באתר של שלמה שפירא יומיים לאחר האירוע.

406. **על ספרו של שמאי גולן: 'ואם אתה מוכרח לאהוב'**. מכתב פרטי. חדשות בן עזר. גל' 376, ח' באלול תשס"ח (8.9.2008), עמ' 15.

407. **מעטה תהילות אין קץ**. מסה. מקור ראשון. שבת, ד' בתשרי תשס"ט (3.10.2008), עמ' 3.

נקרא במקור: "מוסד ה'הסכמות'".

חזר ופורסם בחדשות בן עזר, גל' 385, ערב יום הכיפורים תשס"ט (8.10.2008), עמ' 6-8, תחת הכותרת: "מוסד ה'הסכמות'", בתוספת הערת העורך אהוד בן עזר.

כונס בספרה קריאת הדורות, כרך ה (תשע"ה 2015), עמ' 40-43.

408. **היה היו ספרים**. על 'אילת העמק' מאת יעקב פיכמן. פורסם באינטרנט באתר דף של נירה הראל, י"ז בתשרי תשס"ט (16.10.2008), יחד עם דבריו של דני קרמן על ספר זה.

הוקלט לראשונה (בחלקו השני בלבד) בט"ז באלול תשס"ח (16.9.2008). על ספר סיפורי הילדים של יעקב פיכמן: 'אילת העמק' (תש"ב; תשכ"ו) במסגרת התכנית "ספרים שאהבתי", בהנחיית יובל מסקין, בעריכתה של חיה ארמי. שידור: ב' ראש השנה תשס"ח, בין השעות 18:00-19:00.

409. **בייג'ין סין**. במדור: "עכשיו זה שלכת". בכירי האקדמיה הישראלית ממליצים על טיולי הסתיו הקסומים ביותר". ליידי גלובס, גל' 121, אוקטובר 2008, עמ' 236. בצירוף תמונתה של נורית גוברין וצילומה: כרוב בבייג'ין.

410. על שלומית פלאום ורבינדרא-נת טאגור. עיין ערך שידה, כתב עת מקוון לשירה מטעם החוג לשוחרי שירה, חשוון תשס"ט/נובמבר 2008, גל' 24 בעריכת שרית שץ, עמ' 19-20.
תגובה על מצגת שירי טאגור, שפורסמה בגיליון הקודם.
411. אריה סיון ב'פמליה'. עיין ערך שידה. כתב-עת מקוון לשירה מטעם החוג לשוחרי שירה, בעריכת שרית שץ, גל' 25, כסלו תשס"ט (דצמבר 2008), עמ' 49-51.
כונס בספרה קריאת הדורות, כרך ה (תשע"ה 2015), עמ' 383-386.
412. אחד העם וחבורתו כנגד מדיניות הרחבת הלשון. קשר. מס' 37, אביב-קיץ 2008, עמ' 60-63.
פורסם בפועל: כסלו תשס"ט/דצמבר 2008.
נוסח קודם מורחב במאזנים, כרך פא, גל' 2, אדר א' תשס"ח (פברואר 2008) (ראו מס' 398).
413. המשורר התכוון, התכוון מאוד. מקור ראשון. שבת, ט"ו בכסלו תשס"ט (12.12.2008), עמ' 4. בעריכת אלחנן ניר.
הכותרת במקור: "למה התכוון המשורר?" פורסם באתר 'אימגו' ביום י"א בטבת תשס"ט (7.1.2009).
כונס בספרה קריאת הדורות, כרך ה (תשע"ה 2015), עמ' 28-31.
414. תל אביב שלי: מגרשים וספרים. מאזנים, בעריכת ציפי שחרור, כרך פב, גל' 3-4, כסלו-טבת תשס"ט (דצמבר 2008), עמ' 38-39. גיליון מיוחד: 100 שנה לעיר תל אביב-יפו. במדור: "תל אביב שלי" בעריכת יערה בן-דוד.

2009

415. 'סיום מלא מתיקות ואהבה' – על א. ב. יהושע ואביו. עמדה. ביטאון לספרות, מס' 19, סתיו-חורף 2008 [שבט תשס"ט/פברואר 2009], עמ' 130-144.
כנס בין-אוניברסיטאי באוניברסיטאות חיפה ותל אביב: "שבעים פנים לא"ב יהושע", ג-ה בניסן תשס"ז (27-29.3.2007), במלאות 70 שנה לא. ב. יהושע.
כונס בספרה קריאת הדורות, כרך ה (תשע"ה 2015), עמ' 457-477.
416. הקול המזרחי בספרות העברית – ההתחלות. ראה. כתב-עת לחקר הספרות העברית באירופה, גל' 12, 2007, עמ' 15-30. [הגיע: אדר תשס"ט/מרץ 2009].
המאמרים מבוססים ברובם על ההרצאות ב"כנס מלגה" (2004) ובפראג (2006) מטעם "ברית עברית עולמית".
כונס בקריאת הדורות, כרך ג (תשס"ח 2008), עמ' 341-354.

417. ביאליק של אבנר הולצמן. עתון 77, גל' 337-338, אדר-ניסן תשס"ט (מרץ-אפריל 2009), עמ' 22-25. על ספרו: 'חיים נחמן ביאליק', הוצאת מרכז זלמן שזר לתולדות ישראל, תשס"ט/2009, 225 עמודים.
תמצית הדברים בהרצאה בבית ביאליק, כ"ג באדר תשס"ט (19.3.2009).
פורסם גם באתר 'אימגו', החל מ-7.8.2011.
כונס בספרה קריאת הדורות, כרך ו (תשע"ה 2015), עמ' 386-392.
418. דיוקנו של הסופר כבן להוריו. מאזנים, כרך פג, גל' 1, ניסן-אייר תשס"ט (אפריל 2009), עמ' 2-7. על המאמר "דבר העורכת" ציפי שחרור.
הרצאה במכון ברוקדייל באוניברסיטת בר-אילן בכותרת "בין סופר למשפחתו", כ"ב באדר תשס"ט (18.3.2009).
פורסם באתר 'אימגו', י' באייר תשס"ט (4.5.2009).
כונס בספרה קריאת הדורות, כרך ה (תשע"ה 2015), עמ' 13-27.
419. האמת היא בשבילו הסנסציה הגדולה ביותר. בן-ציון כ"ץ, עיתונאי לוחם. קשר, מס' 38, אביב 2009, עמ' 100-116.
הרצאה בבית העיתונאים, תל אביב, במלאות חמישים לפטירתו של בן-ציון כ"ץ, כ"ט בשבט תשס"ט (5.2.2009).
כונס בספרה קריאת הדורות, כרך ו (תשע"ה 2015), עמ' 119-153.
420. מזמירות הנוטר. תוספת מ'הפועל הצעיר' לרשימתו של אליהו הכהן. חדשות בן עזר, גל' 472, ל' באב תשס"ט (20.8.2009), עמ' 4-6.
רשימתו של אליהו הכהן על פזמונים ארצישראלים ראשונים פורסמה בחדשות בן עזר, גל' 470.
421. שלמה. דברי ההספד שלה עם פטירתו של בעלה, שלמה גוברין. חדשות בן עזר, גל' 472, ל' באב תשס"ט (20.8.2009), עמ' 2-3.
422. התרמילאית הראשונה. מקור ראשון. שבת, א' באלול תשס"ט (21.8.2009), עמ' 6.
423. 'איך אבא מושיב ילד על קן צרעות?' – בין בן להוריו: קריאה מחודשת בכתבי ס. יזהר. דפים למחקר בספרות, כרך 16-17, תשס"ח-תשס"ט/2007-2008, הוצאת החוג לספרות עברית והשוואתית, אוניברסיטת חיפה, עמ' 251-293.
פורסם בפועל: אלול תשס"ט/ספטמבר 2009.
הרצאה בפסטיבל ליהדות בכפר בלום, "לא בשמיים 2007", ט' בתמוז תשס"ז (25.6.2007).
כונס בספרה קריאת הדורות, כרך ד (תשס"ח 2008), עמ' 25-64.
424. ספר של תיקון תדמית: אביבה מהלוי זוכי עירום אתה?! אמת ומיתוס בסיפור דור הפלמ"ח. אפיריון, חוב' 111, אלול תשס"ט/ספטמבר 2009, עמ' 8-12.
לראשונה כהרצאה במכללת אחוה, כ"ד בסיוון תשס"ט (16.6.2009) במסיבה לכבוד הופעת הספר.

- פורסם גם באינטרנט באתר 'אימגו' ביום 6.10.2009 תחת הכותרת: "אמת ומיתוס בספרות דור הפלמ"ח".
- כונס בספרה קריאת הדורות, כרך 1 (תשע"ה 2015), עמ' 402-408.
- על המאמר: רבקה שאול בן צבי ("בשבח הספרות המותקפת"), שבת. מקור ראשון, ג' באדר תשס"ט (27.2.2009), עמ' 17, על ספרה של אביבה מהלוי ועל נורית גוברין כמי שהובילה את השינוי ביחס אל סופרים אלה.
425. זכות ראשונים. מכתב למערכת הארץ. תרבות וספרות, כ"ח בתשרי תש"ע (16.10.2009), עמ' 3.
- על זכות ראשונים של ישראל כהן בתרגום כתביו של גוסטב לנדאוואר לעברית, כתגובה על רשימתו של גלילי שחר עליו.
426. לפתוח דף חדש. על ספרה של יעל מדיני: המרתף, הוצאת מטר 2009. עתון 77, גל' 343, כסלו-טבת תש"ע (נובמבר-דצמבר 2009), עמ' 32-34.
- הרצאה במשכן האמנים בהרצליה עם הופעת ספרה של יעל מדיני 'המרתף'. י"ד בחשוון תש"ע (1.11.2009).
- כונס בספרה קריאת הדורות, כרך 1 (תשע"ה 2015), עמ' 326-331.

2010

427. דיוקנו של בן הארץ כסופר עברי. אהרן מגד – סיפורים ראשונים (תרצ"ח/1938 – תש"י/1950). גג. כתב עת לספרות. חלק א', גל' 21, שבט תש"ע/ינואר 2010, עמ' 97-115; חלק ב', גל' 22, אב תש"ע/יולי 2010, עמ' 149-164.
- פרק מספרה על אהרן מגד: 'חסד החיים' (2011).
428. ראשיתו של יהודה בורלא. גבורות למאזנים. קובץ ספרותי מיוחד במלאת 80 שנה לביטאון אגודת הסופרים העברים במדינת ישראל, טבת תש"ע/דצמבר 2009, עמ' 155-163.
- הרצאה בסדרה "דור הקלסיקונים", בית הסופר בתל אביב, י"ט בטבת תשס"ט (15.1.2009).
- כונס בספרה קריאת הדורות, כרך ה (תשע"ה 2015), עמ' 324-335.
429. תקלה ותיקונה – מאזנים שנה ראשונה: עמוד ראשון – 80 שנה למאזנים. גבורות למאזנים. קובץ ספרותי מיוחד במלאת 80 שנה לביטאון אגודת הסופרים העברים במדינת ישראל, טבת תש"ע/דצמבר 2009, עמ' 15-17.
- כונס בספרה קריאת הדורות, כרך 1 (תשע"ה 2015), עמ' 199-202.
430. חוסר האפשרות להינתק. מקור ראשון. שבת, כ"ח בשבט תש"ע (12.2.2010).
- חלקו הראשון העקרוני, של המאמר/הרצאה על המשפחה הספרותית של עמוס עוז: ברדיצ'בסקי, ברנר, עגנון, פורסם באינטרנט באתר 'אימגו' ביום ו' באדר תש"ע (20.2.2010).
- תחת הכותרת במקור: "חרדת ההשפעה וחרדות ההשפעה".
- כונס בספרה קריאת הדורות, כרך ה (תשע"ה 2015), עמ' 32-39.

431. **תקשורת בתל אביב**. פרק מסיפורה של דבורה בארון "מאמש" [הגולים] הקשור לעיתונות ולעיתונאים בתל אביב המתחדשת לאחר מלחמת העולם הראשונה, בצירוף דברי הקדמה מאת נורית גוברין. קשר, מס' 39, אדר תש"ע/פברואר 2010, עמ' 34-35.
החוברת מוקדשת ל"תקשורת בתל אביב".
432. **עיתונות בתל אביב**. על שלושה כתבי עת ראשונים. קשר, מס' 39, אדר תש"ע/פברואר 2010, עמ' 36-49.
החוברת מוקדשת ל"תקשורת בתל אביב".
כונס בספרה קריאת הדורות, כרך ו (תשע"ה 2015), עמ' 163-187.
433. **ציפור ב'פרדס': רבניצקי כ"ממציאו" של ביאליק**. האומה. גל' 177, שנה מ"ז, אביב תש"ע (מרץ 2010), עמ' 99-110.
ערב עיון בבית ביאליק בנושא "נפתולי העריכה הספרותית", לציון יום הולדתו ה-137 של ביאליק ויום הולדתו ה-150 של רבניצקי, י' בטבת תש"ע (27.12.2009).
כונס בספרה קריאת הדורות, כרך ה (תשע"ה 2015), עמ' 189-200.
434. **רעל בשפתיו ואלהים בלבו**. רשימה עוקצנית – וגנוזה – של דוד פרישמן על ח"נ ביאליק ועל י"ל פרץ. שם הרשימה: "כיצד אוהבים הסופרים העבריים? (קריקטורות)". הארץ. תרבות וספרות, ערב פסח תש"ע, י"ד בניסן תש"ע (29.3.2010), עמ' 8.
כונס בספרה קריאת הדורות, כרך ה (תשע"ה 2015), עמ' 201-206.
435. **מסע ספרותי בתל אביב**. דברי תודה בטקס קבלת אות "יקיר תל אביב" לשנת תש"ע במשכן אומנויות הבמה, ו' באייר תש"ע (20.4.2010). חדשות בן עזר, עיתון אינטרנט, גל' 537, ח' באייר תש"ע (22.4.2010), עמ' 2-4.
נוסח מורחב. פורסם גם במאזנים, כרך פד, גל' 1, אב תש"ע (אוגוסט 2010), עמ' 24-25.
436. **'עצב ציוני אמיתי' – יוסף חיים ברנר**. שבילים, כתב-עת לשירה, לפרווה, לעיון והגות ולאמנות רב-תחומית, בית הסופר מודיעין והסביבה, בעריכת חלי אברהם-איתן, גל' מס' 4, סיון-תמוז תש"ע (מאי-יוני 2010), עמ' 22-27.
437. **אין בני אדם בחדריהם** – על שירו של אריה סיוון 'תל אביב, תרע"ז'. עתון 77, גל' 7-346, אייר-סיוון תש"ע (מאי 2010), עמ' 22-23.
מדור שהוקדש לאריה סיוון עם קבלת פרס ישראל לשנת תש"ע.
כונס בספרה קריאת הדורות, כרך ה (תשע"ה 2015), עמ' 387-389.
438. **להיות להם לפה**. על ספרו של יעקב ברזילי 'מחכה לאבי', הוצאת כרמל, תשס"ט/2009. פסיפס, גל' 77, חורף תש"ע, עמ' 21-26.
לראשונה בהוצאה, כ"א באדר תש"ע (7.3.2010), רעננה, בית יד לבנים. בין המשתתפים: משה גרנות, שמאי גולן. פורסם באתר 'אימגו' ביום 16.8.2010. חזר ופורסם במעמקים.
כתב עת וידטואלי לספרות ולאמנות, גל' 37, טבת תשע"א/דצמבר 2010.
כונס בספרה קריאת הדורות, כרך ו (תשע"ה 2015), עמ' 259-265.

439. שרייף הרוח. על ספרו של דב בן-מאיר: 'גלותו וגאולתו של העם היהודי', הוצאת ידיעות ספרים, 2010. מקור ראשון. שבת, ה' באב תש"ע (16.7.2010), עמ' 28-29.
- הרצאה בבית אריאלה, י"ז בתמוז תש"ע (29.6.2010).
- פורסם גם באינטרנט באתר 'אימגו', החל מ-6.8.2010.
- כונס בספרה קריאת הדורות, כרך ו (תשע"ה 2015), עמ' 415-419.
440. לכל איש יש תיק. ארץ אחרת. על ישראליות ויהדות, בעריכת במבי שלג, גל' 57, סיון-אב תש"ע (יוני-יולי 2010), עמ' 84-85. על ספרו של מירון ח. איזקסון: 'הריונה של עליזה', הוצאת הקיבוץ המאוחד, תש"ע.
- חזר ופורסם: תמר וולף-מונון. 'לנשוף את הצעקה. מחקרים על יצירתו של מירון ח. איזקסון', הוצאת הקיבוץ המאוחד והוצאת אוניברסיטת בר-אילן, [אייר] תשע"ט/מאי 2019, עמ' 170-175.
- כונס בספרה קריאת הדורות, כרך ו (תשע"ה 2015), עמ' 332-335.
441. חיתן את דבורה בארון. מקור ראשון. שבת, כ"ד באלול תש"ע (3.9.2010). תגובה לגיליון לציון 75 שנים לפטירת הראי"ה קוק, פרשת ראה.
442. מה לבן חטוף כי ישמח בארמון מלכים? הארץ. תרבות וספרות, ערב ראש השנה, כ"ט באלול תש"ע (8.9.2010), עמ' 4, 7. הגיליון הוקדש למלאות 90 שנה לאהרן מגד. עוד השתתפו: אהרן מגד, אידה צורית, איל מגד, אילן ברקוביץ וחגית הלפרין, אמיר גוטפרוינד, מאיה ערד, רוברט וייטהיל-בשן.
443. הכול כלול. מעריב. ספרות, ט"ז בתשרי תשע"א (24.9.2010), עמ' 22, במדורה של כרמית ספיר-ויץ: "בין השורות".
- תגובה על רשימתו של מנחם בן במדורו "קו המשווה" מיום 3.9.2010.
444. השמירה על שיווי המשקל. עתון 77, גל' 349, תשרי תשע"א (אוגוסט-ספטמבר 2010), עמ' 20-22. על ספרה של רות נצר: 'השלם ושברו. מיתוס, ספרות, שירה', הוצאת כרמל, 2010.
- הרצאה בחנות "תולעת ספרים", תל אביב, ג' בסיוון תש"ע (16.5.2010).
- כונס בספרה קריאת הדורות, כרך ו (תשע"ה 2015), עמ' 380-385.
445. כרמית ספיר-ויץ: "עוד באירופה הוא היה סתיו". תרבות. מעריב, ל' בתשרי תשע"א (8.10.2010), עמ' 14. החוברת מוקדשת ל"סתיו הישראלי".
- מובאה מדברי נורית גוברין על הסתיו בפרוזה העברית.
446. ספרות של אף-על-פי-כן. מקור ראשון. שבת, י"ד בחשוון תשע"א (22.10.2010), עמ' 6-8. הכותרת במקור: "הנחמה שבספרות".
- הרצאה בסדרה "מנהיגות בעיתות משבר", המכללה האקדמית ספיר, תשס"ו 2005-2006, ה' בכסלו תשס"ו (6.12.2005).

חזר ופורסם תחת הכותרת במקור *בחדשות בן עזר*, גל' 587, כ"ד בחשוון תשע"א (1.11.2010), עמ' 15-21, בשינויים אחדים. חזר ופורסם באתר 'אימגו' החל מ-30.11.2010, בצירוף הערתה של יעל מדיני.

כונס בספרה *קריאת הדורות*, כרך ה (תשע"ה 2015), עמ' 44-52.

447. *מרגיש את כאב הימים. מקור ראשון. שבת*, ה' בכסלו תשע"א (12.11.2010), עמ' 8. במלאות תשעים לסופר אהרן מגד. עוד משתתפים: חנוך ברטוב, אמיר גוטפרינד.

חזר ופורסם: *חדשות בן עזר*, גל' 591, ח' בכסלו תשע"א (15.11.2010), עמ' 23-20, תחת הכותרת במקור: "אהרן מגד – הסיפור הראשון באמת. 'מהרהורי תלמיד'" (תרצ"ו/1936).

448. *הקטר והקרן. שבילי מודיעין – על כתב העת 'שבילים' בעריכת חלי אברהם-איתן. שבילים*, גל' 5, כסלו-טבת תשע"א (נובמבר – דצמבר 2010), עמ' 27-33.

הרצאה בבית-הסופר מודיעין והסביבה עם הופעת החוברת הרביעית של 'שבילים' בנושא "רבת-רבותיות", כ"ו בסיוון תש"ע (8.6.2010).

כונס בספרה *קריאת הדורות*, כרך ו (תשע"ה 2015), עמ' 214-220.

449. *על בגידה ונאמנות. חיים באר, 'אל מקום שהרוח הולך', הוצאת עם עובד, תש"ע 2010. כיוונים חדשים, חוב' 23, טבת תשע"א (דצמבר 2010), עמ' 269-277. הרצאה בבית ביאליק, תל אביב, י"ג בחשוון תשע"א (21.10.2010). כונס בספרה *קריאת הדורות*, כרך ה (תשע"ה 2015), עמ' 511-517, תחת הכותרת: "היפוך הלב".*

450. *ניחוח צרפתי או נפשות אבודות מחפשות זהות. על ספרו של מיכאל פריאנטה: 'רחוב הבקתה הגדולה'. אפיריון*, גל' 116, סתיו תשע"א, עמ' 17-25. הרצאה בבית אריאלה, תל אביב, א' בכסלו תשע"א (8.11.2010). כונס בספרה *קריאת הדורות*, כרך ו (תשע"ה 2015), עמ' 344-362.

2011

451. *דור לדור יביע אמר. בין חנוך ברטוב לחיים באר. מאזנים*, כרך פד, גל' 6-5 (שנה 82), שבט תשע"א-ינואר 2011, עמ' 6-8. דברים במסיבה בביתו של חנוך ברטוב לכבוד ספרו של חיים באר 'אל מקום שהרוח הולך', ח' בחשוון תשע"א (16.10.2010).

כונס בספרה *קריאת הדורות*, כרך ה (תשע"ה 2015), עמ' 507-510.

452. *על ספרו של יצחק אורבוכ-אורפז 'נגיעות'. חדשות בן עזר*, גל' 606, א' בשבט תשע"א (6.1.2011), עמ' 15-16.

453. *קרוב אל הלב. ברכה לתיאטרון קרוב במלאות עשור לייסודו. בתוך החוברת 'עשור לתיאטרון קרוב', י"א באדר א' תשע"א (15.2.2011), עמ' 5. החוברת ללא מספור, ללא שם עורך והוצאה.*

454. **פתחון פה לשותקים** – על ספרה של רות בקי-קולודני 'אני יוסף אחיכם – חייו של ג'ו שווארץ – מפעל הצלה של איש אחד', אפיריון, גל' 118, חורף תשע"א, עמ' 28-31.
- הרצאה במשכנות שאננים, ירושלים, י"ד בטבת תשע"א (21.12.2010).
כונס בספרה קריאת הדורות, כרך ו (תשע"ה 2015), עמ' 409-414.
455. **שתי פנים ללב**. על ספרו של אלי עמיר 'מה שנשאר', הוצאת עם עובד, תרע"א/2011. האומה, גל' 182, קיץ תשע"א/2011, עמ' 99-105.
- הרצאה בבית ביאליק, תל אביב, כ"ז באדר א' תשע"א (3.3.2011).
כונס בספרה קריאת הדורות, כרך ו (תשע"ה 2015), עמ' 344-350.
456. **איש הניגודים**. על ספרו של אבנר הולצמן על מי"ב. שבת. מקור ראשון, ד' בתמוז תשע"א (8.7.2011), עמ' 16, 23.
- הרצאה במרכז צימבליסטה באוניברסיטת תל אביב בשיתוף עם מרכז זלמן שזר בסדרה "גדולי הרוח והיצירה בעם היהודי", כ"ו באייר תשע"א (30.5.2011).
כונס בספרה קריאת הדורות, כרך ו (תשע"ה 2015), עמ' 393-401.
457. **מרחיבים – מחריבים – 'מחריבים': הדיבור העברי בראשית המאה העשרים. העברית. רבעון בענייני הלשון העברית, הוצאת האקדמיה ללשון העברית בעריכת משה פלורנטין, מחזור נח, חוב' ד, תשס"ט-תש"ע, עמ' 174-194.**
- הרצאה (נוסח מקוצר) במלאת 120 שנה לייסוד ועד הלשון בכנס האקדמיה ללשון העברית במוזיאון ארץ ישראל, מושב בנושא "הליכות והלכות בעברית", י"ב בסיוון תש"ע (25.5.2010).
כונס בספרה קריאת הדורות, כרך ה (תשע"ה 2015), עמ' 221-237.
458. **תבורך מנשים – חנה. חנה בדולח. בהגיעה לגיל הגבורות. מקבץ כתובים מחבריה המשוררים והסופרים, יוני 2011, עמ' 17.**
459. **'גשר רומנטי משני צדי החבל'. אמנות הסיפור של בן-ציון יהושע. מאזנים, כרך פה, גל' 3, אב תשע"א/אוגוסט 2011, עמ' 26-30.**
- הרצאה במרכז אב"א בירושלים, כ"ו בסיוון תשע"א (28.6.2011).
כונס בספרה קריאת הדורות, כרך ו (תשע"ה 2015), עמ' 336-343.
460. **המשפחה הספרותית של עמוס עוז. גג. כתבי-עת לספרות, גל' 24, קיץ 2011, עמ' 151-166.**
- הרצאה בסמינר אבות ומייסדים, מעלה החמישה, בנושא "יצירתו של עמוס עוז", בשיתוף עם מרכז זלמן שזר לתולדות ישראל, כ"ח בשבט תש"ע (12.2.2010).
כונס בספרה קריאת הדורות, כרך ה (תשע"ה 2015), עמ' 478-493.
461. **'תיכון חדש' שלי. 75 שנה להיווסדו (תרצ"ו – תשע"א). חדשות בן עזר, גל' 674, ב' באלול תשע"א (1.9.2011), עמ' 2-5.**
462. **ביתו של אדם כמותו. הבית הישראלי בספרות. DOMUS (עתה D+A), חוב' 015 [ספטמבר 2011], עמ' 118-125.**
- כונס בספרה קריאת הדורות, כרך ה (תשע"ה 2015), עמ' 72-78.

463. כיוונים חדשים בחקר עגנון. עי"ן גימ"ל. כתב עת לחקר יצירת עגנון. גל' א' תשע"א/2011, עמ' 1-19. מהדורה מדעית אלקטרונית, המחלקה לספרות עם ישראל, אוניברסיטת בר-אילן.

פורסם בפועל: ט"ז בחשוון תשע"ב/12.11.2011.

הרצאה ביום עיון לציון 40 שנה לפטירתו בנושא "האם ניתן לחדש בחקר עגנון?", אוניברסיטת בר-אילן, הפקולטה למדעי היהדות, המחלקה לספרות עם ישראל ע"ש יוסף ונחום ברמן, ט"ז באדר תש"ע (2.3.2010).

תמצית ההרצאה פורסמה בידי יעקב בר-און: "עגנון לא כתב ספרים, הוא כתב ביוגרפיה", מקור ראשון, י"ט באדר תש"ע (5.3.2010), עמ' 8.

כונס בספרה קריאת הדורות, כרך ה (תשע"ה 2015), עמ' 350-365.

464. היסוד המוצק של בניין הספרות והתרבות העברית. האומה, גל' 184, כסלו תשע"ב/דצמבר 2011, עמ' 112-117.

הרצאה בבית ביאליק, תל אביב, באירוע בנושא "הקלאסיקונים של הספרות העברית" לציון 90 שנה לפטירתם של ברדיצ'בסקי, ברנר ופרישמן, כ' בחשוון תשע"ב (17.11.2011). כונס בספרה קריאת הדורות, כרך ה (תשע"ה 2015), עמ' 79-82 תחת הכותרת: "גשר-נייר: החזרת הקלאסיקונים לחיים הספרותיים".

2012

465. לגלות ולדייק. 4 הערות למוסף השבועי של עיתון 'הארץ'. חדשות בן עזר, גל' 712, ו' בשבט תשע"ב (30.1.2012) עמ' 13-14.

466. כערער בערבה. סיפורה של טעות. גג, גל' 25 (2011) בעריכת חיים נגיד, עמ' 105-113.

השם במקור: "לילדה ביער (שיר). סיפור של טעויות". חזר ופורסם בחדשות בן עזר, גל' 717, כ"ג בשבט תשע"ב (16.2.2012), עמ' 13-20.

כונס בספרה קריאת הדורות, כרך ה (תשע"ה 2015), עמ' 448-456 תחת הכותרת: "סיפורה של טעות מתגלגלת".

467. עוד הערה על המושג 'אקולוגיה'. עתון 77, שנה ל"ה, גל' 359, כסלו תשע"ב (ינואר-פברואר 2012), עמ' 49.

מכתב למערכת כתגובה על גל' 358 שהוקדש למושג "אקופואטיקה", שהוכנס לביקורת הספרות העברית על ידי ישראל כהן.

468. הבודדים והרחויים. על ספרה של עדה (נס) חרמוני: 'אחוהו – סיפור אהבה'. ידיעות הקיבוץ, גל' 1317, כ' בניסן תשע"ב (12.4.2012) עמ' 36.

נכלל בספרה קריאת הדורות, כרך ו (תשע"ה 2015), עמ' 379, הערה מס' 14. על המאמר: אברהם שרון ("להיאחז בזיו היופי", על ספריה של עדה (נס) חרמוני), הזמן הירוק, ביטאון התנועה הקיבוצית, גל' 1483, י' בסיון תשע"ה (28.5.2015), במדור: "קטנות קיבוציות".

469. **רפאל ספורטה**. דברים בטקס הסרת הלוט מעל שלט ההנצחה בכיתו בת"א, ו' בתמוז תשע"ב (26.6.2012).
- פורסם באתר 'דףדף' של נירה הראל, 27.6.2012, וכן ב'חדשות בן עזר', גל' 757, ט"ו בתמוז תשע"ב (5.7.2012), עמ' 17-18.
- כונס בספרה *קריאת הדורות*, כרך ז (תשע"ט 2019), עמ' 103-104.
470. **קולו של הסופר**. **בין אהרן מגד לש"י עגנון**. מאזנים, כרך פו, גל' 3, סיון-תמוז תשע"ב (יוני 2012), עמ' 2-6.
- הרצאה בבית עגנון בירושלים, כ"א באדר תשע"ב (15.3.2012).
- כונס בספרה *קריאת הדורות*, כרך ה (תשע"ה 2015), עמ' 400-407.
471. **'לקראת' – בלי קו**. הארץ. **תרבות וספרות**, ט"ו באב תשע"ב (3.8.2012), עמ' 3, במדור: "תגובות: מכתבים למערכת".
472. **הסופר הנשכח אשר ברש: אי-ההבנה שליוותה את יצירתו**. האומה, גל' 187, סתיו תשע"ב (2012), עמ' 101-107.
- הרצאה במרכז הספר והספריות, שבוע הספר העברי, בית אריאלה בת"א, ה' בתמוז תשע"ב (25.6.2012).
- חזר ופורסם באתר 'יקוםתרבות', הזירה המקוונת לתרבות עברית של אלי אשד, 9.6.2013.
- כונס בספרה *קריאת הדורות*, כרך ה (תשע"ה 2015), עמ' 366-372 תחת הכותרת: "בין תדמית למציאות".
473. **נשים בנות-בלי-שם במקרא**. המקרה: **אשת-לוט**. מאזנים, כרך פו, גל' 5, תשרי-חשון תשע"ג (אוקטובר 2012), עמ' 20-26.
- "בין ספרות למחקר: המבט לאחור – אשת לוט". הרצאה במכון תמורה – הכשרת רבנים חילוניים, מעלה החמישה, ה' בתמוז תשע"ז (29.6.2017).
- "המבט לאחור – אשת לוט בשירה העברית החדשה". הרצאה בקהילת יונתן בהוד השרון, ט"ז בשבט תשס"ט (10.2.2009).
- "המבט לאחור של אשת לוט". הרצאה מקוצרת על הנושא בבית יערה בן-דוד, י"ח בשבט תשע"ה (7.2.2015), לקראת הופעת כרך ה' של 'קריאת הדורות'.
- "המבט לאחור – אשת לוט כדוגמה לתנ"ך כספרות". יום עיון: "התנ"ך בספרות העברית", אוניברסיטת תל אביב, המרכז למורשת היהדות ע"ש צימבליסטה, החוג ללימודי התרבות העברית, מגמת המקרא, י"ט באייר תשע"ד (19.5.2014).
- כונס בספרה *קריאת הדורות*, כרך ה (תשע"ה 2015), עמ' 113-172.
474. **תיקון טעויות**. **יקינתון**, גל' 255, חשון תשע"ג (נובמבר 2012), עמ' ה', במדור: "דעות ותגובות".
- תגובה על כתבתו של עופר אדרת על פרשת מכס ברוד, אילזה וחווה הופה, *ביקינתון* 253.
475. **חשיבותה של התחלה**. **הדור**. **השנתון העברי של אמריקה**, בעריכת לב חקק, [כסלון] תשע"ג/ג' (דצמבר) 2012, עמ' 124-139.
- בעקבות דברי נורית גוברין בבית הסופר בת"א ב-21.2.2012, עם הופעת 'אהרן מגד: חסד החיים'.
- כונס בספרה *קריאת הדורות*, כרך ה (תשע"ה 2015), עמ' 390-395.

476. 'גנזים' – מבצר הרוח. מאזנים, כרך פו, גל' 6, כסלו-טבת תשע"ג (דצמבר 2012), עמ' 22-25.
דברים בטקס חנוכת המשכן החדש של "גנזים" בבית אריאלה, כ' בסיוון תשע"א (22.6.2011).
כונס בספרה קריאת הדורות, כרך ה (תשע"ה 2015), עמ' 83-88.
477. תסמונת חוני המעגל. על 'גחלת' מאת עשהאל פוחצ'בסקי. עתון 77, גל' 4-363, כסלו-טבת תשע"ג (נובמבר-דצמבר 2012), עמ' 28-32.
הרצאה במוזיאון ראשון לציון, י"ז בחשוון תשע"ג (2.11.2012).
כונס בספרה קריאת הדורות, כרך ו (תשע"ה 2015), עמ' 266-276.

2013

478. ירמיהו, אולימפוס וסיני. הארץ. תרבות וספרות, ה' באדר תשע"ג (15.2.2013), עמ' 4. על שני שירי נעורים מארכיונו של אהרן מגד.
כונס בספרה קריאת הדורות, כרך ה (תשע"ה 2015), עמ' 396-399.
479. שירת חיפה. מקור ראשון. שבת, ד' בניסן תשע"ג (15.3.2013). על האנתולוגיה בעריכת אילנה שחף, שונית כהן, עוזי שביט, הוצאת הקיבוץ המאוחד, תשע"ג/2013.
"ימי שירה במדבר", הרצאה בשדה בוקר, ז' בשבט תשע"ג (18.1.2013).
כונס בספרה קריאת הדורות, כרך ו (תשע"ה 2015), עמ' 277-286.
480. דמות הלמדן בספרות העברית. ראה. כתב-עת לחקר העברית באירופה, בעריכת גדעון קוץ, הוצאת אוניברסיטת פריס 8, חוב' 16, 2011, עמ' 9-28 (בספרות רומיות).
פורסם בפועל: ניסן תשע"ג/מרץ 2013.
הרצאה בכנס הבינלאומי על למדנות יהודית בזמננו, מכון ון ליר בירושלים, ג' בטבת תשע"ב (29.12.2011).
כונס בספרה קריאת הדורות, כרך ה (תשע"ה 2015), עמ' 175-188.
481. מגויס מטעם עצמו. על 'ארץ אבנים' לאהרן מגד. מאזנים, כרך פז, גל' 2, ניסן תשע"ג/אפריל 2013, עמ' 20-22.
כונס בספרה קריאת הדורות, כרך ה (תשע"ה 2015), עמ' 408-412.
482. 'הכתיבה מחזיקה את העולם שלא יפול'. בעקבות ספרה של רות נצר: 'נומה עמק'. כיוונים חדשים, גל' 28, סיון-תמוז תשע"ג (יוני 2013), עמ' 272-294.
דברים במשכן האמנים בהרצליה, י"ב בשבט תשע"ג (13.1.2013), עם הופעת ספרה של רות נצר 'ההתחלה – נומה עמק – אוטוביוגרפיה משפחתית', הוצאת כרמל, תשע"ב/2012.
כונס בספרה קריאת הדורות, כרך ו (תשע"ה 2015), עמ' 363-379.
483. ידידות מתוחה. בין ש. בן-ציון לביאליק. האומה, גל' 190, קיץ תשע"ג (מאי 2013), עמ' 88-99.
הרצאה בבית ביאליק, תל אביב בסדרה "ביאליק וסופרי זמנו", ט"ז באדר תשע"ב (26.2.2013).
כונס בספרה קריאת הדורות, כרך ה (תשע"ה 2015), עמ' 207-220.

484. **כולנו אחרים. מאזנים, כרך פז, גל' 3, תמוז תשע"ג (יוני 2013), עמ' 2-4.**
 חוברת ראשונה בעריכתו של משה גרנות.
 הרצאה בכנס בין-לאומי בנושא "דמות האחר בספרות – בין מיתוס למציאות. משוררים, סופרים וחוקרים משוחחים על האחר בספרות וביצירותיהם מנקודות מבט מגוונות", אוניברסיטת חיפה, ז' באדר תש"ע (21.2.2010), בחסות אונסקו, משרד החוץ הישראלי ועוד. חזר ופורסם באתר 'אימגו' החל מיום 1.9.2013; חזר ופורסם באתר 'יקוסתרבות, הזירה המקוונת לתרבות עברית' של אלי אשד, החל מיום 16.9.2013.
 כונס בספרה *קריאת הדורות, כרך ה (תשע"ה 2015), עמ' 67-71.*
485. **אני קוראת כעת את ספרך החדש. חדשות בן עזר, גל' 854, א' באב תשע"ג (8.7.2013), עמ' 28.**
 על ספרו של אהוד בן עזר 'מסעותי עם נשים', תשע"ג/2013.
486. **יצחק שָׁמִי במעגל הספרות העברית. הארץ. תרבות וספרות, כ"ו באב תשע"ג (2.8.2013), עמ' 4, במדור: תגובות.**
 תגובה על דברים לא מדויקים שנכתבו ב-26.7.2013 על יצחק שָׁמִי.
487. **סופרים במלכוד חידושי הלשון העברית בראשית המאה ה-20. בתוך 'מחקרים בלשון, ספרות ותרבות עברית. דברי הכינוס המדעי העברי העשרים באידופה', פולין, אלול תשע"א/ספטמבר 2011, עמ' 27-47. העורך: גדעון קוץ. פורסם בפועל: אוקטובר 2013.**
 הרצאה בכינוס העשרים של סדרת 'ראה', "ברית עברית עולמית" בבית הספר הגבוה לפילולוגיה עברית בטורון, בשיתוף עם אוניברסיטת אדם מיצקביץ', פוזנן, פולין, אלול תשע"א (ספטמבר 2011).
 כונס בספרה *קריאת הדורות, כרך ה (תשע"ה 2015), עמ' 238-255.*
488. **מדוע אי אפשר בלי ברנר. חיים גורי וברנר. מאזנים, כרך פז, גל' 5, חשוון תשע"ד (אוקטובר 2013), עמ' 17-21.**
 כולל תמונה של חיים גורי עם זהר ויאיר גוברין בפריס.
 כונס בספרה *קריאת הדורות, כרך ה (תשע"ה 2015), עמ' 293-301.*
489. **חדשות וקורות הימים: מחקרים בתולדות העיתונות והתקשורת העברית והיהודית, על ספרו של גדעון קוץ, הוצאת אוניברסיטת תל אביב, תשע"ג/2013. מסגרות מדיה. כתב עת ישראלי לתקשורת, בעריכת גבי וימן, גל' 11, סתיו 2013, עמ' 137-144.**
 הכותרת במקור: "פרקים בהיסטוריה של העיתונות העברית ומסקנות אקטואליות".
 כונס בספרה *קריאת הדורות, כרך ו (תשע"ה 2015), עמ' 221-238.*
490. **ריאיון עם אהרן מגר, עורך משא: כמה לספרות, אמנות וביקורת. מראיינים: נורית גוברין וגדעון קוץ, קשר, מס' 45, סתיו 2013, עמ' 117-123.**

491. ראשיתם, פריחתם ומאבקם של המדורים לספרות בעיתונות היומית על הישרדותם, קשר, מס' 45, סתיו 2013, עמ' 24-31.
דברים ביום עיון לציון 150 שנים להוצאת 'הלבנון' בירושלים, מטעם יד יצחק בן צבי, האוניברסיטה הפתוחה, המכון לחקר העיתונות באוניברסיטת ת"א, כ"א בסיוון תשע"ג (30.5.2013).
כונס בספרה קריאת הדורות, כרך ו (תשע"ה 2015), עמ' 188-198.
492. טביעת אצבעותיו. דברים בטקס הסרת הלוט מלוח ההנצחה לישראל כהן. חדשות בן עזר, גל' 901, ט"ז בכסלו תשע"ד (19.12.2013), עמ' 5-8.
493. בין מרכז לשוליים. דברים בפאנל של מושב הפתיחה של הכנס הבינלאומי החמישי לחקר תנועת ההשכלה היהודית, ירושלים, י"ט בטבת תשע"ד (22.12.2013).
כונס בספרה קריאת הדורות, כרך ו (תשע"ה 2015), עמ' 9-13.

2014

494. גם הפעם שילמת את 'המס' הקבוע של ספריך. חדשות בן עזר, גל' 907, ח' בשבט תשע"ד (9.1.2014), עמ' 40-41. תגובה על ספרו של אהוד בן עזר: 'והארץ תרעד'.
495. עדינה בר-אל מסכימה עם נורית גוברין. חדשות בן עזר, גל' 908, י"ב בשבט תשע"ד (13.1.2014), עמ' 38. תגובה על דבריה בגל' 907.
496. "אחרית דבר" למהדורת החדשה של ספרו של מרדכי טביב 'כערער בערבה', הוצ' הקיבוץ המאוחד, אדר א' תשע"ד/פברואר 2014, עמ' 314-328. עם הערות של אבנר הולצמן.
כונס בספרה קריאת הדורות, כרך ה (תשע"ה 2015), עמ' 435-447. תחת הכותרת: "שתול באדמה".
על אחרית הדבר: רות אלמוג ("זכר גסות של איכר שהלָקָה תימנית אחת ומכך הפילה עִבְרָה"), הארץ. תרבות וספרות, כ"ח באדר א' תשע"ד (28.2.2014), עמ' 2.
497. בכף הקלע – מתח ההקשבה לעצמו ביצירתו של חיים באר. חנה סוקר-שווגר וחיים וייס (עורכים), מלאכת החיים. עיונים ביצירתו של חיים באר, הוצאת הקשרים ועם עובד, תשע"ד/2014, עמ' 37-53.
"סיפורי חיים. יצירתו הספרותית והעיתונאית של חיים באר", הרצאה באוניברסיטת באר שבע, הקשרים – המכון לחקר הספרות והתרבות היהודית והישראלית, ב' בניסן תשע"ד (17.3.2010).
כונס בספרה קריאת הדורות, כרך ה (תשע"ה 2015), עמ' 494-506.
498. מכתב בדבר יצחק שנהר. חדשות בן עזר, גל' 939, א' באייר תשע"ד (1.5.2014), עמ' 35. הערה לגיליון הקודם על סיפור של יצחק שנהר ו'מעגלות' של דוד מלץ.

499. ערכים: יצחק אורן (51-52); חיה אסתר (106); יוסף אריכא (118-119); דבורה בארון (130-131); צבי וויסלבסקי (376-377); ישראל זמורה (412-413); מרדכי טביב (449-450); גבריאל טלפיר (457-458); א. ב. יפה (490-491); אהרן מגד (571-573); ב. י. מיכלי (599-600); גיטל מישקובסקי (609); ג. שופמן (908-909). לקסיקון הקשרים לסופרים ישראלים, בעריכת זיסי סתוי ויגאל שוורץ, הוצאת הקשרים, אוניברסיטת באר שבע, סיוון תשע"ד (יוני 2014).

500. מלחמת העולם הראשונה בראי הספרות העברית בשנים האחרונות. זמנים. רבעון להיסטוריה, גל' 126, בעריכת עמי איילון, אביב 2014 [יוני 2014], עמ' 96-106.

החוברת מוקדשת למלאת 100 שנה לפרוץ מלחמת העולם הראשונה. כונס בספרה קריאת הדורות, כרך ו (תשע"ה 2015), עמ' 32-52. על המאמר: דורית שילה ("המלחמה הגדולה של הא"י הקטן"), הארץ. ספרים, כ"ד באלול תשע"ד (19.9.2014), עמ' 12.

501. ראובן פאהן והקראים. פורסם בתרגום אנגלי ב: "Reuven Fahn and the Karaites". *Karaite Archives*, Vol 2 (2014), pp. 5-34, Poznan, Department of Asian Studies, Adam Mickiewicz University, Editor-in-Chief: Piotr Muchowski.

נוסח עברי כונס בספרה קריאת הדורות, כרך ז (תשע"ט 2019), עמ' 163-180. ראו מס' 1, 22, 53.

על המאמר: Mikhail Kizilov, "Reuven Fahn and Isaac Troki: Note on Two Articles: Published in 'Karaite Archives' 2 (2014)", *Karaite Archives*, Vol 4 (2015).

502. על עורך ומעורר: ישראל כהן והצעירים. בסדרה: דיוקן. פסיפס. כתב-עת לשירה, גל' 94, חורף תשע"ד (2014), עמ' 26-30. פורסם בפועל: שבט תשע"ה/ינואר 2015.

503. אבות ובנים – בין אימה לחסד. מורשת ישראל. כתב-עת ליהדות, לציונות ולארץ ישראל, בעריכת אורציון ברתנא, הוצאת אוניברסיטת אריאל בשומרון, מס' 11, מרחשוון תשע"ה (נובמבר 2014), עמ' 155-168.

לראשונה כהוצאה ביום העיון השנתי הרביעי של מכון "שילוב", ירושלים, מרכז מורשת מנחם בגין, ט"ו באדר א' תשס"ח (21.2.2008). גם על ספרו של יצחק בר-יוסף (בנו של הסופר יהושע בר-יוסף) 'מזכרת אהבה'. כונס בספרה קריאת הדורות, כרך ה (תשע"ה 2015), עמ' 421-434.

504. 'פרי הארץ' – משאלה בלתי אפשרית. הרצאה במסגרת בימת החוקר של בית הספר למדעי היהדות באוניברסיטת תל אביב, י' בכסלו תשע"ה (2.12.2014). הרצאה נוספת בכותרת "החלפת המערכת או פרי הארץ" במכון תמורה בירושלים, י' בטבת תשע"ח (28.12.2017).

כונס בספרה קריאת הדורות, כרך ז (תשע"ט 2019), עמ' 40-56.

2015

505. מי נתן את הסטירה ליוסף חיים ברנר. הארץ. תרבות וספרות, כ"ה בטבת תשע"ה (16.1.2015), עמ' 4. על יעקב האפט. נוסח ראשון. ראו נספח לספרה "עטרת קוצים", מס' 41.
506. תשורה בכתב פנינים. הארץ. ספרים, י"ד בניסן תשע"ה (3.4.2015), עמ' 15, במדור: "חתם סופר". על ההקדשה של יעקב פייכמן לנורית כהן בת ה-8.
507. הכאב הציוני – חובת הצעקה של הספרות העברית לדורותיה. הרצאה במכללה לפיקוד טקטי (המלט"ק), כ"ב בסיון תשע"ה (9.6.2015). בתכנית השתתפו גם יוכי ברנדס, רם אורן וניר ברעם. כונס בספרה קריאת הדורות, כרך ז (תשע"ט 2019), עמ' 30-39.
508. חפירות הנפש: ארכיאולוגיה וארכיאולוגים בספרות העברית. האומה, גל' 198, קיץ תשע"ה/ה' 2015 [יוני 2015], עמ' 89-100. יום העיון השנתי של המכון לארכיאולוגיה באוניברסיטת תל אביב, בנושא "אמנות בארכיאולוגיה וארכיאולוגיה באמנות", ב' בשבט תשע"ה (22.1.2015). נוסח מקוצר של כתב היד המקורי. חזר ופורסם במלואו באתר 'קומטרבות, הזירה המקוונת לתרבות עברית' של אלי אשד, 15.6.2017, 21 עמודים, כולל צילומי שערי הספרים. כונס בספרה קריאת הדורות, כרך ז (תשע"ט 2019), עמ' 330-356.
509. השיר חכם מהמשוררת – על ספר שיריה של ענת זגורסקי שפרינגמן 'כלה קרננית'. שבילים, בעריכת רחל אברהם-איתן, גל' 14, קיץ תשע"ה 2015 [יולי 2015], עמ' 65-68. הרצאה בבית הסופר בתל אביב, י"א בניסן תשע"ה (31.3.2014). כונס בספרה קריאת הדורות, כרך ז (תשע"ט 2019), עמ' 144-148.
510. ילדות תל אביבית עם 'דבר לילדים'. 'דבר לילדים' – לגדל קורא חושב, בעריכת מוניקה לביא, הוצאת מוזיאון נחום גוטמן, [חשוון] תשע"ו/אוקטובר 2015, עמ' 129-130.
511. לכבוד יאיר בן-חיים [עורך כתב העת 'המסדרון']. המסדרון, גל' 2. ספטמבר-אוקטובר 2015, עמ' 39, במדור: "מכתבים למערכת". על החוברת הראשונה של 'המסדרון'.
512. כתיבה העת העבריים אז והיום: הקושי בהתמדה, המעבר לאינטרנט. האומה, חוב' 200, חורף תשע"ו, 2015 [חנוכה, כסלו תשע"ו/דצמבר 2015] בעריכת יוסי אחימאיר, עמ' 93-105. חזר ופורסם עם צילומי כתבי עת וספרים באתר 'קומטרבות, הזירה המקוונת לתרבות עברית' של אלי אשד, י"ח באלול תשע"ז (9.9.2017). כונס בספרה קריאת הדורות, כרך ז (תשע"ט 2019), עמ' 524-537.

513. **כחומר ביד היוצר. מגמות בספרות העברית המודרנית ביחסה לתנ"ך.** שיח ישורון, גל' 3. ירושלים – סנקט-פטרבורג תשנ"ו-2015, עמ' ה-ל, טבת תשע"ו/דצמבר 2015.

לרבות תמצית באנגלית וברוסית. כתב העת יוצא בשיתוף המרכז להוראת תרבות ישראל באוניברסיטאות בעולם, האוניברסיטה העברית בירושלים והמחלקה לתרבות ישראל באוניברסיטה הממלכתית בסנקט-פטרבורג.

הרצאה בכנס בין-לאומי בנושא: "העברית והיידיש בימינו: היבטים לימודיים ותרבותיים", מטעם החוג לתרבות ישראל, האוניברסיטה הממלכתית של סנקט-פטרבורג, כ"ו בתשרי תשע"ה (20.10.2014).

כונס בספרה קריאת הדורות, כרך ז (תשע"ט 2019), עמ' 71-92. על המאמר: ורה אגרנובסקי ("כתב עת דו-לשוני על העברית וספרותה"), הד האולפן החדש, גל' 105, סתיו תשע"ז (2016), עמ' 179-183.

514. **ללא כותרת.** עתון 77, גל' 386, טבת-שבט תשע"ו (דצמבר 2015), עמ' 47, במדור: "תגובות".

הערה על גיליון 385 של עתון 77 שהוקדש לצבא, ועל 'קשת סופרים' שקדם לו.

2016

515. **לשפל כזה לא הגיע עד עכשיו שום עיתון.** חליפת מכתבים בין ישראל כהן לדוד בן-גוריון ולש"י עגנון. נורית גוברין וחגית הלפרין, הארץ. תרבות וספרות, כ"ד באדר א' תשע"ו (4.3.2016), עמ' 4.

במלאות 30 שנה לפטירתו של ישראל כהן.

בצירוף תמונותיו עם דוד בן-גוריון וש"י עגנון ועם צביה כהן.

516. **'אי-כישרון לארץ ישראל': אורי ניסן גנסין בארץ ישראל תרס"ח (אוקטובר 1907 – יוני 1908).** בתוך: 'הנאמן. מנחת הוקרה וידידות לעוזי שביט', בעריכת זיוה שמיר ומנחם פרי, הוצאת הקיבוץ המאוחד, אדר ב' תשע"ו/מרץ 2016, עמ' 357-381.

בשל האיחור בהופעת ספר זה פורסם המחקר עוד קודם לכן בקריאת הדורות, כרך ה (תשע"ה 2015), עמ' 302-323.

517. **האיש הבודד והבורח, לכדו. הארץ. תרבות וספרות, כ"ב באדר ב' תשע"ו (1.4.2016), עמ' 1, 4.** שבעה לאהרן מגד.

עוד כתבו על אהרן מגד בגיליון זה: בנימין נתניהו; רות אלמוג; בני ציפר. כמו כן פורסמה התחלה של סיפור מעיזבונו.

518. **בול נחמה. עם הופעת בול לזכרה של נחמה פוחצ'בסקי בסדרה של דואר ישראל: נשים פורצות דרך. המסדרון. כתב-עת לשירה ופרוזה, תרבות ואמנות, בעריכת יאיר בן-חיים, גל' 3, [ניסן תשע"ו] אפריל 2016, עמ' 8-9.**

חזר ופורסם באתר 'סלונט' בעריכת לילי פרי, י"ח בסיון תש"ף (10.6.2020).

כונס בספרה קריאת הדורות, כרך ז (תשע"ט 2019), עמ' 195-198.

519. **אצ"ג בידיש ובעברית. הארץ. תרבות וספרות, י"ב באייר תשע"ו (20.5.2016), עמ' 3, במדור: "תגובות".**
תגובה על דבריו של אילן ברקוביץ על אצ"ג ברשימת הביקורת שלו על ספר שיריה של מוריה רחמני ('תרבות וספרות', 13.5.2016).
520. **בין זרועות ארץ-ההולדת לצפורניה: הונגריה בספרות העברית. דאה. כתב עת לחקר העברית באירופה, גל' 17 (2015): כנס בודפשט, עמ' 12-23. החוברת פורסמה בפועל באייר תשע"ו/מאי 2016.**
תקציר ההרצאה בכנס בודפשט. המאמר במלואו פורסם בספרה קריאת הדורות, כרך ו (תשע"ה 2015), עמ' 53-110.
521. **שירי התנ"ך של משה שפיר. עם הופעת 'פשר – שירי מקרא והגות', הוצאת הר נבו, 2015. שבילים מודיעין, בעריכת ד"ר רחל אברהם איתן, גל' 17, אביב תשע"ו/יוני 2016, עמ' 108-112.**
הרצאה בבית הסופר, בתל אביב, כ"ח אדר א (8.3.2016).
כונס בספרה קריאת הדורות, כרך ז (תשע"ט 2019), עמ' 135-138.
522. **סופרים, יצירות ודמויות מן המזרח בראי הספרות העברית בארה"ב. מן העיירה במזרח אירופה לארה"ב. הדור. השנתון העברי של אמריקה, כרך ז, בעריכת לב חקק, [סיוון] תשע"ו/יוני 2016, עמ' 87-98.**
הרצאה בכנס בינלאומי בנושא: הקהילות הספרדיות, הצפון אפריקאיות והמזרח תיכוניות בצפון אמריקה, מטעם אוניברסיטת בר-אילן, מרכז דהאן באוניברסיטת קונקורדיה, מונטריאל, קנדה, י' באלול תשע"ה (25.8.2015).
כונס בספרה קריאת הדורות, כרך ז (תשע"ט 2019), עמ' 488-504.
523. **רוסיה היא ישראל, פטרבורג היא תל אביב. על ספרו של יניב איצקוביץ 'תיקון אחר חצות', הוצאת כתר, 2015. האומה. כמה למחשבה לאומית, לתיעוד ולספרות, בעריכת יוסי אחימאיר, גל' 202, שנה נ"ג, קיץ [סיוון] תשע"ו/יוני 2016, עמ' 101-106.**
נכלל בשינויים בפרק "פטרבורג בתרבות ובספרות העברית" בספרה קריאת הדורות, כרך ז (תשע"ט 2019), עמ' 419-424.
524. **נתן אלתרמן ועקיבא גוברין. על הקדשתו של נתן אלתרמן לעקיבא גוברין ב'ספר התיבה המזמרת'. הארץ. ספרים, כ"ט באב תשע"ו (2.9.2016), עמ' 13, במדור: "חתם סופר".**
525. **שירה מלווה היסטוריה. על ספרי השירה של הרצל ובלפור חקק: 'שחרית לנצח' ו'רשות לתיקון עולם'. המסדרון. כתב-עת לשירה ופרוזה, תרבות ואמנות, גל' 4, אוקטובר 2016 [תשרי תשע"ז], עמ' 10-13.**
חזר ופורסם באתר 'News1 מחלקה ראשונה' ביום 3.11.2016.
כונס בספרה קריאת הדורות, כרך ז (תשע"ט 2019), עמ' 139-143.

על המאמר: אלי אשד, ביקורת על מאמרה (עמ' 4) ותגובתו של בלפור חקק על ביקורת זו (עמ' 18), אתר יקום תרבות של אלי אשד, 11.11.2016, כולל קישור לסרט ביו-טיוב של דברי נורית גוברין באירוע לכבוד חוברות 3-4 של 'המסדרון', שהתקיים ב-27.10.2016.

526. "עולם הרפואה והשתקפותו בספרות העברית" הרצאת פתיחה בקורס "ספרות ורפואה" ביום י"ב בחשוון תשע"א (21.10.2010). נכלל ב'הרהורים על ספרות ורפואה. דילמות ביחסי רופא-חולה' מאת לימור שריר ובעריכתה, כרך ד, הוצאת כרמל והפקולטה לרפואה של אוניברסיטת תל אביב, תשע"ז/אוקטובר 2016, עמ' 9-28.

בכרך ד גם הרפסה חוזרת של מאמרה של נורית גוברין על ספרה של לימור שריר 'פירות בר אדומים' (עמ' 29-32). בכרך ג נכללו שני דברי ביקורת קצרים על שני ספרים של לימור שריר: 'אלהים ואלווידה' (עמ' 166) ו'פירות בר אדומים' (עמ' 167). כונס בספרה קריאת הדורות, כרך ז (תשע"ט 2019), עמ' 231-248.

527. עלילות העלייה. הערה למאמרה של השרה מירי רגב ב'האומה', חוב' 203, לדבריה הקשורים בדוד בן-גוריון. האומה, חוב' 204, חורף תשע"ז (דצמבר 2016), עמ' 217.

528. פטרבורג בתרבות ובספרות העברית. שיח ישודון, גל' 5, ירושלים תשע"ו – סנקט פטרבורג 2016, עמ' ה-נט. תמצית באנגלית עמ' ס – סב. תמצית ברוסית עמ' סב-סד. עורך בפועל: יבגני מריאנצ'יק. ההוצאה בשיתוף האוניברסיטה הממלכתית בסנקט-פטרבורג והאוניברסיטה העברית בירושלים, בחסות ברית עברית עולמית.

הרצאה בכינוס הבין-לאומי השני בפטרבורג בנושא "העברית והיידיש בימינו: היבטים לימודיים ותרבותיים", האוניברסיטה הממלכתית בסנקט-פטרבורג, המחלקה לתרבות ישראל בשיתוף עם האוניברסיטה העברית בירושלים, המרכז להוראת תרבות ישראל באוניברסיטאות בעולם, כ"א בסיוון תשע"ו (27.6.2016). כונס בספרה קריאת הדורות, כרך ז (תשע"ט 2019), עמ' 383-434.

2017

529. איש התיקון. דברים לזכרו של עקיבא צימרמן (1936 – 2016). קשר, מס' 49, חורף 2017 [ניסן תשע"ז/אפריל 2017], עמ' 159-161. אזכרה לעקיבא צימרמן במרכז ברודט לתרבות עברית בתל אביב, ה' בתמוז תשע"ו (11.7.2016).

כונס בספרה קריאת הדורות, כרך ז (תשע"ט 2019), עמ' 538-544.

530. כתבי-עת לדורותיהם. המסדרון. כתב-עת לשירה ופרוזה, תרבות ואמנות, גל' 5, [אייר תשע"ז] מאי 2017, עמ' 10-12. עם תמונת המחברת.

531. שירת ארז ביטון בהקשר היסטורי. המשכיל בעת הזאת. ספר היוכל למשה פלאי, הוצאת הקיבוץ המאוחד, תשע"ז/2017 עמ' 66-91.
- הרצאה בערב הוקרה למשורר ארז ביטון, חתן פרס ישראל, מרכז דהאן באוניברסיטת בר-אילן, י"ז בשבט תשע"ו (27.1.2016).
- כונס בספרה קריאת הדורות, כרך ז (תשע"ט 2019), עמ' 105-126.
- על המאמר: Ruth Adler. The Maskil in our Time: Studies in Honor of Moshe Pelli; Edited by Zev Garber, Lev Hakak and Shmuel (Stephen) Katz; Hakibutz Hameuchad House. Israel, Hebrew Higher Education, vol. 20, 2018; גרעון קוץ ("והמשכיל בעת הזאת לא יידום"), קשר, חוב' 52, אייר תשע"ט (מאי 2019), עמ' 143 (הזכרת מאמרה של נורית גוברין על שירתו של ארז ביטון).
532. 'מידת-הטעם ומידת-האמת' (דב סדן). פ. לחובר – איש שהוא מפעל ספרותי. הדור. השנתון העברי של אמריקה, כרך ח, [תמוז] תשע"ז/יוני 2017, עמ' 98-109.
- נוסח שונה ומקוצר ("איש נוח אך לא רך"), מדברי נורית גוברין בטקס הסרת הלוט משלט הזיכרון לזכרו של פ. לחובר, פורסם בהארץ. תרבות וספרות, 23.9.2016.
- כונס בספרה קריאת הדורות, כרך ז (תשע"ט 2019), עמ' 181-194.
533. 'אז אראה את פניך, עיר ירושלים' – ירושלים בשירת ישראל אפרת. פסיפס. כתב-עת לשידה, בעריכת איתמר יעוץ-קסט, גל' 102, אביב-קיץ תשע"ז (אוגוסט 2017), עמ' 12-16.
- כונס בספרה קריאת הדורות, כרך ז (תשע"ט 2019), עמ' 95-102.
534. "נשכחתי בלי להותיר סימן". על שלמה טנאי. הארץ. תרבות וספרות, כ"ג בתשרי תשע"ח (13.10.2017), עמ' 4.
- דבריה בטקס הסרת הלוט מעל השלט לזכרו ברחוב דפנה 20 בתל אביב, ח' בתשרי תשע"ח (28.9.2017).
- כונס בספרה קריאת הדורות, כרך ז (תשע"ט 2019), עמ' 127-134.

2018

535. "פרסים ספרותיים בעבר ובהווה". ריאיון בכתב עם אלי אשד לרגל חלוקת פרס תדהר לספרות בלש, מסתורין ומתח עברית. אתר 'יקוםתרבות, הזירה המקוונת לתרבות עברית' של אלי אשד, ה' באדר תשע"ח (20.2.2018), עמ' 1-9. תגובה: דוד אדלר.
536. "פרסטיטוציה. פרס ישראל הוא מעמד מתסכל מטבעו". הארץ. תרבות וספרות, ח' באדר תשע"ח (23.2.2018), עמ' 2.
- פרסים ספרותיים, ריאיון לרדיו 'כאן תרבות' רשת ב' עם גואל פינטו, עם הענקת פרס ישראל לספרות לדויד גרוסמן (ולסמי מיכאל), א' באדר תשע"ח (16.2.2018).
- כונס בספרה קריאת הדורות, כרך ז (תשע"ט 2019), עמ' 57-63.

537. **בספרות העברית – מה שיהיה הוא שהיה**. האומה, בעריכת יוסי אחימאיר, גל' 209, שנה נ"ה, אביב תשע"ח (פברואר 2018), עמ' 65–70. מאמר שהיה מיועד למאזנים בעריכת אביבה דורון אך לא פורסם. כונס בספרה *קריאת הדורות*, כרך ז (תשע"ט 2019), עמ' 15–19.
538. **הר כגיגית. הספר והחיים – מתן תורה בספרות הדורות האחרונים**. עתון 77, גל' 399, אדר-ניסן תשע"ח (פברואר-מרץ 2018), עמ' 38–41. על: מי"ב; שלום עליכם; דוד פרישמן ושמשון מלצר. הרצאה במסגרת המרתון "תיקון ליל שבועות", מרכז צימבליסטה באוניברסיטת תל אביב, ג' בסיוון תשע"ז (28.5.2017). כונס בספרה *קריאת הדורות*, כרך ז (תשע"ט 2019), עמ' 20–29.
539. **"חרפה היא לכל אשר יצלח לצבא, כי יישב עתה בביתו"** על 'שי של ספרות' במלאות לו 100 שנה. הארץ. *תרבות וספרות*, י"ד בניסן תשע"ח (30.3.2018), ערב פסח תשע"ח, עמ' 3. השם במקור: "שי של ספרות – ביטוי של עצמאות". הושמטו: 1. סעיף ג': המשתתפים; 2. מכתבו של ז"ס. 3. שורות הסיום; 4. כותרות הסעיפים. תגובה: ברוך בינה. "13 מנויים בלבד". הארץ. *תרבות וספרות*, ה' באייר תשע"ח (20.4.2018), עמ' 4. הכותב הוא נינו של ש. בן ציון ונכדו של ברוך בינה. כונס בספרה *קריאת הדורות*, כרך ז (תשע"ט 2019), עמ' 517–523.
540. **מילים הן מסווה – על ספרו של יאיר בן-חיים 'דורשירה'**. המסדרון. *כתב עת לשירה ופרוזה, תרבות ואמנות*, גל' 7, סיוון תשע"ח (מאי 2018), עמ' 34–36.
- "השקותים: עם יאיר בן חיים", בית איילה, שדרות בן-גוריון 13, ת"א, ג' בניסן תשע"ח (19.3.2018), על שני ספרי שיריו, "דורשירה" ו"להשתגע באמצע היום". כונס בספרה *קריאת הדורות*, כרך ז (תשע"ט 2019), עמ' 149–154.
541. **יש בינה יש ברנר**. המסדרון. *כתב עת לשירה ופרוזה, תרבות ואמנות*, גל' 7, סיוון תשע"ח (מאי 2018), עמ' 34–36. תגובה לבינה ברזל על ספר שיריה: 'על דעת המקום והזמן'.
542. **שנה ראשונה באת"א**. גג. *כתב עת לספרות*, גל' 45 (קיץ 2018), במדור: "צעדי הראשונים באוניברסיטה", עמ' 84–98. כולל תמונות מאלבומי המחברת.
543. **אינני רוצה להיות חשודה כאוכלת לחם חסד**. דברי רקע לשלושה מכתבים של צפורה אהרונוביץ למנחם פוזננסקי. הארץ. *תרבות וספרות*, א' בכסלו תשע"ט (8.11.2018), עמ' 1. עם עיבוד תמונה של דבורה בארון בידי ערן וולקובסקי. הודעה גם בעמוד הראשון של הארץ.

544. 'אי אפשר לא לאהוב את תל אביב' – אפשר! שאול טשרניחובסקי ותל אביב. מאזנים, כרך צב, גל' 5, חשוון תשע"ט (אוקטובר 2018), עמ' 130-140. חוברת טשרניחובסקי בעריכת עידו בסוק. כונס בספרה קריאת הדורות, כרך ז (תשע"ט 2019), עמ' 373-382.

2019

545. בשבח המתינות. על ספרה של יוכי ברנדס: 'אדל', הוצאת כנרת זמורה ביתן 2018. עתון 77, גל' 404, טבת-שבט תשע"ט (דצמבר 2018-ינואר 2019), עמ' 21-23.

מבוסס על הרצאה ב"צומת ספרים", דיזנגוף סנטר, תל אביב, ז' בכסלו תשע"ט (15.11.2018).

546. ספרים מלווים. גג, גל' 46, אדר א' תשע"ט (פברואר 2019), עמ' 36-45, במדור: "ספרים שליוו את חיי".

כולל תמונות מאלבומי המחברת. בין המשתתפים גם חגית הלפרין, עמ' 63-67.

547. זה מבריא וזה נקבר. על בית החולים כעולם בתוך עולם בספרות העברית: י"ח ברנר: 'מכאן ומכאן' וג. שופמן: 'באגף הכירורגי'. האומה. כמה למחשבה לאומית, לתיעוד ולספרות בעריכת יוסי אחימאיר, גל' מס' 213, שנה נ"ו, אביב תשע"ט – פברואר 2019, עמ' 106-117.

הרצאת פתיחה בקורס "ספרות ורפואה", בית הספר לרפואה באוניברסיטת תל אביב, ו' בחשוון תשע"ח (26.10.2017).

נוסח מקוצר מתוך הפרק "בית החולים – עולם בתוך עולם" שבספרה קריאת הדורות, כרך ז (תשע"ט 2019), עמ' 303-329.

548. הוא יהיה בגדאדי בביתו ובן המערב בצאתו. על ספרו של אלי עמיר: 'נער האופניים'. הארץ. תרבות וספרות, כ"ד באדר א' תשע"ט (1.3.2019), עמ' 1, 4. כולל איור של אלי עמיר שצייר ערן וולקובסקי. הכותרת במקור: בין העולמות.

549. יוסי שריד: 'לפיכך נתכנסנו'. שבילים, גל' 21, חורף תשע"ט/2019, עמ' 122-129. החוברת נערכה בידי עורכים-אורחים: חוה פנחס-כהן, גבי יאיר.

דברים באירוע לזכרו של יוסי שריד, ספריית מדעי החברה, אוניברסיטת תל אביב, כ"ז בסיוון תשע"ח (10.6.2018).

כונס בספרה קריאת הדורות, כרך ז (תשע"ט 2019), עמ' 221-228.

550. עידן התמימות. על 3 ספרי זיכרון לנופלים במלחמת העצמאות: 'נעם' (גרוסמן); 'ביקוד' רפי מלץ; 'נפש ותהום' – איתמר גולני. אתר 'יקום תרבות, הזירה המקוונת לתרבות עברית' של אלי אשד, ז' באייר תשע"ט (12.5.2019); חדשות בן עזר, גל' 1442, ח' באייר תשע"ט (13.5.2019), עמ' 15-18.

הושמע (בחלקו) כריאיון ברדיו ב'כאן תרבות' עם גואל פינטו ביום הזיכרון, ג' באייר תשע"ט (8.5.2019).

551. **עמליה כהנא-כרמון: הכוונת הגדולה של הספרות הפמיניסטית. גג,** בעריכת חיים נגיד, גל' 47, אייר תשע"ט (מאי 2019), עמ' 52-57.
 דברים מתוך שיחת רדיו ל'כאן. תרבות' במלאות 70 שנה למדינה, סדרה בעריכת שירי לב-ארי וענת שרון-בלייס, ט"ו בשבט תשע"ח (31.1.2018).
552. **מה כבר יכולה לעשות סנונית אחת.** על ספר שיריה של אביבית לוי: 'סנונית בחורף'. הארץ. תרבות וספרות, כ"ו באייר תשע"ט (31.5.2019), עמ' 3.
 עם קיצורים. חזר ופורסם במלואו תחת הכותרת: "בְּשׁוֹרָה בְּמִקּוֹר" בחדשות בן עזר, גל' 1450, ז' בסיון תשע"ט (10.6.2019), עמ' 11-13.
 "בשורה במקור". על ספר שיריה של אביבית לוי 'סנונית בחורף', בית הסופר, בתל אביב, כ"א בסיון תשע"ט (24.6.2019). בין המשתתפים: צביקה ניר, רוני סומק, רחל אברהם איתן, יערה בן-דוד.
 תגובה על הרשימה: כרמית פנטון, ירושלים: "זוג מנצח", הארץ, ו' בתמוז תשע"ט (10.7.2019), עמ' 13, במדור "מכתבים למערכת הארץ".
553. **שלומית פלאום: מלכה בצאתה וקבצנית בביתה.** אחרית דבר להוצאה המחודשת של 'בת ישראל נודדת', בעריכת אילן בר-דוד ונוגה שבת. מהדורה חדשה בליווי נספחים, הוצאת רעב, [סיון] תשע"ט/יוני 2019, עמ' 415-453.
 ראו מס' 17.
554. **מָסֵר עֲצֵמִי – ממעמקים.** על ספר שיריו של גד קינר קיסניגר: 'סלפי'. פסיפס. כתב-עת לשירה, גל' 105, חורף תשע"ט/יוני 2019, עמ' 16-19.
 "מסר לעצמי – ממעמקים". דברים בהשקת ספרו של גד קינר 'סלפי' בבית היוצר בנמל תל אביב, ד' בתשרי תשע"ט (16.9.2018).
555. **גולה בארצו.** על בנימין תמוז. הארץ. תרבות וספרות, ב' בתמוז תשע"ט (5.7.2019), עמ' 2. הגיליון הוקדש לבנימין תמוז במלאות 100 שנה להולדתו.
 חזר ופורסם בנוסח מלא ומעודכן באתר 'יקוםתרבות, הזירה המקוונת לתרבות עברית' של אלי אשד, כ"ז באב תשע"ט (28.8.2019).
 "הלם הפגישה והשפעתה: בנימין תמוז". צוותא, במלאות 100 שנה להולדתו של בנימין תמוז, ב' בתמוז תשע"ט (5.7.2019). השתתפו: רות אלמוג, דני קרמן, עוזי אורנג, יונתן תמוז. הנחתה: שירי ארצי. עריכה: נילי שחור.
556. **הסופרת עמליה כהנא-כרמון – בכותל-המזרח ולא בעזרת-הנשים. האומה,** גל' 215, אב תשע"ט (אוגוסט 2019), עמ' 92-99.
 נוסח מקוצר במקצת.
 "פסיבית אקטיבית" – עמליה כהנא כרמון". פסטיבל 'גג' לספרות בסינמטק תל אביב, ו' בתמוז תשע"ט (12.7.2019). בין המשתתפים: אברהם בלבן, שמעון לוי, דנה חפץ. מנחה: גד קינר.
557. **עם ששון סומך במצרים, אוקטובר 1983.** עתון 77, גל' 408, אב-אלול תשע"ט (אוגוסט-ספטמבר 2019), עמ' 14.
 בצירוף תמונה משותפת ממצרים. חלקה הראשון של החוברת מוקדש לזכרו של ששון סומך.

558. 'היה יהודי באהלך ויהודי בצאתך!' – 'על המשמר': כתב עת לוחם. קשר מס' 53, סתיו 2019 [חשוון תש"ף/נובמבר 2019], עמ' 4-23. על השבועון "על המשמר", ירושלים תרפ"ג (1922-1923).

559. "עולמות נפרדים ומשתלבים – יצירתו של אמנון שמוש". שבילים: כתב עת לספרות ולאמנות רבת-חומית, בעריכת רחל אברהם-איתן, מודיעין, גיליון 23, חורף תש"ף/2020, עמ' 85-97. הופיע בפועל: כסלו תש"ף/דצמבר 2019. נושא הגיליון: "מאויב לאוהב".

2020

560. "הידעת? פי יש מראָה לְקוֹל" – אחרית דבר לספר שיריו של עצמון ד' יניב: 'סְרִיקַת מְעַרְכוֹת', הוצאת צבעונים, [ניסן] תש"ף/[אפריל] 2020, עמ' 123-125. לרבות תמצית "על העטיפה".

חזר ופורסם באתר 'סלונט' בעריכת לילי פרי, י' באייר תש"ף (4.5.2020), עם תמונות המחברת ואחותה, פרופ' חגית הלפרין, ופרטים עליהן. דורג כפרסום הנקרא ביותר ב-25.5.2020.

561. מרכז ושוליים בספרות העברית. האומה, שנה נ"ז, אייר תש"ף/מאי 2020, חוברת 218, עמ' 99-102.

לראשונה עם הופעת הכרך השביעי של 'קריאת הדורות' במרכז למורשת היהדות ע"ש צימבליסטה באוניברסיטת תל אביב, כ"ד בטבת תש"ף (21.2.2020).

562. "בין המצוי לרצוי – על שני סיפורים של חמדה בן-יהודה", תשע"ח/ח/2017. פורסם לראשונה בספרה קריאת הדורות, כרך ז (תשע"ט 2019), עמ' 199-211. חזר ופורסם באתר 'סלונט' בעריכת לילי פרי, י"ח בסיון תש"ף (10.6.2020).

563. "כאב הכתיבה. הרהורים אישיים וספרותיים נוגים". הדור. השנתון העברי של אמריקה, בעריכת לב חקק, כרך י', [תמוז] תש"ף / [יוני] 2020, עמ' 70-72. פרסום חוזר חלקי, מתוך "פתח דבר" לקריאת הדורות, כרך ז. עם תמונה.

564. "'שלוות האפס': פריז ברומן של שלמה צמח 'אליהו מרגלית'". ראה – כתב עת לחקר העברית באירופה, "גיליון מיוחד, 2019, מחקרים המוגשים לפרופסור גדעון קויץ", עמ' 83-138.

פרסום חוזר של הפרק שנכלל בקריאת הדורות, כרך ז. כך זה של 'ראה' הגיע בפועל: תמוז תש"ף/יולי 2020.

מרבית המחקרים ב'ראה' זה מבוססים על הרצאות בכנס הבינלאומי של 'ראה' בפריז, 2-4.7.2018, באוניברסיטת פריז 8.

ד. ראיונות ומשאלים בהשתתפות נורית גוברין

700. מחכה ל'חסידה' – וגמרה את לימודיה ב'הצטיינות יתרה'. מעריב, 29 ביוני 1964.
מראיין: אברהם רותם. כולל תמונתה בהיריון ועם בנה עמרי.
701. נורית גוברין גברה על הכל. הבוקר, 13 ביולי 1964, עמ' 4, במדור: "פינת האשה".
כתבה וריאיון עם קבלת התואר הראשון בהצטיינות יתרה. המראינת: אורלי מלמד.
702. כתבי-היד האבודים של פיכמן, 7 ימים. שבועון ידיעות אחרונות, מס' 622, 23 בינואר 1976.
על עזבונות סופרים. ריאיון: מנחם מיכלסון.
703. שיחה עם נורית גוברין. דפי עקד לספרים, לסופרים, שבוע הספר העברי, תשל"ז 1977, עמ' 13-14.
ריאיון: איתמר יעוז-קסט.
704. משאל תרבות וספרות. שירה, סיפורת, הגות, מחזאות ואדריכלות. אילו הם ההישגים הבולטים ביותר ב-30 שנות המדינה?, הארץ, י"ב באייר תשל"ח, 19 במאי 1978.
כונס בספרה קריאת הדורות, כרך ד (תשס"ח 2008), עמ' 340.
705. משאל: ספרי תשל"ח. על המשמר, ה' בתשרי תשל"ט, 6 באוקטובר 1978, עמ' 6.
כונס בספרה קריאת הדורות, כרך ד (תשס"ח 2008), עמ' 341-342.
706. בית וספר. מעריב. ימים ולילות, ט"ו בכסלו תשל"ח, 15 בדצמבר 1978, במדור: "מפגשים מן הסוג האישי".
ריאיון: טלילה בן זכאי.
707. "סופרים שהיו בעד המהפיכה לא היו ציוניים". האוניברסיטה. ירחון אוניברסיטת תל אביב, אפריל-מאי 1979, עמ' 6.
ריאיון עם נורית גוברין עם הופעת 'מפתחות'.
708. גנזי סופרים: מה מותר ומה אסור? ידיעות אחרונות, י"ד בתשרי תש"ס, 5 באוקטובר 1979, עמ' 21.
רבי-שיח שנערך מטעם מוסד אלתרמן ב-9 ביולי 1979 בבית דוד בן-גוריון לרגל הופעת 'מחברות אלתרמן' כרך ב, בהנחיית מנחם דורמן.

709. **משאל: הספרות העברית בשנות ה-70. חזרה לעבר ולמשפחה. ידיעות אחרונות, ח' בטבת תש"ם, 28 בדצמבר 1979, עמ' 21, במדור: "תרבות, ספרות, אמנות".**
על הספרות בעשור שחלף. ריאיינה: נילי כרמל (פלומין).
710. **שיח סופרים ותעשיינים. עתון 77, שנה ד, גל' 21 (אייר-תמוז תש"ם, מאי-יוני 1980), עמ' 40-41.**
711. **המאורעות הספרותיים של השנה. על המשמר, כ"ט באלול תשמ"א, 28 בספטמבר 1981, במוסף לראש השנה, עמ' 54-56.**
משאל ראש-השנה תשמ"ב בין סופרים ואנשי-רוח בשאלה: "מה היה המאורע הספרותי שלך השנה?".
כונס בספרה קריאת הדורות, כרך ד (תשס"ח 2008), עמ' 345-346.
712. **ספרים מומלצים. עתון 77, שנה ו, גל' 34 (סיון-אלול תשמ"ב, יוני-אוגוסט 1982), עמ' 8.**
משאל 'עתון 77' לשבוע הספר העברי תשמ"ב.
כונס בספרה קריאת הדורות, כרך ד (תשס"ח 2008), עמ' 347.
713. **הטובים בספרי שנת תשמ"ב: משאל הארץ, תרבות וספרות לראש השנה תשמ"ג, כ"ט באלול תשמ"ב, 17 בספטמבר 1982, עמ' 33, במדור: "תרבות וספרות".**
כונס בספרה קריאת הדורות, כרך ד (תשס"ח 2008), עמ' 348-349.
714. **סופרים על בריקות: משאל 'על המשמר' לראש השנה. על המשמר, כ"ט באלול תשמ"ב, 17 בספטמבר 1982, עמ' 55-56.**
כונס בספרה קריאת הדורות, כרך ד (תשס"ח 2008), עמ' 350-352.
715. **גלויות על ארץ ישראל: משאל סופרים לקראת יום העצמאות ה"ה למדינת ישראל. על המשמר, ד' אייר תשמ"ג, 17 באפריל 1983, עמ' 38, במוסף לספרות.**
כונס בספרה קריאת הדורות, כרך ד (תשס"ח 2008), עמ' 353.
716. **הטובים בספרי שנת תשמ"ג: משאל הארץ, תרבות וספרות לראש השנה תשמ"ד. כ"ט באלול תשמ"ג, 7 בספטמבר 1983, עמ' 28, במדור: "תרבות וספרות".**
כונס בספרה קריאת הדורות, כרך ד (תשס"ח 2008), עמ' 354-355.
717. **נורית גוברין: פגישות בקהיר. ידיעות אחרונות, כ"ח בחשוון תשמ"ד, 4 בנובמבר 1983, עמ' 3, במדור: "פתחון פה".**
ריאיון: איל מגד.
כונס בספרה כתיבת הארץ (תשנ"ט 1998), עמ' 503-505.

718. **משאל: ביאליק שלי: "בזכותו של אבי". ידיעות אחרונות, י' בטבת תשמ"ד,**
16 בדצמבר 1983, עמ' 20.
- ריאיון קצר על יחסה אל ח"נ ביאליק. ריאיינה: נילי כרמל (פלומין). המשאל כולו חזר
ופורסם גם בתוכנייה של ההצגה 'מאחורי הגדר. על-פי כתבי ח. נ. ביאליק', עיבוד למחזה:
אבי קורן, אורי פסטר, תיאטרון הבימה, הצגה ראשונה: 30 ביוני 1984.
כונס בספרה קריאת הדורות, כרך ג (תשס"ח 2008), עמ' 196-198.
719. **כתבי-עת והצהרת כוונות. מעריב, י"ז בטבת תשמ"ד, 23 בדצמבר 1983,**
עמ' 39, במדור: "שולחן כתיבה".
עם הופעת החוברת 'מאניפסטים ספרותיים'. ריאיינה: תלמה אדמון.
720. **פועל עם ספר ביד: עימות לבירור הזיקה בין תנועת העבודה לספרות**
העברית. על המשמר, ה' באייר תשמ"ד, 7 במאי 1984, עמ' 38-39, 50.
ריאיון עם נורית גוברין ועם חנוך ברטוב. המראיינים: עפרה יגלין ואילן שיינפלד.
721. **הטובים בספרי תשמ"ד: אפוקליפסה עכשיו. הארץ, תרבות וספרות, כ"ט**
באלול תשמ"ד, 26 בספטמבר 1984, עמ' 30.
כונס בספרה קריאת הדורות, כרך ד (תשס"ח 2008), עמ' 356-357.
722. **נורית גוברין: המטבח הוא התקוה היחידה של הסופרת? עולם האשה, גל'**
14, נובמבר 1984, עמ' 70.
ריאיינה: לבנה מושון.
723. **הספרות העברית החדשה – תלישות או התחדשות? הצופה, ז' ניסן תשמ"ה,**
29 במרץ 1985, עמ' 6.
שיחה עם פרופ' נורית גוברין. ריאיינה: נעמי גוטקינד-גולן.
724. **"מאורע ברנר". דבר השבוע, כ"ו באייר תשמ"ה, 17 במאי 1985, עמ' 21, 26.**
לקראת הופעת 'מאורע ברנר'. ריאיינ: שלמה שבא.
725. **תקריות: ברנר, שופמן והאשה שביניהם. על המשמר, כ"ה בסיון תשמ"ה,**
14 ביוני 1985, במוסף לשבת, עמ' 18.
על המסיבה בבית הסופר להופעת 'תלישות והתחדשות'. כתבה: שולמית וודוביץ.
726. **התפוחות נפלו קרוב. העיד, כ"ג בתמוז תשמ"ה, 12 ביולי 1985, עמ' 32.**
עם הופעת 'מאורע ברנר'. ריאיינ: חזי לסקלי.
727. **הטובים בספרי שנת תשמ"ה: משאל תרבות וספרות לראש השנה תשמ"ו.**
הארץ, כ"ט באלול תשמ"ה, 15 בספטמבר 1985, עמ' 17, 21.
כונס בספרה קריאת הדורות, כרך ד (תשס"ח 2008), עמ' 358.
728. **על ברנר, שופמן והוראת הספרות: שיחה עם פרופ' נורית גוברין / מאת**
ענת לויט. דבר. משא, ט"ו בטבת תשמ"ו, 27 בדצמבר 1985, עמ' 18.

729. סוף דבר. מכירתה של הוצאת 'דביר'. מוסף הארץ, כ"ד באדר ב' תשמ"ו, 4 באפריל 1986, עמ' 22-23. ריאיינה: יונה הדרי-רמג'.
730. כמו לכושים. מעריב, כ"ג בניסן תשמ"ו, 2 במאי 1986. בעקבות המחקר "דפוס קריירה של נשים בעלות תואר דוקטור במכון ויצמן". ריאיינה: ריקי ריבלין.
731. בעקבות עגנון. חדשות של שבת, ז' באייר תשמ"ו, 16 במאי 1986, עמ' 49. לקראת הרצאתה בבית עגנון בירושלים בנושא: "ש"י עגנון – חיפוש דרך בעלייה השנייה", על התלבטותו בין ברנר לבין ש. בן-ציון. ריאיינה: מיקי שושן.
732. עניין מחודש בחיים ה'לא מעניינים' של נשים. שיחה עם נ. גוברין: "אני קודם כל סופרת. מדוע עלי לכתוב על אשה?". נעמת, גל' 89, סיון תשמ"ו, יוני 1986, עמ' 16. ריאיינה: אריקה עוזרמן.
733. הטובים בספרי שנת תשמ"ו: משאל לראש השנה. הארץ, כ"ט באלול תשמ"ו, 3 באוקטובר 1986, עמ' 10, 13. משאל בהשתתפות נורית גוברין. כונס בספרה קריאת הדורות, כרך ד (תשס"ח 2008), עמ' 359-360.
734. ספרות עברית – ספרות יהודית: גדרות להגדרות. על המשמר, כ"ט באלול תשמ"ו, 3 באוקטובר 1986, מוסף ראש השנה, עמ' 29. משאל בין סופרים: אהרן אמיר, נורית גוברין, יהודית הנדל ופרץ דרור בנאי. כונס בספרה קריאת הדורות, כרך ד (תשס"ח 2008), עמ' 361-362.
735. הספרות והמציאות: מנהיגה או מונהגת? הצופה, כ"ט באלול תשמ"ו, 3 באוקטובר 1986, עמ' 3, במדור: "עיתורי סופרים וספרים". נעמי גוטקינד בריאיון עם הסופרים וחוקרי הספרות: נורית גוברין, חנוך ברטוב, מנחם פרי ועוד. כונס בספרה קריאת הדורות, כרך ד (תשס"ח 2008), עמ' 363.
736. השפע המוזר הזה. ידיעות אחרונות, כ"ב בסיון תשמ"ז, 19 ביוני 1987, עמ' 22. השתתפות במשאל להסביר "את פריחת ענף הספרים השנה ואת ההתעניינות הגוברת של הקהל ביצירות מקור". ריאיינה: תמי שבק. כונס בספרה קריאת הדורות, כרך ד (תשס"ח 2008), עמ' 364.
737. שאלת היריקה לבאר. חדשות, כ"ב בסיון תשמ"ז, 19 ביוני 1987, במוסף לשבת, עמ' 43-44. הערות נורית גוברין על קבלת הפנים ל'מעגלות' מאת דוד מלך. כתבה: עדנה שבתאי. כונס בספרה קריאת הדורות, כרך ד (תשס"ח 2008), עמ' 365-366.

738. **הטובים בספרי שנת תשמ"ז**: משאל לראש השנה. הארץ, כ"ט באלול תשמ"ז, 23 בספטמבר 1987, עמ' 4; ט' בתשרי תשמ"ח, 2 באוקטובר 1987, עמ' ג4. משאל בהשתתפות נורית גוברין.
 כונס בספרה קריאת הדורות, כרך ד (תשס"ח 2008), עמ' 367.
739. **"פנאי יוצר למחשבה"**: ריאיון עם פרופ' נורית גוברין. הדואר, שנה 67, גל' א (כ"א בחשוון תשמ"ח, 14 בנובמבר 1987), עמ' 19-21.
 ריאיון: שלמה נש.
740. **עברית הולכת ופוחתת. ידיעות אחרונות**, ד' בטבת תשמ"ח, 25 בדצמבר 1987, עמ' 23, במדור: "האוזן השלישית".
 ריאיונה: ענת לויט.
741. **מי היתה דבורה בארון? ישראל שלנו**. מוסף לוס אנג'לס, כ"ג בתמוז תשמ"ח, 8 ביולי 1988, עמ' 45.
742. **הרוב אמרו עגנון**. העיר, ה' בסיון תשמ"ט, 8 ביוני 1989, עמ' 45. משאל מאת עפרה יגלין ורקפת הלפרין בהשתתפות נורית גוברין, על השאלה: מהי יצירת הספרות החדשה החשובה ביותר?
 כונס בספרה קריאת הדורות, כרך ד (תשס"ח 2008), עמ' 368.
743. **סוגרים עשור: סופרי שנות ה-80**. מה אומרים החוקרים? ידיעות אחרונות, א' בטבת תש"ן, 29 בדצמבר 1989.
 משאל מאת עירית המאירי בהשתתפות נורית גוברין.
 כונס בספרה קריאת הדורות, כרך ד (תשס"ח 2008), עמ' 369-370.
744. **טיפול יפני**. מעריב, כ"ח בטבת תש"ן, 25 בינואר 1990, במדור: "אנשים".
 על הביקור ביפן. ריאיונה: רחל פרימור.
745. **המרכז שלנו בקהיר**. מעריב, כ"ח בשבט תש"ן, 23 בפברואר 1990.
 ריאיון: חיים נגיד. כונס בספרה כתיבת הארץ (תשנ"ט 1998), עמ' 506-507.
746. **משאל 'את' לסופרות הנבחרות בשנים 1987-1989**. את, גל' 276, אדר תש"ן, עמ' 24.
747. **גם ספר מחקר צריך להיות יפה ומושך**. ידיעות אחרונות, י"ט באייר תשנ"א, 3 במאי 1991, המוסף לשבת, עמ' 22-23.
 ריאיון עם נורית גוברין עם הופעת ספרה 'ברנר - "אובד עצות" ומורה דרך'. ריאיונה: יונה הדרי-רמג'.
748. **ריאיון עם פרופ' נורית גוברין**: ברנר בראי יצירותיהם של משוררים ואמנים. פסיפס, גל' 12 (תמוז תשנ"א, יוני 1991), עמ' 14-15.
 מראיינת: ח.י. [חנה יעוז]. על 'ברנר' - "אובד עצות" ומורה-דרך' (תשנ"א 1991).

749. **שכבה במיטה 33 שנה. 7 ימים. שבועון ידיעות אחרונות, י"ג באלול תשנ"א, 23 באוגוסט 1991, עמ' 49-51, 84.**
כתבה מאת אילת נגב המבוססת על ראיון עם נורית גוברין ועל ספרה על הבורה בארון ('המחצית הראשונה', תשמ"ח 1988).
750. **אין קונים לספריות פרטיות. ידיעות אחרונות, י"ג בתמוז תשנ"ג, 2 ביולי 1993, עמ' 37.**
ראיון משותף עם נורית גוברין ועם חגית הלפרין על ספריית אביהן ישראל כהן. ראיון: יצחק בר-ייסוף. תגובתה של נורית גוברין לראיון: "שש הערות", ידיעות אחרונות, 9 ביולי 1993, עמ' 33.
751. **הוא אהב אותן צעירות. 7 ימים. שבועון ידיעות אחרונות, י"ז בסיון תשנ"ד, 27 במאי 1994, עמ' 48-51.**
ראיון משותף עם חיים באר עם הופעת 'שלכת', מבחר סיפורי ג. שופמן בעריכתו. ראיינה: אילת נגב.
752. **נושאי המפתחות. על המשמר, ז' באב תשנ"ד, 15 ביולי 1994, במוסף 'חותם', עמ' 8-9.**
ראיונות עם זהר שביט ונורית גוברין על הביקורת של הפרופ' דן מירון אודות הספרות העברית וסופריה בתקופתנו. ראיון: גלעד פדבה.
753. **מות הביקורת? הצופה, כ"ט באלול תשנ"ד, 5 בספטמבר 1994, עמ' 5.**
משאל בין חוקרים ואנשי רוח על מקומה של הביקורת הספרותית כיום. השתתפו: מנחם בן, נורית גוברין, אבנר הולצמן, אריאל הירשפלד, גבריאל מוקד, יהודה פרידלנדר וגרשון שקד. ראיינה: נעמי גוטקינדר.
754. **שלוש שאלות – כיצד רואים סופרים ועורכים את הקשר שבין המציאות לבין התרבות שבכתב. צו השעה. דימוי, גל' 7 (חורף תשנ"ד), עמ' 4.**
שיחה עם נורית גוברין ואחרים בענייני ספרות ואקטואליה.
755. **מתחברים לברנר. ידיעות אחרונות, 8 בספטמבר 1995, עמ' 28.**
רשימה מאת עדנה עברון על הספר צריבה: שירת-התמיד לברנר (תשנ"ה 1995), הכוללת ראיון עם נורית גוברין.
756. **נורית גוברין: "ברנר ממשיך לצרוב את מי שנחשף אליו". דבר, י"ט בתשרי תשנ"ו, 13 באוקטובר 1995, עמ' 13.**
יעקב בסר משוחח על 'קפה חם בבוקר' (תשנ"ה 1995) ו צריבה: שירת-התמיד לברנר (תשנ"ה 1995).
757. **מיוחד בלידתו ובמותו. דבר שני, א' בטבת תשנ"ו, 24 בדצמבר 1995, עמ' 13.**
"על דמויות מיתולוגיות בתרבות הישראלית, מקורן, התנאים לצמיחתן, על ההבדל בינן לבין גיבורי תרבות ומדוע אין דמויות מיתולוגיות נשיות". ראיינה: מרב מטרסו.

758. "למרכה התדהמה ההתעניינות בכרנר הולכת וגדלה": ריאיון עם נורית גוברין על ספר המחקר שלה על ברנר. מאזנים, כרך ע, גל' 4 (טבת תשנ"ו, ינואר 1996), עמ' 19-21.
 על יוסף חיים ברנר ועל ספרה צריכה: שירת-התמיד לברנר (תשנ"ה 1995). ריאיונו: ציפי שחרור ודורית זילברמן.
759. הקדוש החילוני שלנו. ידיעות אחרונות, ז' באייר תשנ"ו, 26 באפריל 1996, עמ' 28.
 כתבה וריאיון מאת יהודה קורן עם הופעת צריכה: שירת-התמיד לברנר (תשנ"ה 1995).
760. שיחה עם פרופ' נורית גוברין לרגל הופעת ספרה צריכה: שירת-התמיד לברנר (תשנ"ה 1995). פסיפס, גל' 33 (תשרי תשנ"ז, סתיו 1996), עמ' 16-17.
 משוחחת: חנה יעוז.
761. הספרות נושאת את הזכרון הקולקטיבי: ריאיון עם פרופ' נורית גוברין עם הופעת "כתיבת הארץ: ארצות וערים על מפת הספרות העברית" (ירושלים: כרמל, תשנ"ט). פסיפס, גל' 40 (תשנ"ט 1999), עמ' 31-33.
 ריאיונה: חנה יעוז.
762. פרות ואספרסו קצר. העיר, ז' באייר תשנ"ט, 20 באפריל 1999, עמ' 23-24.
 ריאיון במסגרת פרויקט מיוחד של העיתון לציון יובל ה-90 של תל אביב. ריאיונה: ורד לי.
763. הספרות – ענין אינטימי. מאזנים, כרך עג, גל' 9 (סיון תשנ"ט, יוני 1999), עמ' 5-6.
 יצחק לבטוב מראיין את נורית גוברין עם זכייתה בפרס ביאליק לספרות יפה וצאתו לאור של ספרה כתיבת הארץ (תשנ"ט 1998).
764. הנשים מקופחות באקדמיה. גם היום. ידיעות אחרונות (ספרות), י"ג בסיון תשס"ב, 24 במאי 2002, עמ' 26.
 זיסי סתוי מראיין את נורית גוברין בצאת ספרה 'קריאת הדורות: ספרות עברית במעגליה' (תשס"ב 2002).
765. אשת העולם הגדול / אילת נגב. ידיעות אחרונות, א' בטבת תשס"ג, 6 בדצמבר 2002, במוסף '7 ימים', עמ' 62-66, 82.
 ריאיון-כתבה על שלומית פלאום, חייה וספרה, במטרה לגלות פרטים נוספים עליה, על משפחתה ועל מי שהכירו אותה.
766. לפני תורת הספרות. הארץ. תרבות וספרות, כ"ד באב תשס"ג, 22 באוגוסט 2003, עמ' 1ה.
 השתתפות במשאל: "מה אומר לכם השם אריה לודוויג שטראוס?" יחד עם ס. יזהר, נתן זך, מרדכי שלו, יוסי פלס, יחיאל חזק, איטה שדלצקי. עורכת המשאל: רות אלמוג.
 כונס בספרה קריאת הדורות, כרך ד (תשס"ח 2008), עמ' 375.

767. **החוג לספרות עברית בת"א. סיום תקופה. ידיעות אחרונות (ספרות), ר' בתמוז תשס"ד, 25 ביוני 2004, עמ' 28, במדור: "האוזן השלישית".**
שיחה עם נורית גוברין לרגל פרישתה מההוראה באוניברסיטה בתום ארבעים שנה. ראיון: זיסי סתוי.
כונס בספרה קריאת הדורות, כרך ג (תשס"ח 2008), עמ' 49-52.
768. **על משה שמיר. שבעה לפטירתו / צבי סלטון. רשת א' של קול ישראל, המדור לספרות בעריכת הדסה וולמן, י' באלול תשס"ד (7.8.2004).**
769. **"אבדנו סופר חשוב". עם פטירתו של משה שמיר / דודי גולדמן. ידיעות אחרונות. 24 שעות, ה' באלול תשס"ד (22.8.2004), עמ' 4-5.**
ציטוטים מדבריי עליו, יחד עם דברי חיים גורי; גאולה כהן; יורם קניוק; חגית הלפרין; רחל גלאי.
770. **על הספרות העברית ועל ספרי נורית גוברין ומחקריה / רותי גילמור. שיחה ברדיו הישראלי במלבורן, י"ח בניסן תשס"ה (27.4.2005).**
771. **כל הקולות – ראיון עם הפרופסור נורית גוברין. Eתנו, העיתון הישראלי באוסטרליה, גל' 3, יוני 2005, עמ' 8.**
עם תמונה, מחזיקה ביד את 'ממרכזים למרכז – ספר נורית גוברין'.
ראיונו במלבורן ירון ברקוביץ וקובי ברק, כ"ה בניסן תשס"ה (4.5.2005).
מכתב תגובתה של נורית גוברין על הראיון עימה ועל תוכן הגיליון, בצירוף "תגובת המערכת", התפרסמו בגיליון העוקב, מס' 4, יולי 2004, עמ' 2, במדור: "מכתבים למערכת".
772. **על סיפורה של דבורה בארון "שפרה". שיחה ברשת ב' בעריכתו של מוטי ברקן. י"ב באלול תשס"ה (16.9.2005).**
הדברים הובאו גם בסדרה: "סיפורי רדיו – תסכיתים".
773. **"בעל שם טוב" / רוני בק, מעריב. מגזין שמחת תורה, כ"א בתשרי תשס"ו (24.10.2005), עמ' 10-15.**
כתבה על שמות של דמויות בספרות, בהשתתפות סופרים וחוקרי ספרות אחרים. דברי נורית גוברין בעמ' 13-14.
774. **על "נוסעת אלמונית – שלומית פלאום", שיחה עם הדסה וולמן, ט"ז בחשוון תשס"ו (18.11.2005).**
775. **על "נוסעת אלמונית – שלומית פלאום", שיחה עם ציפי גון-גרוס, א' בכסלו תשס"ו (2.12.2005).**
776. **על "נוסעת אלמונית – שלומית פלאום", שיחה עם אפרת בזרקון, רשת א' של קול ישראל, ה' בכסלו תשס"ו (5.12.2005), בתכנית: "בסימן קריאה".**
777. **על "נוסעת אלמונית – שלומית פלאום", שיחה עם דליה נוימן, רשת ב' של קול ישראל, י"ז בטבת תשס"ו (17.1.2006), בתכנית: "בוזויות נשיית".**

778. על "נוסעת אלמונית – שלומית פלאום", בוקר ראיונות בתיאטרון רמת-גן / אבי בטלהיים, ג' בניסן תשס"ו (1.4.2006), יחד עם אבי דיכטר ואחרים.
779. "התרמילאית הראשונה" / ציפי שחרור. חיים אחרים. הירחון האלטרנטיבי הישראלי. רפואה טבעית, תרבות רוחנית ומעורבות חברתית, גל' 115, אפריל 2006 [ניסן תשס"ו], עמ' 58-61. צילום: גיא רייביץ.
780. שיחת רדיו עם יצחק לבני במסגרת תכניתו: "בין ששי לשבת", י"ג בסיוון תשס"ו (9.6.2006).
781. "רחוק ממרכז העיר" / שירי לב-ארי. הארץ. גלדיה, י' בסיוון תשס"ו (6.6.2006).
- כתבה ומשאל על כתבי-עת ספרותיים בישראל. משתתפים: דרור בורשטיין, מנחם פרי, אהרן אמיר, נורית גוברין.
782. "ימי יזהר" / אורית הראל ונעמי ברנפלד. מעריב. המגזין, יום ג', כ"ו באב תשס"ו (22.8.2006), עמ' 2-3.
- דברי נורית גוברין בשיחה טלפונית עם אורית הראל על ס. יזהר, עם פטירתו.
783. עם פטירתו של ס. יזהר / יואב גינאי, הערוץ הראשון בטלוויזיה, ל' באב תשס"ט (24.8.2006), בתכנית: "משב רוח".
- משתתפים נוספים: נסים קלדרון, רם לוי, ברוך דרור.
784. "היום השביעי – התרבות בישראל אחרי מלחמת ששת הימים". גלי צה"ל, ד' בתמוז תשס"ז (20.6.2007). מנחה: טלי ליפקין-שחק.
- משתתפים נוספים: נחמן אינגבר, דן אלמגור, דוד טרסקובר.
785. על ט"ו באב – יום האהבה / נתיב רובינזון. רשת ב' של קול ישראל, י"ד באב תשס"ז (29.7.2007).
786. "הדברים שהרגיזו הם כרטיס הביקור שלי" / עודד מנדה-לוי. מקור ראשון. שבת, עורך ספרות: אלחנן ניר. א' בתמוז תשס"ח (4.7.2008), עמ' 4-5.
- עם הופעת כרכים ג-ד של 'קריאת הדורות'. בצירוף שתי תמונות, שצילם יוסי זליגר, וכן בשער השבועון.
787. קריאת הדורות – ספרות עברית במעגליה. שיחה עם ענת דולב ברשת ב' של קול ישראל, כ"ב בתמוז תשס"ח (25.7.2008), על כרכים ג-ד.
788. "שום עם אינו מוותר על אוצרות הרוח שלו" / יערה בן-דוד. עתון 77, שנה ל"ב, גל' 331, תמוז תשס"ח/יולי 2008, עמ' 24-27.
- עם הופעת כרכים ג-ד של 'קריאת הדורות'. בצירוף תמונה שצילמה דינה גונה.

789. "הספרות כמשמרת הזיכרון הלאומי" / בן ציון יהושע. אפיריון. כתב עת לספרות, תרבות, חברה, מס' 106, [אב] תשס"ח/אוגוסט 2008, עמ' 15-20. בצירוף ארבע תמונות, וכן דברים "בפתח החוברת" מאת העורכת, רחל קלאהורה. חזר ופורסם גם באתר 'אימגו' ביום ז' באלול תשס"ח (7.9.2008), בתוספת תגובות הקוראים.
790. על ספר סיפורי הילדים של יעקב פיכמן: 'אילת העמק' / יובל מסקין. במסגרת התכנית: "ספרים שאהבתי" בעריכתה של חיה ארמי, ב' דראש השנה תשס"ח.
- פורסם תחת כותרת המדור: "היה היו ספרים" באתר דףדף של נירה הראל ביום י"ז בתשרי תשס"ט (16.10.2008), יחד עם דבריו של דני קרמן על ספר זה.
791. "יום ירושלים", על ירושלים בספרות העברית / נתיב רובינזון. רשת ב' של קול ישראל, כ"ז באייר תשס"ט (20.5.2009).
792. על יוסף חיים ברנר / עירן סבג. גלי צה"ל, ד' בסיוון תשס"ט (27.5.2009). שידור חי. שידור חוזר 25.8.2010.
793. "דף ישן" / כרמית ספיר-ויץ. מעריב. תרבות. ספרות, ד' בתמוז תשס"ט (26.6.2009), עמ' 20-21. דברי נורית גוברין על "מכון גנזים".
794. "חיים שכאלה. מסע אמיתי בעקבות הגיבור הפיקטיבי של 'אחוזת דג'אני" / כרמית ספיר-ויץ. מעריב. סופשבוע, י"ז באב תשס"ט (7.8.2009), עמ' 42-46, 76. מובאות מתוך דברי נורית גוברין על מה מותר ומה אסור כשמשבצים דמות היסטורית ביצירה ספרותית.
795. "סופרים לעשור" / שירי לב-ארי יחד עם מאיה ערד. אתר Ynet, מדור תרבות ובידור, י"ד בטבת תש"ע (31.12.2009), תחת הכותרת "כמה במאה?".
- לרגל "המבצעים חסרי הרחמים" של מכירות הספרים. עם תמונותיהן של מאיה ערד ושל גוברין.
796. שמות במסכות. השתתפות בתכנית בערוץ הטלוויזיה 23, כ"ט באדר תש"ע (15.3.2010), בהנחיית גל גבאי. עם יורם קניוק.
797. "להיות בת של סופר". שידור רדיו ברשת א', 13.5.2011, בתכנית הספרות של הדסה וולמן.
- דברי נורית גוברין על בית הוריה שנאמרו ב-12.3.2011 במדרשת שדה בוקר ב"ימי שירה במדבר". שימשה מנחה לעמוס עוז, א. ב. יהושע ונורית זרחי, שסיפרו על הוריהם.
798. על ספרה 'אהרן מגד: חסד החיים. דיוקנו של בן-הארץ כסופר עברי'. ריאיון עם ענת דולב ברדיו, רשת ב', בתכניתה "בשלוש", 28.2.2012.

799. על ספרה 'אהרן מגד: חסד החיים. דיוקנו של בן-הארץ כסופר עברי'. ריאיון עם ציפי גון-גרוס ברדיו, גלי צה"ל, 23.3.2012.
800. "דובר החלשים" / ורד לי. הארץ. ספרים, גל' 996, ה' בניסן תשע"ב (28.3.2012), עמ' 2, במדור: "חמש שאלות לנורית גוברין".
801. "מילה שלה" / איתי אילנאי. ידיעות תל אביב, כ"ה בסיוון תשע"ב (15.6.2012), עמ' 62-63. ריאיון אישי בעקבות ספרה על אהרן מגד. עם צילום של ריאן.
802. "תנו לצה"ל לנסח" / עידו גפן וגיא שרמן. במחנה, גל' 24 (3139), ח' בתמוז תשע"ב (28.6.2012). ארבעה סופרים שכתבו על הצבא: אתגר קרת, יורק קניוק, אשר קרביץ ומאיה ערד. ריאיון: עידו גפן.
803. על ביאליק, שיחה עם איריס לביא, ט"ז באלול תשע"ב (3.9.2012). שודר ברדיו בב' דראש השנה תשע"ג (18.9.2012). מנחה: אבנר הולצמן. בהשתתפות חיים באר, אמונה ירון, דוד אסף ועוד. שידור חוזר: י"ט בתמוז תש"ף (11.7.2020). רדיו, רשת ב', שעה 11:00.
804. "חוקר צריך להיות מוסרי" / משה גרנות. ריאיון עם פרופ' נורית גוברין לרגל צאת ספרה 'אהרן מגד – חסד החיים', אפיריון, גל' 122, שבט תשע"ג / ינואר 2013, עמ' 16-19. הריאיון נערך ב-31.12.2011, עם הופעת הספר; החוברת פורסמה יותר משנה לאחר מכן. הריאיון חזר ופורסם ביקום תרבות של אלי אשד, כ"ג בטבת תש"ף (20.1.2020).
805. "ביחס למדינה, שלומי לא רע" / כרמית ספיר-ויץ. מעריב. סופשבוע, י"ב באדר תשע"ג (22.2.2013), עמ' 17-24. עם הופעת ספרו של אהרן מגד 'קברות התאוה'. הוזכרה הביוגרפיה של נורית גוברין על אהרן מגד, ושתי מובאות מדבריה.
806. "ממש פה זה היה" / כרמית ספיר-ויץ. שבת. מקור ראשון, ב' באייר תשע"ג (12.4.2013), עמ' 16-17. הדברים שולבו בכתבה בנושא: "מסע בעקבות המילים".
807. "טבעי שאישה פחות מוצלחת" / איתי אילנאי. ידיעות תל אביב, ה' באדר ב' תשע"ד (7.3.2014), עמ' 42. ליום האישה הבינלאומי.
808. לכבוד אמנון שמוש. גלי צה"ל, כ' באדר ב' תשע"ד (22.3.2014). חלק מדברי נורית גוברין שהוקלטו על ידי כתב גלי צה"ל לאחר האירוע שנערך בצוותא ב-18.3.2014.
809. "חפירות הנפש. ארכיאולוגיה בספרות העברית". שיחה עם ענת דולב ברשת ב' של קול ישראל, א' בטבת תשע"ה (21.1.2015). על הרצאתה בנושא ביום עיון של החוג לארכיאולוגיה באוניברסיטת תל אביב.

810. קריאת הדורות – ספרות עברית במעגליה. שיחה עם ענת דולב ברשת ב' של קול ישראל, י"ד באייר תשע"ה (3.5.2015), על כרכים ה-ו.
811. "הקדוש החילוני" / גילי איזיקוביץ. כתבה עם ראיונות לקראת הסרט התיעודי של יאיר קידר: 'המעורר. י"ח ברנר'. הארץ. גלדיה, י"ט באייר תשע"ה (8.5.2015), עמ' 14-22.
כולל תמונה. ראיונות גם עם: חיים באר, אריק גלסנר, אניטה שפירא, מנחם פרי, אריאל הירשפלד.
812. "שוככים על הגדר: למה דווקא דורית רביניאן הצליחה לעצבן את בנט" / ירדן בן-צור. *Time Out*, המהדורה הדיגיטלית, כ"ו בטבת תשע"ו (7.1.2016), 6 עמודים.
הכתבה מבוססת על שיחה עם נורית גוברין על הרומן 'גדר חיה' של דורית רביניאן.
813. אהרן מגד ז"ל / איריס לביא. רשת ב' של קול ישראל, י"ג באדר ב' תשע"ו (23.3.2016).
עם פטירתו.
814. אהרן מגד ז"ל / דנה הרמן. "מבט", הערוץ הראשון בטלוויזיה, י"ג באדר ב' תשע"ו (23.3.2016).
דברי נורית גוברין שולבו בדברי חיים גורי ובקטעים מסרטים על אהרן מגד. התמונות נלקחו מתוך ספרה של גוברין ומשערי ספריו, מתוך "תערוכה" שהכינה לאנשי ההפקה.
815. "מת אהרן מגד – 'המרכז המדויק של הספרות העברית'" / שני ליטמן. הארץ. גלדיה, י"ד באדר ב' תשע"ו (24.3.2016).
ציטוטים מדברי גוברין בשיחה טלפונית ומשערי ספריה, והבאתם יחד עם דברי חיים באר.
816. "האב ושתי הבנות הפרופסוריות ממשיכות דרכו. ישראל כהן והבנות – הפרופסוריות לספרות נורית גוברין וחגית הלפרין" / תקוה וינשטוק. חדשות בן עזר, גל' 1152, י' בסיוון תשע"ו (16.6.2016), עמ' 11-13.
תגובות של יוסי אורן ושל פנינה גרי בעמ' 33-34. פרסום חוזר של נוסח משובש מגיליון 1150 מיום ג' בסיוון תשע"ו (9.6.2016), עמ' 24-26.
817. "לא משחקים כאן יותר. נורית גוברין זוכרת כל משפחה שגרה במעונות ומכירה כל פינה בתל אביב" / אברהם בלבן. הארץ. תרבות וספרות, ו' בתמוז תשע"ז (30.6.2017), עמ' 2, במדור: "רשימות תל אביביות".
כונס: אברהם בלבן: "זיכרונות ילדות משותפים. עם נורית גוברין במעונות עובדים ז", בתוך: רשימות תל אביביות, הוצאת עם עובד, תשע"ט/2019, עמ' 216 – 217.
818. "עטרת קוצים – דברי סופרים בפרס ברנר" / מיה סלע. י"ד באב תשע"ז (6.8.2017), במדור: "כאן תרבות".
דקה 37:39. בעיקר קריאת קטעים מתוך דברי עמוס עוז.

819. **"מה שכרוך"**. ריאיון עם שירי לב־ארי וענת שרון־בלייס על 'עטרת קוצים'. רשת א' של קול ישראל, י"ח באב תשע"ז (10.8.2017), במדור: "כאן תרבות".
820. **"נורית גוברין: מורשת ברנר – כל סופר וברנר שלו"** / הרצל ובלפור חקק. ריאיון בעקבות ספרה החדש 'עטרת קוצים'. פסיפס – כתב־עת לשירה בעריכת איתמר יעוז־קסט, גל' 102, אביב-קיץ תשע"ז (אוגוסט 2017), עמ' 17-20.
821. **"מה שכרוך"**. ריאיון עם שירי לב־ארי וענת שרון־בלייס על ברנר ועל 'עטרת קוצים'. רשת א' של קול ישראל, כ"ב כאלול תשע"ז (13.9.2017), במדור: "כאן תרבות".
יחד עם פרופ' נורית גרין ואסתי ג. חיים, כלות פרס ברנר.
822. **"אתגר בימתי"** / יאיר אשכנזי. על אתגר קרת ועל יצירותיו בתיאטרון. **הארץ**. גלדיה, כ"א בתשרי תשע"ח (11.10.2017), עמ' 6, 8.
823. **5 שיחות על סופרים**. הקלטת שיחות למדור: "כאן תרבות", ט"ו בשבט תשע"ח (31.1.2018), לקראת יובל 70 שנה למדינת ישראל.
הסופרים הם: דבורה בארון, עמליה כהנא כרמון, אהרן מגד, חנוך ברטוב, יצחק אוורבך אורפז. השותפים: אהרן מגד + אברהם בלבן; דבורה בארון + מחברי ההצגה בעקבות סיפוריה; חנוך ברטוב + אבנר הולצמן; יצחק אורפז + רן יגיל ואבנר הולצמן; עמליה כהנא כרמון + סביון ליברכט ואברהם בלבן.
824. **על פרסים ספרותיים, בעקבות מתן פרס ישראל לדויד גרוסמן / גואל פינטו**. "כאן תרבות", א' באדר תשע"ח (16.2.2018).
כונס בספרה **קריאת הדורות**, כרך ז (תשע"ט 2019), עמ' 57-63.
825. **פרסים ספרותיים בעבר ובהווה**, לרגל חלוקת פרס תדהר לספרות בלש, מסתורין ומתח עברית. **יקום תרבות – הזירה המקוונת לתרבות עברית**, באינטרנט של אלי אשד, ה' באדר תשע"ח (20.2.2018), עמ' 1-9.
כונס בספרה **קריאת הדורות**, כרך ז (תשע"ט 2019), עמ' 57-63.
826. **על ספרי הנופלים במלחמת השחרור / גואל פינטו**, תחקירנית: אסתי. "כאן תרבות", ג' באייר תשע"ט (8.5.2019) – יום הזיכרון לחללי צה"ל, 9:00).
חלקי ומקוצר. פורסם במלואו ב'**יקום תרבות**' באינטרנט של אלי אשד, ז' באייר תשע"ט (12.5.2019), וכן ב'**חדשות בן עזר**', גיליון 1442, ח' באייר תשע"ט (13.5.2019).
827. **נורית גוברין, הספרות העברית החדשה / עודד הון. הזמן הידוק. שבועון הקיבוצים**, מס' 1720, ט' באדר תש"ף (5.3.2020), עמ' 10-12.
עם תמונתי בשער, ותמונות נוספות בגוף הכתבה. לריאיון צורפה במסגרת נפרדת רשימה קצרה שלי (ללא שם הכותבת): "ספרות הקיבוץ", עמ' 11.
הריאיון עם עודד הון נערך בביתי ביום י"ד בשבט תש"ף (9.2.2020).

828. **חיים אחרי המוות / גילי איזיקוביץ.** כתבה עם ראיונות על עיזבונות וארכיונים של סופרים והוצאתם לאור לאחר מותם, הארץ. גלדיה, כ"א באייר תש"ף (15.5.2020), עמ' 20-23.

לרבות מובאות מריאיון עימי בתאריך ח' בניסן תש"ף (2.4.2020) (על מי"ב; דבורה בארון; ג. שופמן; ברנר ואחרים), תמונתי וצילום עטיפה ספרי על דבורה בארון. חמישה מבין החוקרים שנזכרו היו תלמידיי: עדנה שבתאי, לילך נתנאל, גדעון טיקוצקי, רחל סטפק, עדיה מנדלסון-מעוז.

829. **ריאיון אישי עם פרופסור נורית גוברין / יאיר בן-חיים.** המסדרון. כתב-עת לשירה ופרוזה, תרבות ואמנות, גיליון 10, אייר תש"ף (מאי 2020), עמ' 30-31. עם הופעת הכרך השביעי של 'קריאת הדורות', בצירוף שתי תמונות שלי.

830. **ערך: ג. שופמן, פרויקט בן-יהודה, ח' בסיון תש"ף (31.5.2020).** הקדמה להעתקת כתביו של שופמן לפרויקט בן-יהודה.

ה. על נורית גוברין – ערכים, אנתולוגיות וספרי מחקר

900. "גוברין נורית". מי ומי בישראל, 1977. המהדורה העברית הרביעית. תל אביב: ברונפמן-כהן הוצאה לאור בע"מ, עמ' 75. העורכים: יצחק בן (בנדיטר) ומשה גרינברג.

901. דב בן-מאיר (עורך). "גוברין נורית, פרופ". בתוך: מי ומה בתל אביב-יפו. שער שני – תל אביב – עיר בלי הפסקה. האנציקלופדיה של העיר העברית הראשונה. הוצאת מי ומה תקשורת מקומית בע"מ, תשנ"א/1991, עמ' 193. עם תמונה.

902. "גוברין, נורית". נשים בישראל. לקסיקון, מערכת: יעל רוזמן, חיים באר, נירה הראל, צביה כהן, אלי שאלתיאל, אברהם שפירא. הוצאת עם עובד בשיתוף ירחון נעמת, תשנ"ב/1991, עמ' 35.

903. אבנר הולצמן (עורך). ממרכזים למרכז – ספר נורית גוברין, המערכת: מיכל אורון, זיוה שמיר. הוצאת מכון כץ לחקר הספרות העברית, אוניברסיטת תל אביב, תשס"ה/2005. 600 עמודים.

עם פרישתה לגמלאות. כ-40 משתתפים: סופרים, אנשי אקדמיה בארץ ובעולם. כולל ביבליוגרפיה לשנים 1950-2004 בעריכת יוסף גלרון-גולדשלגר.
על הספר: יורם מלצר ("מתנות ספרות"), מעריב. ספרות וספרים, כ"ה בשבט תשס"ה (4.2.2005), עמ' 26; [ללא חתימה], ידיעות אחרונות. המוסף לשבת/ספרות במדור: "ספרים חדשים. בקיצור", ב' באדר א' תשס"ה (11.2.2005), עמ' 29; שירי לב-ארי ("ספר לכבוד הפרופ' נורית גוברין"), הארץ (גלדיה), יום א', 20.2.2005; אהוד בן עזר (על 'ספר נורית גוברין'), חדשות בן עזר, גל' 4, 24.2.2005; אדם ברוך ("ספר נורית גוברין (איכות)", מעריב, 25.2.2005, במדור: "שישי"; [ללא חתימה], הארץ/ספרים, 30.3.2005, במדור: "ספרים חדשים. עיון – מקור", עמ' 16; צור ארליך ("ממרכזים למרכז – ספר נורית גוברין"), מקור ראשון. מוסף התרבות (שבועון), 13.5.2005; עקיבא צימרמן ("חיי הרוח עמדו במרכז הבית"), הצופה. המוסף, ה' באלול תשס"ה (9.9.2005), עמ' 15; עליזה שנהר ("הספרות כמערכת תרבותית-היסטורית-חברתית"), כיוונים חדשים. כתבי-עת לענייני ציונות, יהדות, מדיניות, חברה ותרבות, בעריכת אלי איל, חוב' 13, טבת תשס"ו (ינואר 2006), עמ' 181-184; זיסי סתוי ("אבנר הולצמן. ארבעה ספרים ב'מכה אחת"), ידיעות אחרונות. המוסף לספרות, י"ב בטבת תשס"ה (24.12.2004).

904. משה גרנות (עורך). "נורית גוברין. חוקרת ספרות". לקסיקון הסופרים העברים בהווה, הוצ' אגודת הסופרים העברים במדינת ישראל, סיון תשס"ו/יוני 2006, עמ' 124-125.

905. "האנשים שעושים את תל אביב למה שהיא". רשימת 100 המשפיעים, ידיעות תל אביב, ב' בניסן תשס"ט (27.3.2009), עמ' 72. בצירוף תמונה, נורית גוברין בין חמשת אנשי "האקדמיה".

906. משה גרנות (עורך). "גוברין, נורית. חוקרת ספרות". לקסיקון היסטורי של הסופרים העבריים מאז תש"ח (1948). הוצאת אגודת הסופרים העבריים במדינת ישראל, דני ספרים – הוצאה לאור, טבת תש"ע/דצמבר 2009, עמ' 263-262. בצירוף תמונה. נוסח מעודכן ומתוקן של מהדורת 2006.

907. שמחה סיאני ומשה גרנות (עורכים). על סופרים ואור. עשרים שנה ל'פרס האור', הוצאת שי"ח, ירושלים, [טבת] תשע"ג/ינואר] 2013. בחוברת זו נכללו: תולדות חיים (עמ' 74); המסה: "למה התכוון המשורר? (עמ' 75-77); זיכרונותיה: "אחות 'משם'" (עמ' 78-80); ללא חתימה |הרצל ובלפור חקקן: "נורית גוברין (מקאמה)" (עמ' 81); תמונה (עמ' 176).

908. אבנר הולצמן, "נורית גוברין". לקסיקון הקשרים לסופרים ישראלים, בעריכת יוסי סתוי ויגאל שורין, הוצאת הקשרים, אוניברסיטת באר שבע, סיוון תשע"ד/יוני 2014, עמ' 239-240.

909. אבנר הולצמן, "פרק יא. נורית גוברין", בתוך: עין בעין. על עשרים חוקרי ספרות, הוצאת כרמל, תשע"ח/2018, עמ' 175-213. דבריו עליה ועל ספריה שפורסמו במרוצת השנים: מ'לקסיקון הקשרים' (2014); מהמבוא לכרך א' של קריאת הדורות (2002); מ'כיוונים חדשים' (תש"ס/2000); מ'מקור ראשון' (2012); ומהופעת כרכים ה-1 של קריאת הדורות (2015).

910. יוסף גלרון-גולדשלגר (עורך). "גוברין, נורית (1935)". לקסיקון הספרות העברית החדשה, מהדורת אינטרנט.

<https://library.osu.edu/projects/hebrew-lexicon/00731.php>

כולל ביבליוגרפיה עד פרישתה מהוראה בשנת 2004.

911. נורית גוברין. ויקיפדיה. נורית גוברין https://he.wikipedia.org/wiki/נורית_גוברין

912. נורית גוברין. מי-הוא-מי (Who's Who), מהדורות דפוס עד שהועברו לאינטרנט:

1. *Afro-Asian Who's Who*, Vol. I, Rifacimento International; New Delhi, India;
2. International Biographical Centre; Cambridge, England.
3. American Biographical Institute; Raleigh, North Carolina, U.S.A.

מפתח השמות

כולל מקומות, כתבי עת ונושאים נבחרים

הערה: המספרים הם מספרי הפריטים בביבליוגרפיה.

אות-יקר, מרדכי 7	אבי שלמה ראו: יפה, א. ב.
אז"ר ראו: רבינוביץ, אלכסנדר זיסקינד	אבידן-בריר, ברוריה 17
אחר-העם 324 412	אבישי (אבי-שלמה), מרדכי 7 11 24 62
אחוזת בית 374	אבן-חן, יעקב 9
אחימאיר, אב"א 18 339	אברהם-איתן, רחל 20 21 436 448 509 521
אחימאיר, יוסי 17 512 523 537 547	559 552
איזיקוביץ, גילי 811 828	אברמוביץ, דביר 279
איזקסון, מירון ח. 16 18 19 20 323 440	אברמוביץ, שלום יעקב (מנדלי מוכר ספרים)
איטליה 15 170 208 311	229
אֵיל, אלי 20 903	אבשלום 30
איילון, עמי 500	אגסי, יוסף 40
אילון (קיבוץ) 266	אגרנובסקי, ורה 513
אילן, צבי 5	אדלהייט, עמוס 349
אילנאי, איתי 801 807	אדלר, דוד 535
אימבר, נפתלי הרץ 343	אדלשטיין, יעקב 9
אינגבר, נחמן 784	אדמון, תלמה 33 41 719
אינטרנט 21 512	אדרת, עופר 474
איצקוביץ, יניב 523	אהרונוביץ, צפורה 543
אירלנד 18 332	אהרונוביץ, יוסף 128
אלבג, רוחמה 39	אורבוכ אורפז, יצחק 20 31 284 392 452 823
אלימלך, משה גיורא 74	אולימפוס 20 478
אלישבע ראו: ביחובסקי, אלישבע	אונגרפלד, משה 3 22 62
אלמגור, דן 30 784	אוסטין (טקסס) 232
אלמוג, אהרן 14	אוסטריה/אוסטריה-הונגריה 15 15 214 215 242
אלמוג, רות 18 203 272 496 517 555 766	אוסטרליה 354 771
אלפס, בן-ציון 16 318	אוסישקין, מנחם 12 144
אלתרמן, נתן 16 67 268 281 524	אופק, אוריאל 5 136
אמזיאל, ז'יל 14	אוקספורד (אנגליה) 189
אמיר, אהרן 284 328 734 781	אורון, מיכל 132 903
אמריקה 15 166 176 297 336 522	אוריין, יהודית 38
אסף, דוד 14 318 803	אורן, יוסף 22 54 816
אסתר, חיה 499	אורן, יצחק 499
אפלפלד, אהרן 9 16 189	אורן, רם 507
אפרת, ישראל 18 21 31 316 533	אורנן, עוזי 555
אקולוגיה 467	אורפז, יצחק ראו: אורבוכ אורפז, יצחק

בירקנהאור, אנה 362	אריאל, ננה 21 131
בית הניאל (זכרון יעקב) 18 391	אריאלי, לוי אריה 18 98 298
בלאט, קלמן אב 4	אריכא, יוסף 284 499
בלבן, אברהם 364 817 823	ארכיאולוגיה 21 508 809
בלגרד 212 213	ארליך, צור 903
בלייכר, אפרים ישראל 242	ארמי, חיה 408 790
בליר, אסנת 14	ארן, זלמן 20 21
בן-אברם, חיים שלום 83	ארץ ישראל 15 18-20 77 110 142 143 146
בן-אהרן, יריב 284	156 158 162 168 183 191 221 229 249
בן-אליעזר (גלמבוזקי), משה 18 184	329 356 400 516 715
בן-אריה, אופירה 375	ארצות הברית 15 18 19 21 183 168 171 297 336
בן-אריה, יהושע 331	522
בן-גור, מאיר 128	ארצי, שירי 555
בן-גור, נעמי 24	אשד, אלי 19 383 390 403 525 535
בן-גוריון, דוד 16 18 34 368 515 527	אשכנזי, יאיר 822
בן-גוריון, עמנואל 16 126 179	אשת לוט 20 473
בן-דוד, יערה 17-19 21 369 414 552 788	
בן-חיים, יאיר 21 511 518 540 829	ב. ש. 24
בן-יהודה, אליעזר 21 830	באבל, יצחק 18 129
בן-יהודה, חמדה 12 21 117 127 562	באואר, יהודה 189
בן-יוסף, ראובן 18 320 321	באומל-שורץ, יהודית 17
בן-ישי, אהרן זאב 14	באר, חיים 20 247 449 451 497 751 803 811
בן-מאיר, דב 20 439 901	815 902
בן-מיכאל, י. 22	בארון, דבורה 3 4 8 11 16 18 49 50 62 77
בן-מרדכי, יצחק 86	85 87 98 150 184 200 241 258 299 304
בן-צבי, נאווה 243	333 345 357 382 388 402 431 441 499
בן-צור, ירדן 812	543 741 749 772 823 828
בן-ציון (גוטמן), שמחה 2 5 8 12 20 28 74 92	בגדד 548
103 123 148 159 276 299 308 353 402	ברולה, חנה 458
483 539 731	בהט, מיכאל 395
בן-שאול, משה 7 9	בודפשט 520
בן-שבתאי, מתן 4	בוה"ן, ח. (מנחם ברינקר?) 54
בן (בנדיטר), יצחק 900	בוסטון 15 163 168
בן זכאי, טלילה 706	בורלא, יהודה 20 258 388 428
בן מאיר, יהורם (פיצי') 18 361	בורשטיין, דרור 20 781
בן עזר, אהוד 4-6 8 12 15 34 75 80 159	בושם, הדה 9 11 13
407 485 494 903	בזרקון, אפרת 776
בן, מנחם 443 753	בטלהיים, אבי 778
בנאי, פרץ דרור 734	ביאליק, חיים נחמן 12 18 20 74 180 310 324
בנט, נפתלי 812	341 345 417 433 434 483 718 803
בנימין, פ. 14 245	ביחובסקי, אלישבע 19
בנשלום (כ"ץ), בנציון 55	ביטון, ארז 21 218 531
בסוק, עידו 544	בייג'ין 409
בסר, יעקב 334 756	בינה, ברוך 539
בסר, מיכאל 20	ביסטריצקי (אגמון), נתן 82

ברקוביץ, ירון 771	בסריבה 392 239 27 20 15
ברקן, מוטי 772	בעל שם טוב 773
ברש, אשר 167 157 137 113 109 20 16 13	בצ'אל (מוזיאון) 43
472 402	בק, רוני 773
ברשאי, אבינעם 6 4	בקי-קולודני, רות 454 20 16
ברתיני, קלמן אהרן 220 14	בר-און, יעקב 463
ברתנא, אורציון 503 376 348 35 9	בר-אל, עדינה 495
בת-יפתח 18	בר-דוד, אילן 553
גבאי, גל 796	בר-יוסף, יהושע 503 220
'גבולות' (כתב עת) 84	בר-יוסף, יצחק 750 503 11
גב"י ראו: טורי (בן יעקב), גדעון	ברניר, דב 9
גבע, שובל 19	ברדיצ'בסקי, מיכה יוסף 3 8 3 12 8 16 18 20 25 39
גבעת-ברנר (קיבוץ) 19	324 319 303 286 267 121 98 81 72 68 64
'גבעת הסופר' (תוכנית) 195	828 538 464 456 430 348
גובר, רבקה 60 16	ברוד, מכס 474
גוברין, זהר 488	ברוידס, אברהם 223 16 14
גוברין, יאיר 488	ברוך, אדם 903
גוברין, מיכל 272	ברונובסקי, יורם 30 29 7-5
גוברין, עמרי 700 40	ברזילי, יעקב 438 20
גוברין, ענר 40	ברזילי, יצחק 7
גוברין, עקיבא 524 18	ברזל, אביבה 7
גוברין, ערי 40	ברזל, בינה 541
גוברין, פנחס 20	ברזל, הלל 74
גוברין, שלמה 421 40	ברטוב, חנוך 823 735 720 451 447 24 20
גוטמן, נחום 510 296 103 12	בריינין (ארכיון) 165
גוטסמן (אוסף) 232	ברינקר, מנחם 14
גוטפרוינד, אמיר 447 442	ברית המועצות 219 15
גוטקינד-גולן, נעמי 735 723 34 15-12 8	ברלוביץ, יפה 334 152 33 6
גולדבוים, משולם זלמן 56 54 16	ברלין 292 250
גולדמן, דודי 769	ברמן, יוסף ונחום 463
גולן, שמאי 438 406	ברנדס, יוכי 545 507 21
גולני, איתמר 550	ברנפלד, נעמי 782
גון-גרוס, ציפי 799 775	ברנר, יוסף חיים 50 21 20 18 16 14 13 9 8 4
גונה, דינה 788	156 153 148 141 138 118 114 105 90 75
גור, בתיה 298	217 211 207 204 203 178-176 162 160
גורדון, אהרן דוד 263 183 169 148 136 12	371 333 307 292 257 245 240 237 222
גורדון, י. ד. 342 18	541 505 488 464 436 430 402 398 394
גורדון, יהודה לייב (יל"ג) 324 277 258 225 16	756 755 748 747 731 728 726-724 547
388	828 821-818 811 792 760-758
גורי, חיים 814 769 488 350 20 18	ברעם אשל, עינת 20-18
גורל, יונתן 350 17 16	ברעם, ניר 507
גורן, יעקב 341	ברצלונה 190
גיא, תמר 13	ברק, קובי 771
גיורא, רחל 11	ברקוביץ, אילן 519 442 41
	ברקוביץ, יצחק דב 8

דורמן, מנחם 708	גילמור, רותי 770
די-נור, יחיאל (ק. צטניק) 314 18	גינאי, יואב 783
די-נור (אשרמן), נינה 314 18	גינגולד-גלבו, שולמית 7
דיזנדרוק, צבי 84	גינור, איזבלה 337
דיכטר, אבי 778	גיצ'קו, ברוך 195
דיקמן, עמינדב 229	גירוש ספרד 15 190
דירקטור, רותי 13	גירושין 258
דרור, ברוך 783	גיתה, יוהאן וולפגנג 58
דרור, יובל 17	גלאי, רחל 769
	גלבו, מנוחה 9 12 11 14 381
האפט, יעקב 505	גלבו, משה 5
הגורני, אברהם 28	גליציה 20
הדריירמג', יונה 747 729	גליק, רותי 17
הודו 386	גלסנר, אריק 811
הולצמן, אבנר 11 14-16 18-21 39 64 229 286	גלעד, זרבבל 14
903 823 803 753 496 456 417 331 319	גלרון-גולדשלגר, יוסף 910 903
909 908	גמזו, יוסי 14
הון, עודד 827	גנדי, מהטמה 18 360 396
הונגריה 20 215 242 249 259 520	גנוסר, יאירה 6 11 14 26 148
הופה, אסתר (אילזה) 474	גניחובסקי, דב 5 127 152 213
הופה, חוה 474	גנסין, אורי ניסן 20 516
הופמן, חיה 13 14 30 32-34 131	גפן, עידו 802
הוז, חיים 28 86	גראס, גינטר 18 372
הירש, אלי 18	גרוס, יהושע 388
הירשפלד, אריאל 753 811	גרוסמן, דויד 18 536 824
הכהן, אליהו 420	גרוסמן, נועם 550
הלסינקי 15 246 248	גרי, פנינה 816
הלפרין, חגית 36 260 442 515 546 560 750	גריין, ג'פרי 240
816 769	גרינברג, אורי-צבי 14 16 111 253 308 324 519
הלפרין, רקפת 742	גרינברג, יהושע 17
הלקין, שמעון 28 73	גרינברג, משה 900
המאירי, עירית 13 15 37 39 226 743	גרינשפן, אביגדור 14
המנחם, עזרא 16 98	גרמניה 18 346
הנדל, יהודית 328 734	גרנות, משה 18 20 40 438 484 804 904 906
'העומר' (כתב עת) 2 5	907
הראל, אורית 782	גרץ, נורית 183 821
הראל, ירון 21	
הראל, נירה 408 469 790 902	דאהן, יוסי 380
הרליץ, אסתר 322	'דבר לילדים' (כתב עת) 16 271
הרמן, דנה 814	דובב, לאה 136
הרמתי, שמואל 10	דודָה, אלפונס 18 345 355
הרפז, איריס 363	דויטש, חיותה 17
הרצליה 195	דולב, ענת 787 798 809 810
	דור, משה 9 33 117 152
וגנר, ריכרד 18 117	דורון, אביבה 20 218 537

556	חפץ, דנה	499	וויסלכסקי, צבי
384	חקק, אלי	29	וואהל, שאול
384 368 363 350 21 20 17 14	חקק, בלפור	725	וודוביץ, שולמית
907 820 525		797 774 768 347	וולמן, הרסה
907 820 525 384 41 21-19 14	חקק, הרצל	440 12	וולף-מונזון, תמר
563 531 522 475 21 20 16	חקק, לב	548 543	וולקובסקי, ערן
384 41	חקק, תפארת	442	וייטהיל-בשן, רוברט
14	חריזמן, מרדכי	14	וייכרט, רפי
468	חרמוני (נס), עדה	497	וייס, חיים
		348	וייס, רוחמה
410 17	טאגור, רבינדרא-נת	318	וילנה (ליטא)
499 496 353 312 20 18	טביב, מרדכי	21 8	וילקובסקי, מאיר
109 18 7	טוקר, נפתלי	489	וימן, גבי
24	טורי (בן יעקב), גדעון	816	וינשטוק, תקוה
828	טיקובצקי, גדעון	253	ויס, הלל
499	טלפיר, גבריאל	13	ויסמן, ענת
20	טמיר, נח	19	ולוצ'לבק (פולין)
327	טמפל, שירלי	14	ולפובסקי, מנחם זלמן
14	טמקין, מרדכי	208 172 170 15	ונציה
12 11	טנא, אבי	318 25	ורסס, שמואל
534 21	טנאי, שלמה	194 16	ורשה
232 15	טקסס		
784	טרטקובר, דוד		ז"ס ראו: סמילנסקי, זאב
20	טריינין, אבנר	509 21	זגורסקי שפרינגמן, ענת
220	טשרנוביץ (אבירד), ימימה	26 24 6 5	זהבי, אלכס
254 246 145 21 18 15	טשרניחובסקי, שאול	399	זהבי, נתן
544		281	זיוון, זאב
		758 12	זילברמן, דורית
	י. עמוס ראו: פרידלנדר, יוסף	380	זיסוביץ, חיים
	יאיר, גבי	766 181	זך, נתן
221 180 146 130 12	יאן (סליפיאן), אירה	786	זליגר, יוסי
274	יבין, חיים	499 3	זמורה, ישראל
823 369 349	יגיל, רן	124	זפרט, הרמן
742 720	יגלין, עפרה	6 797	זרחי, נורית
11	יהב, דן		
797 415 379 20	יהושע, אברהם ב.	153	חדש, מרדכי (מוטקה)
459 353 350 330 20 18-15	יהושע, בן-ציון		חוג'ה מוסה ראו: סמילנסקי, משה
789		14	חורגין, יעקב
212 15	יגוסלביה	766	חזק, יחיאל
	יוחנן רשת ראו: ברונובסקי, יורם	821	חיים, אסתי ג.
403 20	יזרעאלי, יוסי	161 152 12	'חיינו' (כתב עת)
252 224 16	'ילקוט הרעים' (כתב עת)	383 18	חינוך מיני
396 371 360	ימיני, בן-דרור	479 20	חיפה
560	יניב, עצמון ד.	243	חן, דוד
299 192 92 12	יעבץ, זאב	319	חסידות

לאזר, דוד 22	יעוֹז־קסט, איתמר 820 703 533 393 20 17
לאנגר, מרדכי גיאורגו 362	יעוֹז, חנה 761 760 748 393 369 14
לב-ארי, שירי 903 821 819 795 781 551	יעקבי, צביקה 14
לב, שמעון 17	יערי, יהודה 119 102 16
לבטוב, יצחק 763	יפה, א. ב. 499 35 34 28 26 11 9
לביא, איריס 813 803	יפה, אריה 133 12
לביא, מוניקה 510	יפן 744 188 15
לבני, יצחק 780	יצחק (אבינו) 377
לבסקי, חגית 193	ירון, אמונה 803
לברטוב, מיכל 262	ירון, צפנת 11
לואידור, יוסף 92	ירושלים 308 288 211 198 193 21 18 16 15
לובין, אורלי 87	ירושלמי, יוסף 791 533 513 331 318
לודז' (פולין) 36	ירמיהו 478 20
(ה)לוח העברי 18 367 363	ישורון, אבות 220
לוי, אביבית 552	ישמעאל 48
לוי, רם 783	ישראל (מדינת) 360 282 274 271 251 221 149
לוי, שמעון 556	ישראל, יעל 823 523 380
לויט, ענת 740 728 21 13 11	ישראל, יעל 14
לוי־אפשטיין, אליהו זאב 117	ישראל-גלעד, עמית 20
לוינ, ישראל 252 224	
לוינשטיין, עדנה 37	כ"ץ, בן-ציון 419 20
לונדון 143 18	כהן, אדיר 204 197 7
לונדון, ירון 128 13	כהן, גאולה 769
לוסטרניק, מלכיאל 14	כהן, יונה 5
לוק, חנה 131 33 32	כהן, יעקב 14
לחובר, פ. 532 21	כהן, ישראל 181 58 53 35 34 30 22 18 16 14
לטריס, מאיר הלוי 242	כהן, ישראל 492 467 425 326 306 301 260 186 185
לי, ורד 800 762	כהן, צביה (לבית גורדון) 816 750 515 502
ליבליך, עמיה 357 241	כהן, שאר ישוב 902 515 36
ליבנה, מיכה 278 47 44	כהן, שוניית 380
ליברכט, סביון 823 272	כהן, שוניית 479
ליטמן, שני 815	כהנא-כרמון, עמליה 823 556 551
ליכטנבום, יוסף 14	כותל המערבי 308
לינדנבאום, שלום 25	כנרת 289
ליסק, משה 278 47 44	כפכפי, יצחק 12
ליפסקר, אבידב 14	כפרי, יהודית 20 14
ליפקין-שחק, טלי 784	כרמון, אריק 380
ליפשיץ, אריה 99 18	כרמל (פלומיץ), גילי 718 709
למדן, יצחק 395 14	כרמל, זיסקינד 7
למדני, דליה 34	כרמל, עמוס 12 11
לנדאואר, גוסטב 425	כשר, אסא 31
לסקלי, חזי 726	
לסקר-שילר, אלזה 373	
לף, לאופולד 242	'לא נשכח' (כתב עת) 366 18
לפיד, שולמית 164 16	לאזר, דן 86

826 322 317 284	מלחמת העצמאות	35 13-11	לשם, גיורא (מג"ל)
784	מלחמת ששת הימים	457 295	(ה)מאה העשרים
187 12	מלכוב, יעקב	14	מאן, ברברה
701	מלמד, אורלי	370	מאנה, סביונה
737 498	מלץ, דוד	206	'מבואות' (כתב עת)
550	מלץ, רפי	מג"ל ראו: לשם, גיורא	
903 294 16	מלצר, יורם	מגר (לבית רייכגוט), לאה 19	
538 269 220	מלצר, שמשון	מגר, אהרן 18-20 333 328 404 427 442 447	
373	מזן, ניר	799 798 517 499 490 481 478 475 470	
786 20 19	מנדה-לוי, עודד	823 815-813 805 804 801	
מנדלי מוכר ספרים ראו: אברמוביץ, שלום יעקב		717 442 15	מגר, אָיִל
828	מנדלסון-מעוז, עדיה	19	מגר (גרינברג), משה דוד
159	מנדלר, נילי	446 426 20 19	מדיני, יעל
359	מנור, דורי	291 290	מדריד
10	מנור, משה	424 20	מהלו, אביבה
14	מסג, סבינה	322 235 182 86 79 4	מהפכת אוקטובר
790 408	מסקין, יובל	363	מוזס, איילה לילי
300	מעוז, דריה	159 12	'מולדת' (כתב עת)
41 20	מצוב-כהן, עופרה	10	מונטריאל
174 158 154 142 134 15	מצרים	128	מונצ'יק-מרגלית, אליהו
28 4	מרגלית, אהביה	284	מוסינזון, יגאל
9	מרגלית, דן	284	מוסנזון, עמוס
26	מרוז, תמר	11	מוסקובה-לרמן, ביילי
528	מריאנצ'יק, יבגני	753	מוקד, גבריאל
386	מרקוביץ, דליה	255	מורג, שלמה
		722	מושון, לבנה
17	נאור, מרדכי	13 11 7	מזור, יאיר
266 38 14 11 9	נבות, אמנון	757	מטרסו, מרב
765 751 749	נגב, אילת	17	מיידן, עידית
403 400 374 30 29 20 19 15 6-3	נגיד, חיים	3	מייזליש, פנינה
745 551 466	נוה צדק	536	מיכאל, סמי
296 229 77	נוה צדק	499 31	מיכלי, בנימין יצחק
777	נוימן, דליה	702	מיכלסון, מנחם
786 413 17	ניר, אלחנן	311 302	מילנו
552	ניר, צביקה	24	מילשטיין, אורי
482 444 20	נצר, רות	752 100 18 2	מירון, דן
739 166 12 7 4	נש, שלמה (סטנלי)	499 266 236 16 14	מישקובסקי, גיטל
322 318 305 272 266 244 241 18 16 11	נשים	31	מלאכי, צבי
732 730 556 551 518 485 473 458 405		770	מלבורן
902 764		416 389	מִלְגָּה
828	נתנאל, לילך	216	מלחמת המפרץ
517	נתניהו, בנימין	401 270 174 158 15	מלחמת העולם הראשונה
		500 431	
792	סבג, עידן	322 216	מלחמת העולם השנייה
201 15	סביליה		

322 151 140	(ה)עלייה הראשונה	סברדליק, עודד 26
322 276	(ה)עלייה השנייה	סדן-לובנשטיין, נילי 4
99	(ה)עלייה השלישית	סדן, גוסטה 16 261
281 106 65 64 16	עמיר-פינקרפלד, אנדה	סדן, דב 1 2 1 16 18 86 122 135 175 205 244
548 455 20	עמיר, אלי	532 378 325 309 287 268 253
342	עפרת, גדעון	סומך, ששון 557
21	רבי עקיבא	סומק, רוני 5 12 14 16 552
4	עקרוני, אביב	סוקולוב, נעמי 11
284 199 185 19 16	ערבים	סוקר-שווגר, חנה 497
802 795 442	ערד, מאיה	סחיש, ירון 13 38
254	ערפלי, בעז	סטנפורד (אוניברסיטה) 301
405	עשהאל, אורה	סטפק, רחל 19 20 41 828
501 402 53 22 21 1	פאהן, ראובן	סיאני, שמחה 352 907
259 249	פאץ' (הונגריה)	סיון, אריה 15 20 15 201 411 437
370	פאשיזם	סיידלדר, מאיר 348
62	פגיס, עדה	סילמן, קדיש יהודה לייב 12 14 152 161 173
752	פדבה, גלעד	סין 15 230 231 409
165	פוגל, דוד	סיני 20 478
543	פוזננסקי, מנחם	סיקו, מ. ראו: סמילנסקי, מאיר
124 117 108 101 21 18 12	פוחצ'בסקי, נחמה	סלטון, צבי 768
518 338 329	פוחצ'בסקי, עשהאל	סלע, אורי 4-9 11-13 27-31 33 34 101
477 20	פוכס, חיים ליב	סלע, מיה 818
487 202 15	פולין 15 202 487	סמילנסקי, זאב 539
29	פומרניץ-ברנשטיין, אילנה	סמילנסקי, יזהר 16 18 273 284 423 766 782
11	פוקס, לאה	783
307 14	פורת, אלישע	סמילנסקי, משה 16 95 364
368 315 18	פורת, יעקב	סמל, נאוה 16 272 279
38	פז, מירי	סנש, חנה 19
528 523 513 21	פטרבורג 21 513 523 528	ספורטה, רפאל 21 469
11	פיינגולד, בן-עמי	ספיר-ויץ, כרמית 443 445 793 794 805 806
78 73 71 67 63 27 24 23 16 14	פיכמן, יעקב	ספרד 15 18 190 218 290 389
790 702 506 408 402	פינטו, גואל	סרוואנטס, מיגואל 229
826 824 550 536	פינלנד 15	סתוי, זיסי 499 764 767 903 908
352 351 344 336 335 327 17	פלאום, שלומית	עברון, עדנה 14 37 755
778-774 765 553 410 365	פלאי, משה 18 297 531	עגנון, שמואל יוסף 8 12 16 18 20 34 92 105
37	פלדמן, יעל	388 292 288 258 196 187 186 161 147
457	פלורנטיין, משה	742 731 515 470 463 430
343	פלאח, ברוך	עוגן, יצחק 220
424	פלמ"ח	עוז, עמוס 20 430 460 797 818
766 20	פלס, יוסי	עוזרמן, אריקה 732
	פמיניזם ראו: נשים	עומר, דן 4-7 25 33 121 128
		עינת, עמלה 7 15 37
		עלון, קציעה 386

ק"ן, ניצה 14	411 20 16	'פמליה' (מאסף)
ק. צטניק ראו: די-נור, יחיאל	29	פנואל, שמואל יוסף
קבקוב, יעקב 166 343	549	פנחס-כהן, חוה
קהיר 15 134 154 174 717 745	552	פנטון, כרמית
קוטנו (פולין) 19	34 29 27	פניאל, נח
קומס, אהרן 165	718	פסטר, אורי
קופרשטיין, לייב 239	113	פפירבלט, שלמה
קוץ, גדעון 16 17 20 16 480 487 489 490 531	416 228 15	פראג
564	17	פרבר, חבצלת
441	19	פרדס, זאב
קוק, אברהם יצחק הכהן	160	'פרודות' (כתב עת)
קורן, אבי 718	306 18	פרויד, זיגמונד
קורן, יהודה 14 269	801	פרויס, ריאן
קידר, אסא 348	293 281 16	פרופר, ברברה
קידר, יאיר 811	94	'פֶרֶט' (כתב עת)
קינר קיסינגר, גד 554 556	562 560 518	פרי, לילי
קיסטר, יוסף 13	811 781 735 516 328 73	פרי, מנחם
קיפניס, לוין 207 220	450 20	פריאנטה, מיכאל
קלאהורה, רחל 789	753	פרידלנדר, יהודה
קלדרון, נסים 783	34 30 25 22 3	פרידלנדר, יוסף
קלולזה (אפוס) 15 246	7	פרידמן, רבקה
קלצקין, יעקב 16 267	564 265 21 15	פריז
קמחי, דב 344	744	פרימור, רחל
קנדה 19	538 464 434	פרישמן, דוד
קנו, יהושע 92	242 215-213 15	פרנץ-יוסף הראשון
קניוק, יורם 769 796 802	381 16	פרנקל-מדן, רחל
קפקא, פרנץ 18 201 315 362	536	פרס ישראל
קציר, אפרים 243	434	פרץ, יצחק ליבוש
קציר, יהודית 304	92 91 15	פתח תקווה
קרבץ, אשר 802		
קרוב (תיאטרון) 453		
קרוקוב, אלכסנדר 18 337		
קריב, אברהם 238		
קריץ, ראובן 35		
קרמן, דני 408 555 790		
קרני, יהודה 14		
קרסל, ג. 5 22 26 30 122		
קרפל, דליה 301		
קרת, אתגר 250 802 822		
'קשת סופרים' (כתב עת) 16 283 514	277 266 213 36 21 17 16 14	עקיבא
קשת, ישורון 18 342	903 529 318 317	
	517 180 35-33 26 20	ציפר, בני
ראב, אסתר 401	358	צלקה, דן
ראב, יהודה 92	564 368 92 21 18 14 8	צמח, שלמה
רבי, יעקב 25 30 34 35	15	צרפת
רביץ, יצחק 257	370	צרפתי, מרגריטה

293 281 16	שדה בוקר (קיבוץ)	538	רבינוביץ, שלום (שלום עליכם)
19	שדות ים (קיבוץ)	92	רבינוביץ, אלכסנדר זיסקינד (אז"ר)
766	שדלצקי, איטה	80 4	רבינוביץ, יעקב
366 275 272 259 250 249	שוואה	812	רביניאן, דורית
17	שובל, אילנה	433 20	רבניצקי, יהושע חנא
14	שוהם, אורי	377 313 18	רבקה (אמנו)
454	שווארץ, ג'ו (יוסף)	527	רגב, מירי
908 499	שוורץ, יגאל	791 785	רובינזון, נתיב
69 61 59 57 52 28 18 16 8 7 4 3	שופמן, ג.	902	רוזמן, יעל
112-110 96 94 93 89 88 84 81 76 75 70		252	רוזן, טובה
299 262 255 247 216 148 139 116 115		17	רוזן, כרמית
728 725 547 499 402 387 349 314 300		9	רוזנבלום, דורון
830 828 751		387 33	רוזנטל, רוביק
731	שושן, מיקי	231	רוט, יצחק
555	שחור, נילי	306	רולניק, ערן
284	שחם, נתן	370	רומא
479	שחף, אילנה	12	רון, נאוה
425	שחר, גלילי	523	רוסיה
779 758 418 414 369	שחרור, ציפי	700	רותם, אברהם
22	שחריה, ש.	61	רוזניק, שלמה
345 324 280 181 48 18 16	שטיינברג, יעקב	519	רחמני, מוריה
358			ריאן ראו: פרויס, ריאן
376 348	שטיינר, רם	97	ריבלין, יוסף יואל
766 18	שטראוס, אריה לודוויג	730	ריבלין, ריקי
380	שטרן, ידידיה	779	רייביץ, גיא
265 264 15	שטרסבורג	70	רייזין, אברהם
539 66 26 21	'שי של ספרות' (כתב עת)	125 12	רמון, יוסף צבי
720	שיינפלד, אילן	337	רמוז, גרעון
500	שילה, דורית	298	רמז-ראון, גילה
355 345	שילוני, לנה	9	רענן, נתן
17	שילר, אלי	19	רעננה
14	שימל, הרולד	381 366	רפאל, שמואל
73	שכביץ, בעז	12	רפל, יואל
440	שלג, במבי	12	רצבי, שלום
14	שלו-תורן, פועה		
766	שלו, מרדכי	424 20	שאול בן צבי, רבקה
	שלום עליכם ראו: רבינוביץ, שלום	902 9 5	שאלתיאל, אלי
102	שלום, גרשם	724 14 9	שבא, שלמה
220	שלום, ש.	553	שבח, נוגה
30	שלומי, ס. י.	752	שביט, זהר
808 559	שמוש, אמנון	26 12 7 5	שביט, יעקב
226	שמות בדויים	479	שביט, עוזי
486	שמי, יצחק	736	שבק, תמי
903 516 310 229 137 18 16	שמיר, זיוה	828 737 12	שבתאי, עדנה
357	שמיר, לילי	395	שגיא, אבי

תל אביב 15 18 20 21 36 187 193 198 200	שמיר, משה 16 18 227 250 347 373 768 769
437 435 432 431 414 392 374 270 216	שמעוניוביץ (שמעוני), דוד 13 14
905 817 762 544 523 510	שמר, שאול 332
555 284 104 16 בנימין	שמרי, אריה 14
555 284 104 16 בנימין	שמש, יהושע 7 35
555 284 104 16 בנימין	שמש, עדנה 17
113 תמיר-סמילנסקי, נורית	שמש, תמי 397
473 395 313 311 302 61 21 20 18 3 תנ"ך	שנהר, יצחק 18 346 373 498
521 513	שנהר, עליזה 7 19 903
278 47 44 42 תנועה המאוחדת (ה)	שניידר, טל 396
720 תנועת העבודה	שניידר, שמואל 9 11 21 41
Abramson Glenda 149	שפאן, שלמה 51
Adler, Ruth 531	שפירא, אברהם 91 92 902
Bady, M. H. 54	שפירא, אניטה 811
Bernstein, Deborah S. 221	שפירא, דן 21
Boustani, Sobhi 356	שפירא, נח 152
Feinstein, Stephen C. 275	שפירא, רונן 363
Garber, Zev 531	שפירא, שלמה 405
Glucker, John 8	שפרה, ש. 20 328
Hundert, Gershon David 402	שפירי, משה 21 521
Katz, Shmuel (Stephen) 531	שץ, שרית 393 410 411
Kizilov, Mikhail 501	שקד, גרשון 753
Kremer, S. Lillian 279	שקד, מלכה 37
Muchowski, Piotr 501	שרון-בלייס, ענת 551 819 821
Parfitt, Tudor 149	שרון, אברהם 458
Pinsker, Shachar 382	שרון, יוסף 358
Sachs Littell, Marcia 275	שריד, יוסי 21 549
Saquer-Sabin, Francoise 356	שריר, לימור 18 20 21 390 394 526
Schierman, Karen 275	שרמן, גיא 802
Shamir, Shimon 174	שָׁרְנֶסֶק (פולין) 19
Shila E. Jelen 382	תורן, אורלי 12
Stilman, Norman A. 174	תיכון חדש (בית ספר) 461
Troki, Isaac 501	

ביבליוגרפיה ספרותית היא צילום רנטגן של כל יוצר וחוקר. שלא כדעה הרווחת, הרוואה בה רשימה סתמית, הביבליוגרפיה היא הבסיס החשוב ביותר של כל מחקר ספרותי מקיף. באמצעותה אפשר לגלות פרטים חשובים ומעניינים על היצירה עצמה ועל האקלים הספרותי שבו נוצרה. חוקר מיומן יודע להעריך את הביבליוגרפיה, לדובב אותה ולהסיק ממנה מסקנות.

הביבליוגרפיה שלפנינו מקיפה את יצירתה של **פרופ' נורית גוברין** בשבעים שנות כתיבה (1950-2020) ואת התקבלותה. תחילתה ברשימות שפרסמה בעלוני "התנועה המאוחדת" בגיל חמש עשרה וסיומה במאמרים שפרסמה לקראת יובלה השמונים וחמש. הביבליוגרפיה מציגה את פעילותה הספרותית הענפה: היא עוסקת ביוצרים מרכזיים (ג. שופמן, י"ח ברנר, דבורה בארון, אהרן מגד ורבים אחרים), ביוצרים שנשכחו או לא זכו להערכה ראויה, בגיאוגרפיה ספרותית, בכתבי עת ספרותיים ובעוד נושאים רבים ומגוונים.

את הביבליוגרפיה של השנים 1950-2004 ערך **יוסף גלרון-גולדשלגר**, השלים **פרופ' אבנר הולצמן**, ואת המשכה בשנים 2004-2020 ערך **אלי שקדי**.

0 7940000303 4

דאנאקוד 794-303

78 ש"ח